

WOENSDAG 31 JANUARI 2007

VOORZITTER: HANS-GERT POETTERING

Voorzitter

(De vergadering wordt om 15.00 uur geopend)

1. Hervatting van de zitting

De Voorzitter. - Ik verklaar de zitting van het Europees Parlement, die op 18 januari 2007 werd onderbroken, te zijn hervat.

2. Plechtige vergadering - Roemenië

De Voorzitter. - Dames en heren, ik heet u van harte welkom bij de plechtige vergadering met de president van Roemenië.

President Băsescu, ik heet u van harte welkom in het Europees Parlement.

(RO) Din toată inima vă urez, domnule Președinte, bine ați venit în Parlamentul European!

(Aplauze)

Het is mij een eer, president Băsescu, om u in het Europees Parlement te mogen verwelkomen. Weliswaar is dit niet de eerste keer dat u hier bent, maar het is wel de eerste keer dat u ons bezoekt in uw functie van president van een nieuwe lidstaat van de Europese Unie. Namens de burgers van de Europese Unie, die wij in dit Parlement vertegenwoordigen, wil ik nogmaals uiting geven aan mijn vreugde over de toetreding van uw land en van Bulgarije. Daardoor bent u lid geworden van de Europese familie.

Tevens wil ik nogmaals wijzen op het historisch belang van de uitbreiding van de Europese Unie die op 1 januari van dit jaar plaatsvond. Het heeft meer dan zestig jaar geduurd voordat uw land opnieuw kon worden opgenomen in een vrij Europa, en voordat ons continent kon worden herenigd.

De toetreding van Roemenië en Bulgarije was een grote stap voorwaarts in dit herenigingsproces. Beide toetredingen zullen de politieke en culturele dimensie van de Europese integratie versterken en een verrijking zijn voor zowel uw land als de EU.

Dit alles doet mij denken aan de tekst van de 'Hora Unirii' die werd gezongen ter gelegenheid van de vereniging van de twee vorstendommen Moldavië en Walachije in 1859: 'Wie alleen staat, ontbeert de kracht, waar velen één zijn, gedijt de kracht'. Dit Roemeense lied geeft uitstekend uitdrukking aan het doel en de visie van de Europese Unie, aan het potentieel en de kracht die wij in Europa bijeen kunnen brengen om ons continent een betere toekomst te geven en onze burgers meer welstand te bieden.

Wat dat betreft belichaamt het lidmaatschap van Roemenië de Europese gedachte van integratie, samenwerking en solidariteit ten bate van allen die hun krachten bundelen om democratie, vrede, gelijkheid en tolerantie tot stand te brengen.

Ook wil ik Roemenië en vooral het Roemeense volk gelukwensen met de bijzondere vorderingen die zij hebben gemaakt en met de inspanningen die zij moesten verrichten om toetreding mogelijk te maken. Vele hervormingen werden in betrekkelijk korte tijd verwezenlijkt. Deze vorderingen en successen dienen vandaag te worden erkend, maar staat u mij toe, mijnheer de president, daaraan toe te voegen dat deze hervormingen ook met enige vastberadenheid dienen te worden voortgezet.

Wij leden van het Europees Parlement zijn trots en blij dat wij vijfendertig nieuwe Roemeense afgevaardigden en tevens een Roemeense commissaris in ons midden mogen hebben. Iedere dag komen wij nieuwe collega's uit uw land tegen in de Commissie en in de Raad. Ook kijken wij allen uit naar de verwelkoming van de afgevaardigden die uw land zal kiezen bij zijn eerste verkiezingen voor het Europees Parlement in mei aanstaande.

We moeten allemaal van elkaar leren, en dat is iets waaraan wij in dit Parlement werken. Samen met Roemenië en Bulgarije zullen wij ons krachtig blijven inzetten voor een verenigde Europese Unie.

(RO) Bun venit României și poporului român în Uniunea Europeană!

(Aplauze)

DI. Traian Băsescu, Președintele României. - (RO) Stimate domnule Președinte,

Onorați membri al Parlamentului European,

Excelențele Voastre,

Doamnelor și Domnilor,

Este o onoare pentru mine să fiu primul președinte al României care, după aderarea noastră la Uniunea Europeană se adresează acestui distins for parlamentar și, prin dumneavoastră, tuturor cetățenilor europeni. Privilegiul este cu atât mai mare cu cât este cunoscută activitatea remarcabilă a Parlamentului în slujba construcției europene.

Prin poziția sa de promotor ferm și implicat al procesului de extindere, forul parlamentar a transmis României încă de la început un mesaj de susținere și de parteneriat. Numeroși membri ai Parlamentului ne-au devenit, de-a lungul timpului, cei mai apropiați prieteni și pentru aceasta le mulțumesc.

Doresc să transmit și pe această cale felicitările mele domnului Hans-Gert Pöttering, pentru alegerea sa în funcția de Președinte al Parlamentului European și să-i doresc mult succes în activitatea viitoare. De asemenea, felicit pe toți cei dintre dvs. care ați fost desemnați în structura de conducere a Parlamentului European și vă doresc mult succes în îndeplinirea misiunii dumneavoastră.

În același timp, îi mulțumesc domnului Josep Borrell și îl felicit pentru impresionanta sa activitate în calitate de președinte al Parlamentului European. Perioada mandatului domnului Borrell a coincis cu momentele importante ale parcursului nostru european și pentru aceasta îi suntem recunoscători.

Urez, de asemenea, succes euro-parlamentarilor români care se află la început de drum. Datoria ce le revine în calitate de reprezentanți ai cetățenilor europeni este una pe cât de onorantă pe atât de dificilă. Sunt pe deplin încrezător în capacitatea parlamentarilor români de a răspunde așa cum se cuvine așteptărilor cetățenilor europeni, din care fac parte acum și cetățenii României.

Doamnelor și domnilor,

Din momentul în care s-au putut exprima liber, după decembrie 1989, românii s-au pronunțat fără echivoc pentru revenirea în familia europeană. Mesajul principal al aderării noastre a fost : „Am revenit în Europa!“

Românii au văzut în Uniunea Europeană un model de cooperare care a reușit să faciliteze împlinirea potențialului fiecărui cetățean european.

Aderarea României la Uniunea Europeană coincide cu apropierea unui moment aniversar de referință pentru construcția comunitară. Este vorba de marcarea, la 25 martie, a unei jumătăți de secol de acțiune solidară în jurul unor idealuri comune : pace, libertate, toleranță, pluralism, respect față de lege, unitate în diversitate, prosperitate economică, coeziune socială. Toate aceste valori definesc Uniunea Europeană și i-au dat permanent forța de a merge mai departe.

Într-o lume în plină globalizare, Uniunea trebuie să fie mai puternică, mai eficientă, iar resursele de care va avea nevoie pentru aceasta trebuie să vină tocmai din solidaritate, din forța politică, economică și socială a noastră, a statelor care o compunem. Cu fiecare nou stat, Uniunea devine mai puternică, mai dinamică, mai bogată. Din această perspectivă, o Uniune de 27 de state membre nu poate fi decât un câștig atât pentru noii veniți, cât și pentru Uniune în ansamblu.

Distinși membri ai Parlamentului European,

Chiar dacă am devenit un stat membru al Uniunii Europene, înțelegem din experiența proprie a procesului de pregătire internă că aderarea nu este sinonimă cu integrarea propriu-zisă. Aș putea spune chiar că adevărata provocare acum începe. Ni s-a deschis o nouă perspectivă, depinde de noi să o valorificăm și să o transformăm într-un succes atât pentru România, cât și pentru proiectul european.

Vă asigur, că după 1 ianuarie 2007 nu am căzut în capcana relaxării și suntem conștienți că procesul real al integrării noastre abia acum începe. Este un efort pe termen lung, ce trebuie făcut la noi acasă, nu numai de către instituțiile statului, dar și de fiecare român în parte.

Integrarea noastră trebuie să vină, în primul rând, din capacitatea de a genera creștere economică, din instituții eficiente, o justiție credibilă, independentă și capabilă să facă dreptate oamenilor, funcționari necorupți, infrastructură la standarde europene, un mediu curat. Pe scurt, un standard de viață pentru cetățenii români compatibil cu cel al cetățenilor europeni.

În mod egal, integrarea României trebuie să vină și din capacitatea noastră de a fi solidari cu interesul general al Uniunii. De asemenea, integrarea României înseamnă capacitatea noastră de a armoniza interesul național cu interesul general al Uniunii, dar și din capacitatea de ne-a aduce aportul real la competitivitatea, securitatea și coeziunea internă a Uniunii Europene.

Dacă ne raportăm la punctul de plecare, începutul anilor '90, rezultatele sunt importante. În România de astăzi judecătorii sunt independenți, iar miniștrii sunt responsabili pentru actele lor în exercițiul funcției. Situația copiilor instituționalizați sau a celor cu deficiențe s-a ameliorat considerabil.

S-a făcut un efort important în integrarea romilor, problemă care încă nu este rezolvată la parametri satisfăcători. România are astăzi cele mai dure legislații pentru declarațiile de avere și de interese pentru cei aflați în funcții publice; în România s-a eliminat practica reeșalonării datoriilor companiilor, s-a introdus transparența în acordarea fondurilor publice și s-au întărit sancțiunile penale pentru evaziune fiscală.

Cu toate acestea, România mai are mult pentru a recupera decalajul care o desparte de statele membre avansate, chiar și față de actuala medie europeană. Venitul mediu pe economie este de numai 328 de euro. Infrastructura de transport este mult rămasă în urmă. Dezvoltarea rurală și eliminarea agriculturii de subsistență constituie încă o mare provocare. Procentul populației ocupate în agricultură este încă foarte ridicat.

Clasa de mijloc este insuficient de puternică pentru a deveni un motor puternic al societății. Și lista nu se sfârșește aici.

Întrebarea dumneavoastră firească ar putea să fie: Ce garanții există că România va continua reformele începute și că va elimina aceste deficiențe? Garanția constă în însuși sprijinul populației României și voința politică a liderilor. Nu uitați că niciun alt obiectiv politic, altul decât aderarea la Uniunea Europeană, nu a reușit să unească cu aceeași forță în jurul lui întreaga societate românească și să coalizeze întreg spectrul politic, ridicându-se deasupra oricăror interese de partid sau a intereselor individuale. Contează pe aceeași mobilizare și pentru procesul integrării propriu-zise. Personal, în limitele prerogativelor mele constituționale, vă asigur că acest obiectiv se va realiza. Avem această datorie politică și morală în primul rând față de cetățenii României.

Vom continua acest efort cu românii și pentru români. Vom găsi mai mult timp și mai multă răbdare pentru a dezbate la noi acasă implicațiile directe ale acestui efort asupra vieții cotidiene a cetățenilor noștri. Îi vom familiariza mai bine cu instituțiile și temele europene. Le vom vorbi despre avantaje dar, în același timp, va trebui să le explicăm și situații care par greu de explicat. De exemplu, de ce românii nu pot avea acces pe piața muncii din unele state membre, chiar dacă cei mai mulți dintre ei sunt muncitori cinstiți.

Și pentru că mă adresez de la cea mai înaltă tribună a democrației europene, aș dori să vă mărturisesc o preocupare personală pe această temă: Uniunea a reușit să depășească, în mod formal și instituțional, vechile diviziuni est-vest. Este o realizare istorică, o realizare a acestui secol. La nivelul cetățenilor din unele state membre însă, persistă un deficit de cunoaștere și ezitări în acceptarea est-europenilor ca parteneri deplin și membri ai aceleiași familii. Nu doresc să generalizez, dar fenomenul există și are efecte asupra Uniunii în ansamblu.

Noi, oamenii politici, aleși direct de cetățeni, avem datoria să promovăm, împreună, căi de a îmbunătăți cunoașterea reciprocă între cetățenii noștri. Rezultatul va spori coeziunea internă a Uniunii, va diminua tendințele ultra-naționaliste sau extremiste și va consolida Uniunea noastră de 27 de state membre. Să învățăm din experiența politicianilor din acele state membre care au plătit un preț politic important pentru că nu au acordat locul convenit comunicării cu cetățenii lor și că au lăsat loc pentru îndoieli și neînțelegeri față de unele evoluții europene. Și aici avem nevoie de sprijinul dvs. Avem nevoie de voința

dvs. de a înțelege că națiunile noastre, ale est-europenilor, au motive de mândrie, au oameni de excepție, au adesea o istorie europeană bogată, au plusuri pe care le oferă Uniunii în ansamblul ei.

Doamnelor și domnilor,

Avem convingerea că asigurarea coeziunii interne a Uniunii Europene reprezintă o premisă esențială inclusiv pentru dotarea Uniunii cu capacitatea de a juca un rol extern corespunzător potențialului său. Astfel, vom putea răspunde sfidărilor actuale la adresa securității în sens larg, fie că este vorba de securitatea energetică, migrație ilegală, sau focarele de conflicte și instabilitate din zonele învecinate.

România va contribui la afirmarea tot mai puternică a Uniunii Europene ca actor global. Mai ales acolo unde poate aduce o reală valoare adăugată. Și aici, am în vedere: relațiile cu Balcanii de Vest și vecinătatea estică a Uniunii Europene.

În Balcanii de Vest, anul 2007 va reprezenta într-un fel „anul adevărului”. Este anul în care comunitatea internațională va trebui să demonstreze că poate propune o soluție viabilă pentru provincia Kosovo. Sunteți desigur la curent cu rezervele pe care le avem față de impunerea din afară a unei soluții. Cred că problemele sensibile din Balcani – Kosovo, perspectivele Bosniei și Herțegovinei, ale Republicii Muntenegru, angajarea Serbiei pe orbita europeană, dar și combaterea criminalității sau a puseurilor extremiste – își vor găsi rezolvarea numai într-o abordare unitară, la nivel regional.

Dificultățile din aria Balcanilor de Vest pretind o soluție integrată, inclusiv asigurarea unei perspective europene clare.

Perspectiva europeană oferită Republicii Moldova trebuie să fie similară cu cea pentru Balcanii de Vest. România intenționează să explice, să susțină și să găsească sprijin în interiorul Uniunii Europene pentru ca Republica Moldova să revină în Europa, acolo de unde a plecat în 1940 fără voința ei. Și populația României și populația Republicii Moldova au aceeași istorie, vorbesc aceeași limbă, au aceeași cultură, aceleași tradiții și aceleași aspirații europene. Cu siguranță, este o obligație morală și politică a României și a românilor să lupte pentru ca familiile noastre de la est de Prut să revină acasă, în Europa.

O altă zonă care concentrează tot mai mult atenția noastră este bazinul Mării Negre, ținând cont că acesta nu este doar o zonă de mare perspectivă, dar și una cu multiple riscuri și provocări. Cred că suntem cu toții convinși că zona extinsă a Mării Negre oferă multe dintre răspunsurile posibile la marile întrebări legate de securitatea energetică europeană și globală.

Vrem să dotăm regiunea cu instrumente și mecanisme pentru controlul traficului ilicit de orice natură, pentru combaterea terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă. Ne dorim ca 2007 să aducă progrese reale în soluționarea diverselor conflicte înghețate din regiune și suntem deschiși la dialog cu orice partener care poate contribui la aceasta.

Vom susține implicarea Uniunii Europene în procesele de soluționare a conflictelor înghețate, inclusiv sub umbrela Politicii Europene de Securitate și Apărare. Sperăm ca, împreună cu statele vecine, să transformăm această regiune într-un model de coexistență pașnică.

România își propune să fie și în continuare un contributor activ la consolidarea securității internaționale. Vom rămâne angajați în proiectele promovate de Uniune în cadrul Politicii Europene de Securitate și Apărare. În același timp, ne pronunțăm pentru un parteneriat transatlantic solid și pentru consolidarea cooperării NATO și Uniunea Europeană. Nu putem concepe Europa și America de Nord decât ca entități puternice care au obiective și valori comune.

Stimați membri ai Parlamentului European,

Așa cum am mai spus, am înțeles că integrarea deplină în Uniunea Europeană nu înseamnă numai avantaje pentru noi și că implică, deopotrivă, responsabilități și solidaritate. Și pentru că sunt întrebate adesea care este valoarea adăugată pe care România o aduce Uniunii Europene, permiteți-mi să mă refer la câteva aspecte: pentru o Uniune preocupată de creșterea economică și a competitivității ei globale, oferim, între noile state membre, a doua piață ca mărime după Polonia și importante oportunități pentru investiții. România a intrat în al șaptelea an consecutiv de creștere economică, cu o rată de 8,4% pentru 2006, superioară cu mult mediei de creștere economică a Uniunii. Acest lucru ne dă încrederea că ne aflăm pe drumul cel bun, chiar dacă unele reforme mai trebuie continuate și consolidate. Investițiile străine directe în 2006 în România s-au cifrat la 8,5 miliarde euro, iar în cei 17 ani de reforme transformările dramatice care au avut loc au permis ca românii care au îmbrățișat schimbarea să se

apropie de standardele pentru intrarea în Uniunea Europeană. Un alt argument este că românii sunt un popor creștin, de origine latină, cu o puternică cultură europeană, un popor care a știut să-și păstreze tradițiile și obiceiurile.

Suntem un stat cu importante conexiuni atât în sud-estul Europei, cât și la est de granița externă a Uniunii. Marea Neagră se învecinează direct cu Uniunea Europeană. Este un câștig geostrategic, dar și o garanție suplimentară, pe care o dă România, pentru securizarea spațiului european. Încă de la intrarea în NATO, România a devenit un furnizor de securitate și nu un consumator de securitate.

Venim cu o tradiție politică și socială importantă de toleranță și diversitate, de protecție a minorităților naționale, de respectare și de participare a acestora la viața politică, socială și culturală a țării. Această experiență ne-a pregătit pentru cultura dialogului și a parteneriatului, care sunt eminentamente parte a solidarității în cadrul Uniunii cu 27 de membri.

Nu în ultimul rând, România aduce un suflu nou, revigorant, de susținere a obiectivelor politice ale agendei europene într-o perioadă în care starea de spirit este relativ sceptică. În prezent, 67% dintre români declară că au încredere în Uniunea Europeană.

În plus, prin faptul că procesul de aderare a fost mai lung și poate mai dificil, noi reprezentăm exemplul clar că se poate reuși, în pofida oricăror dificultăți. Că orice națiune interesată să promoveze reforme va reuși dacă persistă și este consecventă idealurilor sale.

Cultura României este una europeană prin definiție, prin natură și prin esență, iar valorile europene s-au regăsit mereu în cultura românilor. Ca o recunoaștere a acestui fapt, orașul Sibiu, alături de Luxemburg Marea Regiune, este acum Capitală Europeană culturală pentru anul 2007. Îmi face plăcere să vă invit să vizitați Sibiu și să așteptăm pentru a celebra împreună acest an talentul, imaginația, diversitatea noastră și capacitatea românilor de a trăi împreună cu minoritățile.

Doamnelor și domnilor,

Ne-am impus ca în anul 2007 să conturăm profilul României de membru al Uniunii Europene, membru responsabil și eficient, pe deplin cuplat la marile teme de dezbatere ale agendei europene. Din această perspectivă, permiteți-mi să vă împărtășesc doar câteva gânduri legate de viziunea noastră privind construcția europeană din care acum facem parte.

În plan intern european, ne vom alătura efortului de consolidare a uniunii politice, cu instituții puternice și eficiente, capabile de a promova, în continuare, procesul de integrare europeană.

În opinia noastră, într-o astfel de configurație instituțională, Comisia Europeană garantează apărarea interesului comun și asigură respectarea regulilor convenite împreună.

Parlamentul European acționează ca principal promotor, la nivel european, al intereselor cetățeanului, precum și ca un stimulent pentru consacrarea unei identități europene.

Dorim, totodată, o Uniune dotată cu mecanisme democratice sensibile la evoluțiile în plan intern și internațional, care să ofere răspunsuri așteptate cetățenilor europeni. Am în vedere: asigurarea spațiului de libertate și securitate, securitatea energetică, combaterea imigrației ilegale.

Un rol important în diminuarea deficitului de imagine al Uniunii Europene în ochii propriilor ei cetățeni îl au parlamentele naționale, cel puțin așa vedem noi rolul Parlamentului României. Contribuția acestora ar putea să fie axată pe consolidarea dimensiunii de comunicare și explicare a inițiativelor și activităților Uniunii Europene. Este firesc ca cetățenii să fie asociați, printr-o informare sistematică, axată în primul rând pe răspunsul la preocupările pe care le au. Din această perspectivă, parlamentele naționale pot fi un actor important în asocierea cât mai strânsă a cetățenilor noștri la rezolvarea provocărilor cu care se confruntă Europa, iar cooperarea între Parlamentul European și parlamentele naționale este o necesitate, întrucât aceste instituții asigură, împreună, nucleul legitimității și reprezentativității Uniunii Europene.

Stimați membri ai Parlamentului European,

Pentru că aderarea noastră a coincis cu preluarea mandatului Președinției germane, dați-mi voie ca în încheiere să mă refer doar la trei dintre prioritățile anunțate: Tratatul Constituțional, securitatea rutelor energetice și politica de vecinătate.

În ceea ce privește Tratatul Constituțional, doresc să asigur președinția germană că va avea în România un susținător al demersului său de revigorare a Tratatului și de avansare a unei soluții consensuale. *(Aplauze)* Avem nevoie de un tratat solid, capabil să consolideze legitimitatea acțiunii politice la nivel comunitar. Credem că deblocarea crizei constituționale este esențială pentru a da Europei capacitatea de a decide și acționa după definitivarea unui val de extindere fără precedent.

Avansarea Europei presupune ameliorarea legitimității democratice, a eficienței și transparenței instituționale a Uniunii. Doar în acest mod vom putea răspunde aspirațiilor cetățenilor noștri.

Am fost printre primii susținători ai acordării unei atenții mai mari dosarului energetic, înțelegând aici, alături de relațiile cu statele producătoare, și diversificarea, liberalizarea, conlucrarea între actorii politici și actorii economici, investițiile în cercetare și dezvoltare. Soluția la nivel european continuăm să o vedem printr-o politică energetică comună a Uniunii Europene, menită să sprijine eficiența energetică, diversificarea resurselor și a rutelor de transport și liberalizarea sectorului pe tot lanțul, de la furnizor la utilizator. Știm că un astfel de proiect nu va fi ușor de implementat. Dificultatea nu îl face, însă, mai puțin necesar.

După cum știți, din punctul nostru de vedere, există o regiune cheie în politica energetică a Uniunii Europene: Marea Neagră. Cred că suntem cu toții convinși că zona extinsă a Mării Negre oferă multe dintre răspunsurile posibile la marile întrebări legate de securitatea energetică europeană și globală.

În Politica Europeană de Vecinătate avem deja un vehicul important pentru propagarea valorilor și standardelor în zonele răsăritene, de aceea trebuie să acționăm pentru a-i da mai multă consistență. Salutăm și sprijinim intenția actualei președinții de a porni pe această cale.

Doamnelor și domnilor,

Aderarea României la Uniunea Europeană marchează nu doar un nou început, ci un nou stadiu istoric, definit prin depășirea tarelor trecutului și orientarea către viitor. România este conștientă că, de acum înainte, acțiunile ei practice și obiectivele strategice vor beneficia de un instrumentar mai puternic și mai nuanțat. Suntem hotărâți să utilizăm acest instrumentar extins cu o deplină responsabilitate. Vom rămâne fideli principiilor și valorilor fundamentale, ne vom asuma cu luciditate noul profil de stat membru al Uniunii Europene și vom încerca să fructificăm interesul național în cel mai bun spirit de solidaritate comunitară.

Vă mulțumesc.

(Aplauze)

De Voorzitter. - President Băsescu, dames en heren, ik wil u, mijnheer de president, namens allen hier van harte bedanken. Naar mijn mening begon u uw redevoering met heel mooie woorden: 'Wij kunnen weer vrij spreken in Roemenië'. Vrijheid van meningsuiting maakt vrijheid van handelen mogelijk.

U bent voorstander van hervormingen in Roemenië, en dat is een solide basis voor een goede toekomst voor uw land. U bent ook voorstander van hervormingen in de Europese Unie en van solidariteit daarbinnen, en dat is een optimaal uitgangspunt voor onze gezamenlijke vooruitgang als gemeenschap van Europeanen.

Uw land, Roemenië, heeft een grootse geschiedenis; ik wens het een schitterende toekomst toe, en ik wens u persoonlijk het allerbeste. Laten we samen werken aan een sterke, democratische en transparante Europese Unie. Dank u wel, president Băsescu.

(Applaus)

3. Verklaring van de Voorzitter

De Voorzitter. - Dames en heren, vrijheid van meningsuiting is geen vanzelfsprekendheid. U hebt vast allemaal gehoord over de vreselijke moord op de Armeens-Turkse journalist Hrant Dink op 19 januari jongstleden. Hij had de afgelopen jaren regelmatig de aandacht getrokken met zijn oproepen om de geschiedenis van de Armeniërs onder de Ottomaanse heerschappij bespreekbaar te maken. Daarmee haalde hij zich de woede op de hals van vele nationalisten, en hij werd vanwege zijn uitspraken herhaaldelijk vervolgd door de Turkse justitie.

Namens het Europees Parlement wil ik onze ontzetting over deze misdaad tot uitdrukking brengen. Wij erkennen, en zijn blij, dat de gehele Turkse regering vergelijkbare gevoelens tot uiting heeft gebracht en dat dankzij haar doortastend optreden de dader, die de moord heeft bekend, al kon worden gearresteerd.

De vermoedelijke moordenaar is pas 17 jaar oud en werd naar het schijnt onder andere gedreven door nationalistische sentimenten en volstrekte minachting voor de mening van anderen.

Volgens de media werd de begrafenis van Hrant Dink bijgewoond door duizenden mensen, onder wie de heer Joost Lagendijk in diens hoedanigheid van voorzitter van de Delegatie in de Gemengde Parlementaire Commissie EU-Turkije, alsmede mevrouw Flautre, voorzitter van onze Subcommissie mensenrechten.

Het overweldigende medeleven van het Turkse volk en de media stemmen hoopvol dat deze trieste gebeurtenis aanleiding zal zijn voor de Turkse regering om niet langer te wachten met de verdere hervorming van het strafrecht met het oog op de bescherming van de mensenrechten.

Ik wil u nu verzoeken om, evenals na de moord op de grote Russische journaliste Anna Politkovskaja, te gaan staan en Hrant Dink in stilte te gedenken.

(Het Parlement neemt staand een minuut stilte in acht)

4. Goedkeuring van de notulen van de vorige vergadering: zie notulen

5. Samenstelling Parlement: zie notulen

6. Verzoek om verdediging van de immuniteit: zie notulen

7. Benoemingen in de commissies (voorstel van de Conferentie van voorzitters): zie notulen

8. Ingekomen stukken: zie notulen

9. Van de Raad ontvangen verdragsteksten: zie notulen

10. Aan de resoluties van het Parlement gegeven gevolg: zie notulen

11. Mondelinge vragen en schriftelijke verklaringen (indiening): zie notulen

12. Schriftelijke verklaringen (artikel 116): zie notulen

13. Agenda: zie notulen

VOORZITTER: ALEJO VIDAL-QUADRAS ROCA

Ondervoorzitter

14. Welkomstwoord

De Voorzitter. - Ik ben blij de heer José Guadarrama te mogen begroeten. Hij is voorzitter van de commissie buitenlandse betrekkingen van de Mexicaanse Senaat, en heeft plaatsgenomen op de officiële tribune.

Hartelijk welkom, senator. Wij wensen u een prettig en vruchtbaar verblijf toe.

15. Moratorium op de doodstraf (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde zijn de verklaringen van de Raad en de Commissie over een moratorium op de doodstraf.

Günter Gloser, *fungerend voorzitter van de Raad.* - (DE) Mijnheer de Voorzitter, vandaag moet ik met u spreken over een van de meest fundamentele onderdelen van het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie. Uit de talrijke, door de verschillende fracties van het Europees Parlement ingediende ontwerpresoluties blijkt hoe actueel dit onderwerp is.

Aan de hand van de richtsnoeren van de Europese Unie voor het beleid jegens de derde landen op het gebied van de doodstraf, die in 1998 door de Raad van de Europese Unie zijn aangenomen, zet de Europese Unie zich in de hele wereld in voor de afschaffing van de doodstraf, ongeacht de omstandigheden. Ook de uitvaardiging van moratoria is sinds jaar en dag een vast onderdeel van de strijd tegen de doodstraf. Dit is echter niet het hoofddoel maar een tussenstap op weg naar definitieve afschaffing ervan.

Ook onder Duits voorzitterschap zal de Europese Unie haar beleid inzake de bescherming van de mensenrechten voortzetten en daarom krachtig pleiten voor moratoria op de doodstraf en voor definitieve afschaffing van de doodstraf.

Dat betekent enerzijds dat wij het fundamentele debat zullen voortzetten niet alleen in onze bilaterale contacten, maar ook in de multilaterale fora en in het bijzonder in de Verenigde Naties, en anderzijds dat wij de landen die zich op een keerpunt bevinden - dat wil zeggen de landen waar ofwel positieve ofwel negatieve tendensen waarneembaar zijn met betrekking tot de doodstraf - proactief zullen blijven benaderen en invloed op hen zullen uitoefenen. Dit betekent dat er demarches zullen worden ondernomen in een groot aantal individuele en uitermate urgente gevallen.

Ik weet dat ook het Europees Parlement zich voortdurend heeft ingezet voor dit beleid, en het doet mij deugd te kunnen zeggen dat wij samen al veel hebben bereikt. Dat op dit moment in ongeveer tweederde van alle landen ter wereld de doodstraf bij wet, dan wel in de praktijk is afgeschaft, is mede te danken aan de langdurige inspanningen van alle actieve strijders tegen de doodstraf, en ik ben blij te kunnen onderstrepen dat ook het actieve engagement van de Raad van Europa daarbij een rol heeft gespeeld. Drieëndertig staten hebben inmiddels het dertiende aanvullende protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens geratificeerd, waarmee ook de doodstraf in oorlogstijd onwettig wordt verklaard.

Ik wil echter ook vermelden dat er nog steeds te veel staten zijn - zesenzestig in totaal - die de doodstraf blijven uitvoeren, en dat er helaas ook sprake is van enkele betreurenswaardige regressieve tendensen wat betreft de eerbiediging van moratoria. Vandaar dat het zo belangrijk is dat wij onze inspanningen onverminderd voortzetten en doelbewust pleiten voor afschaffing van de doodstraf, in internationale fora en elders.

De Europese Unie heeft sinds 1999 elk jaar een resolutie ingediend in de Mensenrechtencommissie, totdat deze in 2005 werd opgeheven. In die periode kon geleidelijk aan een stabiele meerderheid voor deze resoluties tot stand worden gebracht. Na opheffing van dit orgaan moesten wij nieuwe manieren zoeken om het debat over de afschaffing van de doodstraf te stimuleren. Daarbij moet worden aangetekend dat er geen eenvoudige antwoorden zijn. Ons optreden dient dan ook weloverwogen te zijn om - en dat is het allerbelangrijkste - te kunnen behouden wat er reeds is bereikt en om achteruitgang te vermijden.

Wat dit betreft zitten we in de Europese Unie duidelijk op een lijn. Wij hebben echter tot nog toe geen resolutie ingediend in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties omdat het risico groot is dat deze te weinig steun krijgt.

In plaats daarvan werd op 19 december jongstleden op initiatief van de Europese Unie voor het eerst in de geschiedenis een eenzijdige verklaring tegen de doodstraf voorgelezen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, waarbij het van belang is op te merken dat deze verklaring de steun genoot van vijfentachtig staten uit alle delen van de wereld. Hoe bemoedigend dit resultaat ook is, het laat ook zien dat het nog niet voor honderd procent zeker is dat een EU-resolutie door de Algemene Vergadering zal worden aangenomen.

Maar hoe moeten wij nu verder? Het is voor alle partners in de Europese Unie duidelijk dat we de strijd tegen de doodstraf actief willen blijven stimuleren, in de Verenigde Naties en elders. Tegelijkertijd wil ik echter benadrukken dat dit een nog steeds bijzonder lastig terrein is, en dus zal de strijd tegen de doodstraf alleen slagen als de Europese Unie stapsgewijs en weldoordacht optreedt.

Ons uitgangspunt dient te zijn dat een mislukking van een nieuw EU-initiatief zoveel mogelijk moet worden vermeden. Een nederlaag voor de Europese Unie zou namelijk een overwinning betekenen voor de voorstanders van de doodstraf, en dat zou een stap terug zijn in de strijd tegen deze onmenselijke straf. Dat willen we niet en dat mogen wij ook niet toelaten. Ik geloof ook wel dat we medestanders zullen vinden. Ook enkele van de belangrijkste niet-gouvernementele organisaties, zoals Amnesty International, raden ons aan niet overhaast te handelen en herinneren ons eraan dat, als de Europese Unie in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties opnieuw zou aandringen op een debat over dit onderwerp, dit een averechtse uitwerking zou kunnen hebben.

Daarom werd tijdens de Raad Algemene Zaken van 22 januari afgesproken dat er eerst een goed doordachte benadering moet worden ontwikkeld, die het ons mogelijk maakt om onze wensen stap voor stap en doeltreffender aan de Verenigde Naties voor te leggen. De ambassadeurs in New York en Genève kregen daarom opdracht om onmiddellijk alle mogelijkheden voor een debat op het niveau van de Verenigde Naties na te gaan.

Tevens zal het noodzakelijk zijn om gebruik te maken van de ervaringen en de huidige inschattingen van de relevante NGO's bij het ontwikkelen van verdere stappen in de strijd tegen de doodstraf op VN-niveau.

Op die manier zal het Raadsvoorzitterschap in februari voorstellen kunnen doen aan de EU-partners met betrekking tot verder optreden. In mijn ogen is dit een eerste belangrijke stap, en ik hoop dat anderen bereid zijn ons te steunen in deze handelswijze.

(Applaus)

Benita Ferrero-Waldner, lid van de Commissie. - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij dat we de gelegenheid krijgen om een discussie te voeren over de doodstraf en over de manieren waarop we kunnen pleiten voor de universele afschaffing van deze afschuwelijke praktijk.

U weet dat afschaffing van de doodstraf in heel de wereld een van de belangrijkste doelstellingen is van het extern beleid van de Europese Unie op het gebied van de mensenrechten. Ik zet mij er persoonlijk voor in dat de EU, zoals we net gehoord hebben, een voortrekkersrol kan spelen in deze wereldwijde inspanning. Iedereen hier is het eens over het uiteindelijke doel van ons optreden op dit gebied, namelijk universele afschaffing. Daarom wil ik u een aantal gedachten meegeven over het proces waarmee de afschaffing kan worden bereikt, evenals over de manier waarop we ons gemeenschappelijke doel kunnen bereiken.

Ten eerste mogen we niet vergeten dat de afschaffing van de doodstraf op het Europese continent een traag, vaak gecompliceerd en langdurig proces was. De meeste lidstaten waren hierbij gedreven door een combinatie van sterk politiek leiderschap en een hoog niveau van bescherming van de mensenrechten, rechtsstaat en democratische instellingen. Met enkele opmerkelijke uitzonderingen, zoals de Verenigde Staten en Japan, lijkt de wereldkaart van de landen waar de doodstraf is afgeschaft sterk op die van het democratische pluralisme. Vooruitziend leiderschap en politieke moed zijn van doorslaggevend belang bij de afschaffing van de doodstraf. Deze inspanningen moeten gesteund worden door een dynamisch en open debat op landsniveau, om er voor te zorgen dat de uiteindelijke politieke beslissing tot afschaffing van de doodstraf in een bepaald land ook blijvend is.

Op de Filippijnen en tot op zekere hoogte ook in Kirgizië was de afschaffing van de doodstraf juist het resultaat van de opvallende moed van de politieke leiders en van een diepgaand debat op landsniveau, waaraan ook het maatschappelijk middenveld en - zoals reeds gezegd - de instellingen hebben deelgenomen. Ook in de Verenigde Staten zien we bemoedigende tendensen in sommige staten, zoals New Jersey en Maryland.

Anderzijds kan niet uitgesloten worden dat een land opnieuw de doodstraf invoert, zoals we helaas gezien hebben in Bahrein en, naar we vrezen, in Peru. In vele andere landen zijn onze oproepen tot afschaffing van de doodstraf tot nu toe in dovemansoren gevallen.

De executie van Saddam Hoessein en zijn medestanders heeft nu het debat over de doodstraf nieuw leven ingeblazen. De weerzinwekkende video's van zijn onwaardige einde hebben zelfs voorstanders van de doodstraf geschokt. Wij mogen echter niet vergeten dat elk jaar duizenden personen geëxecuteerd worden, van wie de meeste toch betere mensen zijn dan Saddam en van wie vele zelfs onschuldig zijn. Hun dood zou nog meer verontwaardiging onder ons moeten wekken!

De afschaffing van de doodstraf in een land is, om een citaat van Robert Badinter te gebruiken, 'een overwinning van de mensheid op zichzelf', maar we moeten realistisch blijven wat betreft de invloed van externe factoren, zoals de Europese Unie, op dit proces. Het blijft immers in de eerste plaats een binnenlandse aangelegenheid.

Dat betekent niet dat de Europese Unie zich neutraal zal opstellen. Integendeel, de EU heeft zoals gezegd altijd al een voortrekkersrol vervuld in het internationale optreden, met name binnen de Verenigde Naties, om de doodstraf af te schaffen, en de EU zal dit ook blijven doen. Vorig jaar december heeft de EU in de Algemene Vergadering van de VN een verklaring over de doodstraf voorgesteld en daarbij de steun gekregen van een recordaantal landen, namelijk 85. Overeenkomstig onze richtsnoeren inzake de doodstraf heeft de Europese Unie talrijke stappen ondernomen in individuele doodstrafgevallen - waarbij het ook om landen als de Verenigde Staten, Iran en Indonesië ging - en zij zal dit ook in de toekomst blijven doen. De EU is ook de belangrijkste financieringsbron voor projecten ter afschaffing van de doodstraf die door het maatschappelijk middenveld uitgevoerd worden. De voorbije tien jaar heeft de EU meer dan 15 miljoen euro uitgegeven voor projecten in heel de wereld.

Het Europees Parlement en de actoren van het maatschappelijk middenveld hebben altijd al een essentiële rol gespeeld in de ondersteuning van de inspanningen van de EU tot afschaffing van de doodstraf en in het stimuleren van een debat over de manier waarop we ons beleid kunnen versterken. Het is van het grootste belang dat we aandachtig naar die stemmen luisteren, wanneer we mogelijke initiatieven in internationale fora bespreken, zoals de Raad op dit moment doet.

Dit werd zeer duidelijk aangetoond met het Italiaanse voorstel voor een universeel moratorium op de doodstraf, dat werd voorgelegd in de Algemene Vergadering van de VN. Ik wil niet vooruitlopen op de definitieve uitkomst van dit denkproces, maar ik wil wel graag drie opmerkingen met u delen die door afschaffingsactivisten over het moratorium zijn gemaakt en die mijns inziens van belang zijn voor de discussie van vandaag.

Hoewel een moratorium een belangrijk element is in de strategie van de EU voor de universele afschaffing, hebben toonaangevende NGO's benadrukt dat het geen wondermiddel is. Volgens hen is een moratorium fragiel en omkeerbaar en moet worden gevolgd door afschaffing bij wet. Ze verwijzen daarbij naar het voorbeeld van Kirgizië, waar ondanks het meermaals verlengde moratorium op executies het aantal ter dood veroordeelde gevangenen niet is verminderd. We hebben moratoria nodig die stand kunnen houden.

Ten tweede benadrukken sommige NGO's het feit dat een moratorium slechts één van de instrumenten is op weg naar afschaffing. Ik ben er in deze context voorstander van dat het Second Optional Protocol inzake afschaffing, evenals steun voor rechtsbijstand aan terdoodveroordeelden en andere inspanningen opgenomen worden in onze 'gereedschapskist'. Daarom moeten we vermijden dat men door de huidige discussie over het moratorium het feit uit het oog verliest dat de afschaffing een proces met veel facetten is.

Tot slot moeten we goed opletten voor de mogelijke gevolgen, als we deze zaak opnieuw voorleggen aan de Algemene Vergadering van de VN. Het is van het grootste belang dat we tot een positief resultaat komen. We mogen echter, gezien de internationale dimensie van dit onderwerp, het risico op een onduidelijk of zelfs contraproductief resultaat niet uit het oog verliezen, zoals het voorzitterschap van de Raad ook al zei. Als we niet in onze opzet slagen, kan dit moeilijk te herstellen, negatieve gevolgen hebben. Daarom moeten we de situatie en de mogelijke scenario's van tevoren grondig bespreken.

Tot besluit wil ik benadrukken hoe belangrijk het is dat we als EU een gemeenschappelijke benadering volgen in het streven naar een universele afschaffing van de doodstraf. De Commissie zal haar uiterste best doen om samen met het Voorzitterschap en het Parlement dit doel te bereiken.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *namens de PPE-DE-Fractie. - (ES)* Ik denk dat de woorden van commissaris Ferrero-Waldner geen twijfel laten bestaan over het soort Europa dat wij willen: het Europa van de waarden.

Als ik in het kort een beeld moest schetsen van wat door de jaren heen de Europese droom is geweest, dan zou ik niet aarzelen om hier te verklaren, mevrouw de Voorzitter, dat het idee van Europa een niet-aflatende oproep is tot vrede, begrip, eendracht en solidariteit, en dat er volgens mij - naast de op zich terechte visie van Europa als het Europa van de financiële vooruitzichten, de concrete werkelijkheid, het saldo en de netto bijdrager - ook een hoogstaandere visie van Europa bestaat, namelijk het Europa van de waarden.

Precies in deze context en in deze visie van het Europa van de waarden moeten we het initiatief voor een universeel moratorium op de toepassing van de doodstraf plaatsen.

Het moratorium behoort een universeel karakter te hebben, want de grondrechten, en met name het recht van leven, mogen niet worden gepredikt met het oog op een bepaalde regio, een bepaald land, of een bepaald continent maar dienen overduidelijk een universeel karakter te hebben.

Daarom mogen we blij zijn dat in 2005 en 2006 een hele reeks landen, zoals Liberia, Mexico, de Filippijnen en Moldavië officieel besloten hebben om de doodstraf af te schaffen. Ik denk dat we ons werk onversaagd moeten voortzetten en ervoor moeten zorgen dat de 70 landen waarin de doodstraf nog wordt toegepast, zich scharen achter de 128 landen waarin ze al is afgeschaft.

Mevrouw de Voorzitter, het is van essentieel belang dat de Europese Unie, als zij de morele en ethische leiderschapsrol wil behouden die zij steeds vervuld heeft, zich er krachtig voor inzet dat democratie, rechtsstaat en eerbiediging van de grondrechten, en van met name het recht van leven, dit jaar en de komende jaren en in alle regio's op aarde de overhand krijgen.

VOORZITTER: RODI KRATSA-TSAGAROPOULOU

Ondervoorzitter

Pasqualina Napoletano, *namens de PSE-Fractie*. - (IT) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de morgen in stemming te brengen resolutie en het debat van vanavond plaatsen het Europees Parlement in een mondiale beweging. Deze beweging roept de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op om de aanneming van een resolutie inzake een universeel moratorium mogelijk te maken. Dat zou namelijk een van de eerste stappen zijn in de richting van afschaffing van de doodstraf in het rechtsbestel van elk land.

Zoals reeds gezegd willen wij graag dat de Raad zich actief inzet voor dit doel. Het voorzitterschap is zeer geëngageerd en wij hopen dat dit vraagstuk een van zijn prioriteiten blijft voor dit semester. Een soortgelijk engagement bestaat ook in de Raad van Europa en de Europese Commissie.

Uit uw woorden meende echter, mevrouw Ferrero-Waldner, te moeten opmaken dat u niet geheel overtuigd bent van de noodzaak van een moratorium als eerste stap in die richting. Ik moet daar echter op aandringen, en wil mevrouw Ferrero-Waldner vragen of zonder een moratorium de afschaffing van de doodstraf dichterbij zou komen. Ik denk van niet. Dit zou een eerste stap kunnen zijn, ook omdat de Europese Unie in zijn internationale betrekkingen gebruik kan maken van de omvangrijke relaties die zij heeft weten op te bouwen dankzij het nabuurschapsbeleid, de associatieovereenkomsten, het strategische partnerschap, en mijns inziens zouden ook de Europese politieke partijen in de internationale instanties ervoor moeten zorgen dat hun organisaties in de ledenlanden zich hiervoor sterk maken.

Ons doel is mijns inziens de doodstraf te zien verdwijnen uit het rechtsbestel van elk land. Dit zou er ook toe kunnen bijdragen dat de Verenigde Naties het prestige gaan genieten dat hun als instelling die garant staat voor de universeel erkende rechten, toekomt.

Marco Pannella, *namens de ALDE-Fractie*. - (IT) Mevrouw de Voorzitter, geachte collega's, ik beperk mij tot een verklaring en tot de nota die het Duits voorzitterschap vanmorgen heeft verspreid. In de nota staat letterlijk "Het Duits voorzitterschap doet een beroep op de belanghebbende regeringen om met onmiddellijk inwerkingtreding een moratorium op de doodstraf in te voeren". Ik lees de nota van het Duits voorzitterschap, die geheel overeenkomt met ons standpunt.

Ik dacht dat er ook een verklaring was afgelegd door voorzitter Barroso, waarin hij volledige steun betuigde aan het Italiaanse initiatief om in de huidige Algemene Vergadering van de VN een voorstel in te dienen voor een moratorium. Dat voorstel zal het zeker halen, aangezien er reeds in 1999 een absolute meerderheid was voor een resolutie, die toen echter niet werd ingediend.

Daarom begrijp ik ook niet - of eigenlijk begrijp ik het maar al te goed - dat men nog kan weifelen, nu er in heel de wereld zoveel enthousiasme is ontstaan voor een initiatief als het onze, voor het initiatief van het Europees Parlement, van onze fractievoorzitters, voor het gisteren aangekondigd initiatief van Graham Watson en andere collega's. Hoe kan men nog weifelen op een moment waarop Frankrijk - hoe ongelooflijk - zijn grondwet wijzigt om de afschaffing te benadrukken, op een moment waarop in Rwanda hetzelfde gebeurt en waarop Kirgizië - gisteren - heeft besloten hetzelfde te doen. Overal worden verklaringen afgelegd - van Syrië tot Libanon - ter ondersteuning van ons standpunt. Ik denk dat het Europees Parlement morgen in het voetspoor treedt van de Raad van Europa en het voortouw neemt in deze beweging.

Ter afsluiting van mijn spreekbeurt wil ik, mijnheer de Voorzitter, er nog aan herinneren dat er zestig jaar geleden een as was tussen Rome en Berlijn. Ik was toen tien jaar en herinner mij dit nog levendig. Het toeval wil dat er vandaag, dankzij de ondersteuning van het Duitse voorzitterschap, het Italiaanse initiatief en de recente Franse initiatieven, een nieuwe realiteit aan het ontstaan is. Mijns inziens is het een feit van historisch belang dat Berlijn en Rome vandaag een duidelijk standpunt innemen, zonder enige hypocrisie en zonder de overwinning te vrezen. Er zijn immers veel te veel mensen die niet voor de nederlaag maar de overwinning vrezen.

Hélène Flautre, *namens de Verts/ALE-Fractie*. - (FR) Mevrouw de Voorzitter, vorige week hebben wij tijdens het debat over de zaak-Benghazi duidelijk gemaakt dat wij onder alle omstandigheden tegen de doodstraf zijn. Vandaag is het belangrijk dit in artikel 2 van het Handvest van de grondrechten opgenomen beginsel te bekrachtigen.

De Unie heeft altijd gepleit voor afschaffing van de doodstraf en er zelfs een voorwaarde voor toetreding van gemaakt. Deze opvatting is tevens een leidend beginsel in haar buitenlands beleid. In 1998 zijn daartoe richtsnoeren aangenomen en regelmatig worden er maatschappelijke projecten gefinancierd in het kader van het Europees Initiatief voor democratie en mensenrechten (EIDHR). Deze inspanningen werpen vruchten af. Het aantal executies in de Verenigde Staten is afgenomen en landen als Mexico, Liberia, de Filipijnen en Moldavië hebben de doodstraf afgeschaft.

Toch vallen er ook omgekeerde tendensen waar te nemen. In de Verenigde Staten hebben bepaalde staten de doodstraf uitgebreid tot andere misdrijven dan moord; in Singapore wordt iemand nog steeds ambtshalve ter dood veroordeeld als hij vijftien gram heroïne in bezit heeft en China blijft de meeste doodstraffen ter wereld voltrekken. Verder hebben Irak en Afghanistan de doodstraf opnieuw ingevoerd. Peru heeft ook op het punt gestaan dat te doen, in naam van de strijd tegen het terrorisme. Gelukkig is dat uiteindelijk niet doorgegaan.

In een dergelijk klimaat en aan de vooravond van het derde Wereldcongres tegen de doodstraf moet de EU extra waakzaamheid betrachten. De internationale mobilisatie voor een wereldwijd moratorium tegen de doodstraf moet worden gezien in het kader van een beleid dat gericht is op afschaffing van die straf. Vanaf nu behoort de Unie prioriteit te geven aan de ratificatie van het Tweede Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, met het oog op afschaffing van de doodstraf. Het is absoluut noodzakelijk dat Frankrijk, Letland en Polen dit protocol zo spoedig mogelijk ratificeren.

Luisa Morgantini, *namens de GUE/NGL-Fractie*. - (IT) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, "Niemand wordt tot de doodstraf veroordeeld, of terechtgesteld; niemand mag worden verwijderd of uitgezet naar, dan wel worden uitgeleverd aan een staat waar een ernstig risico bestaat dat hij aan de doodstraf, aan folteringen of aan andere onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen wordt onderworpen": dat staat in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en dat is het wat mij - of liever gezegd ons - trots maakt dat wij deel uitmaken van de Europese Unie. Het gaat om de bescherming van de menselijke waardigheid; het gaat erom in te zien dat niemand de baas kan zijn over andermans leven, en dat er geen wraak maar rechtvaardigheid moet zijn. Dat moet voor alle rechtbanken gelden, met inbegrip van de militaire rechtbanken.

Teveel landen hebben nog steeds de doodstraf. Daaronder vallen ook grote landen, als China, en de grootste militaire en democratische macht ter wereld, de Verenigde Staten van Amerika, die er nog steeds niet in geslaagd zijn hun *Far West*-cultuur van zich af te schudden.

Ik hoop dat het Congres tegen de doodstraf in Parijs, waaraan ook wij als Parlement zullen deelnemen, een nieuwe stap zal zijn, en dat uitgaande van het moratorium de doodstraf samen met armoede voor altijd uit de wereld kan worden gebannen. Ik hoop ook dat de mensen die in de straten van Parijs zullen

demonstreren een waarschuwing zullen zijn voor al degenen die ook in Europa herinvoering van de doodstraf overwegen. Dit is hoe dan ook de weg die ertoe zal leiden dat de VN het moratorium geheel kan goedkeuren.

Koenraad Dillen, *namens de ITS-Fractie*. - Mevrouw de Voorzitter, landen waar de doodstraf nog wordt uitgevoerd, verdienen niet tot de beschaafde wereld te worden gerekend. Of het nu om islamitische landen gaat waar overspelige vrouwen gestenigd worden, om het Amerika van Bush of India, de grootste democratie ter wereld, of het nu om communistisch China gaat, doet niet terzake. Ik wil mij dan ook zonder aarzelen aansluiten bij het pleidooi voor een wereldwijd moratorium. Eén rechterlijke dwaling, het leven van één onschuldige volstaat om de doodstraf barbaars te vinden. Maar ik wil daar twee bedenkingen aan toevoegen.

Eerbied voor het leven mag een rechtsstaat er niet van weerhouden om zware misdadigers een effectieve en onsamendrukbare straf van 30 jaar of levenslang te geven. Deze voorwaarde moet en kan de consensus tegen de doodstraf bij de bevolking onderbouwen. Onze burgers die meer en meer geconfronteerd worden met de meest brutale vormen van criminaliteit zullen slechts in die consensus de wereldwijde afschaffing van de doodstraf bijtreden.

Ten tweede moeten sommige tegenstanders van de doodstraf enige consequentie aan de dag leggen. Zo mochten we onlangs meemaken dat de socialistische presidentskandidaat van Frankrijk op vriendenbezoek in de eenpartijstaat China een lofzang afstak over de efficiëntie van de Chinese justitie. Die efficiëntie, collega's, bestaat erin dat de families van de massa's terdoodveroordeelden elk jaar de factuur krijgen van de kogel waarmee het slachtoffer ter dood werd gebracht. Voor hen had Ségolène Royal geen woord over. Zij brengen immers geen contracten binnen, want de commerciële belangen van grote bedrijven in China moeten verdedigd worden en dan horen we sommige Europese tegenstanders van de doodstraf plots niet meer. Wil Europa zijn geloofwaardigheid behouden, dan moet het ook landen als China onder druk zetten, wat daar ook de politieke of commerciële prijs voor is.

Alessandro Battilocchio (NI). - *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik spreek namens de nieuwe Italiaanse Socialistische Partij. Door de terechtstelling van Saddam Hoessein is het debat over de doodstraf opnieuw op de voorgrond geplaatst. Ofschoon dit een uitermate opportuun debat is, mag men hier geen munt uitslaan. Evenmin mag men dit vraagstuk aan de orde stellen als ware het wisselstroom. Dit debat betekent namelijk eerst en vooral een strijd voor beschaving en vooruitgang.

Niet alleen zijn wij hier geconfronteerd met een onontbeerlijke individuele waarborg, met een verzoek om een versterking van de onschendbare individuele rechten, maar ook met een historische en universele noodzaak, een baken en een ontmoetingspunt voor de beschaving van de eenentwintigste eeuw.

Er werd gezegd - en ik ben het daar mee eens - dat na de afschaffing van de slavernij in de vorige eeuwen en na het verbod van foltering, het recht om niet gedood te worden na een gerechtelijke maatregel een andere gemeenschappelijke noemer moet zijn, een nieuwe, onaantastbare dimensie moet worden van de mens, waardoor wij allen één gemeenschap worden. Vandaag stuurt dit Parlement een eerste en duidelijke boodschap in die richting de wereld in.

Simon Coveney (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik geef mijn volmondige steun aan de krachtige oproep van het Parlement van vandaag - evenals aan de campagne buiten het Parlement - om via een resolutie van de Algemene Vergadering van de VN op onvoorwaardelijke wijze een moratorium in te stellen op de voltrekking van de doodstraf.

Voor de EU was het doel om het gebruik van de doodstraf wereldwijd af te schaffen jarenlang een hoefdpilaar in het buitenlands en mensenrechtenbeleid. We hebben successen geboekt, vooral in het kader van onze nabuurschapsstrategie. Het initiatief van vandaag is een ambitieuze poging om het debat rond de doodstraf op het niveau van de VN te tillen en op die manier invloed uit te oefenen op de 66 landen - waarnaar al verwezen werd - die de doodstraf nog gebruiken. Het is belangrijk op te merken dat het streven naar een moratorium op de doodstraf altijd gepaard moet gaan met pogingen om afschaffing bij wet te verkrijgen, zoals ook vorige sprekers al gezegd hebben.

Aandringen op een moratorium is een eerste praktische stap, maar we moeten altijd nagaan hoe wij ervoor kunnen zorgen dat de doodstraf wordt afgeschaft. Met het oog op hetgeen we hier in de EU op beleidsniveau kunnen doen, wil ik de Raad vragen de richtsnoeren over de doodstraf te herzien en te actualiseren. Deze richtsnoeren dateren van 1998 en er zijn nieuwe elementen en strategieën ontwikkeld

waar rekening mee gehouden moet worden. Het Derde Wereldcongres over de doodstraf, dat binnenkort in Parijs gehouden wordt, kan een goede gelegenheid zijn om dit te doen.

Het proactieve beleid van de EU inzake de doodstraf heeft vandaag een aantal positieve resultaten opgeleverd. Het succes van de recente, krachtige stappen van de EU in Peru tegen de voorstellen tot uitbreiding van de doodstraf in dat land - wat een inbreuk zou zijn geweest op de grondwet van Peru en van het Amerikaanse Verdrag inzake de rechten van de mens - moet bijvoorbeeld worden erkend en toegejuicht. De houding van de EU heeft invloed gehad op het Peruaanse Congres, dat de ontwerpwet heeft verworpen. De EU heeft dus aangetoond dat zij grote invloed kan uitoefenen op het nationaal beleid inzake de doodstraf, en we mogen niet bang zijn om deze invloed te gebruiken.

Elena Valenciano Martínez-Orozco (PSE). - (ES) Mevrouw de Voorzitter, gisteren werd de 24-jarige Robert Wilson door een jury in de staat New York ter dood veroordeeld. Dit was de eerste keer in de afgelopen vijftig jaar dat in deze staat de doodstraf werd uitgesproken.

Het is tevens een treurig voorbeeld van de onzekerheid waaronder de universele waarden, waarvoor wij hier vandaag allemaal pleiten, tegenwoordig gebukt gaan, ondanks de belangrijke vooruitgang die geboekt is in landen als Liberia, Mexico, de Filipijnen of Moldavië.

We moeten de strijd echter voortzetten en ervoor zorgen dat andere landen, zoals China, met zijn om en nabij de tweeduizend officiële terechtstellingen per jaar - achtduizend, volgens niet-officiële bronnen - zich schaart achter het wereldwijde moratorium en zijn terechtstellingen opschort.

We moeten het maatschappelijk middenveld in Iran ondersteunen, dat actie onderneemt tegen de doodstraf. Iran behoort met 177 executies in 2006 tot de landen met het hoogste aantal terechtstellingen. Bovendien heeft Iran het moratorium op steniging niet nageleefd, en zijn daar op het ogenblik zes vrouwen veroordeeld tot de dood door steniging.

Wij roepen echter vooral de Verenigde Staten - waarvan de beslissingen zo'n enorme invloed hebben op het beleid elders in de wereld - op om steun te geven aan het Italiaanse initiatief dat instelling van een universeel moratorium op de doodstraf beoogt en, hopelijk met de steun van dit Parlement, zal worden aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN.

Zoals hier vandaag is gezegd, is het moratorium een eerste, essentiële stap naar afschaffing. Dit is waarschijnlijk een van de belangrijkste uitdagingen waarmee de mensheid aan dit begin van de eeuw geconfronteerd is.

Sarah Ludford (ALDE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, wereldwijd wachten 20 000 ter dood veroordeelde mensen op executie door hun eigen regering. Helaas bevinden meer dan 3 000 van deze mensen zich in de Verenigde Staten. Ik noem de Verenigde Staten niet speciaal omdat de situatie daar het ergst zou zijn - het ergst is ze in China, waar 80 procent van de executies plaatsvindt - maar omdat we goede hoop hebben wat de Amerikanen betreft. De mooiste prijs zou zijn indien er een mentaliteitsverandering zou plaatsvinden in de Verenigde Staten, en veel wijst in die richting. Het aantal executies in de staten van de VS is sinds 1999 aanzienlijk gedaald: in 1999 waren er 277 executies, in 2005 waren het er nog 128. Twaalf staten hebben de doodstraf nu afgeschaft. Daaronder bevindt zich niet Texas, dat een trieste staat van dienst heeft met een derde van de 1 100 executies die de afgelopen 30 jaar in de VS hebben plaatsgevonden.

Ik geloof dat de Commissie en het voorzitterschap proactiever moeten zijn en minder moeten aarzelen in het streven naar een moratorium en een wereldwijde afschaffing via een resolutie van de Algemene Vergadering van de VN. Net als op sommige andere beleidsterreinen van de mensenrechten, zoals *extraordinary renditions* en misbruik van de oorlog tegen het terrorisme, zijn de inspanningen van de EU om haar principes in de praktijk om te zetten niet altijd even doeltreffend als het Parlement zou willen.

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). - (EL) Mevrouw de Voorzitter, wij voeren dit debat op een moment waarop alle lidstaten van de Unie het Zesde Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, dat afschaffing van de doodstraf tot doel heeft, hebben geratificeerd. Wij koesteren de hoop dat de doodstraf zowel bij wet als in de praktijk in alle landen van de wereld afgeschaft zal worden - zowel in tijd van vrede als in tijd van oorlog - en dat op die manier de eerbiediging van de mensenrechten kan worden verbeterd en de menselijke waardigheid kan worden versterkt. Hetzelfde werd vandaag trouwens ook benadrukt door de Raad en de Commissie.

Staat u mij echter toe om te vragen of wij wel hebben gezorgd voor de mensenrechten en de waardigheid van dictator Saddam Hoessein en zijn medegevangenen, die tot voer werden voor de voyeurs van heel de wereld. Is dat de rol die de Europese Unie als mondiale factor van stabiliteit wil spelen?

Wat moeten wij zeggen van de verklaringen van mevrouw Becket, de minister van Buitenlandse Zaken van Groot-Brittannië, die zei dat Hoessein eenvoudig zijn verdiende straf heeft gekregen en men recht had doen wedervaren?

Wat moet de Europese burgers geloven als zij lezen hoe enerzijds de Raad zijn veroordeling uitspreekt maar anderzijds de ministers die deel van uitmaken van de Raad spottend commentaar leveren. Laten wij serieus zijn! Want als puntje bij paaltje komt, houden wij alleen onszelf voor de gek.

Jim Allister (NI). - *(EN)* Mevrouw de Voorzitter, ik moet u zeggen dat de arrogantie van deze EU geen grenzen kent. Kennelijk volstaat het voor de EU niet om de lidstaten te dwingen geen gebruik te maken van het ultieme afschrikmiddel, de doodstraf, maar wil zij dit nu ook aan de rest van de wereld opleggen.

Hoe afschuwelijk het lot van de Bulgaarse verpleegsters in Libië ook moge zijn - en het Parlement moet krachtadig protest aantekenen tegen de toestand waarin zij verkeren -, het geeft ons niet het recht om een wereldwijd verbod op de doodstraf te eisen. Het onterecht opsluiten van mensen is onduldbaar, maar voor rationele mensen is dat geen reden om tegen elke opsluiting te zijn. Nee, als er in een land een eerlijk, transparant gerechtelijk systeem bestaat, dat de mensenrechten eerbiedigt en een betrouwbare beroepsprocedure waarborgt, dan heeft een soevereine staat het volste rechts om de doodstraf op te leggen voor de zwaarste misdaden, als dit de democratisch uitgedrukte wil van het volk is. Zij, niet wij, hebben het recht om te beslissen wat voor hen het beste is.

Carlo Casini (PPE-DE). - *(IT)* Mevrouw de Voorzitter, het verheugt mij dat ik het woord mag voeren, onder meer omdat ik uit Toscane kom, waar op 30 november 1786 de doodstraf voor het eerst in de geschiedenis werd afgeschaft. Ook denk ik met ontroering terug aan het feit dat ik, samen met Amnesty International en de Italiaanse Beweging voor het leven, er in 1987 in slaagde om de doodstraf voor Paula Cooper, een zestienjarige zwart meisje in de Verenigde Staten - die mij later ook is komen bedanken - omgezet te krijgen.

Ook herinner ik er graag aan dat ik als lid van het Italiaanse parlement een wetsvoorstel heb ingediend - en erdoor heb gekregen - tot afschaffing van de doodstraf in het militaire recht en oorlogsrecht. Ik heb dus veel en diep over dit thema nagedacht. Ik ben optimistisch in de uitleg van de geschiedenis van de mensheid. Ondanks alles is deze een moeizame reis in de richting van het goede, een reis waarin de beslissende waarde van de waardigheid van iedere mens, die steeds sterker op de voorgrond treedt, een belangrijke drijfveer is. Deze waardigheid is zo groot dat daarin geen gradaties kunnen worden aangebracht. Zij zorgt ervoor dat alle mensen gelijk zijn, ongeacht de toestand van het menselijke leven, en zij is ook onvernietigbaar. Zelfs de handen van een misdadiger kunnen de sporen ervan op het gelaat van de dader niet uitwissen.

Niemand kan beschikken over leven en waardigheid, ook de staat niet. Dat is de ware reden waarom de doodstraf afgeschaft moet worden. Tegen alle praktische - mij welbekende - redenen kan bezwaar worden aangetekend, maar niet hiertegen. Het Europa dat zijn identiteit wil opbouwen niet op concurrentie en markt, maar op waardigheid en mensenrechten, kan niet zwijgen.

In wil op dit moment niet spreken over ongerijmdheden. Het moment zal komen waarop de menselijke waardigheid en het daaruit voortvloeiend recht van leven ook op andere gebieden van het menselijk leven grote overtuigingskracht uitoefenen, op gebieden waarop zij, ook binnen onze Unie, nu helaas nog niet tot hun recht komen, namelijk bij geboorte en sterven, waar armoede en menselijke marginalisatie het meest emblematisch zijn.

Ignasi Guardans Cambó (ALDE). - *(ES)* Mevrouw de Voorzitter, als men de doodstraf afwijst, betekent dat niet dat men zich moreel superieur voelt, dat men iemand de les wil lezen, of dat Europa behept is met een soort collectieve arrogantie. Dit hangt samen met het fundamentele geloof in de waardigheid van de mens, met de jarenlange ervaring dat de doodstraf volstrekt zinloos is, en met de angst voor het ernstige en duidelijk aangetoonde risico dat de toepassing ervan onrechtvaardig is, ook al was het maar in één concreet geval (en helaas zijn het er vele geweest).

Europa dient zich in te zetten voor wat haalbaar is, zonder het uiteindelijke doel uit het oog te verliezen. Haalbaar is moedig te eisen dat in de hele wereld een moratorium wordt ingesteld, om te beginnen bij

onze meest nabije partners en, nogmaals, zonder het uiteindelijke doel uit het oog te verliezen, namelijk de afschaffing van de doodstraf wereldwijd.

We moeten protesteren tegen de doodstraf, maar dan zowel tegen die van Saddam Hoessein als tegen die van de man die in de Verenigde Staten ter dood is veroordeeld, na een rechtzaak waaraan vrijwel geen advocaat te pas is gekomen en voor een misdaad die hij beging toen hij nog minderjarig was.

Zulke doodstraffen, commissaris, moeten net zo krachtig worden veroordeeld als de doodstraf van Saddam Hoessein. We mogen niet met dubbele maten meten, want als wij pleiten voor de strijd tegen de doodstraf, dan komen de min of meer anonieme gevangenen die vrijwel geen recht op verdediging hadden, nog meer voor onze steun in aanmerking dan een misdadiger als Saddam Hoessein.

Boguslaw Sonik (PPE-DE). - *(PL)* Mevrouw de Voorzitter, het politieke, religieuze en juridische debat over het wel of niet toepassen van de doodstraf duurt nu al decennia en zal altijd actueel zijn. De gezaghebbende schrijver Albert Camus heeft zich uitgesproken tegen de doodstraf. Robert Badinter, voormalig Frans minister van justitie, heeft jarenlang op Europees niveau een juridische strijd geleverd. In deze verhitte debatten worden meestal sterke ethische argumenten gebruikt, zoals het onvervreemdbaar recht op leven. Er werden schokkende statistieken genoemd van de vele doodvonnissen die zijn voltrokken in landen als China en India. In het beklagdenbankje zit ook de grootste democratische staat ter wereld, de Verenigde Staten. Rooms-katholieken, zowel voor- als tegenstanders van de doodstraf, zien kans om uit dezelfde bronnen - de evangeliën, de catechismus of pauselijke encyclieken - tegenstrijdige conclusies en argumenten te putten. Het is erg moeilijk de nabestaanden, de families van wreed vermoorde slachtoffers, vaak kinderen, te zeggen dat de daders de doodstraf niet moeten krijgen. Op zulke momenten zeggen onze gevoelens ons iets heel anders.

Ik kom uit een land, dat geknecht werd door het totalitaire nazistische regime van Hitler, en daarna door het communisme van de sovjets. Ik wil wijzen op de onverbreekelijke band tussen elke dictatuur en de doodstraf. Als ik terugblik op de geschiedenis van mijn land, Polen, op de periode die ik net genoemd heb, zie ik grote groepen mensen voor me die werden vermoord, de beste zonen en dochters van ons volk, op basis van communistische schijnrechtspraak. Na het afwegen van alle argumenten kan ik alleen maar zeggen, dat de doodstraf moet worden afgeschaft om de waanzin te beteugelen van de fanatici die het justitieel apparaat gebruiken om hun tegenstanders uit te schakelen. Het enige wat vrije burgers nog kunnen doen als na jaren de vrijheid hersteld is, is hun vermoorde helden eren met monumenten.

Dat is de les die we trekken uit de geschiedenis van de generaties van mijn ouders en grootouders, en ook van mijn eigen generatie. In Polen was in de tijd van het stalinisme van alle 1 500 terdoodveroordeelden maar een persoon een gewone misdadiger. Om dictators van verschillende politieke gezindten af te remmen is de prijs misschien dat misdadigers, die de hoogste straf verdienen, niet met hun leven betalen voor hun wandaad, maar de rest van hun leven in de gevangenis zitten zonder mogelijkheid tot vervroegde vrijlating. Als dat zo is, denk ik dat het de moeite loont die prijs te betalen, hoe pijnlijk dat soms ook is.

Justas Vincas Paleckis (PSE). - *(LT)* Bijna een eeuw geleden zei George Bernard Shaw dat de doodstraf de meest afschuwelijke methode is om iemand te doden, omdat deze wordt uitgevoerd met goedkeuring van de maatschappij. Zijn woorden worden door een toenemend aantal mensen en de meeste landen onderschreven. Helaas wordt het natuurlijk recht van de mens op leven nog steeds door 68 landen genegeerd. Niet alleen in Azië, maar ook in de Verenigde Staten wordt de doodstraf het vaakst uitgevoerd. Voor mij is de ophanging van Saddam Hoessein een brevet van onvermogen. Wij hebben nu de uitzonderlijke kans om samen met de Italiaanse regering te werken aan de afschaffing van de doodstraf in elk land van de wereld. Verzet tegen de doodstraf is een van de waarden die de EU-lidstaten gemeenschappelijk onderschrijven, en dat geeft de stem van de EU gewicht. De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zal naar ik hoop het voorgestelde moratorium op de doodstraf steunen, waarvan afschaffing het uiteindelijke doel is. Tegelijkertijd is het essentieel een veroordeling uit te spreken over de verklaringen van sommige officiële vertegenwoordigers van nieuwe EU-lidstaten over de mogelijkheid de doodstraf te legitimeren. Het is zaak de wereldopinie in Europese richting te kanaliseren.

Genowefa Grabowska (PSE). - *(PL)* Mevrouw de Voorzitter, artikel 1 van aanvullend protocol IV van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens luidt: „De doodstraf dient te worden afgeschaft. Niemand mag tot een dergelijke straf veroordeeld worden en de doodstraf mag niet worden uitgevoerd”. Dit protocol werd al opgesteld in 1983 en vormt de basis voor het denken en handelen van de lidstaten van de EU, en van de meeste leden van de Raad van Europa. Dit zijn Europese normen voor

de bescherming van de mensenrechten. De vraag of het afschaffen van de doodstraf alleen voor Europa van belang is, is een retorische vraag. Natuurlijk niet, elk mens heeft maar een leven en dat leven moet worden beschermd. Daarom moeten we het moratorium van de VN op de doodstraf steunen. We weten, dat de doodstraf diep geworteld is in de cultuur van wraak en vergelding, waar mensen juist afstand van moeten nemen. Juridisch gezien is schrapping van de doodstraf uit de strafwet eenvoudig; een beslissing van de wetgever volstaat. Emotioneel gezien is het echter veel moeilijker om afstand te nemen van de doodstraf, om te erkennen dat de doodstraf een onethische en onherroepelijke straf is en de doodstraf daarom voorgoed uit het menselijke bewustzijn te bannen. Als we dat echter niet doen, zullen we ons steeds weer de vraag moeten stellen of de mens in de eenentwintigste eeuw nog altijd in naam van de wet een ander mens mag doden.

Józef Pinior (PSE). - *(PL)* Mevrouw de Voorzitter, de Europese Unie heeft sinds 1998 consequent gepleit voor een verbod op het uitvoeren van de doodstraf. In oktober 2003 heeft het Europees Parlement een resolutie aangenomen, waarin het Parlement de Europese instellingen en de lidstaten oproep om in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te ijveren voor een moratorium op de uitvoering van de doodstraf. De instellingen van de Europese Unie en de lidstaten moeten ervoor zorgen dat de kwestie van de doodstraf in de huidige Algemene Vergadering van de VN opnieuw wordt besproken. Alle lidstaten moeten namens de Europese Unie een ontwerpresolutie indienen voor een algemeen moratorium op het uitvoeren van de doodstraf, met het oog op volledige afschaffing ervan. De lidstaten moeten zoveel mogelijk steun inwinnen voor deze resolutie bij alle lidstaten van de VN. De instellingen en de lidstaten van de Europese Unie moeten alles in het werk stellen om snel tot een positief resultaat te komen in een stemming in deze Algemene Vergadering van de VN.

Panagiotis Beglitis (PSE). - *(EL)* Mevrouw de Voorzitter, het feit dat er in het debat van vandaag een brede consensus is onder de fracties, bevestigt dat het Europees Parlement kan instaan voor de Europese democratische beschaving en voor de bescherming van de mensenrechten, de menselijke waardigheid en het recht van leven.

Bewezen is, mevrouw de Voorzitter, dat de doodstraf niet alleen criminaliteit niet tegenhoudt, maar zelfs haat en geweld voedt. Op de barbaarsheid van een misdaad mag de beschaafde wereld niet antwoorden met de barbaarsheid van de dood.

Wij juichen het initiatief van de Italiaanse regering van de heer Prodi toe, evenals de steun die de voorzitter van de Socialistische Internationale, de heer Georgos Papandreou, daaraan heeft gegeven. Alle lidstaten van de Europese Unie moeten natuurlijk het facultatieve protocol van de VN, het dertiende protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens ratificeren, maar eigenlijk zouden de lidstaten in hun intern grondwettelijk bestel een bepaling moeten opnemen waarmee de doodstraf wordt afgeschaft.

Tot slot wil ik, mevrouw de Voorzitter, nog zeggen dat wij niet het feit uit het oog mogen verliezen dat vandaag in de Europese samenlevingen nog een groot percentage burgers voor de doodstraf is, en daarom moeten wij, samen met de Europese Commissie, ook in die richting werken met programma's en via democratische raadpleging, opdat de Europese samenlevingen overtuigd worden.

Günter Gloser, fungerend voorzitter van de Raad. - *(DE)* Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, in dit debat is wel duidelijk geworden hoe groot de consensus is met betrekking tot een van de meest fundamentele doelstellingen van het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie. In het debat werd vaak verwezen naar het Italiaanse initiatief, en daarover mag geen misverstand ontstaan. Als wij over dit initiatief praten, gaat het niet over het 'of' ervan, of over zijn doelstelling, maar om het 'hoe', het 'waar' en uiteraard ook het 'wanneer', dus over de procedure en niet zozeer over de inhoud.

U, mevrouw de commissaris, hebt dat zojuist heel duidelijk gemaakt. Tijdens de Algemene Vergadering van de VN van 19 december vorig jaar schaalden zich 85 landen achter een eenzijdige verklaring die werd voorgelezen. Dit is zeker bemoedigend, maar anderzijds moeten we ons ook afvragen of wij ons doel eigenlijk wel kunnen bereiken, gezien het feit dat tot nog toe slechts 21 van de 47 leden van de nieuwe Mensenrechtenraad (HRC) in Genève deze verklaring steunen. Kortom: we hebben nog geen meerderheid.

De situatie in de derde commissie van de Verenigde Naties is vergelijkbaar. Zoals ik eerder al zei in mijn verklaring is het nu zaak om initiatieven te nemen op verschillende fronten. Ook de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen heeft een strategie ontwikkeld om de doelstelling te bereiken die u allen in uw bijdragen hebt genoemd. Hoewel wij nu nog niet weten of wij deze ten uitvoer kunnen leggen,

kan ik u verzekeren dat we u zullen steunen bij uw inspanningen. Dit is iets waarover de Commissie en het Raadsvoorzitterschap het eens zijn, want het is ook ons streven om de doodstraf voorgoed af te schaffen.

Benita Ferrero-Waldner, *lid van de Commissie*. - (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik onderschrijf hetgeen de fungerend voorzitter van de Raad zojuist heeft gezegd. Mijns inziens bestaat er in dit Parlement en tussen alle Europese instellingen een algemene consensus over de kern van dit debat en de weg die we willen bewandelen, maar soms moeten we bekijken wat de volgende tactische stap is.

Ik wil duidelijk maken dat de Commissie zeker positief staat tegenover het invoeren van een moratorium, als een belangrijke tussenstap naar de volledige afschaffing van de doodstraf. Wij steunen uiteraard het Italiaanse initiatief en de ontwerpresolutie van het Parlement, maar we moeten het tactische karakter - en dat staat op het spel - ervan inzien. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het geplande initiatief in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties succesvol zal zijn? We moeten zorgen dat we zeer goed beslagen ten ijs komen. We moeten aansluiting zoeken bij alle leden van de Verenigde Naties en een gepast tijdstip kiezen voor de lancering van het initiatief voor een dergelijk wereldwijd moratorium.

We zijn zeer actief niet alleen op het niveau van de Verenigde Naties, maar ook op bilateraal niveau; dat proberen we, of het nu in China is of Peru. Zo heb ik middels een brief onze ernstige zorgen kenbaar gemaakt aan de president van Peru, en hopelijk is het nog mogelijk om het tegen te houden.

Daarnaast wil ik graag het Parlement bedanken, omdat ook het Parlement mogelijkheden heeft. Het heeft die in het verleden ook benut, en het kan ze wellicht nog verder benutten door met de verschillende delegaties te praten. Zoals ik al zei, is het vaak een kwestie van de landen zelf, en hoe vaker het Parlement met de nationale parlementen kan praten, hoe beter we daar invloed op kunnen uitoefenen.

De Voorzitter. - Tot besluit van het debat zijn zes ontwerpresoluties ingediend, overeenkomstig artikel 103, lid 2, van het Reglement.⁽¹⁾

Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag om 11.30 uur plaats.

16. Klimaatverandering (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde zijn de verklaringen van de Raad en de Commissie over klimaatverandering.

Stavros Dimas, *lid van de Commissie*. - (EL) Mevrouw de Voorzitter, allereerst wil ik u van harte gelukwensen met uw verkiezing tot ondervoorzitter. Ik ben ervan overtuigd dat u volledig tegen uw taak opgewassen zult zijn en aan de verwachtingen zult voldoen van de collega's die u met hun stem hebben gesteund.

Mijnheer de Voorzitter, nog nooit heeft klimaatverandering zo hoog op de politieke agenda gestaan als nu. De boodschap van de wetenschap is duidelijk: er voltrekt zich een klimaatverandering. De burgers verwachten dat de Europese Unie in deze kwestie een voortrekkersrol op zich neemt. Het rapport-Stern en de mededeling van de Commissie over het beleid na 2012 pleiten voor actie op economisch vlak. De risico's van klimaatverandering wegen veel zwaarder dan de kosten van de bestrijding ervan. Door een aantal natuurlijke verschijnselen, en in het bijzonder door de warme winter van dit jaar, is er een levendig publiek debat op gang gekomen over de dreiging van de klimaatverandering. De Europese Unie moet dit politieke elan gebruiken om actie te ondernemen. Nu moeten besluiten worden genomen over de weg die Europa en de rest van de wereld moeten inslaan naar een toekomst met meer energiezuiverheid en minder koolstofemissie.

De klimaatverandering is een dermate urgente en omvangrijke uitdaging dat Europa zijn broeikasgasemissies verder moet terugdringen en zijn partners wereldwijd ervan moet overtuigen hetzelfde te doen. De Europese Unie heeft zich tot doel gesteld het opwarmen van de aarde te beperken tot 2 graden Celsius boven het pre-industriële niveau. Het pakket betreffende klimaatverandering en energie, dat de Commissie op 10 januari op tafel legde, is een blauwdruk voor een Europese strategie om dit doel te bereiken. Het beschrijft kort de fundamentele bestanddelen van een universele

⁽¹⁾ Zie notulen.

klimateovereenkomst voor na 2012 en geeft een duidelijk signaal met betrekking tot het benodigde ambitieniveau. Dit zal de aanzet kunnen zijn tot onderhandelingen over een overeenkomst voor na 2012. Dit volledig geïntegreerde pakket toont aan dat het verder verminderen van de broeikasgasemissie binnen de Europese Unie hand in hand gaat met het versterken van ons concurrentievermogen en de verbetering van onze energiezuikerheid, en daarin ligt ook zijn kracht. De geloofwaardigheid van het pakket wordt verder onderstreept door het feit dat daarin concrete, in 2007 of daarna aan te nemen beleidsvoorstellen worden gecombineerd.

Onze streefdoelen, die van groot belang zijn, zijn goedgekeurd. Mag ik u eraan herinneren dat een jaar geleden zelfs nog geen sprake was van streefdoelen. We dachten zelfs nog niet aan unilaterale verbintenissen. Zo'n 15 maanden geleden gebruikte de Europese Raad het woord 'verkennen', toen hij de Commissie het mandaat gaf om met andere ontwikkelde landen wegen te verkennen waarlangs een reductie van 15 tot 30 procent kan worden bereikt. Nu kunnen wij onderhandelen over een streefdoel en vragen we de Europese Raad ons het mandaat te geven om met andere ontwikkelde landen te onderhandelen over een streefdoel van 30 procent. Bovendien hebben we, los van de overeenkomst en in afwachting van een dergelijke overeenkomst, een unilaterale verbintenis om de uitstoot met 20 procent te verminderen, waardoor we de andere streefdoelen die we onszelf hebben gesteld met betrekking tot energie-efficiëntie, koolstofdioxide-emissie en continue energievoorziening kunnen halen.

Om deze streefdoelen te kunnen halen, zijn ook andere specifieke maatregelen nodig. Met betrekking tot de besluiten die we nemen inzake de nationale toewijzingsplannen, wil ik er op wijzen dat als we de voorgestelde nationale toewijzingsplannen hadden aangenomen, het systeem voor de handel in emissierechten - het belangrijkste instrument in de bestrijding van klimaatverandering - inmiddels zou zijn ingestort.

Ook hebben we reducties in specifieke sectoren: de luchtvaart is opgenomen in het Europese systeem voor de handel in emissierechten en zal zijn steentje bijdragen aan het verminderen van de uitstoot. Ook auto's zouden een flinke duit in het zakje moeten doen voor wat betreft de vermindering van de toenemende uitstoot. Zoals u weet doet de transportsector de uitstoot van kooldioxide in de Europese Unie enorm stijgen, dus moeten ook in die sector reducties worden verwezenlijkt. De automobiellndustrie moet zorgen voor de verbeteringen van de automobielltechnologie die nodig zijn om resultaten te boeken bij het bereiken van het doel dat de Europese Raad mij afgelopen juni heeft gesteld: 120 gram per kilometer tegen 2012.

(Applaus)

Het doet mij groot genoegen u vandaag te kunnen melden dat we de richtlijn betreffende de brandstofkwaliteit hebben aangenomen. Op deze manier kunnen hogere eisen aan de brandstof worden gesteld, zodat die schoner wordt, minder kooldioxide uitstoot en beter is voor het milieu, beter voor de gezondheid en beter voor de strijd tegen klimaatverandering. Tegen 2020 zullen we 500 miljoen ton kooldioxide besparen. Het besluit van vandaag was dus zeer belangrijk en is onafhankelijk van het voorstel inzake auto's dat voor volgende week op het programma staat, zoals de Voorzitter vandaag aankondigde.

Er is nog een andere reeks maatregelen nodig; anders blijft het slechts een hoop gebakken lucht. Als we verklaren tegen 2020 of tegen 2050 bepaalde reducties te willen doorvoeren en dan de specifieke maatregelen moeten afspreken die nodig zijn om dat te bereiken, en als dan iedereen zegt: "Wij zijn niet verantwoordelijk; wij zijn een speciaal geval; de anderen moeten maar voor die reducties zorgen", zullen we die streefdoelen nooit bereiken. We moeten vastberaden zijn in onze strijd tegen klimaatverandering. In die strijd ligt de verantwoordelijkheid niet alleen bij de Commissie of alleen bij de Raad - en ik wil u zeer hartelijk danken voor alle steun die u ons tot op heden heeft gegeven - maar ook bij de nationale autoriteiten, bij alle autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de aanpak van de kwesties rond klimaatverandering, en niet alleen bij de ministers en de regeringen.

De Commissie stelt voor dat de ontwikkelde landen - waaronder de Europese Unie - zich tot doel stellen om tegen 2020 hun emissies, vergeleken bij die van 1990, met gemiddeld 30 procent te verminderen. Bovendien heeft de Commissie een aantal mogelijkheden voorgesteld om de ontwikkelingslanden te bewegen tot een beperking van de toeneming van de uitstoot en tot uiteindelijke vermindering daarvan na 2020. De nieuwe streefdoelen voor de ontwikkelde landen en de instrumenten voor de betrokkenheid van de ontwikkelingslanden moeten deel uitmaken van een nieuwe overeenkomst in 2013, als follow-up van de eerste verbintenisperiode van het Protocol van Kyoto.

Het zal niet gemakkelijk zijn om een dergelijke nieuwe overeenkomst te sluiten. Hiervoor is resoluut leiderschap van de Europese Unie vereist. De Commissie heeft voorgesteld de Europese Unie dit leiderschap te laten demonstreren aan de hand van een heldere, autonome verbintenis om de uitstoot van broeikasgassen in 2020 te verminderen met ten minste 20 procent in vergelijking met de niveaus van 1990, zoals ik al eerder zei. Met deze autonome verbintenis kunnen we de heersende impasse in de internationale klimaatonderhandelingen doorbreken. Daarmee onderbouwen wij ons vaste voornemen om een internationale overeenkomst te bereiken over een reductie van 30 procent in de ontwikkelde landen en geven wij onze partners een krachtige boodschap. Het is haalbaar, het is betaalbaar en het is rendabel om ambitieus actie te ondernemen. Het is tijd om over te stappen van woorden op daden. Een autonome unilaterale verbintenis is ook van essentieel belang om onze doelstellingen op het gebied van concurrentievermogen, energie-efficiëntie en continue energievoorziening te behalen. Daarmee wordt gezorgd voor continuïteit van de CO₂-markt en worden stimulansen geboden voor investeringen in technologie met geringe koolstofemissie voor na 2012.

Onder Europees leiderschap verschuiven de besprekingen in het kader van de Verenigde Naties nu steeds meer naar de belangrijke kwesties in verband met een overeenkomst voor actie na 2012. Hoewel er op de Klimaatconferentie in Nairobi in november jongstleden geen grote, ingrijpende besluiten werden genomen, is er in feite een stap voorwaarts gezet wat de voorbereiding van een toekomstige overeenkomst betreft. Nairobi leverde bijvoorbeeld een akkoord op tussen de partijen met betrekking tot het Protocol van Kyoto inzake een uitvoerig werkplan betreffende verdere verplichtingen van de geïndustrialiseerde landen na 2012, dat in 2008 of 2009 klaar moet zijn. Er werd met veel hangen en wurgen een akkoord bereikt over een alomvattende herziening van het Protocol van Kyoto in 2008 en over een reeks belangrijke besluiten inzake mechanismen voor schone ontwikkeling en aanpassing. Deze zullen de ontwikkelingslanden steunen bij hun aanpassing aan de klimaatverandering en de aanzet geven tot meer projecten met betrekking tot schone technologie in Afrika en andere arme regio's.

Toch gaapt er nog steeds een groot gat tussen de woorden en de daden. Als we binnen twee of drie jaar een overeenkomst willen hebben, moet de internationale gemeenschap een veel grotere politieke wil aan de dag leggen. Er moet een krachtige impuls gegeven worden aan de onderhandelingen en de verplichtingen voor de ontwikkelde landen en aan de andere bijdragen van de ontwikkelingslanden. Dit is precies waar het voorgestelde streefdoel van 30 procent en de autonome verbintenis van 20 procent voor is bedoeld.

Ik verwacht dat de voorjaarsstop van de Europese Raad een krachtig signaal zal afgeven met betrekking tot de noodzaak van vastberaden optreden tegen klimaatverandering en het cruciale verband tussen energiebeleid en klimaatverandering - klimaatbeleid. Ook verwacht ik dat de Europese Raad steun zal geven aan de streefdoelen die ik zojuist in grote trekken heb weergegeven.

Ik hoop dat het Europees Parlement eenzelfde boodschap van steun zal geven met betrekking tot de door de Commissie voorgestelde aanpak. We hebben uw steun nodig om in politiek opzicht meer vaart te zetten achter de inspanningen om de tweegradendoelstelling te halen, en de Europese Unie moet wat zij preekt in praktijk brengen om andere landen ervan te overtuigen mee te doen, waaronder de Verenigde Staten, het land met de grootste uitstoot ter wereld, waar andere zich snel ontwikkelende landen, als China, India en enkele opkomende economieën in Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika zich achter verschuilen met het argument dat als de Verenigde Staten, het land met de meeste uitstoot, geen actie onderneemt, waarom zij dat dan wel zouden moeten doen. Op deze manier zullen we laten zien dat we onze woorden nakomen, en dan zullen we de andere landen ervan kunnen overtuigen ons te volgen in een wereldwijde overeenkomst. Klimaatverandering is immers een wereldwijde bedreiging en daarom is een wereldwijde reactie nodig.

(Applaus)

Sigmar Gabriel, *fungerend voorzitter van de Raad*. - *(DE)* Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte afgevaardigden, hartelijk dank dat u het nieuwe voorzitterschap in de gelegenheid stelt enkele opmerkingen te maken over het onderwerp klimaatverandering.

Allereerst wil ik zeggen dat wij in de Raad bij de voorbereiding van de laatste Conferentie inzake klimaatbescherming erin geslaagd zijn gemeenschappelijke standpunten te ontwikkelen van Commissie, Parlement en Raad met betrekking tot de belangrijkste vraagstukken, strategieën en antwoorden op de mondiale uitdaging van de klimaatverandering. Mijns inziens zullen wij in de komende jaren in de momenteel moeilijke onderhandelingen alleen succes kunnen boeken als de Europese Unie met één stem blijft spreken en haar leidersrol in het kader van de internationale klimaatonderhandelingen behoudt.

Juist omdat de Europese Unie deze leidersrol op zich nam, konden er in de afgelopen jaren spijkers met koppen worden geslagen. Commissaris Dimas heeft zojuist terecht erop gewezen dat de Europese Unie, afgezien van de formulering van belangrijke streefdoelen voor klimaatbescherming, inderdaad de vraag moet beantwoorden in hoeverre zij bereid is om deze streefdoelen met concrete eigen initiatieven en politieke maatregelen in de Europese Unie en in de lidstaten te verwezenlijken.

Wij staan als mensheid voor twee werkelijk grote uitdagingen. De eerste grote uitdaging is de vraag hoe wij de wereld - met haar groeiende bevolking - kunnen voorzien van voldoende energie. Op onze planeet wonen nu 6,5 miljard mensen en op een gegeven ogenblik zullen dat er meer dan 9 miljard zijn. Nu leven 1,4 miljard mensen in geïndustrialiseerde gebieden; over enkele jaren en decennia zullen 4 miljard mensen in de industrielanden op onze planeet leven.

Als wij in de komende vijftig jaar met het gebruik van energie en grondstoffen zo door willen gaan als wij in de afgelopen vijftig jaar hebben gedaan, moeten wij twee planeten hebben om de mensen van voldoende energie en grondstoffen te voorzien. De eerste vraag die wij dus moeten beantwoorden als wij in de internationale onderhandelingen over klimaatbescherming vooruitgang willen boeken, is: hoe zorgen wij voor continue energievoorziening niet alleen voor onszelf maar ook voor de ontwikkelings- en drempellanden die streven naar economische groei om de levensomstandigheden van hun bevolking te verbeteren.

Als de Europeanen en de andere industrielanden er niet in slagen om deze landen technologische antwoorden te geven op de vraag hoe zij economische groei, sociale zekerheid en welvaart voor hun bevolking kunnen verwezenlijken zonder daarbij het klimaat kapot te maken, dan zullen deze landen ons niet op de weg van de klimaatbescherming volgen.

Daarbij staan wij allereerst voor de uitdaging de vraag te beantwoorden die de ontwikkelingslanden ons altijd als eerste stellen bij internationale onderhandelingen over klimaatbescherming: 'Hoe moeten wij de circa twee miljard mensen van energie voorzien die op dit moment geen toegang hebben tot stroom, die in de bitterste armoede leven en die energie nodig hebben om hun levensomstandigheden te verbeteren?' Hoe organiseren we de energievoorziening voor dit deel van de wereldbevolking - bestaand uit twee miljard mensen - zonder daarbij het klimaat kapot te maken?

De uitdaging voor technologisch geavanceerde regio's zoals Europa is de technologieën van de toekomst te ontdekken die economische groei mogelijk maken, zonder dat deze een verwoestende uitwerking hebben op het klimaat en leiden tot een steeds grotere uitstoot van CO₂. Technologisch hoog ontwikkelde gebieden, als Europa, dienen het antwoord te geven.

De tweede, daarmee samenhangend uitdaging voor de mensheid is het beperken van de klimaatverandering en de opwarming van de aarde. Deze week krijgen we de jongste gegevens in handen van het 'Intergovernmental Panel on Climate Change', waarvan de leden uit de wereld van de wetenschap op dit moment in Parijs bijeen zijn en gegevens uitwisselen. Het staat al vast dat ons zal worden verteld dat alle bedreigende prognoses omtrent de opwarming van de aarde worden bevestigd dan wel nog ernstiger uitpakken, in plaats van dat ze gunstiger blijken te zijn. Dit betekent dat wij de opwarming van de aarde slechts onder de twee graden kunnen houden als het ons lukt om meer dan tot nu toe bij te dragen aan de vermindering van de CO₂-uitstoot en andere broeikasgassen.

We ondervinden nu al de gevolgen daarvan. In mijn land, Duitsland, zal de laatste gletsjer in 2020 zijn verdwenen. Een paar maanden geleden hebben wij een nieuwe reddingsboot in de vaart genomen die schipbreukelingen in de Noordzee moet redden. Het meet bijna vijftig meter. Tien, twintig jaar geleden nog was een lengte van twintig à dertig meter voldoende. Dit zijn de eerste tekenen van de klimaatverandering in een land dat daardoor in betrekkelijk geringe mate wordt getroffen.

We weten dat er zich in Duitsland meer overstromingen zullen voordoen, maar ook meer perioden van droogte. Wij zijn echter een betrekkelijk welvarend en veilig land. De zaak ziet er al ernstiger uit als wij met onze collega's uit Spanje en Portugal spreken, landen die bang zijn voor het ontstaan van echte woestijnen en voor droogteperioden die leiden tot frequentere watertekorten. En het geheel wordt nog dramatischer als we kijken naar wat de opwarming van de aarde op dit moment al in Afrika aanricht.

Op het Afrikaanse continent zijn er vandaag de dag al meer vluchtelingen ten gevolge van de klimaatverandering dan door toedoen van oorlog en burgeroorlog. De vluchtelingenbewegingen die we momenteel meemaken aan de Noord-Afrikaanse kust voor Europa stelt weinig voor vergeleken bij wat

ons te wachten staat als wij er niet in slagen om de opwarming van de aarde tegen te houden en de vernietiging van de levensomstandigheden te stoppen op een continent als Afrika.

Dit heeft overigens ook veel te maken met rechtvaardigheid. Het is een schrijnend onrecht dat het continent Afrika, dat part noch deel heeft aan de huidige klimaatverandering, het meest te lijden heeft onder de gevolgen daarvan. Dat is iets wat wij nu al zien gebeuren.

Stelt u zich eens een situatie voor waarin vier miljard mensen van de wereldbevolking in industriële samenlevingen leven - waarvan overigens twee miljard in Azië - en dat de opwarming van de aarde de gletsjers van de Himalaya begint aan te tasten, die veertig procent van de zoetwaterreserves van Azië vormen. Stelt u zich eens voor aan welke bedreigingen de wereld wordt blootgesteld als deze drinkwaterreserves in Azië beginnen te verdwijnen. Dan dreigt er niet alleen oorlog om olie, maar zullen er mogelijk ook oorlogen en burgeroorlogen uitbreken om waterreserves in handen te krijgen.

Er is dus sprake van een reëel gevaar voor de mensheid. Wij moeten er echter eerst voor zorgen dat deze debatten over de uitdagingen voor de mensheid niet meer uitsluitend worden gevoerd onder deskundigen, maar ook in de fora van de wereldleiders. Straks zal het niet meer voldoende zijn om eens per jaar een internationale conferentie over klimaatbescherming te organiseren met 189 ministers van Milieu van de Verenigde Naties en 5 000 wetenschappers, maar zullen de staats- en regeringsleiders, de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en ook de Veiligheidsraad zich hiermee moeten bezighouden.

Ik ben ook lid van de Duitse bondsdag, van een parlement dus. Wij moeten ervoor zorgen dat deze onderwerpen ook hoog op de agenda worden gezet van onze parlementaire debatten. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat in de Duitse bondsdag het aantal afgevaardigden dat aanwezig is bij de debatten over klimaatbescherming eerder lager dan hoger ligt dan in het Europees Parlement.

Wij dienen er ook voor te zorgen dat hetgeen wij voortdurend tegen de mensen zeggen en hetgeen wij steeds weer lezen, namelijk dat dit een van de grootste uitdagingen voor de mensheid is, ook in het middelpunt van ons politieke handelen komt te staan en een prioriteit wordt in ons dagelijks werk.

Ik ben de overtuiging toegedaan dat de Commissie met haar voorstellen voor energie en klimaatbescherming heeft ingezien dat niet alleen dit haar taak is maar zij daarmee ook een historische kans krijgt. Voor het eerst heeft de Commissie in het debat over energie en klimaatbescherming een voorstel gedaan waarmee zij een historische kans creëert. Zij koppelt de thema's zekerheid van energievoorziening en beheersing van klimaatverandering aan elkaar. We voeren niet langer een afzonderlijk debat over hoe wij enerzijds de toegang tot energie kunnen waarborgen en anderzijds het klimaat kunnen beschermen. Wij hebben nu een pakket van voorstellen op tafel liggen waarin beide kwesties worden gecombineerd.

Voor het eerst hebben we de kans om tegelijkertijd te beslissen over kwesties van energiebeleid en klimaatverandering, op Europees niveau en binnen een samenhangend concept. Ik weet dat er in de komende weken en maanden veel discussies zullen worden gevoerd in de commissies, de werkgroepen en tijdens de onderhandelingen door ambtenaren. Dat weet u nog veel beter dan ik, want u heeft meer ervaring met het Europees besluitvormingsproces dan ik.

Mijn vriend Martin Schulz - en de reis hierheen is alleen al de moeite waard als men de kans krijgt voor hem te spreken, want doorgaans zijn de rollen omgedraaid - weet, dat vertelde hij mij zojuist tenminste, dat altijd het risico bestaat dat de politieke dynamiek - wat ik de historische kans zou willen noemen - kopje onder gaat in dergelijke discussies over details. Ik denk dat het in de komende weken en maanden zaak is om, naast alle noodzakelijke discussies over details, deze historische kans te grijpen en het energie- en klimaatbeschermingsbeleid in Europa te combineren en met dit beleid de internationale discussie de weg te wijzen. Dat beschouw ik als de eigenlijke taak van de politici in de Commissie, het Parlement en de Europese Raad.

Uiteraard zullen er op een aantal detailpunten ook nationale belangenconflicten moeten worden beslecht, zoals we dat nu meemaken op het punt van de auto-industrie, maar in essentie gaat het erom dat wij deze historische kans grijpen, en ik wil namens de Raad een aantal voorbeelden noemen om aan te geven wat van bijzonder belang zal zijn op de voorjaarsstop van de staatshoofden en regeringsleiders.

Ten eerste hebben wij voor de internationale onderhandelingen ambitieuze beschermingdoelstellingen in gedachte. Het is zonder meer juist dat de Commissie zichzelf ten doel stelt om in 2020 een vermindering van 30 procent van de CO₂-uitstoot te bereiken. Dit cijfer is niet gerelateerd aan wat we

realiseerbaar is, of wat economisch haalbaar is, maar alleen aan de vraag welke uitstootreducties voor 2020 dienen te worden gerealiseerd om de opwarming van de aarde onder de twee graden te houden. Ik meen dat wij dit meer in het politieke debat van alledag moeten opnemen, want in het debat over klimaatverandering zien we ons vaak voor een groot probleem gesteld.

Toen wij in mijn eigen land in de jaren zeventig en tachtig problemen hadden met afval en vuilstortplaatsen, konden we met eigen ogen zien dat er lekken van giftige stoffen waren op de stortplaatsen. Je rook het en je kon het dag in dag uit zien. Daarom sloegen politici die zich bezighielden met het dagelijks beleid de handen ineen en besloten ze de vuilstortplaatsen te saneren en er minder afvalstoffen te storten.

De atmosfeer is een vuilstortplaats die je niet ziet, die je niet ieder dag ruikt en die gelukkig niet iedere dag tot catastrofes leidt. Het gevaar is betrekkelijk groot dat deze onzichtbare vuilstortplaats ons er niet iedere dag aan herinnert dat er actie moet worden ondernomen. Als u de mensen, uw electoraat, vertelt dat wij de temperatuurstijging willen beperken tot twee graden, dan zullen velen van hen u schaaftig aankijken en zeggen: 'Twee graden maar? Dat is niet erg veel, en eigenlijk zou het best prettig zijn als het in Noord-Europa ietsje minder koud was.' Met andere woorden, het is lastig de mensen duidelijk te maken dat het nu gemiddeld slechts twee à drie graden warmer is dan in de IJstijd van enkele duizenden jaren geleden, en dat dat het verschil uitmaakt.

En als je dan ook nog vertelt dat we dit allemaal voor elkaar moeten krijgen voor het jaar 2100, dan zijn er veel wereldbewoners die zeggen, ook in onze parlementen en partijen: 'Dat is nog zo ver weg, daar mogen onze opvolgers zich mee bezighouden.'

We dienen duidelijk te maken dat klimaatverandering nu al aan de gang is en dat in wezen onze kinderen en kleinkinderen er last van zullen krijgen. Alle politici die op dit moment actief en van mijn leeftijd zijn, zullen zeker tot aan het einde van hun leven op deze aarde kunnen leven, maar mijn achttienjarige dochter zit al met de gebakken peren als wij er de komende tien à vijftien jaar niet in slagen om de opwarming van de aarde werkelijk af te remmen of helemaal tot stilstand te brengen. Klimaatbescherming heeft een lange remweg van wel dertig jaar. Als wij het vandaag goed doen, zullen wij over dertig jaar oogsten, maar als wij het vandaag verkeerd doen, zullen onze kinderen en kleinkinderen daarvoor over dertig jaar moeten boeten.

Daarom is het belangrijk om tijdens de voorjaarsstop van de staatshoofden en regeringsleiders de tweegradendoelstelling vast te leggen, waaruit het internationale streefdoel voor klimaatbescherming voortvloeit van dertig procent minder uitstoot in 2020.

De Commissie heeft gezegd dat de eenzijdige doelstelling van de Europese Unie minstens twintig procent moet bedragen, indien er geen multilaterale overeenkomst dan wel aanvullende overeenkomst op Kyoto komt met de Verenigde Staten, China en India. Er zijn politici die dit beschouwen als een stap terug voor de klimaatbescherming. In mijn ogen ligt het heel anders. De boodschap luidt: zelfs in het onwaarschijnlijke geval dat wij er niet in slagen om een internationale overeenkomst over klimaatbescherming te bewerkstelligen die ook buiten de grenzen van de EU geldig is, mag niemand in de Europese Unie denken dat dit het einde betekent van de klimaatbescherming. Integendeel, zelfs als de internationale onderhandelingen over klimaatverandering schipbreuk lijden - iets wat wij niet verwachten, noch wensen - dan is het van belang dat wij de EU verplichten tot meer klimaatbescherming. Daarbij moeten we niet blijven steken bij acht procent, maar minstens twintig procent willen bereiken.

We willen dat de overeenkomst ook van toepassing is op de luchtvaart, en het is natuurlijk nodig dat de auto-industrie de verplichtingen die zij zichzelf heeft opgelegd ook nakomt. Als de Europese auto-industrie zichzelf niet verplicht om de gemiddelde CO₂-uitstoot per kilometer te beperken tot 120 gram, dan zal de politieke strijd niet om de vraag gaan of er al dan niet wetgeving nodig is op Europees niveau, want te oordelen naar wat ik de afgelopen dagen heb gehoord, lijkt het erop dat wij - de Commissie, mijn regering en de overgrote meerderheid van de Raad en in dit Parlement - het er over eens zijn dat er wetgeving vanuit Europa nodig is om deze bijdrage van de Europese auto-industrie zeker te stellen. En die bijdrage dient 120 gram per kilometer te zijn.

Waar we nog uit moeten komen, is de vraag of dit doel alleen via autotechnische middelen kan worden bereikt, of dat bijvoorbeeld het gebruik van een bepaald percentage biobrandstoffen verplicht moet worden gesteld. Dat is naar mijn stellige overtuiging een onderwerp dat in het Parlement, de Commissie en de Raad best een onderwerp van discussie mag zijn, maar we mogen er geen twijfel over laten bestaan dat het uiteindelijke doel is 120 gram voor de gehele Europese auto-industrie.

Ten tweede zullen wij ervoor moeten zorgen dat dit doel over de hele linie wordt nagestreefd, niet alleen voor grote, maar ook voor middelgrote en kleine auto's. Eveneens dient er flink vaart te worden gezet achter de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen. Ook namens de Raad pleit ik er sterk voor dat we vasthouden aan onze doelstelling om over de hele linie twintig procent van de energiebehoefte van de Europese Unie te dekken met hernieuwbare energieën, en te bewijzen dat we daarmee een technologische voortrekkersrol kunnen vervullen. Deze doelstellingen ten aanzien van de klimaatverandering zijn ambitieus, maar zij bieden ook enorme groeimogelijkheden voor de Europese Unie, voor werkgelegenheid en onderwijs.

Uiteindelijk komt de vraag toch hierop neer: als China de werkplaats van de wereld wordt, India de dienstverlener van de wereld, Rusland de benzinepomp van de wereld en Brazilië de boer van de wereld, wat moet Europa dan worden? Ik denk dat Europa de ingenieur en de technicus van de wereld zal zijn, degene die de technologische uitdagingen aangaat en oplossingen vindt voor het beheersen van zowel het energievraagstuk als de klimaatverandering. Op deze technologische antwoorden zitten velen te wachten die deelnemen aan de internationale onderhandelingen over klimaatverandering of die betrokken zijn bij het internationale energiebeleid. Europa is de regio van de innovatie en voldoet aan alle voorwaarden om deze antwoorden te leveren. Ik geloof dat de Commissie met haar voorstellen voor efficiëntie, met haar streefdoelen voor klimaatbescherming en met het energieactieplan aan alle voorwaarden voldoet om deze uitdaging aan te gaan.

(Applaus)

Peter Liese, *namens de PPE-DE-Fractie*. - (DE) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, dames en heren, toegang tot energiebronnen en klimaatbescherming zijn in de eenentwintigste eeuw de twee uitdagingen bij uitstek voor de mensheid. Dat zijn niet mijn woorden, maar dat heeft de voorzitter van de Europese Raad, kanselier Merkel, twee weken geleden hier in dit Parlement gezegd. Daarom is het alleen maar consequent dat de Commissie en het voorzitterschap van de Raad de strijd tegen de klimaatverandering centraal stellen in hun beleid.

Even belangrijk is het echter dat er op dergelijke woorden ook daden volgen. Uit het rapport-*Stern* is duidelijk naar voren gekomen dat de economische schade van een ongebreidelde klimaatverandering slechts vergelijkbaar is met de economische schade van de Tweede Wereldoorlog. In mijn kiesdistrict hebben we een heel concreet voorbeeld, waar de mensen over praten. Wij hebben de storm 'Kyrill' meegemaakt, waardoor duizenden mensen zware schade hebben opgelopen, daar mijn kiesdistrict zich in het centrum van deze storm bevond. Niet dat iedere storm kan worden toegeschreven aan de klimaatverandering, maar de onderzoekers zijn er behoorlijk zeker van dat de opeenhoping van meteorologische gebeurtenissen niet langer kan worden genegeerd.

Daarom moeten wij ernaar streven de uitstoot voor het jaar 2020 met dertig procent te verminderen, en daarvoor dienen wij alles in het werk te stellen. Net als veel andere afgevaardigden vind ik dat de discussie over twintig procent, zacht uitgedrukt, verwarrend was. De indruk werd gewekt dat het cijfer van die twintig procent niet al te serieus hoefde te worden genomen. We dienen het echter wel degelijk serieus te nemen.

Ook hebben we nu de kans om aan dit alles iets te doen op internationaal niveau, want in de Verenigde Staten bijvoorbeeld heeft het debat een fundamentele verandering ondergaan na Katrina. Na de ontwikkelingen van de afgelopen maanden is de kans om samen met de VS iets te ondernemen veel groter dan voorheen. Dus realistisch gesproken mag niemand ervan uitgaan dat we zullen falen. Wel moeten we alles in het werk stellen om een internationale overeenkomst tot stand te brengen.

Het is goed dat dit Parlement een antwoord op de verklaring van de Commissie voorbereidt, maar het is ook goed dat we er niet morgen al over stemmen, want er is een resolutie van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid die in veel opzichten heel zinnig is. Niettemin moeten we er nog aan schaven om in Straatsburg, en met de instemming van de andere commissies, een glashelder antwoord te kunnen geven.

Zelf ben ik bijvoorbeeld van mening dat in de resolutie van de Commissie milieubeheer het onderwerp kernenergie zeer onzakelijk en slecht wordt behandeld. Dat is beneden de maat en op dat punt moeten we nog het een en ander verbeteren. Maar we dienen ook een helder signaal af te geven en duidelijk te maken dat er meer moet worden gedaan voor de bescherming van het klimaat. Dat verwacht volgens een enquête 98 procent van de burgers van de Europese politiek, en we mogen hen niet teleurstellen.

Guido Sacconi, *namens de PSE-Fractie*. - (IT) Mevrouw de Voorzitter, geachte collega's, zoals de heer Liese zojuist al zei hebben wij in de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid een zeer belangrijke resolutie goedgekeurd waarin alle details - zoals minister Gabriel ze noemde - staan, en daarom zal ik dar niet verder op ingaan. Wij zullen in Straatsburg nagaan hoe wij die resolutie met het oog op de voorjaarsstop nog verder kunnen verbeteren.

Ik wil de enkele seconden die mij ter beschikking staan, gebruiken om in te gaan op een mijns inziens zeer pertinente opmerking van de heer Gabriel. Hij zei namelijk dat wij te maken hebben met een historische ommezwaai. Mijns inziens zullen wij dit en volgend jaar, in 2007-2008, kunnen vaststellen of wij er inderdaad in geslaagd zijn een kwaliteitssprong te maken en meer vaart te zetten achter dit belangrijke thema, dat de aandacht vraagt van de publieke opinie in heel de wereld. De situatie is aan het veranderen, hetgeen blijkt niet alleen uit de nieuwe gegevens die wij van de wetenschappers in Parijs, van het *panel*, enzovoort krijgen, maar ook uit het internationale politieke debat. Kennelijk ontstaat er, of kan er ook aan de overkant van de oceaan een ander bewustzijn ontstaan.

Wij moeten natuurlijk ons deel doen en ervoor zorgen dat onze wetgeving - emissiehandel, opneming daarin van de luchtvaart, CO₂-vermindering voor auto's en al het andere dat op stapel is gezet - coherent is, maar afgezien daarvan is het mijns inziens noodzakelijk een grote kwaliteitssprong te maken in het beleid en een krachtig bondgenootschap te smeden tussen de Europese instellingen, opdat wij zo sterk mogelijk naar de internationale onderhandelingen gaan.

Misschien is het noodzakelijk dat wij als Parlement onze rol - en natuurlijk eerst en vooral onze wetgevingsrol - beter vervullen, maar wij kunnen de onderhandelingen van de Commissie en de Raad ook steunen door bijvoorbeeld een groot mondiaal parlementair bondgenootschap voor te stellen. Daarmee zouden wij ook tegemoet kunnen komen aan het verzoek van de burgers en de strijd tegen klimaatverandering tot een echte prioriteit kunnen maken.

Graham Watson, *namens de ALDE-Fractie*. - (EN) Mevrouw de Voorzitter, mijn fractie juicht de recente nadruk van de Commissie op energiebeleid en klimaatverandering toe, evenals haar voorstel met betrekking tot biomassa van december 2005, haar voorstellen met betrekking tot de sluimerstand voor elektronische apparatuur van september 2006, haar energiebeleid van deze maand en de aankondiging van vandaag van een richtlijn betreffende brandstofkwaliteit. We zijn van mening dat deze voorstellen samen een ambitieus doch haalbaar beleid vertegenwoordigen. Een dergelijk beleid is van essentieel belang als de Europese Unie en haar lidstaten hun verantwoordelijkheid jegens de burgers willen waarmaken, als we continue energievoorziening willen genieten en als we andere landen ervan willen overtuigen ons voorbeeld te volgen.

Als we aan het einde van de jaren zeventig van de vorige eeuw acht hadden geslagen op de waarschuwingen van Californische wetenschappers, hadden we klimaatverandering waarschijnlijk kunnen voorkomen. Nu kunnen we slechts hopen dat we het kunnen beheersen. Daarom betreuren de liberalen en democraten de pleidooien van Duitse autofabrikanten in het dagblad *Bild* en de pogingen van sommige commissarissen om de emissiestreefdoelen af te zwakken.

(Applaus)

Als Japan hybride auto's kan maken, als Frankrijk en Italië auto's kunnen produceren die veel efficiënter zijn, waarom zouden anderen dat dan ook niet kunnen?

Het gebeurt niet vaak dat ik Konrad Adenauer aanhaal in dit Parlement - dat laat ik liever over aan mijn collega's aan de rechterkant - maar Adenauer sloeg de spijker op zijn kop toen hij zei dat 'God grenzen had gesteld aan het verstand van de mens, maar niet aan zijn dwaasheid'.

(Gelach en applaus)

We zullen slechts slagen als onze burgers beseffen dat er een probleem is en zij hun gewoonten moeten veranderen. Hebben we echt elektrische scheerapparaten of elektrische krultangen nodig? Hebben we echt auto's nodig die in nog geen zes seconden kunnen optrekken van 0 naar 100 kilometer per uur, als het onze planeet in nog geen zes decennia zal vernietigen? Autofabrikanten zijn er trots op dat hun auto's een snelheid van 240 kilometer per uur kunnen bereiken. Dat mag dan wel zo zijn, maar ze stoten elke kilometer 360 gram CO₂ uit. De werkgelegenheid komt niet in gevaar als hier een einde aan wordt gemaakt. Een Belgisch regeringsonderzoek van vorig jaar toonde aan dat het terugdringen van de CO₂-uitstoot over het algemeen geen effect heeft op de werkgelegenheid, omdat er nieuwe hightech sectoren zijn die nieuwe banen scheppen.

Niet alleen ten aanzien van de klimaatkwesities moet er een kentering in het denken komen. We moeten ook een snelgroeiende wereldbevolking voeden en de levensstandaard optrekken tot het punt waarop de bevolkingsaantallen zich stabiliseren. Dat kan op vele manieren, bijvoorbeeld door soja te verbouwen met dezelfde voedingswaarde als rundvlees voor minder dan 1 procent van de grondstoffen.

Men kan de democratie niet langer besturen via crisisbeheersing, waardoor men de ernstige problemen laat liggen totdat er zich een crisis voordoet. Waar levens en duurzaamheid van het leven op het spel staan, is een doelbewuste, proactieve benadering van onze politiek nodig, zoals de benadering die vandaag werd voorgesteld door de fungerend voorzitter van de Raad. Het is niet eenvoudig om iemands gewoonten te veranderen. In de voorstellen van de Commissie wordt te weinig de nadruk gelegd op het verminderen van het energiegebruik, terwijl dat juist van essentieel belang is.

H.G. Wells zei dat 'de geschiedenis van de mens meer en meer een wedloop wordt tussen onderwijs en de catastrofe'. Als de Commissie zich op deze agenda stort, de lidstaten achter de voden zit in plaats van naar hun pijpen te dansen, is er hoop dat de Europese Unie alsnog meer steun krijgt onder onze burgers.

(Applaus)

Seán Ó Neachtain, *namens de UEN-Fractie*. - (GA) A Uachtaráin, tá dualgas ar an Aontas Eorpach a bheith ina gceannródaíthe agus dul i ngleic leis na fadhbanna a chothaíonn athrú aeráide. I measc na gcéimeanna a chaithfear a chur i bhfeidhm, tá siad seo a leanas: Úsáid Fuinnimh Inmharthana Inathnuaite a mhéadú san Eoraip; Laghdú 20% ar a laghad a dhéanamh ar sceitheadh CO2 san Eoraip; Barántas a thabhairt go mbeidh muid san Eoraip i bhfad níos éifeachtaí ó thaobh ídiú fuinnimh de. Tá muid ag cur an iomarca fuinnimh amú inár dtithe agus inár gcomhlachtaí ó lá go lá.

Caithfidh an tAontas Eorpach chuile fhóram idirnáisiúnta a úsáid chun a chinntiú go dtabharfaidh tíortha uile an domhain mhóir tacaíocht dár n-iarrachtaí. Caithfear ceannasaíocht a ghlacadh ar an bhfadhb seo láithreach. Tá seacht mBallstát is fiche san Aontas Eorpach anois, rud a thugann ról lárnach, tábhachtach dúinn inár gcath in aghaidh athrú aeráide. Tá deireadh le briathra, caithfear gníomhú. Agus mar fhocal scoir, tá ról againne uile san fhadhb seo a réiteach. Caithfidh muid athruithe nósmaireachta a chur i bhfeidhm sa bhaile agus inár dtithe féin agus mar a deireann muid sa nGaeilge: 'Ní hé lá na gaoithe lá na scolb'. Tá brón orm faoin mbriseadh isteach sin a tharla níos túisce.

Rebecca Harms, *namens de Verts/ALE-Fractie*. - (DE) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer de minister, dames en heren, niet iedereen onder u heeft de indrukwekkende redevoering van het voorzitterschap van de Raad over klimaatbescherming gehoord, maar u hebt waarschijnlijk wel net als ik al veel van soortgelijke toespraken gehoord. Daar de heer Gabriel - met wie ik vroeger samen in het deelstaatsparlement zat - van duidelijke taal houdt, wil ik mezelf beperken tot de uitspraak dat als woorden de klimaatverandering konden tegenhouden, het hele probleem vermoedelijk al was opgelost. Maar, mijnheer Gabriel en mijnheer de commissaris, we moeten deze situatie beoordelen aan de hand van wat eraan is gedaan en niet van wat erover is gezegd.

Het voorstel dat de Commissie samen met het energiepakket heeft gedaan, is problematisch, niet alleen vanwege het streefdoel van 20 procent en het gegoochel met 20 procent eerst op unilateraal niveau en dan later wellicht 30 procent op internationaal niveau, maar ook omdat de instrumenten die in het energiepakket moeten worden verankerd allemaal te zwak zijn. Ik waag te betwijfelen of we met deze instrumenten eigenlijk wel in staat zullen zijn om de CO2-reductie te verwezenlijken.

Mijnheer Gabriel, aan dit pakket is veel verkeerd en weinig goed. Daarin zit bijvoorbeeld te weinig voor energie-efficiëntie en energiebesparing, en dat geldt ook voor hernieuwbare energiebronnen. Daarin zit te veel voor kolen en fossiele brandstoffen, en de optimistische houding ten aanzien van kernenergie is onverdedigbaar geworden, zeker nu we getuige zijn van de economische catastrofe die Areva in Finland veroorzaakt. Het nieuws uit Finland moet iedere tegenstander van kernenergie plezier doen, want de atoomindustrie doet zichzelf de das om met dit soort verkeerde investeringen.

Aan deze mengeling van goed en fout is naar mijn mening de afgelopen dagen iets toegevoegd dat de kroon spant en helemaal verkeerd is. Daarvoor draagt het Duitse voorzitterschap van de Raad de verantwoordelijkheid. Milieucommissaris Dimas heeft terecht geprobeerd om bindende CO2-reductiestreefdoelen vast te leggen voor de auto-industrie, en wel op het niveau dat de auto-industrie vrijwillig had aangekondigd. Deze poging werd echter getorpedeerd door Duitsland, niet met het idee om iets te doen aan de klimaatverandering of de toekomst van de auto-industrie, maar enkel en alleen

om een klein marktsegment te kunnen beschermen, namelijk dat van de grote luxueuze wagens die in Duitsland worden gefabriceerd. Ineens gaven ze dus niet zozeer om klimaatbescherming, maar alleen nog maar om Porsche!

(Spreekster wordt door de Voorzitter onderbroken)

Francis Wurtz, namens de GUE/NGL-Fractie. - (FR) Mevrouw de Voorzitter, ik ben blij dat we dit debat voeren op het moment dat in Parijs de conferentie van de intergouvernementele werkgroep inzake klimaatverandering wordt gehouden. Wij zijn allemaal benieuwd naar de uitkomsten van die conferentie. Mevrouw de Voorzitter, ik stel voor om dr. Pachauri, de voorzitter van deze groep, waarin de meest vooraanstaande wetenschappers ter wereld op dit gebied zitting hebben, uit te nodigen voor een openbare hoorzitting in het Europees Parlement. Ik mocht hem gisteren in Parijs kort ontmoeten en ik ben ervan overtuigd dat zijn uitleg en zijn aanbevelingen ons van groot nut zijn in de strijd die wij moeten voeren, als wij tenminste deze uitdaging van onze beschaving oppakken.

Waar staan wij momenteel? Onze boodschap aan onze medeburgers moet tegelijk helder en stimulerend zijn en zowel slecht nieuws als tweemaal goed nieuws insluiten. Het slechte nieuws houdt verband met de vaststelling van de huidige toestand. Wereldwijd is de situatie de afgelopen tien jaar nog verder achteruitgegaan en de Europese Unie heeft een slechte start gemaakt als het gaat om de naleving van haar toch al zeer ontoereikende Kyoto-verplichtingen. Als wij op deze voet verdergaan, zullen wij onze planeet onaanvaardbare schade berokkenen. Dat geldt niet alleen voor de komende generaties, maar ook al voor de huidige nieuwe generatie. Dat is het slechte nieuws en we dienen dat heel serieus te nemen.

Dan nu het eerste goede nieuws: het is mogelijk deze tendens te keren.

(Richt zich tot de afgevaardigden die met elkaar spreken en niet naar hem luisteren)

Dames en heren, als het klimaat u slechts interesseert in het bijzijn van journalisten, beklag ik u ...

(Applaus)

... omdat ik u zojuist, toen de Raad en de Commissie hierover spraken, heb geteld: er waren hier slechts vijftig afgevaardigden aanwezig. Komt u alstublieft niet alleen hier naar toe om te stemmen, zonder precies te weten waarover. Ik vraag u om deel te nemen aan het debat, of in ieder geval respect te tonen voor degenen die het woord voeren!

(Applaus)

Na het slechte nieuws volgt dus nu het goede nieuws dat we aan onze medeburgers kunnen bekendmaken: het is mogelijk de huidige tendens te keren, maar dan moet er wel een echte revolutie plaatsvinden. De beoogde emissiereducties zijn bekend: wereldwijd een beperking van 50 procent en in onze landen 75 procent tot 2050. Daartoe moet niet alleen het aandeel van schone energie sterk worden vergroot, maar moet er ook veel efficiënter met energie worden omgegaan. Dat kan bereikt worden door krachtige impulsen te geven aan het spoorwegvervoer en de zeevaart, ambitieuze milieunormen op te leggen aan autofabrikanten, wat reeds door andere sprekers is genoemd - ondanks de tegenwerking van mevrouw Merkel -, op grote schaal energiezuiniger woningen te bouwen, opleidingen te verzorgen in het gebruik van schonere technologieën, internationale uitwisselingen te bevorderen die meer op samenwerking dan op concurrentie berusten, inhoud te geven aan het begrip algemeen welzijn, met andere woorden door de liberale mondialisering serieus in te perken.

Dan nu nog het tweede goede nieuws: in de publieke opinie is de bewustwording op dit gebied aan een spectaculaire opmars bezig, ook in de Verenigde Staten en in de landen met een opkomende economie. Dat is de eerste voorwaarde om deze historische uitdaging met succes aan te kunnen gaan. Ik betwijfel echter of de burger een malthusiaans antwoord op de problemen zal accepteren. Verder kijken dan het economische gewin betekent niet dat de maatschappelijke ontwikkeling aan banden wordt gelegd. De strijd tegen de klimaatverandering zal niet zonder slag of stoot worden gewonnen.

(Applaus van links en van het centrum)

De Voorzitter. - Mijnheer Wurtz, ik heb nota genomen van uw voorstel om in ons Parlement een gedachtewisseling te houden met de deskundigen die deze week in Parijs over deze kwestie spreken.

Het debat wordt nu onderbroken voor de stemmingen en daarna voortgezet.

VOORZITTER: HANS-GERT POETTERING*Voorzitter*

Martin Schulz (PSE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, ik weet nu even niet op welk artikel in het Reglement ik me kan beroepen, maar u weet er vast wel een te vinden om mijn verzoek om het woord te rechtvaardigen. Ik zou u als zojuist gekozen Voorzitter van dit Parlement willen vragen de commissie die zich moet bezighouden met de hervorming van de werkwijze van het Europees Parlement te verzoeken om ons iets te geven wat we nodig hebben, namelijk een procedure die de sprekers eerlijker behandelt dan momenteel het geval is.

Als er geen onderbreking is tussen debat en stemming, is de laatste sprekers op de sprekerslijst hetzelfde lot beschoren als collega Wurtz zojuist. Het is volstrekt onmogelijk om in een zaal te spreken waar honderden afgevaardigden naar binnen stromen, die geen van allen luisteren naar wat er wordt gezegd, omdat ze allemaal onderling iets belangwekkends te bespreken hebben. Dat is simpelweg onaanvaardbaar, en ik wil u verzoeken ervoor te zorgen dat er een onderbreking komt tussen debat en stemming. Dan voorkomen we onwaardige situaties zoals die van zojuist, namelijk dat de voorzitter van een fractie amper het woord kan voeren omdat de afgevaardigden botweg niet luisteren. Dat is gewoon onaanvaardbaar.

(Applaus)

De Voorzitter. - Mijnheer Schulz, hoewel ik niet weet op welk artikel van het Reglement u zich beroept, maar als u gelijk hebt, hebt u gelijk, en er zal zeker een toepasselijk artikel bestaan. Inhoudelijk ben ik het volledig met u eens. Er dient een korte onderbreking te komen tussen redevoeringen en stemmingen.

Geachte afgevaardigden, er werd gevraagd om op het beoogde tijdstip te beginnen met de stemmingen, namelijk om half zes. Als nu echter nog meer sprekers om het woord vragen, raken wij steeds verder verwijderd van het tijdstip van stemming. Daarom verzoek ik u nu om te gaan stemmen. Dat gaat heel vlot. Daarna zal de heer Gabriel het woord voeren. Hij heeft nog een paar minuutjes tijd.

17. Stemmingen**17.1. Benoemingen in de parlementaire commissies (stemming): zie notulen****VOORZITTER: PIERRE MOSCOVICI***Ondervoorzitter***18. Klimaatverandering (voortzetting van het debat)**

De Voorzitter. - Aan de orde is de voortzetting van het debat over klimaatverandering.

Johannes Blokland, namens de IND/DEM-Fractie. - Voorzitter, ik zal het opnieuw proberen. Allereerst wil ik commissaris Dimas en de Raadsvoorzitter, minister Gabriel, van harte gelukwensen met hun voorstellen en met hun inspirerende rede. Vooral door de campagne van Al Gore en het rapport van Sir Stern is er de afgelopen maanden veel aandacht voor klimaatverandering. Dat betekent dat er nu een gunstig moment is om substantiële stappen vooruit te zetten. Europa moet daadwerkelijk leiding nemen in het klimaatdebat en de te nemen maatregelen. Het is nu zaak dat de recente voorstellen van de Europese Commissie niet alleen door de Milieucmissie en de Milieuraad opgepakt worden, maar ook door de regeringsleiders van de lidstaten. Het klimaatprobleem is zo omvangrijk dat voortdurende aandacht in de komende decennia noodzakelijk zal zijn.

Aangezien klimaatverandering en daardoor opwarming van de aarde niet eenvoudig te vertragen zijn, zullen alleen rigoureuze stappen een toereikend effect hebben. Een overstap naar koolstofvrije en koolstofarme brandstoffen is hiervoor noodzakelijk. Concreet betekent dit dus dat we afscheid moeten gaan nemen van fossiele brandstoffen. Eerder is vanuit het Europees Parlement al aangegeven dat Europa in 2020 een CO₂-reductie van 30% bereikt moet hebben. De Europese Commissie heeft echter een reductie van 20% voorgesteld om ruimte te houden voor onderhandeling met het doel een mondiaal akkoord te bereiken, waarbij dan in Europa 30% emissiereductie plaats moet vinden. Ik wil graag een toelichting van commissaris Dimas krijgen waarom hij denkt dat deze tactiek succes zal hebben.

Voorzitter, ik zou u graag willen vragen om wat meer tijd, want ik ben niet in staat geweest om in een normaal tempo te spreken.

Luca Romagnoli, namens de ITS-Fractie. - (IT) Mijnheer de Voorzitter, beste collega's, de meeste leden hier in het Parlement willen dat er iets gedaan wordt tegen klimaatverandering. Dat wil ook de publieke opinie, die hier zeer gevoelig voor is. Staat u mij echter toe een kanttekening te maken. Het is misschien nuttig erop te wijzen dat wij intellectuele eerlijkheid verschuldigd zijn aan de burgers die minder goed op de hoogte zijn van deze materie. Als wij namelijk spreken over de strijd tegen klimaatverandering moeten wij erbij vermelden dat wij slechts spreken over de invloed die de mens en zijn activiteiten uitoefenen op het milieu en dat, zoals wetenschappelijk is gebleken, die invloed veel geringer is dan die van de geofysische en astronomische factoren.

Het is ongetwijfeld nuttig een energiebeleid te voeren dat het milieu zoveel mogelijk eerbiedigt. Dat beleid moet echter tevens de voor onze ontwikkeling noodzakelijke energiebevoorrading verzekeren en onze onafhankelijkheid van niet-Europese landen zo groot mogelijk maken. Een dergelijk beleid ligt echter nog lang niet in het verschiet. Natuurlijk ben ik het eens met de reductiedoelstellingen en met de inspanningen die worden ondernomen om hernieuwbare energiebronnen te bevorderen. Dat zijn allemaal juiste inspanningen, evenals het juist is stimulansen te bieden voor minder vervuilende voertuigen. Zal dat echter niet uitmonden in een situatie zoals in Italië, waar met de begroting 2007 de mensen worden bevoordeeld die nieuwe auto's kunnen kopen en degenen die niet het geld hebben om van auto te veranderen veroordeeld zijn tot immobiliteit en zware kosten?

Tot slot wil ik, collega's, ofschoon ik echt niet sinofoob ben, nogmaals de volgende vraag stellen: hebben al onze eenzijdige inspanningen ten behoeve van duurzaamheid wel zin als China en de economische tijgers in Azië in een jaar tijd net zoveel broeikasgassen uitstoten als alle landen van de Europese Unie bij elkaar in tien jaar tijd?

Sigmar Gabriel, fungerend voorzitter van de Raad. - (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog een keer het woord gevraagd, om duidelijk op de heftige kritiek van mevrouw Harms op het Duitse voorzitterschap te reageren. Het ging over de vraag: wat is het standpunt van het Duitse voorzitterschap ten aanzien van de discussie over de deelname van de automobiellindustrie aan de bestrijding van klimaatverandering?

Mevrouw Harms, in de eerste plaats kan het voorzitterschap nog helemaal geen opvatting hebben over deze vraag, omdat er geen voorstel van de Commissie ter tafel ligt en er tot nu toe ook geen overleg in de Raad heeft plaatsgevonden. Als u de positie van de Duitse regering bedoelt, mevrouw Harms, dan wil ik dat u het volgende weet. Ten eerste is uw bewering dat de Duitse regering tegen een wetgevingsvoorstel en tegen Europese wetgeving zou zijn, waarin de limiet van 120 gram CO₂-uitstoot per kilometer is opgenomen, volkomen onjuist. De eensluidende opvatting van de Duitse regering is, dat als de Europese automobiellindustrie uit vrije beweging niet zelf voldoende maatregelen neemt om de uitstoot van CO₂ te beperken, het vanzelfsprekend noodzakelijk is dat er Europese wetgeving komt, waarin deze limiet van 120 gram CO₂-uitstoot per kilometer is vastgelegd. Ten tweede is de Duitse regering evenwel de overtuiging toegedaan, dat

(Interruptions)

...als de automobiellindustrie in Europa zelf dit doel voor 2012 heeft gesteld, we deze industrie aan haar woord moeten houden. Ook daar is de Duitse regering niet tegen.

Verder is de Duitse regering echter de overtuiging toegedaan, dat deze limiet van 120 gram gezamenlijk door twee zaken moet worden bereikt. In de eerste plaats door aanpassingen in de constructie van voertuigen en in de tweede plaats door het gedeeltelijk meerekenen van biobrandstoffen.

(Interruptions)

Ik zou niet weten, waarom dat niet zou werken. Daarover zouden we dan moeten discussiëren. Maar de vraag is, en hierbij vraag ik u om een rustige bespreking: gaan we toestaan dat door de verdere ontwikkeling van de eerste generatie biobrandstoffen de concurrentie op het gebied van voedingsmiddelen steeds verder wordt uitgebreid? Deze concurrentie heeft er inmiddels in Mexico toe geleid dat maïsbrood, het voedsel van de allerarmsten, ongeveer zestig procent duurder is geworden. Of gaan we investeren in de tweede generatie biobrandstoffen, de synthetische brandstoffen? Ja of nee?

Als we dat willen, dan moeten we daarvoor op markteconomisch gebied belangstelling wekken. Natuurlijk hebben de automobiellindustrie en de aardolie-industrie, op het moment dat we het hun mogelijk maken

om een deel van deze limiet van 120 gram via het meerekenen van biobrandstoffen te bereiken, belangstelling voor het ontwikkelen van synthetische brandstoffen, die een dergelijke concurrentie op het gebied van voedingsmiddelen niet toelaten. Daarover moeten we inhoudelijk met elkaar in discussie gaan. Maar ik wil mevrouw Harms vragen, niet de indruk te wekken, dat de Duitse regering tegen een wetgevingsvoorstel voor een limiet van 120 gram zou zijn.

Ten derde zijn we het er hopelijk over eens, dat we deze limiet gemiddeld bij alle motorvoertuigen moeten bereiken, door zowel bij voertuigen uit de topklasse als uit de middenklasse en bij kleinere voertuigen het verbruik en de uitstoot van CO₂ te verminderen. Als de Europese automobiellindustrie niet zelf voldoende maatregelen neemt, waartoe ze zichzelf heeft verplicht, en wij dus wetgeving moeten opstellen, moet dat wel op de juiste manier gebeuren. Dat betekent in alle wagenklassen, zodat er gemiddeld een limiet van 120 gram CO₂ per kilometer wordt bereikt.

De vierde opmerking aan het adres van mevrouw Harms is, dat ik van mening ben dat we het volgende niet moeten doen - misschien zijn we het daar tenminste over eens, en wat ik ga zeggen, is ook het standpunt van de Duitse regering: het zou verkeerd zijn om de automobiellindustrie in de Europese emissiehandel te betrekken, omdat de nu al veel te complexe emissiehandel daardoor nog ingewikkelder zou worden. Het is daarom zinvol dit buiten de emissiehandel te regelen.

Bovendien kunnen we het er misschien ook over eens worden dat de vermindering van de CO₂-uitstoot een toekomstige taak is die we niet mogen privatiseren door te zeggen dat dit uiteindelijk van het individuele rijgedrag afhankelijk is. Het gaat om een technologische uitdaging die we technologisch het hoofd willen bieden door de constructie van voertuigen te veranderen en door de ontwikkeling van synthetische biobrandstoffen en de toevoeging daarvan gedeeltelijk mee te rekenen.

Als uw vraag betrekking had op het standpunt van de Duitse regering, dan hoop ik dat ik uw vraag hiermee voldoende heb beantwoord. Als uw vraag echter aan het voorzitterschap van de Raad was gericht - en zo heb ik het begrepen - zou ik het appreciëren als u het voorzitterschap een eerlijke kans gaf om tenminste een oriëntatiedebat in de Milieuraad te voeren. Dit debat is echter pas mogelijk als de Commissie daarover een mededeling heeft gepresenteerd.

Als uw voorstel echter zo moet worden opgevat dat u om zo'n mededeling vraagt, zodat we een oriëntatiedebat kunnen voeren, dan zou dit het deel van uw betoog zijn - het enige deel weliswaar - waarmee ik het eens ben.

(Applaus)

Avril Doyle (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik heb heel zorgvuldig geluisterd naar hetgeen minister Gabriel zei, want in de Ierse krantenkoppen vandaag staat: 'Duitsland biedt weerstand tegen Europese beperkingen op uitstoot van auto's'. Verder melden de kranten dat 'de Duitse kanselier Merkel plechtig beloofd heeft om de plannen voor algehele beperking van de CO₂-uitstoot door auto's "uit alle macht" te bestrijden ...'. Mijn twee minuten staan me niet toe meer voor te lezen.

U staat voor een grote pr-opgave, minister, als hetgeen u - en niet de Duitse voorzitter van de Raad - zegt, juist is. Schept u daarom alstublieft duidelijkheid in deze verwarring, vooral omdat kanselier Merkel aan het begin van het Duitse voorzitterschap een uitstekende en zeer stimulerende toespraak hierover heeft gehouden, en ze heeft beloofd om deze kwestie tijdens de top van maart hoog op de agenda te zetten.

We moeten een groter politiek engagement tonen in deze discussie. Het echte probleem is - en ik zeg dit via de Voorzitter tegen zowel onze commissaris als de minister - dat we de zaak hebben overgelaten aan onze ambtenaren en diplomaten. Zeker, Nairobi was 'een stap voorwaarts' in de voorbereidingen; dat is wat u zei. Maar het was een *babystapje* voorwaarts, een *bedrieglijke* stap voorwaarts: het is nauwelijks een verbetering ten opzichte van hetgeen was overeengekomen in Montreal.

Het snijdt geen hout om duizenden van ons uit honderden landen eens per jaar te laten samenkomen, koolstof te laten verbruiken en naar allerlei locaties te laten vliegen om daar voornamelijk te zitten debatteren over wat er op de agenda moet staan, vervolgens na twee weken weer te vertrekken, om twaalf maanden later weer terug te komen om de discussie over de agenda van twaalf maanden eerder weer op te pakken! Als hetgeen we zeggen en alle rapporten van economen, niet-gouvernementele organisaties, milieudeskundigen en eminente wetenschappers kloppen - en ze kloppen, 99 procent van de gemeenschap vindt ook dat ze kloppen - dan moeten we blijk geven van het grootste politiek engagement om dit probleem op te lossen. En dan bedoel ik op topniveau, niet alleen op topbijeenkomsten,

maar ook op de conferenties van partijen, op de vergaderingen van de partijen, in Nairobi en overal waar we verder nog samenkomen. We moeten het in de twaalf maanden van dit jaar op een hoger plan tillen, op dat van de premiers en de staatshoofden, en niet alleen tijdens de jaarlijkse bijeenkomst over het Verdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering of de vergadering van partijen bij de Kyoto-overeenkomst.

We moeten blijk geven van politiek engagement op het hoogste niveau. Zet u alstublieft vaart achter de agenda.

Dorette Corbey (PSE). - Voorzitter, commissaris, mijnheer Gabriel, ik hoop toch echt dat we elkaar kunnen vinden in het voorstel om de CO₂-uitstoot van auto's te beperken tot 120 milligram en dat daarnaast de tweede generatie brandstoffen nog verdere reducties krijgen. Want het is heel erg nodig - heel veel mensen maken zich heel erg ongerust over klimaatverandering. En morgen zullen de Verenigde Naties bekend maken dat de aarde nog sneller opwarmt dan we eerder dachten. Europa moet leiderschap tonen bij het oplossen van het probleem. Daarom is het belangrijk dat we echt vasthouden aan die 30% en dat we niet gaan zeggen dat we voor 20% gaan, als de rest van de wereld niet meedoet. Het is heel teleurstellend dat we ons op deze manier afhankelijk maken van andere landen. Daar zijn een aantal goede redenen voor: ten eerste, wij hebben een morele verantwoordelijkheid naar de rest van de wereld. Wij hebben de klimaatverandering veroorzaakt en we moeten die ook oplossen. Ten tweede, volgens het rapport Stern is het vele malen goedkoper om nu een stevig klimaatbeleid te voeren dan om later de kosten van aanpassing aan de opwarming te betalen. Klimaatbeleid biedt volop kansen voor innovatie en werkgelegenheid.

Chris Davies (ALDE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, het voorzitterschap heeft een zeer goede start gemaakt met betrekking tot deze kwestie. Ik trek het engagement van de minister op geen enkele manier in twijfel en was zeer verheugd over de krachtige woorden van de kanselier van vorige week. Maar natuurlijk moeten mooie woorden ook in praktijk worden gebracht, en Duitsland heeft een probleem. Eerst en vooral heeft het een probleem met het nationale toewijzingsplan. Ik ben me ervan bewust dat er een verschil bestaat in interpretatie tussen het voorzitterschap en de Commissie, maar hoe het ook zij, het feit dat u nu op de voorzittersstoel zit zonder een goedgekeurd nationaal toewijzingsplan is allesbehalve behulpzaam. Dus minister, trekt u dit alstublieft recht.

Dan speelt vandaag uiteraard ook de kwestie rond de Duitse auto-industrie en de holle frasen in de diverse kranten. Ik heb zojuist een hoorzitting voorgezeten over de vermindering van de CO₂-uitstoot door motorvoertuigen, waar ik dadelijk ook weer naar zal terugkeren. De duidelijke boodschap van veel deskundigen die daar spraken, was dat 120 gram per kilometer heel goed haalbaar is binnen het tijdschema van vijf jaar waar we het nu over hebben, en tegen de prijs van duizend euro, de schatting die veel van die deskundigen daarvoor maken. Die duizend euro kan een auto-eigenaar snel terugverdienen door minder brandstofverbruik en besparingen aan de pomp.

Ik vraag nu hoe vaak we tijdens milieudebatten de industrie niet hebben horen zeggen dat dit onmogelijk is, dat het onze industrie de kop kost als u, Europese Unie, dat doet, dat dit een buitensporig bedrag gaat kosten, Europees Parlement! Het gebeurt zo vaak dat we wetgeving invoeren en dat dan de problemen op de een of andere manier worden opgelost: de industrie weet zich te redden, ons concurrentievermogen neemt toe en onze positie wereldwijd wordt versterkt. Ik heb het vermoeden dat dit nu weer gebeurt. De industrie overdrijft, zoals altijd.

We praten over de aanpak van het vraagstuk met betrekking tot klimaatverandering. Als we naar de echte prijs van een auto kijken zien wij dat die de laatste twintig of dertig jaar significant is gedaald. Als we dan zeggen dat een vermindering van de uitstoot met 25 procent nog eens duizend euro zou kosten, zou daarmee de echte prijs van een auto nog steeds lager zijn dan dertig jaar geleden. Kunnen we die prijs dan niet dragen? Hoe kunnen we onze kinderen recht in de ogen kijken en zeggen dat we niet bereid zijn om een klein beetje meer te betalen om zo'n groot verschil te bewerkstelligen?

(Applaus)

Claude Turmes (Verts/ALE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, ik ben van mening dat we dit debat over de automobiellindustrie voort moeten zetten, omdat daardoor de kloof tussen woorden en daden erg goed zichtbaar wordt. Het voorstel van mijnheer Gabriel, om de bijmenging van biobrandstoffen en de verplichting inzake de efficiëntie van auto's met elkaar te combineren, is misleidend. Want ook al verkoop ik een auto die op biobrandstof kan rijden, ik kan er toch niet zeker van zijn dat de klant daarna

ook werkelijk biobrandstof gebruikt. Uw voorstel maakt helemaal niet duidelijk hoe de uitstoot moet worden gemeten. Dat gaat grote problemen opleveren.

U hebt het over een uitstoot van 120 gram CO₂ per kilometer, maar eigenlijk wilt u hetzelfde als de Duitse autofabrikanten, namelijk 130 of 140 gram. Dat zou een fatale stap zijn niet alleen voor Europa, maar voor de gehele wereld. We moeten immers uiterlijk in 2020 een limiet van zestig tot honderd gram bereiken. Deze 120 gram kunnen dus alleen maar een tussenstap zijn. Dank dat u enkele misverstanden uit de weg hebt geruimd. Ik hoop dat mevrouw Merkel en mijnheer Glos dezelfde mening zijn toegedaan, want dat viel de laatste dagen niet duidelijk uit de media op te maken. Ik ben weliswaar geen Duitser, maar voor mij was Duitsland altijd één van de landen die het voortouw nam, omdat voor de Duitse bevolking milieubescherming en ook bestrijding van klimaatverandering de hoogste prioriteit hebben. Het Duitse voorzitterschap heeft zich voorgenomen spijkers met koppen te slaan bij de bestrijding van klimaatverandering. Daarom is het echt schandalig dat Duitsland bij de eerste moeilijkheid overstag gaat! En daarbij had het alleen maar een minimale druk op het bedrijfsleven moeten uitoefenen!

Dimitrios Papadimoulis (GUE/NGL). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, de wetenschappers trekken al jarenlang aan de alarmbel. Wij hebben het niet over een toekomstig gevaar maar over een hedendaagse bedreiging. Daarom volstaan de ambitieuze aankondigingen niet meer. Er zijn concrete maatregelen nodig, met tastbare en meetbare resultaten. Het voorbeeld van de auto's is kenmerkend. Zodra men een aankondiging wil omzetten in een concrete maatregel, komen onmiddellijk de lobby's in verzet. Ik ben van mening dat ons leven en dat van onze kinderen zwaarder wegen dan de belangen van de automobielindustrie.

Wij hebben behoefte aan concrete maatregelen, zoals de vermindering van de uitstoot van koolstofdioxide, bevordering van hernieuwbare energiebronnen, schone brandstoffen, en nieuwe, schonere technologieën. Het Europees Parlement vraagt de Commissie en de Raad om ambitieuzere doelstellingen vast te stellen en vooral te verwezenlijken. Wij zullen veel moeten veranderen in onze levenswijze en ons consumptiepatroon. De Europese Unie moet een voortrekkersrol gaan vervullen in de totstandbrenging van een groot, mondiaal bondgenootschap. Het Protocol van Kyoto, dat enkelen nog steeds weigeren over te nemen, volstaat niet meer.

Derek Roland Clark (IND/DEM). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, deze kwestie is omgeven door halve waarheden en misleidende verklaringen die de integriteit ervan in twijfel trekken en meer vragen dan antwoorden oproepen. Waarom wordt er bijvoorbeeld, buiten dit Parlement althans, herhaaldelijk verwezen naar de uitstoot van koolstof? Koolstof is een zwarte vaste stof; het is ofwel roet, ofwel grafiet, ofwel diamant. Men zou het moeten hebben over kooldioxide, dat overigens geen milieuverontreinigende stof is, maar een natuurlijk bestanddeel van de atmosfeer. Waarom vertelde de directeur van een Brits milieuagentschap me dat ze geen verband konden leggen tussen de opwarming van de aarde en klimaatverandering? Als de opwarming van de aarde het gevolg is van CO₂ en het broeikas effect, en niet van een variatie in zonneactiviteit, waarom kon diezelfde directeur me dan niet vertellen of het broeikas effect evenredig toeneemt met de extra hoeveelheid CO₂, scherp toeneemt - exponentieel - met dezelfde hoeveelheid CO₂, of langzamer toeneemt, wat op een bepaald moment een dalende grafiek en een stabiel effect zou betekenen.

Waarom laat het rapport-Stern voor de opwarming van de aarde een hockeystickgrafiek zien - een constante toename over tweeduizend jaar - terwijl het in de veertiende en vijftiende eeuw in feite warmer was dan nu? Waarom zegt Friends of the Earth dat het verbranden van afval om elektriciteit op te wekken meer CO₂ veroorzaakt dan de gebruikelijke gasgeneratoren, als een groot deel van het afval in feite biobrandstof is en dus koolstofneutraal? Men gaat voorbij aan het feit dat het afval op stortterreinen methaan produceert, een broeikasgas dat twaalf keer zo krachtig is als CO₂.

Tot besluit: waarom rijdt de voorzitter van de Commissie in een auto die per kilometer 1,6 keer meer CO₂ produceert dan de gemiddelde soort auto waar ik in rijd?

Jana Bobošíková (NI). - (CS) Mijnheer de Voorzitter, veel deskundigen zijn van mening dat, afgezien van allerlei gesteggel op basis van waarnemingen over een korte periode, er geen eenduidige bewijzen bestaan voor de veronderstelling dat de stijgende industriële uitstoot van broeikasgassen aan de basis ligt van de klimaatsveranderingen. Al miljoenen jaren lang is het klimaat onderhevig aan veranderingen, en natuurlijk zal dat ook in de toekomst het geval zijn. Daarom deel ik niet de overtuiging dat de mens met zijn normale bezigheden in staat is het aanzien van de wereld te veranderen. Die zienswijze beschouw ik als arrogant antropocentrisme.

Onze planeet zal niet gered worden door de handel in emissierechten, noch door strengere normen of nieuwe juridische voorschriften, en ook niet door massale investeringen in de terugdringing van de uitstoot van de huidige energiebronnen. Het is vele malen slimmer om te investeren in nieuwe energiebronnen en in kernenergie. Ik ben ervan overtuigd dat de huidige kleingeestige, tegen kernenergie gekante aanpak van de opwarming van de aarde, onder het mom van de strijd tegen de broeikasgassen, ons op een doodlopend pad zal zetten, op een pad van bureaucratische verstikking van zowel onze inkomsten als onze vrijheden, en zéker niet zal leiden tot het bewaren van deze aardkloot voor onze kinderen.

Françoise Grossetête (PPE-DE). - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, wij staan voor een vierledige uitdaging: ten eerste de klimaatverandering zelf en de politieke wil om daar iets tegen te doen, ten tweede het internationaal engagement in de bestrijding van klimaatverandering, ten derde de innovatie die nodig is voor andere methoden van energieopwekking en voor een ander energiegebruik, en ten vierde de aanpassingen van onze landen aan de onvermijdelijke gevolgen van klimaatverandering.

Ik vraag mij af wat Europa er eigenlijk nog van weerhoudt om het debat over kernenergie te openen. Ik wil graag een serieus debat voeren, zonder heftige emoties. Ik verzoek u om er niet langer mee te wachten. Het alternatief van hernieuwbare energiebronnen is zeker aantrekkelijk, maar we moeten wel naar de reële mogelijkheden kijken.

Twee voorbeelden: windenergie en biobrandstoffen. Windenergie dekt 0,05 procent van het mondiale energieverbruik. Hoe snel moeten we windenergie ontwikkelen om binnen dertig jaar te kunnen voorzien in de mondiale energieconsumptie, die met 2 procent per jaar stijgt? Dat is voor ons gewoonweg onhaalbaar. Biobrandstoffen zijn interessant om een probleem van het landbouwbeleid aan te pakken - en doen het bovendien goed in de media - maar de mogelijkheden ervan zijn beperkt, gezien het beschikbare landbouwareaal.

Mijnheer Dimas, u moet uw collega, de heer Verheugen, ervan overtuigen onze ambities niet af te zwakken. Mijnheer Gabriel, soms moeten we bepaalde bedrijfstakken ondersteunen die in het licht van deze mondiale dreiging een achterhoedegevecht voeren. Ik weet zeker dat de Duitse autofabrikanten in staat zijn de juiste oplossingen aan te dragen, en dat is ook absoluut noodzakelijk!

Wat moeten we tegen derde landen zeggen, bijvoorbeeld tegen China? Moeten we tegen dat land zeggen dat het zijn eigen economie niet mag ontwikkelen? En dan heb ik het nog niet eens over de hypocriete houding van Europa dat zichzelf een schouderklapje geeft vanwege zijn emissiehandel.

Tot slot: degenen die ons allerlei rampscenario's voorschotelen, veroorzaken alleen maar onrust bij het grote publiek. We moeten mensen bewust maken en informeren, maar bangmakerij lijkt nergens toe. Dat is niet constructief. Laten we dus aan de slag gaan om de juiste oplossingen te kunnen voorstellen. Daarvoor is ons aller inzet nodig en de tijd vormt onze enige prioriteit.

Riitta Myller (PSE). - *(FI)* Mijnheer de Voorzitter, voor veel mensen is klimaatverandering pas realiteit geworden nu de kosten ervan zijn berekend. Als wij niets doen, zullen de kosten naar schatting maar liefst 20 procent van het mondiale BBP bedragen. Als wij nu echter actie ondernemen en de klimaatverandering tot twee graden beperken, zullen de kosten slechts een fractie daarvan zijn. Bovendien zullen investeringen in een economie met een geringe uitstoot een wereldmarkt voor energiezuinige technologieën creëren, waarvan de waarde naar schatting zal opklimmen tot maar liefst 27 miljard euro in 2020.

Om Europa bij deze technologische ontwikkeling te betrekken, moet de Europese Unie een goed functionerende thuismarkt voor hernieuwbare, zuinige energievormen creëren. Wij moeten beseffen dat kernenergie niet de oplossing voor dit probleem kan zijn, vooral als wij willen dat Europa een zichzelf bedruipende energie-economie wordt.

Henrik Lax (ALDE). - *(SV)* Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet herhalen wat reeds gezegd is, maar ik wil nog even één kwestie aan de orde stellen. Het Europees Parlement moet een rechtstreekse dialoog aangaan met het pas verkozen Amerikaanse Congres. Het is onze verantwoordelijkheid om actie te ondernemen, in plaats van het Amerikaanse debat alleen via de media te volgen.

Het politieke evenwicht in het Congres is verschoven, en juist nu staat de deur open voor de samenwerking die nodig is om veranderingen te bewerkstelligen. Het Congres heeft nu zelfs een speciale subcommissie voor klimaatverandering opgericht. Als de EU en de Verenigde Staten gemene zaak maken, staan wij

sterk. Alleen samen kunnen we invloed uitoefenen op landen als China en India, zodat ook zij betrokken worden bij de mondiale emissiehandel. Zij moeten niet eerst vrijelijk hun en ons milieu kunnen vervuilen enkel en alleen omdat ze ontwikkelingslanden zijn, en pas later, als ze een hoge levensstandaard hebben bereikt, verantwoordelijkheid voor het mondiale milieu op zich nemen.

Ik stel voor dat de voorzitter van de Milieucommissie onmiddellijk contact opneemt met de zustercommissie in het Amerikaanse Congres. Reeds dit voorjaar zou er een gemeenschappelijke bijeenkomst van de verantwoordelijke commissies moeten worden geregeld. Het doel van deze dialoog moet zijn dat we de VS en andere landen die niet aan de emissiehandel meedoen, zover krijgen dat ze dat alsnog doen.

Als vertegenwoordigers van de bevolking van Europa moeten we de stier bij de hoorns durven vatten. Daarvoor zijn wij gekozen.

Caroline Lucas (Verts/ALE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, er zijn hier veel mooie woorden gesproken, vooral door de Raad, maar ik mis het besef van urgentie en een ondubbelzinnige keuze voor ambitieuze actie. Het is duidelijk dat de EU veel meer moet doen en echt leiderschap moet tonen.

In mijn ene minuut wil u, commissaris Dimas, echter vragen om iets heel specifiek te doen. Er is vandaag veel gesproken over wat er niet goed is, maar niet genoeg over wat we moeten doen, over antwoorden.

Ik wil het hebben over persoonlijke CO₂-quota. Dat is een regeling waarvoor de belangstelling in veel lidstaten groeiende is en waarbij alle burgers evenveel emissierechten krijgen toegewezen, die ze vervolgens weer inleveren wanneer ze bijvoorbeeld fossiele brandstoffen of elektriciteit kopen voor persoonlijk gebruik, en in de loop der jaren gaan die emissierechten natuurlijk omlaag.

Het gaat om een aanvulling op het emissiehandelssysteem, maar het is in veel opzichten rechtvaardiger dan dat de belastingen sterk worden verhoogd, en het heeft als voordeel dat er een algemeen en dalend plafond wordt ingesteld, en - en dat is cruciaal - het betreft de mensen persoonlijk bij de terugdringing van de CO₂-uitstoot. Dit systeem beïnvloedt de persoonlijke keuzes van mensen, omdat een van de sterkste prikkels om iets niet te doen het besef is dat je buurman niet doet wat jij wel doet. Daarom vraag ik uw diensten om te onderzoeken wat ze kunnen doen om dit soort regelingen in de hele Europese Unie ingang te doen vinden.

Umberto Guidoni (GUE/NGL). - *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de meer dan veertig dodelijk slachtoffers die de storm Kyrill heeft opgeëist, zijn een sombere voorbode van hetgeen ons in de nabije toekomst te wachten staat. De opwarming van de aarde en de daarmee verband houdende klimaatveranderingen zijn niet uit de duim gezogen door milieubewegingen. In de loop van de twintigste eeuw is de gemiddelde temperatuur gestegen met meer dan een halve graad en de oorzaak daarvan moet gezocht worden in de uitstoot van door menselijke activiteit veroorzaakte broeikasgassen. De Europese Unie is verantwoordelijk voor ongeveer 14 procent van die uitstoot, en heeft het hoogste percentage per inwoner van de hele wereld. Daarom moeten de meest ontwikkelde landen het voortouw nemen in de strijd tegen klimaatverandering, en moeten alle landen daaraan bijdragen.

De EU moeten derhalve blijven werken in de geest van Kyoto. Deze heeft ons ertoe aangezet ons te concentreren op technologische innovatie. In de afgelopen jaren zijn er echter stappen achteruit gezet, met name op energiegebied, en de recente voorstellen van de Commissie beantwoorden niet aan de verwachtingen. U had, commissaris Dimas, weliswaar aangedrongen op een emissievermindering van 30 procent ten opzichte van het niveau van 1990, maar uiteindelijk is er een ondermaats akkoord gesloten over twintig procent en is men er niet in geslaagd een strategie af te spreken voor vervoer, alternatieve energie en technologie voor groene waterstof. En dan heb ik het nog niet eens over de dubbelzinnigheid op het gebied van de kernenergie...

(Spreker wordt door de Voorzitter onderbroken)

Johannes Blokland (IND/DEM). - Voorzitter, de industrie zal zeker merken dat er drastische maatregelen uitgevoerd gaan worden. De emissierechten zullen jaarlijks omlaag gebracht moeten worden en aan het kosteloos toewijzen van emissierechten zal een eind moeten komen. Bovendien zullen er steeds meer sectoren binnen het verplichte systeem van emissiehandel moeten vallen. Het is daarom positief dat de Europese Commissie de luchtvaartsector aan het systeem van emissiehandel wil toevoegen. Niet alleen

producenten, maar ook consumenten moeten hun verantwoordelijkheid voor het klimaat nemen. Wij allen dus.

Tenslotte merk ik op dat we het klimaatprobleem niet eenzijdig moeten benaderen. Maatregelen mogen dus niet leiden tot andere milieuschade. De productie en verbranding van biobrandstoffen dienen milieuvriendelijk te zijn en bij palmolie is dit misgegaan. Dergelijke milieumissers moeten we in de toekomst voorkomen.

Hans-Peter Martin (NI). - *(DE)* Mijnheer de commissaris, minister Gabriel, ook ik heb maar een minuut om tot uw geest door te dringen. Iemand die naar u geluisterd heeft, kan alleen maar zeggen: "Goed gebruld, leeuw"! We weten dat president Bush aan het bewind is. Zoals u uw mond hebt geroerd, mijnheer de minister, heeft één van uw voorgangers dat in een vergelijkbare situatie ook al eens gedaan, namelijk Klaus Töpfer in het jaar 1992. Het lijkt er bijna op dat er hier sprake is van een venster naar het verleden, in de periode tussen de val van de muur en de globalisering. Toen hebben we de gelegenheid voorbij laten gaan; het is dus een voorbeeld dat we niet mogen navolgen.

Ik wil u echter nadrukkelijk ertoe aanmoedigen, dit onderwerp niet los te laten, de tegenstand die u ondervindt van de Duitse automobiellindustrie zo handig mogelijk te omzeilen en u werkelijk op de materie te concentreren. Daarbij moet u natuurlijk ook inzien dat er zonder offers geen resultaten zullen worden behaald. Als u ervoor kunt zorgen, dat de rijke landen deze offers graag willen brengen, dan zou het u op politiek gebied hetzelfde kunnen vergaan als de opvolger van de minister van Milieu, waar ik het zojuist over had. En dat zou voor u en mogelijk dus ook voor de wereld niet slecht zijn!

Gunnar Hökmark (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, we hebben twee taken: we moeten de CO₂-emissies terugdringen en we moeten het hoofd bieden aan de veranderingen die optreden ten gevolge van de klimaatverandering. Voor beide taken moeten wij over middelen beschikken om te investeren. Wij moeten groeimogelijkheden en mogelijkheden voor milieuzorg hebben. Plafonds en doelstellingen zijn daarbij belangrijk, maar het is van even groot belang dat ons optreden verenigbaar is met economische groei en dat we de middelen hebben om te investeren, zodat we in de praktijk ook kunnen doen wat we moeten doen.

Soms kunnen we naar de meer praktische en realistische maatregelen kijken. Ik noem er hier slechts twee. In het wegvervoer zijn lange vrachtwagencombinaties een manier om de CO₂-emissies terug te dringen. Commissaris, fungerend voorzitter van de Raad, u kunt hier praktisch optreden en substantiële resultaten bereiken.

De tweede maatregel heeft betrekking op het energiebeleid. Het geleidelijk afbouwen van kernenergie, op de geplande wijze en met de voorziene snelheid, is in het Europa van vandaag dé manier om de CO₂-emissies te laten stijgen. Als we erin slagen om meer hernieuwbare energiebronnen aan te boren, zal een deel van die winst door het geleidelijk afbouwen van kernenergie verloren gaan en misschien krijgen wij dan een minsituatie, met hogere CO₂-emissies.

Ik wil het Duitse voorzitterschap bedanken voor het feit dat het het voortouw heeft genomen bij het ontwikkelen van nieuw beleid. U moet dat niet doen om het broeikaseffect weer teniet te doen, zoals sommigen zeggen, maar om een verdere verslechtering te voorkomen. Om de CO₂-emissies niet te laten toenemen, moeten we het aandeel van kernenergie op zijn minst gelijk houden.

We hebben hightech nodig, niet 'lowtech'; we hebben meer handel nodig, niet minder handel; we hebben meer investeringen nodig, niet minder investeringen; en we hebben meer groei nodig, niet minder groei. De uitdaging bestaat er juist in om die dingen met elkaar te combineren, en ik zie uit naar uw antwoord op de twee maatregelen die ik heb genoemd en die u zeker moet treffen, hoe ongemakkelijk dat politiek voor u ook moge zijn.

Edite Estrela (PSE). - *(PT)* Kofi Annan heeft in Nairobi herhaald dat klimaatverandering geen science fiction is. Het is voor de hele wereld een probleem. De burgers en hun regeringen zullen dan ook een oplossing moeten bedenken die de gehele wereld bestrijkt. De regeringen moeten snel doeltreffende maatregelen nemen, maar ook de burgers zullen moeten bijdragen door hun gewoonten en levensstijl te veranderen. Bijvoorbeeld door de auto te laten staan en vaker te voet te gaan. Dat is beter voor het milieu én beter de gezondheid.

Het tegengaan van klimaatverandering is zowel voor het Duitse als het Portugese voorzitterschap een prioriteit. Ik hoop dat ze samen een belangrijke bijdrage op dit gebied kunnen leveren. Ik hoop verder

dat de Europese Unie de volgende VN-conferentie - die tijdens het Portugees voorzitterschap in Bali zal worden gehouden - zal gebruiken om het voortouw te nemen in de onderhandelingen die de aanzet zullen moeten geven tot een nieuwe benadering van het klimaatsprobleem. Ik dank u, mijnheer de minister, voor uw voortreffelijke interventie.

Anne Laperrouze (ALDE). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, raken de fossiele brandstoffen tussen 2030 en 2050 uitgeput? Zal het ITER-project zijn belofte op het punt van kernfusie waarmaken? Zullen de energievoorraden toereikend zijn gezien de enorme groei van China en India? Welke effecten zal de groei op het klimaat hebben? Wij hebben wellicht niet alle antwoorden op deze vragen, maar we weten wel dat we moeten handelen in het kader van een Europese en mondiale strategie. Energie is immers een fundamentele behoefte, en de opwarming van het klimaat moet worden tegengegaan.

Ik sta achter het ambitieuze streven om de uitstoot van broeikasgassen tot 2020 met 30 procent te verminderen, omdat de Europese Unie een krachtig signaal dient af te geven. We moeten ons gedrag en onze mentaliteit veranderen, opdat innoverende oplossingen met een wereldwijde uitwerking kunnen worden bedacht.

Ik sta eveneens achter de maatregelen die de Europese Commissie heeft voorgesteld, maar deze dienen vergezeld te gaan van een politiek gebaar. Zo moeten we de lidstaten meer onder druk zetten om stimulerende maatregelen te treffen, bijvoorbeeld voor het gebruik van biobrandstoffen en hernieuwbare energie, of fiscale maatregelen voor het realiseren van energiebesparingen en voor de bevordering van een efficiënter energiegebruik in gebouwen.

Verder moet er, zonder doemscenario's op te roepen en gesteund door de media, een voorlichtingscampagne worden gelanceerd waarmee de Europese burgers worden benaderd met simpele dingen, die eenieder kan doen om een bijdrage te leveren aan de klimaatbescherming. De toekomst die wij wensen, zal vorm krijgen met fundamentele technologische ontwikkelingen, maar ook met dingen die wij allemaal kunnen doen, en wel met ingang van vandaag.

Satu Hassi (Verts/ALE). - (FI) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, overmorgen publiceert de VN een wetenschappelijk rapport waarin staat dat de aarde deze eeuw waarschijnlijk drie graden warmer wordt. Als dat gebeurt, betekent dit dat de ijskap van Groenland onvermijdelijk smelt en dat de zeespiegel tenminste zeven meter stijgt. Dat betekent dat de kaart van Europa opnieuw moet worden getekend, en dat moet worden voorkomen.

Wij moeten grote haast maken met het nemen van praktische maatregelen om de opwarming van de aarde te beperken tot twee graden, wat het doel van de Europese Unie is. Wij moeten onze retoriek in praktische daden omzetten. Het is wat dit betreft een grote teleurstelling dat de Europese Commissie vandaag nogmaals de behandeling van verplichte grenswaarden voor de CO₂-uitstoot van auto's heeft opgeschort.

Wij moeten begrijpen dat maatregelen ter verbetering van energie-efficiëntie en brandstofefficiëntie de allerbelangrijkste zijn. Dat geldt ook voor het vervoer. Wij mogen deze kwestie niet uit de weg gaan door verbeterde brandstofefficiëntie te vervangen door biobrandstof. Als wij dit proberen, betekent dit slechts dat milieubeschermers zich tegen biobrandstof zullen keren.

(Applaus)

Pilar Ayuso (PPE-DE). - (ES) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer de minister, dames en heren, in de eerste plaats wil ik de Commissie en de Raad bedanken voor het feit dat ze hier naar toe gekomen zijn om te spreken over deze kwestie alsook over de strategie die we in de toekomst moeten volgen.

Wij zijn het allemaal eens met het beginsel van de reductie van de uitstoot van verontreinigende stoffende, dat ten grondslag ligt aan de voorstellen van de Commissie en van de lidstaten. Wij zijn het eens over de diagnose, al verschillen we hier en daar van mening over de in te zetten middelen en over de verantwoordelijkheden van een ieder. Ik ben blij hier iets gehoord te hebben wat in mijn ogen essentieel is, namelijk dat er een internationale overeenkomst moet komen over de reductie van de uitstoot die alle landen omvat. Als we daar niet in slagen, en de doelstellingen unilateraal geformuleerd worden, zal het moeilijk zijn om een oplossing te vinden, onder andere omdat de Europese Unie in haar eentje niet in staat is om de uitstoot wereldwijd te reduceren, noch om de doelstellingen te bepalen voor het handhaven van de temperaturen op wereldniveau.

Ik denk werkelijk dat ons voornaamste doel moet zijn een algemene overeenkomst te bereiken, dankzij onze eigen inspanningen en ook die van de industrie. Net als u, commissaris, verkies ikzelf een meer flexibele doelstelling waaraan iedereen zich verbindt, boven een doelstelling van 30 procent reductie waarvan onbekend is wie daarmee akkoord zal gaan.

Overigens mogen we een aantal principes niet uit het oog verliezen. In de eerste plaats moeten de landen die altijd het meest hebben verontreinigd, hun uitstoot ook het meest reduceren, en voor de opkomende economieën zou een aantal redelijke uitstootlimieten moeten worden vastgesteld voor de toekomst. Ten tweede zullen alle sectoren de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen met betrekking tot de uitstoot, want het is onzin om wel de elektriciteit maar niet het vervoer aan de orde te stellen. Ten derde moeten we ook rekening houden met de voordelen van het vasthouden van koolstof door de landbouw en de bossen, de natuurlijke regelaars van het milieu.

Ten slotte wil ik nog wijzen op het nut van het bevorderen van hernieuwbare energiebronnen en van schone vervoersmiddelen, en zeggen dat het hoog tijd is dat het kernenergie debat nu eens serieus ter tafel wordt gebracht.

Eluned Morgan (PSE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik wil de commissaris en de minister bedanken voor hun persoonlijke inzet voor dit cruciale onderwerp en het Parlement eraan herinneren dat dit de 'good guys' zijn! Er zijn genoeg leden van de Commissie en van de Raad die deze twee heren zullen gaan tegenwerken. De voorstellen van de Commissie zijn zeker ambitieus, maar ze zijn niet ambitieus genoeg, en ze zijn niet gebaseerd op wat de wetenschap vindt. De wetenschap zegt dat als we doen wat de ministers al hebben besloten - namelijk om de twee graden niet te overschrijden - de CO₂-emissies met 30 procent zullen moeten dalen. Als we het advies van Stern volgen, dan moeten we nu de lasten op ons nemen om later ook nog van de lusten te kunnen genieten.

We willen mondiaal leiderschap zien. Een daling met 20 procent is geen mondiaal leiderschap. De ministers moeten nu doortasten. Als ze echt iets aan dit probleem willen doen, dan moeten ze doortasten. Het is teleurstellend dat de ministers zich niet willen vastleggen op de bindende doelstelling van 20 procent hernieuwbare energie. Het is teleurstellend dat de Commissie is gezwicht voor de Duitse autolobby, maar het is goed om de ministers te horen zeggen dat we helemaal niet gaan zwichten voor de autolobby, zoals sommige commissarissen hebben gedaan - niet de heer Dimas.

Alstublieft, minister, lost het probleem van uw nationale toewijzingsplan op. Dat is cruciaal. Het is tijd dat de Raad niet alleen met woorden komt, maar ook met daden.

(Applaus)

Péter Olajos (PPE-DE). - *(HU)* Ik ben het eens met de stelling dat de klimaatverandering catastrofale gevolgen kan hebben voor de wereld, en daarmee ook voor Europa. Als we in de komende tien jaar onze gewoonten niet radicaal veranderen, als we onze levenswijze niet veranderen, zou er enorme economische en ecologische schade kunnen worden veroorzaakt.

Precies daarom is het de morele plicht en ook het belang van iedere lidstaat om zich in te zetten voor het klimaatbeleid dat is aangekondigd door het Duitse voorzitterschap, namelijk om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met 30 procent terug te dringen, het aandeel van hernieuwbare energiebronnen in het totale energieverbruik tot 20 procent te verhogen en het aandeel van biobrandstoffen in het brandstofverbruik met 10 procent te laten toenemen. Wat betreft de te treffen maatregelen roep ik de Commissie op om de lopende programma's van de lidstaten, die momenteel worden bestudeerd, te beoordelen in het licht van deze doelstellingen. Indien de Commissie zou vaststellen dat er in een specifieke lidstaat onvoldoende EU-middelen worden toegekend aan de verwezenlijking van deze doelstellingen, moet zij van haar bevoegdheden gebruikmaken en het lopende programma van het desbetreffende land in zijn huidige vorm afwijzen.

Het is onaanvaardbaar dat enkele lidstaten het streven naar energie-efficiëntie en de gezamenlijke Europese inspanningen op het gebied van energiebesparing alleen met woorden steunen. Hongarije en Polen willen nauwelijks meer dan 1 procent van de EU-begroting aan dit beleid besteden, terwijl bijvoorbeeld Litouwen bereid is om hier 5,4 procent voor uit te trekken. Het is nu al duidelijk dat Hongarije en Polen op deze manier niet eens aan hun huidige EU-verplichtingen kunnen voldoen.

Als we op een verantwoordelijke manier denken en handelen, kan in de komende zes maanden de derde industriële revolutie beginnen. Het doel van deze industriële revolutie is om de klimaatverandering te

stoppen en het resultaat daarvan zal de totstandbrenging zijn van een weinig, en later zelfs geen koolstof verbruikende economie.

Andres Tarand (PSE). - *(ET)* De afgelopen dagen is uit Davos zeer veel interessante informatie gekomen over de omvang van de klimaatverandering en de mogelijk rampzalige gevolgen ervan. Ik nam twaalf jaar geleden aan hetzelfde evenement deel en ik moet zeggen dat er toen niet over klimaatverandering werd gesproken. Praten alleen is echter niet genoeg.

Het smelten van de Groenlandse ijskap, het Arctische ijs en de Siberische permafrost hebben de hoeveelheid ijs op aarde aanzienlijk gereduceerd, wat zal leiden tot een gevaarlijke stijging van het zeeniveau. Het lijkt erop dat dit ons heeft geholpen de gevaren die op ons af komen beter te begrijpen. Het is duidelijk dat het Protocol van Kyoto als beleidmechanisme alleen ontoereikend is. Wij moeten sneller maatregelen nemen, en dit werd ook in Davos gezegd.

Wij moeten in Europa bindende en ambitieuze streefdoelen vaststellen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. India en China zijn met hun opkomende economieën essentiële landen en moeten een belangrijke plaats innemen in het nieuwe beleidsmechanisme. Om hen erbij te betrekken, moeten wij eerst aantonen dat Europa dit onderwerp serieus neemt en zich niet tot een reductie van 20 procent beperkt.

Ján Hudacký (PPE-DE). - *(SK)* Voor de aanpak van een serieus vraagstuk als klimaatverandering moeten wij als Europees Parlement steun verlenen aan een betere communicatie en een sterker gestandaardiseerde procedure voor het opsporen van de passende strategische oplossingen. Ik denk dat er in het voortraject van het initiatief van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid ruimte had kunnen zijn voor overleg met de Commissie industrie, onderzoek en energie, met name over het energiepakket van de Europese Commissie. De ontwerpresolutie van de Commissie milieubeheer bevat weliswaar nieuwe bindende doelstellingen die veel ambitieuzer zijn, maar we zijn er desalniettemin niet helemaal zeker van of en hoe we de gestelde doelstellingen, zoals uiteengezet in de huidige voorstellen van de Europese Commissie, zullen verwezenlijken.

We weten allemaal dat het tijd is om in actie te komen, omdat de situatie op het vlak van klimaatverandering ernstig is. Ik ga niet de gebieden in de energiesector opnoemen waar substantiële verbeteringen mogelijk zijn wat de CO₂-uitstoot betreft. De geraamde groeiniveaus zullen echter nieuwe ideeën voortbrengen omtrent het probleem van de toenemende vraag naar energie. Zonder enige twijfel moet de ontwikkeling van nieuwe energieopwekkende installaties berusten op koolstofvrije technieken. Hernieuwbare energiebronnen, waar we al zo vaak, en terecht, een lans voor hebben gebroken, zullen nauwelijks in staat zijn om aan de immer groeiende vraag te voldoen. Het is dan ook moeilijk te begrijpen waarom kernenergie, die vrijwel geen CO₂-emissies oplevert, nog steeds zo weinig steun krijgt en slechts vaag wordt aangestipt in de strategieën van de Europese Commissie en de Europese Unie in het algemeen, en waarom de besluitvorming daaromtrent aan de lidstaten wordt overgelaten.

Gyula Hegyi (PSE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, in mijn één minuut spreektijd wil ik drie punten noemen. Deze zijn gebaseerd op de amendementen die ik in de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid heb ingediend en daar zijn goedgekeurd.

Vervoer is een van de belangrijkste veroorzakers van klimaatverandering. Het wegvervoer gebruikt voor hetzelfde aantal passagiers vijf maal zoveel energie als het spoorwegvervoer. Datzelfde geldt voor personenauto's enerzijds en trams en de metro anderzijds. Daarom moet openbaar vervoer een prioriteit voor ons zijn. In een markteconomie, in een kapitalistische samenleving, kunnen de meeste van deze mooie doelstellingen gerealiseerd worden met behulp van economische en financiële instrumenten. De energie-efficiëntie kan alleen worden vergroot door middel van een uitgebalanceerd systeem van milieueffingen.

Op de langere termijn moet Europa een geharmoniseerd systeem van milieueffingen krijgen, want zonder zo'n systeem zullen we in ons gemeenschappelijk milieubeleid niet over de juiste instrumenten beschikken.

Onze ontwikkelde lidstaten hebben hun natuurlijke hulpbronnen en energievoorzienende activiteiten naar minder ontwikkelde landen geëxporteerd en daarmee ook de uitstoot van broeikasgassen en de milieuschade. We moeten dergelijke praktijken in de toekomst voorkomen.

Herbert Reul (PPE-DE). - *(DE)* Mijnheer de Raadsvoorzitter, mijnheer de commissaris, geachte collega's, zojuist zei een collega dat je over politieke problemen als de bestrijding van klimaatverandering niet te lang moet discussiëren, als er geen oplossing voor is. Omgekeerd is het echter ook zo, dat je in de politiek moet oppassen dat je een probleem niet opklopt tot het probleem der problemen, tot het probleem dat de wereld kan doen ondergaan. Het kan best zijn dat je dan aan het einde geen oplossing hebt waarmee er werkelijk een verandering ten goede kan worden bewerkstelligd.

Het baart me ook zorgen dat men in sommige debatten tegenwoordig de werkelijkheid uit het oog verliest, als er wordt gesproken over stormen die hun oorzaak in de klimaatontwikkeling zouden vinden. Een ieder die luistert naar ervaren meteorologen, weet dat dat niet zo is. Bepaalde vragen worden eenvoudigweg niet gesteld of beantwoord. Waarom is er bijvoorbeeld ondanks de wereldwijde CO₂-toename in de afgelopen 120 jaar op de meeste plaatsen maar een temperatuurstijging van ongeveer 0,3 graden opgetreden? Waarom was de toename van stormen van de hoogste categorie uitgerekend tussen 1930 en 1960 het grootst en was de toename in de laatste vier decennia lager? Waarom hebben we geen verklaring voor het feit, dat zelfs als alle industrielanden de uitstoot van broeikasgassen met dertig procent zouden reduceren, we tot het jaar 2100 de opwarming van de aarde slechts met ongeveer zes jaar zouden kunnen uitstellen?

Ik betwist niet dat we ons dringend met dit probleem moeten bezighouden. Ik vraag me alleen af of we er wel zorgvuldig genoeg mee omgaan. Gaan we soms niet wat overhaast te werk, zonder de juiste vragen te stellen? We discussiëren over de bestrijding van klimaatverandering, over continue energievoorziening en concurrentievermogen. We wegen de thema's echter niet tegen elkaar af, maar zetten ze naast elkaar, al naargelang de alternatieven.

Waarom wordt er niet serieus nagedacht over het alternatief dat zeventig procent van de CO₂-vrije stroomproductie uit kernenergie wordt gehaald? Als het thema bestrijding van de klimaatverandering zo belangrijk is, moeten alle mogelijkheden toch tegen elkaar worden afgewogen, zonder enige vrees en zonder ideologische vooronderstellingen. Daarbij hoort in de toekomst ook het vraagstuk van de kernenergie. Als je over de bestrijding van klimaatverandering discussieert, moet je de discussie open en breed voeren, en er ook de benodigde tijd voor nemen.

Matthias Groote (PSE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, mijnheer de minister, het thema klimaatverandering zal ons zeker nog lang bezighouden en het tijdsverschil tussen optreden en effect, dus de daadwerkelijke ommekeer van de klimaatverandering, is erg groot.

Het is daarom des te belangrijker dat we Europa op dit feit instellen, dat we het beleid en de bijbehorende wetgeving daarop baseren en concrete maatregelen in gang zetten. Deze maatregelen omvatten, naast de voortzetting van het Protocol van Kyoto na 2012, natuurlijk ook strategieën om de CO₂-emissie in de afzonderlijke sectoren te verminderen, bijvoorbeeld van personenauto's. Bij dit thema mogen er niet alleen bezwaren worden geopperd, maar moeten ook de kansen worden besproken. Zo zullen de vermindering van de CO₂-uitstoot van personenauto's en de daarmee verbonden brandstofbesparing een positief effect hebben op de continue energievoorziening. Niet minder dan 26,5 procent van het totale energieverbruik in de Europese Unie komt immers voor rekening van het wegverkeer.

Bij de reeds genoemde speciale maatregelen moeten wij het wiel niet opnieuw uitvinden. Andere landen, zoals Japan, hebben eveneens programma's opgesteld voor het verminderen van de CO₂-uitstoot van personenauto's. Daar worden de voertuigen via een toprunnerprogramma in negen verschillende gewichtsklassen ingedeeld, en worden er bindende reductiedoelstellingen vastgelegd.

In het klimaatbeleid krijgt het spreekwoord "tijd is geld" een nieuwe betekenis, zoals is gebleken uit het rapport-Stern dat ons onlangs werd voorgelegd.

Anders Wijkman (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats ben ik het met mevrouw Doyle eens dat het probleem waar we voor staan niet alleen een milieuprobleem is. Het stelt zich in alle sectoren van de samenleving en we moeten voor een systematische en allesomvattende aanpak kiezen.

Tegen de heer Reul zou ik willen zeggen dat wij volgens mij, naast de gevolgen van de klimaatverandering, ook de gevolgen ondervinden van de uitputting van de visbestanden, de enorme en snelle ontbossing en de waterschaarste op veel plaatsen in de wereld. We moeten het feit onder ogen zien dat onze manier van leven, in een wereld met acht of negen miljard mensen, de draagkracht van de aarde te boven zal gaan, en daarom moeten we voor een systematische aanpak kiezen die ons terugbrengt op een normaal, duurzaam pad.

Ik heb om spreektijd gevraagd in de eerste plaats omdat ik zeer teleurgesteld ben over één aspect van het energie- en klimaatpakket van de Commissie. U spreekt in dat pakket over een energiepartnerschap met Afrika, mevrouw de commissaris. Dat is goed. Maar waarom geen zelfde partnerschappen met China en India? Ik weet dat er technologieovereenkomsten zijn, maar daar is maar heel weinig geld voor uitgetrokken. In de komende vijf tot tien jaar zullen de emissies van die landen ons volledig overweldigen, tenzij we hen nu helpen om de zaken goed aan te pakken.

Er zijn mensen die zeggen: "Laat China maar betalen". Maar dan gaan we voorbij aan de historische verantwoordelijkheid die wij hebben voor alle emissies uit het verleden en dan gaan we ook voorbij aan het feit dat de Chinezen goed opgeleide mensen nodig hebben. Ze hebben technologie nodig om die emissies te kunnen terugdringen, en ze moeten in schone technologieën investeren.

Dus mijn vraag aan u en aan de minister is: waarom denkt u niet groter? Waarom gaat u geen partnerschappen met China en India aan en ondersteunt u die niet met financiële middelen, zodat we dit echt samen en op een voortvarende manier kunnen aanpakken? Als we dat namelijk niet doen, zal wat we hier aan het doen zijn in de komende jaren tamelijk marginaal blijken te zijn. We hebben deze tweeledige aanpak echt nodig, en naar mijn mening schittert dit element in uw energiepakket door afwezigheid.

(Applaus)

Proinsias de Rossa (PSE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, dit is een gouden kans om het europessimisme te boven te komen door de burgers te laten zien dat het toegevoegde waarde heeft wanneer soevereine staten hun macht delen om samen ten strijde te trekken tegen het mondiale probleem van de klimaatverandering, waarover ze zich allemaal ernstig zorgen maken. Besluiten moeten echter op een transparante en democratische manier worden genomen, zodat we kunnen zien wie er druk uitoefent om besluiten uit te stellen. Uitstel betekent in dit dossier dat we te laat zullen zijn.

We moeten onze middelen bundelen, gemeenschappelijke regels en verordeningen aannemen en de nodige sancties vaststellen om te waarborgen dat het beleid wordt uitgevoerd. Er moeten harde politieke besluiten worden genomen op het gebied van belastingen, hernieuwbare energie, brandstofefficiëntie en schonere technologieën, waarmee een revolutie in onze industrieën en ons consumptiepatroon zal worden veroorzaakt. Waarom benchmarken we de nationale infrastructuurprogramma's niet, die in veel gevallen door de Europese Unie worden gefinancierd? Ook wil ik waarschuwen voor valse profeten, zoals de kernenergiesector, die beweren dat ze het antwoord op dit probleem zijn.

Stavros Dimas, lid van de Commissie. - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik al degenen die vandaag het woord hebben gevoerd, bedanken voor hun zeer positieve opmerkingen. Daaruit blijkt dat de leden van het Europees Parlement zich ten volle bewust zijn van het probleem van de klimaatverandering, en daarmee weerspiegelt u natuurlijk ook de mening van de publieke opinie, die hier uitermate gevoelig voor is.

Ik wil het Duits voorzitterschap en met name minister Sigmar Gabriel van harte bedanken voor de samenwerking en voor de manier waarop de minister heeft gesproken en de milieuvraagstukken heeft verdedigd. Ik hoop dat het Duits voorzitterschap een goede prestatie zal leveren en zal voldoen aan de verwachtingen van de Europese burgers en van degenen die vanavond hun mening naar voren hebben gebracht. Klimaatverandering is een mondiale uitdaging en de leidersrol van de Europese Unie is van doorslaggevend belang voor de aanpak ervan.

Het debat van vandaag heeft ons de gelegenheid geboden om het belang te onderstrepen van de besluiten die in deze dagen en de komende weken door de Europese Unie genomen zullen worden. Deze besluiten zijn noodzakelijk om internationale onderhandelingen te kunnen beginnen en een vrij ambitieuze impuls te kunnen geven aan de totstandbrenging van een overeenkomst op wereldvlak.

Wij moeten de geloofwaardigheid van de Europese Unie waarborgen als zij haar voortrekkersrol op wereldvlak vervult bij de aanpak van de klimaatverandering, en wij moeten onze partners in zowel de ontwikkelde als ontwikkelingslanden een zo krachtig mogelijke boodschap sturen.

Ook moeten wij wijzen op het belang van de besluiten die in de eerstkomende jaren genomen moeten worden over het internationale regime betreffende klimaatverandering, en ik zal daar later misschien op terugkomen. Wij moeten er immers voor zorgen dat er na de eerste, in 2012 verstrijkende

verbintenissenperiode in het kader van het Protocol van Kyoto nog meer inspanningen op wereldvlak worden ondernomen.

De wetenschappelijke en economische argumenten die pleiten voor ambitieus optreden op wereldvlak in de strijd tegen klimaatverandering behoeven geen betoog en zijn onbetwistbaar. Er moeten nog meer politieke inspanningen worden ondernomen om ervoor te zorgen dat verdergaande en ingrijpendere verbintenissen worden aangegaan. Dat is ook het doel dat de Commissie nastreeft met het pakket maatregelen voor klimaat en energie.

De eerstkomende jaren zullen van doorslaggevend belang zijn voor de totstandkoming van een mondiaal kader, waarmee een onomkeerbare klimaatverandering met eventueel rampzalige gevolgen kan worden voorkomen. Aan deze dialoog moet u allen op actieve wijze deelnemen en ik heb vanavond tot mijn grote voldoening kunnen vaststellen dat u dit ook doet. Het is zeer belangrijk dat u steun geeft aan een krachtig engagement en een beslissend optreden van de Europese Unie, zowel op intern als op extern vlak.

Ik wil graag antwoord geven op enkele opmerkingen die vanavond zijn gemaakt.

Ten eerste, wat betreft de streefdoelen, moet ik herhalen dat we het vijftien maanden geleden nog niet over streefdoelen hadden. Het woord 'streefdoel' werd toen niet gebruikt. In de conclusies van de Europese Raad wordt gesproken over het onderzoeken van manieren om de emissies in de groep van ontwikkelde landen met 15 tot 30 procent terug te dringen. Niemand is met het idee gekomen om als Europese Unie unilaterale verbintenissen aan te gaan. Iemand heeft gezegd dat er op dit gebied misschien enige verwarring bestaat. Laat ik heel duidelijk zeggen dat we een streefdoel hebben, namelijk 30 procent, en dat dit het mandaat is dat de Commissie van de Europese Raad wil om te kunnen onderhandelen met de andere ontwikkelde landen. Echter, afgezien van deze overeenkomst en in afwachting van een dergelijke 'overeenkomst, hebben we onszelf unilateraal verbonden tot een reductie van de emissies in de Europese Unie met 20 procent. Om de omvang van deze unilaterale verbintenis te verduidelijken, wil ik erop wijzen dat dit meer dan het dubbele is van onze totale verbintenissen. Ik heb hier gehoord dat we niet ambitieus genoeg zijn en dat we geen leiderschap hebben getoond bij het vaststellen van dit streefdoel. Geen enkel ander land in de wereld is zo ambitieus - zelfs Californië niet. Gouverneur Schwarzenegger heeft veel lof gekregen en mij is de vraag gesteld waarom wij niet een vergelijkbare doelstelling hebben als gouverneur Schwarzenegger, namelijk 25 procent tegen 2021. Hij gebruikt echter 2006 als referentiejaar. Dus als u uw huiswerk maakt, zult u zien dat zijn ambitie nog niet de helft is van onze 20 procent.

Ik moet daarom in aller duidelijkheid zeggen dat wij ambitieus zijn. Wij moeten blijf geven van leiderschap in de wereld en moeten zelf doen wat we tegen anderen preken. Onze doelstelling is wel degelijk ambitieus. Natuurlijk, als we willen bereiken wat de wetenschap ons opdraagt, namelijk de beperking van de gemiddelde temperatuurstijging op aarde tot 20 C graden, moeten alle landen ervoor zorgen dat hun emissie tegen 2050 met 50 procent is teruggedrongen. Dat geldt voor de ontwikkelde landen en voor de ontwikkelingslanden - een reductie met 60 à 80 procent door de ontwikkelde landen en een reductie met 30 procent tegen 2020 door de ontwikkelingslanden. Iemand heeft iets gezegd over flexibiliteit. Deze streefdoelen van 20 en 30 procent zijn flexibel. Ze gelden niet voor alle landen van de Europese Unie, maar worden aangepast op basis van de overeenkomst inzake lastenverdeling, die we een paar jaar geleden hebben gesloten met betrekking tot het bereiken van ons totale streefdoel. Er moet hier een soortgelijk systeem komen.

Nairobi is genoemd. Natuurlijk was Montreal anders dan Nairobi. In Montreal boekten we een enorm succes met het actieplan van Montreal. Op grond van dit plan hadden we in Nairobi bepaalde prioriteiten, en die zijn verwezenlijkt. Mevrouw Doyle heeft gelijk als ze zegt dat ze niet ambitieus waren, maar het was een stap vooruit - kleine stap, grote stap: het was een stap vooruit - en de Europese Unie heeft alle prioriteiten verwezenlijkt die ze zich had voorgenoemen, vooral als het erom ging de minst ontwikkelde landen te helpen bij het bezigen van een aantal investeringen door middel van de gebruikelijke kortingen en flexibele mechanismen.

De heer Wijkman heeft gezegd dat we niet ambitieus zijn omdat we geen partnerschap met China zouden hebben, of wel een partnerschap hebben maar er geen geld voor zouden uittrekken. De waarheid is dat we wel degelijk een partnerschap EU-China en een initiatief EU-India hebben. Voor beide zijn ook specifieke doelstellingen vastgesteld die zullen worden gefinancierd uit fondsen van de Europese Unie en uit fondsen van verschillende lidstaten van de Europese Unie. Natuurlijk is dit erg belangrijk, want zoals u hebt gezegd, zullen China, India en andere zich snel ontwikkelende landen vanaf 2020 meer

CO₂ uitstoten dan alle OESO-landen bij elkaar. Het is daarom absoluut noodzakelijk dat we ze hierbij betrekken, zodat we de klimaatverandering samen kunnen bestrijden, aan de hand van het gemeenschappelijke maar gedifferentieerde principe van het VN-Verdrag.

Ik heb duidelijk gemaakt hoe belangrijk het is om China en India en de andere zich snel ontwikkelende landen bij dit proces te betrekken, maar het is nog belangrijker om de ontwikkelde landen mee te krijgen. Ons eerste doel moet zijn na te gaan hoe we de ontwikkelde landen achter dit plan krijgen, zoals de Verenigde Staten, die verantwoordelijk zijn voor 25 procent van de emissies in de wereld en die het Protocol van Kyoto niet hebben geratificeerd. De publieke opinie in de Verenigde Staten is aan het omslaan en er komen bemoedigende signalen onze kant op. Er moet echter nog meer gebeuren. In het bijzonder moeten we ons emissiehandelssysteem versterken, want een dergelijk marktinstrument zou wel eens de beste manier kunnen zijn om de Verenigde Staten over de streep te trekken. Sommige staten van de Verenigde Staten kennen al een emissiehandelssysteem. In het noordoosten bestaat er een emissiehandelssysteem met betrekking tot de opwekking van elektriciteit. Californië en een aantal westelijke staten gaan zo'n systeem invoeren en wij zullen met deze staten samenwerken, zodat we soortgelijke systemen krijgen en we ze op termijn aan elkaar kunnen koppelen. Een mondiaal emissiehandelssysteem kan dus vanaf onderop worden opgebouwd, en om dat te doen hebben we een krachtig emissiehandelssysteem in de Europese Unie nodig. Anders kunnen we namelijk niet met hen in discussie gaan. Daarom ook hebben we nationale toewijzingsplannen nodig die echte schaarse in de markt creëren. Als ik alle voorgestelde nationale toewijzingsplannen van de lidstaten had goedgekeurd, zou het emissiehandelssysteem in elkaar zijn gestort.

Als leden het Europees Parlement, met wie we veel debatten over het emissiehandelssysteem hebben gevoerd, moet u helpen om de lidstaten te overtuigen die bedenkingen hebben ten aanzien van de nationale toewijzingsplannen. Ik doe mijn werk en zal de nationale toewijzingsplannen op hun merites beoordelen, wat nodig is om de klimaatverandering te bestrijden.

Het is van groot belang dat we bepalen wat de basiselementen van een toekomstige regeling moeten zijn. We moeten doelen vaststellen en bepalen welke middelen we gaan gebruiken om die doelen te verwezenlijken en wie daaraan een bijdrage gaat leveren. Over de deelnemers - over zowel de ontwikkelde als de ontwikkelingslanden - heb ik al iets gezegd en dus moet ik nu de streefdoelen noemen. Het streefdoel is 20 C. Het is van essentieel belang dat de Europese Unie haar verbintenissen nakomt en daarbij heeft ze de volgende middelen: ten eerste, het gebruik van de markt - we hebben een mondiaal emissiehandelssysteem nodig - en ten tweede, onderzoek, technologie, technologische ontwikkeling en inzet van technologie, zoals ook minister Gabriel heeft gezegd. Daarom moeten we het voor de economische partners financieel interessant maken om nieuwe technologieën in te voeren. Ook moeten we technologieën overdragen aan de ontwikkelingslanden, en om dat te kunnen doen hebben we financiële middelen nodig, want zonder financiële middelen zal dat niet mogelijk zijn.

We hebben het flexibele mechanisme van Kyoto - de mechanismen voor schone ontwikkeling, de gezamenlijke uitvoering - maar we hebben ook andere fondsen nodig. Ik ben minister Gabriel dankbaar, want toen ik aankondigde dat de Europese Unie het Wereldfonds voor energie-efficiency en hernieuwbare energie ging goedkeuren, stelde hij onmiddellijk een grote bijdrage van Duitsland in het vooruitzicht. Italië volgde, en ik hoop dat andere landen dat ook zullen doen, want dit geld is nodig om technologie over te dragen aan de ontwikkelingslanden, zodat die landen hun energie-efficiency kunnen verbeteren en de nodige inspanningen kunnen verrichten in de strijd tegen klimaatverandering.

Ik heb vandaag veel gehoord over biobrandstoffen en tweede generatie biobrandstoffen. Ik heb gezegd dat de Commissie vandaag een heel belangrijk stuk wetgeving heeft aangenomen. Iedereen heeft echter alleen naar auto's gekeken en niet naar dit stuk wetgeving, ofschoon dit heel belangrijk is! Ik durf te stellen dat we met deze richtlijn meer koolstofdioxide besparen dan met de andere richtlijnen, waarmee ik niet wil zeggen dat auto's niet belangrijk zijn. Integendeel, die zijn heel belangrijk, vooral voor de toekomst. Vernieuwing van de autovloot in de Europese Unie is een belangrijk element in de bestrijding van de klimaatverandering.

Dankzij de goedkeuring door de Commissie van de richtlijn betreffende brandstofkwaliteit vandaag wordt het gebruik aangemoedigd van duurzame brandstoffen in het vervoer, van biobrandstoffen, en vooral van het gebruik van biobrandstoffen van de tweede generatie, die milieuvriendelijk zijn.

Met betrekking tot auto's is mijn voorstel nog steeds van kracht. Mijn voorstel ligt nog steeds op tafel, net als twee weken geleden. Ik ben heel blij dat de voorzitter vandaag heeft gezegd dat we het volgende week in het college zullen bespreken. We hebben schone, concurrerende, betaalbare auto's nodig die

bijdragen aan de strijd tegen klimaatverandering. We moeten de consumenten, de werknemers en het algemene publiek beschermen en natuurlijk de klimaatverandering bestrijden, onze planeet beschermen en onze landen beschermen.

Tot slot iets over Davos. Het was heel interessant, want hoewel er zeer belangrijke kwesties op de agenda stonden - Irak, het Midden-Oosten en Doha - bleek uit een peiling onder de deelnemers dat een meerderheid van 57 procent van de ondervraagde personen van mening was dat klimaatverandering het belangrijkste probleem is waar de wereld op dit moment mee te maken heeft, wat betekent dat de politici, die een spreekbuis zijn van de publieke opinie, nu respons hebben gekregen van leiders uit het bedrijfsleven. De leiders uit het bedrijfsleven hebben zich aangesloten bij de politici en de publieke opinie en hebben blijk gegeven van hun vaste voornemen om de strijd tegen klimaatverandering aan te binden. Daarom vraag ik u om hulp, en die hulp kunt u geven door de resolutie aan te nemen. Dat zou heel nuttig zijn voor de voortgang van onze voorstellen.

Sigmar Gabriel, *fungerend voorzitter van de Raad*. - (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik wil slechts op enkele punten nader ingaan. Velen onder u hebben gezegd dat wij nu al jaren over het onderwerp klimaatbescherming praten, maar er in feite niets gebeurt. In antwoord daarop zou ik iedereen willen vragen niet te onderschatten en te bagatelliseren wat de Commissie in de laatste weken naar voren heeft gebracht.

Het feit dat de Commissie voor het eerst een gezamenlijke strategie voor continue energievoorziening en klimaatbescherming heeft ontwikkeld, is voor mij een historische kans. Ik wijs erop dat we in het verleden deze onderwerpen doorgaans apart hebben behandeld en dat we nu een gezamenlijke strategie hebben!

En wat - mevrouw Harms en anderen - waren de belangrijkste voorstellen die u eerder bekritiseerde? Het eerste pakket ging over de kwestie van de energie-efficiëntie. Niet alleen is de Europese Unie met een stijging van de energie-efficiëntie in staat om tot het jaar 2020 100 miljard euro te besparen, die we dringend nodig hebben voor de consumenten, voor investeringen in onderzoek, ontwikkeling en voor vele andere onderwerpen op onze agenda, maar als de energie-efficiëntie met 20 procent stijgt, betekent dat ook een vermindering van de CO₂-uitstoot met 780 miljoen ton. Dat is het dubbele van wat we tot nu toe met het Protocol van Kyoto in Europa wilden bereiken.

Energie-efficiëntie leent zich vaak niet zo goed voor grote ideologische en politieke discussies, zoals bijvoorbeeld over kernenergie. Energie-efficiëntie gaat vaak over vele kleine onderwerpen die men in de gaten moet houden, begeleiden en steeds weer naar voren moet brengen. Energie-efficiëntie biedt echter de grootste kansen, zowel voor continue energievoorziening als voor klimaatbescherming.

Ik beschouw de voorstellen van de Commissie over dit onderwerp als een voortreffelijk pakket. Het zou mij verheugen als we ons niet alleen richtten op de grote krantenkoppen, maar ons net zo zeer bezighielden met de vraag hoe we de vele afzonderlijke programma's binnen dit pakket ook daadwerkelijk kunnen omzetten in gemeenschappelijk beleid en in nationaal beleid.

Ten tweede is 120 gram CO₂-uitstoot per kilometer in de auto-industrie natuurlijk onderdeel van het thema grotere energie-efficiëntie. Ik wil evenwel terugkomen op uw eerdere vraag over hoe men moet garanderen dat het evenredige aandeel biobrandstoffen in werkelijkheid ook wordt bereikt. Wij streven er gezamenlijk naar in Europa om het huidige aandeel van 5,75 procent biobrandstoffen dat bijgemengd moeten worden, aanzienlijk op te trekken. De Commissie stelt 10 procent voor en enkele lidstaten hebben de indruk dat ze dat zelfs kunnen overtreffen. Ik denk dat 12,5 of 15 procent niet onhaalbaar is en ook effectief kan worden gegarandeerd dat er in de Europese Unie geen minerale olie op de markt en bij de tankstations belandt die niet een bepaald aandeel biobrandstoffen bevat.

Ik vind het absoluut noodzakelijk om ons ten eerste ook op dit gebied onafhankelijker van olie- en gasimporten te maken, ten tweede ervoor te zorgen dat we onafhankelijker worden van internationale prijsstijgingen en ten derde de belangrijkste bijdrage aan de duurzame verlaging van de CO₂-uitstoot door brandstofverbruik te bereiken.

Het tweede grote gebied betreft de hernieuwbare energie. Laten we niet net doen alsof in de Europese Unie alle lidstaten vanzelfsprekend bereid zouden zijn om een gemeenschappelijk streefdoel - zoals de Commissie voorstelt - van 20 procent hernieuwbare energie in het primaire energieverbruik in Europa te accepteren! Wij hebben nog een lange weg te gaan voor het zover is! Ik zou het Europese Parlement willen verzoeken ons en ook de Commissie te ondersteunen in onze pogingen om tijdens de

voorjaarsbijeenkomst van de staatshoofden en regeringsleiders een meerderheid voor dit streefdoel te verkrijgen. Ik beschouw het als een van de belangrijkste doelen die we moeten bereiken.

Helaas is collega mevrouw Grossetête, die mij om een reactie op het onderwerp kernenergie heeft gevraagd, niet meer in de zaal, maar misschien kunt u haar mijn reactie overbrengen. Als kernenergie 15 procent van het eindenergieverbruik uitmaakt, heeft het niet veel zin ons alleen op die 15 procent te concentreren. Als we dat zouden doen, zou er voor de overige 85 procent niets worden gedaan.

Trouwens, als wij onafhankelijker van kernenergie willen worden en ervoor willen zorgen dat motorvoertuigen minder CO₂ uitstoten, kunnen we kernenergie eigenlijk niet als alternatief aanbieden, tenzij we het erover eens worden dat we in Europa alleen nog maar in elektrische auto's rijden. Ik vermoed dat zoiets niet snel zal gebeuren. Daarom is de gerichtheid op hernieuwbare energie, zoals de Commissie dat voorstelt, absoluut de juiste weg. Natuurlijk zullen we dat moeten opsplitsen en tot een *burden sharing* moeten komen, waarbij ieder land in Europa een bepaald aandeel op zich neemt en aldus het streefdoel van 20 procent van het primaire energieverbruik in 2020 kan worden bereikt.

Ter afsluiting zou ik nog twee onderwerpen willen noemen waarbij we nog een heel eind te gaan hebben voordat er een werkelijke doorbraak kan worden bereikt. Velen onder u hebben gezegd dat we moeten proberen de opkomende landen, zoals China, India, Brazilië - de grote uitstoters van de toekomst - over te halen om vrijwillige, maar liefst bindende, verplichtingen aan te gaan voor de vermindering van CO₂. Dat is juist! Als wij deze landen echter geen technologische oplossingen voor hun groei aanbieden, zullen zij zich niet over laten halen!

Het maakt niets uit of de Europese Unie kiest voor 30, 20, 40 of 10 procent. We hebben alleen kans deze landen over te halen om mee te doen als we hun voor hun energievoorziening technologieën bieden die hun groei waarborgen en gelijktijdig het klimaat niet schaden op de wijze zoals dit vroeger in de geïndustrialiseerde landen het geval was. En zover zijn we nog lang niet! Ondanks het goede initiatief van de *Global Energy Efficiency and Renewable Energy Fund*, ondanks de bereidheid via CDM-projecten onder auspiciën van het Protocol van Kyoto technologieën over te dragen, is het aanbod bij lange na niet toereikend.

Ik beveel u daarom aan om af en toe deel te nemen aan de relevante internationale besprekingen. Dan zult u vaststellen hoezeer de meningen van de Europese Unie in dit opzicht verschillen van die van de ontwikkelingslanden.

Als we over klimaatbescherming praten, leggen onze partners in de ontwikkelingslanden het doorgaans zo uit dat ze zeggen dat de oude koloniale heren hen in hun economische ontwikkeling willen tegenhouden. Als we naar Brazilië gaan en het hebben over de vraag hoe we het regenwoud kunnen beschermen - ook om de uitstoot van CO₂ in de atmosfeer te beperken - of om in elk geval het natuurlijke opnamevermogen in het woud te handhaven - dan krijgen we van officiële zijde het antwoord: jullie zijn er nog altijd niet aan gewend dat het ons regenwoud is. Wij beslissen erover en niet de oude koloniale staten in Europa, die ons hier weer de wet willen voorschrijven. Zo ver zijn we in werkelijkheid nog verwijderd van een gedeelde opvatting over klimaatbescherming, en een toenadering zal zeer moeilijk worden!

Enkelen onder u hebben gezegd dat we moeten leren van iets af te zien. Vermoedelijk bedoelden ze dat de Europese bevolking moet afzien van welvaart en dergelijke. Ik geloof niet dat dat het geval is. Niettemin moeten we ons in de geïndustrialiseerde landen bereid verklaren om een deel van wat we in de afgelopen paar honderd jaar aan voordelen hebben gehad ten opzichte van onze vroegere koloniën, een deel van wat we op basis van de armoede van de vroegere koloniën hebben vergaard, terug te geven aan die landen. En dit moeten we doen om hun een antwoord te geven op de vraag hoe zij hun economische en sociale ontwikkeling kunnen stimuleren zonder het klimaat te vernietigen.

Dat is wat ik bedoel met van iets afzien. Dat betekent niet dat wij moeten afzien van welvaart; wij moeten afzien van het idee dat we alle rijkdom die we met ons werk in Europa en in andere geïndustrialiseerde landen hebben vergaard, alleen voor onszelf kunnen houden.

We zullen een deel van deze rijkdom ter beschikking van anderen moeten stellen om technologische ontwikkeling, overdracht van technologie en de nodige aanpassing aan de nu al plaatsvindende klimaatverandering te kunnen financieren. Dat is de tweede eis die de ontwikkelingslanden de geïndustrialiseerde landen stellen. Alvorens zich bereid te verklaren om met ons over een beperking van hun CO₂-uitstoot binnen het kader van hun groei te praten, willen zij kunnen zien dat wij bereid

zijn om de schade, die nu al in deze landen door klimaatverandering is ontstaan, te repareren en om hen te helpen zich aan te passen aan de klimaatverandering.

Wij beschikken nu over een fonds dat tot het jaar 2013 300 miljoen euro - of misschien wat meer - zal bevatten om wereldwijd aanpassingsmaatregelen te financieren.. Wie van u gelooft eigenlijk dat 300 miljoen euro voor wereldwijde maatregelen voor aanpassing aan de klimaatverandering werkelijk voldoende is? In mijn land komt dit bedrag ongeveer overeen met het budget van twee middelgrote steden. Het is dus bij lange na niet genoeg!

Dat zijn de twee vragen die ons gesteld worden. Zij vragen niet of wij bereid zijn om in Europa de CO₂-uitstoot met 20, 30 of 40 procent te reduceren. Nee, ze vragen ons wat wij doen om werkelijke overdracht van technologie naar hun landen mogelijk te maken en zo tegelijk groei en klimaatbescherming te bereiken. Ten tweede vragen zij ons wat wij doen om de maatregelen voor aanpassing aan de klimaatverandering, waarvoor wij de verantwoording dragen, in hun landen te financieren. Dat zijn de vragen waar wij een antwoord op moeten geven als we China, Brazilië, India - de grootste CO₂-uitstoters van de toekomst - willen overhalen om mee te doen.

Net als commissaris Dimas ben ik ervan overtuigd dat de Verenigde Staten mee zullen doen aan een overeenkomst als die overeenkomst goed werkt. Of het dan Kyoto of anders zal heten, zullen we zien, maar de Verenigde Staten zullen meedoen aan een goed functionerende markt, aan een goed functionerende regeling voor de handel in emissierechten en aan goed functionerende klimaatbescherming.

Zolang we op deze vragen geen antwoorden bieden, kunnen de Verenigde Staten - welke regering ze ook hebben - zich gemakkelijk onttrekken aan bindende verplichtingen.

Ik heb nog een tweede opmerking aan het adres van de collega uit Oostenrijk die zei: „Goed gebruld, leeuw!“ of van collega mevrouw Harms die zei: „Er is genoeg gesproken, nu is het tijd voor daden“. Ik geloof dat er nog lang niet genoeg gesproken is en als u daarvan bewijs nodig hebt, kijkt u dan eens naar dit Parlement of bij mij thuis naar de Duitse bondsdag.

Als we ervan overtuigd zijn dat klimaatbescherming inderdaad een uitdaging voor de hele mensheid is, waarom lukt het ons in de nationale parlementen dan niet ervoor te zorgen dat de collega's die zich in de parlementaire debatten bezig houden met de hervorming van de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, het buitenlands beleid en de vredespolitiek, zich ook inzetten voor klimaatbescherming?

Waarom lukt het niet de collega's, die eerder nog in de zaal aanwezig waren voor de stemming, hier te houden en deel te laten nemen aan het debat. Waarom ergeren zij zich niet aan wat de Commissie of de Raad zegt? Waarom brengen zij geen eigen voorstellen naar voren, vallen zij geen sprekers bij of af, oefenen zij geen kritiek uit of leveren ze geen bijdragen aan de discussie?

We hebben binnen het publieke debat nog lang niet voldoende bewustzijn gekweekt, want anders zouden de afzonderlijke lidstaten wel hetzelfde standpunt innemen. Laten we een beetje voorzichtig zijn met de opmerking dat er genoeg is gesproken! Ik geloof dat we nog een flink stuk weg voor de boeg hebben voordat we degenen hebben overtuigd die we uiteindelijk nodig hebben om ook voor moeilijke beslissingen meerderheden te winnen. Het is niet voldoende als de experts van het milieubeleid overtuigd zijn. Daarvoor hebben wij vele anderen nodig, ook in onze lidstaten. Ik houd mij liever wat afzijdig als het erom gaat andere mensen uit te leggen hoe ze alles moeten doen. In mijn eigen land hebben we nog genoeg te doen en ik vermoed dat ik niet de enige ben die er zo over denkt.

VOORZITTER: LUIGI COCILOVO

Ondervoorzitter

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt tijdens de vergaderperiode van februari plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Richard Corbett (PSE). - (EN) Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen waar de mensheid voor staat, en het nemen van geïsoleerde en gefragmenteerde maatregelen door individuele landen zou volkomen inadequaet zijn.

De Europese Unie is het niveau waarop optreden wel effectief kan zijn. Dat kan zowel door het opstellen van strenge gemeenschappelijke maatregelen voor onze gemeenschappelijke markt als door het uitoefenen van invloed om optreden op mondiaal niveau mogelijk te maken. Zonder de EU zou er geen Overeenkomst van Kyoto zijn geweest, maar we moeten nu nog veel krachtigere stappen zetten om een vervolgovereenkomst te verzekeren. Ook moeten we ons emissiehandelssysteem versterken en proberen om dit systeem naar andere delen van de wereld uit te breiden.

Het EU-optreden op milieugebied moet zó effectief en zichtbaar worden dat onze burgers de letters EU gaan associëren met milieu!

Christine De Veyrac (PPE-DE). - *(FR)* Momenteel vergaderen in Parijs internationale deskundigen over klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Met het debat dat wij hier over hetzelfde onderwerp voeren, geven we dan ook een sterk signaal af.

De opwarming van het klimaat is geen hersenschim die ontsproten is aan de verbeelding van enkele wetenschappers en politici die gek zijn op publiciteit. Het is een werkelijkheid waarmee wij voortaan rekening moeten houden.

Als wetgever is het onze taak om regels op te stellen zodat de effecten van klimaatverandering beperkt blijven. Een voorbeeld hiervan is het voorstel van de Commissie om de luchtvaart op te nemen in het systeem voor de handel in emissierechten. Deze wetgeving is nodig om de gevolgen van de sterke groei van het luchtverkeer te kunnen beheersen.

We moeten echter wel heel goed nadenken over de wijze waarop we dit mechanisme gaan toepassen. De luchtvaartmaatschappijen mogen er geen nadeel van ondervinden en de snelle groei van het luchtverkeer mag er niet door worden afgeremd. Het gaat erom dat de gevolgen voor de klimaatverandering beperkt blijven.

Om ervoor te zorgen dat onze inspanningen werkelijk effect op de CO₂-uitstoot hebben, wil ik graag dat de Unie ook wetgeving opstelt voor andere vervoersmodi, en met name voor de auto-industrie.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). - *(PT)* Zoals bekend heeft de Europese Commissie onlangs een pakket maatregelen voorgesteld op het gebied van energie. In dat voorstel zijn doelen vastgesteld met betrekking tot de uitstoot van broeikasgassen en hernieuwbare energiebronnen. De Commissie heeft daarmee bevestigd dat ze iets wil ondernemen tegen klimaatverandering en een aanzet wil geven tot continue energievoorziening in de Europese Unie. Ze wil bovendien meer mededinging op dit gebied.

De Commissie heeft die doelstellingen en streefcijfers nu bevestigd. Belangrijk is vooral dat ze aandringt op een internationale overeenkomst voor de periode ná 2012 en de ontwikkelde landen daarbij oproept hun uitstoot met 30 procent verminderen. Dat betekent natuurlijk wel dat de Europese Unie zichzelf er ook toe verbindt om de uitstoot van broeikasgassen met dat percentage terug te brengen. Daarvoor zullen concrete maatregelen moeten worden genomen, vooral op het gebied van energie.

Intussen is wel duidelijk dat de mogelijkheid om met uitstoot handel te bedrijven zal blijven bestaan. Vooral de landen met een zwakkere economie, die geen geld hebben om uitstootrechten te verwerven, zullen daarvan de gevolgen ondervinden.

Er zijn in de context van de hernieuwbare energiebronnen en het terugdringen van de uitstoot wat positieve voorstellen gedaan, maar daar staat tegenover dat er ook voorstellen zijn gedaan die niet gemakkelijk gerealiseerd kunnen worden, omdat daarmee aan andere landen bepaalde eisen worden gesteld, terwijl bekend is dat daar verzet tegen bestaat, vooral van de zijde van de VS. Het belangrijkste is dat dit onderwerp niet wordt aangegrepen om meer liberalisering door te voeren. Dat leidt tot nog sterkere concentraties op het gebied van energie, waardoor de macht van de sterkste landen verder zal toenemen.

Roger Helmer (NI). - *(EN)* We doen nu alsof het debat al gevoerd is en alsof de dreiging van een catastrofale opwarming van de aarde echt bestaat. Er zijn echter veel klimatologen die een andere mening hebben. Zij denken dat de huidige veranderingen binnen de normale historische schommelingen vallen en dat de voorspellingen dat de aarde in de toekomst sterk zal opwarmen overdreven zijn en onnodig paniek zaaien.

Maar welke visie we ook hebben op de klimaatverandering, als we de energiezekerheid willen vergroten, moeten we onze afhankelijkheid van geïmporteerde fossiele brandstoffen terugdringen. We kunnen voor onze energie niet langer op Rusland, het Midden-Oosten, Nigeria en Venezuela vertrouwen.

Als we hernieuwbare energiebronnen moeten ontwikkelen en de instandhouding van energiebronnen moeten bevorderen, is er maar één technologie die geen koolstof gebruikt en die kan zorgen voor een continue, betrouwbare toevoer van de basishoeveelheid energie, die we nodig hebben om de economische groei aan te drijven, en dat is de nucleaire technologie.

Het is een bittere ironie dat veel van degenen die alarm slaan over het klimaat en pleiten voor een drastische terugdringing van de koolstofemissies, ook tegen kernenergie zijn.

Alessandro Battilocchio (NI). - *(IT)* Zoals het Duits voorzitterschap terecht aangaf, mogen wij niet langer wachten met een correct energie- en milieubeleid, als wij onze burgers en de EU een gezonde en duurzame ontwikkeling op lange termijn willen garanderen. Daarom ben ik het eens met de collega's die zeiden dat dit vraagstuk de topprioriteit moet worden voor de werkzaamheden van de komende maanden.

Het lijkt paradoxaal maar juist op de vijftigste verjaardag van het Europees project - en op een moment waarop de politiek stagneert ten gevolge van het mislukken van de Grondwet, de moeilijkheden door de uitbreidingen en de vervreemding van een gedeelte van de Europese bevolking - krijgen wij de gelegenheid om met veel geschiktere economische, technologische en politieke instrumenten het proces nieuw leven in te blazen, concrete voorstellen te doen en de idee die ten grondslag lag aan het Europees proces, te doen herrijzen en aan te passen aan de hedendaagse behoeften door de inspanningen en intenties te bundelen die ons staat zullen stellen een adequate onafhankelijkheid en duurzaamheid op energiegebied te bereiken. Net als vijftig jaar geleden hangt ook nu weer de economische ontwikkeling, evenals de gezondheid van onze burgers en het milieu waarin wij leven, daarvan af. Dankzij de rol van de Europese Unie op wereldvlak krijgen wij vandaag bovendien de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de politieke stabiliteit van de planeet en een voorbeeld te zijn voor de jonge economieën die de wind weliswaar in de zeilen hebben maar zich nog geen rekenschap geven van de gevolgen daarvan.

19. Nieuwe PNR-overeenkomst - SWIFT (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde is de gecombineerde behandeling van de volgende mondelinge vragen:

– B6-0001/2007 van Pervenche Berès, namens de Commissie economische en monetaire zaken, en Jean-Marie Cavada, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Raad, over de nieuwe PNR-overeenkomst en SWIFT (O-0131/2006), en

– B6-0002/2007 van Pervenche Berès, namens de Commissie economische en monetaire zaken, en Jean-Marie Cavada, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Commissie over de nieuwe PNR-overeenkomst en SWIFT (O-0132/2006).

Günter Gloser, *fungerend voorzitter van de Raad.* - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte afgevaardigden, natuurlijk is het een hele stap om nu van zulke fundamentele vraagstukken als energie en klimaatbescherming over te stappen naar een ander, eveneens heel belangrijk onderwerp, namelijk het doorgeven van passagiergegevens. Met dit onderwerp heeft het Europese Parlement, maar ook de Europese Unie in haar geheel, zich in het verleden al beziggehouden, en niet één keer, maar meerdere keren.

We weten allemaal dat de Verenigde Staten na de terroristische aanslagen van 11 september 2001 rechtsvoorschriften hebben uitgevaardigd op basis waarvan de luchtvaartmaatschappijen die vluchten van en naar de VS uitvoeren aan de VS-autoriteiten elektronische toegang moeten verlenen tot de gegevens in hun automatische reserverings- en vluchtafhandelingssystemen, de zogeheten *Passenger Name Records*. Als luchtvaartmaatschappijen hier geen gehoor aan geven, dreigen de VS met het intrekken van de landingsrechten.

Ik breng nog even kort de stand van zaken in herinnering. Het Europese Hof van Justitie heeft in mei 2006 het besluit van de Raad over de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de VS over het doorgeven van passagiergegevens aan de VS-autoriteiten evenals het besluit van de Commissie betreffende de toereikendheid van de gegevensbescherming nietig verklaard naar aanleiding van een klacht van het Europees Parlement.

In essentie heeft het Europese Hof van Justitie zijn arrest gebaseerd op de overweging dat de Europese Gemeenschap geen bevoegdheid heeft om zo'n overeenkomst te sluiten, aangezien het niet binnen de eerste pijler valt. Het Hof heeft geen standpunt ingenomen ten aanzien van de materiële vraag of het niveau van gegevensbeveiliging voldoende is.

Zoals u weet, verliepen de onderhandelingen met de VS over een vervolgovereenkomst uiterst moeizaam, maar uiteindelijk werden ze toch afgesloten met een interim-overeenkomst. Deze overeenkomst loopt tot en met 31 juli van dit jaar en zal in het vervolg gebaseerd zijn op de derde pijler. De grondslag hiervoor is de verklaring van de VS over de verplichting tot gegevensbescherming, die al de basis vormde van de eerdere overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten.

De Commissie heeft begin januari 2007 de Raad aanbevolen om in te stemmen met de start van de onderhandelingen met de VS over een nieuwe PNR-overeenkomst die huidige interim-overeenkomst moet vervangen. Het EU-onderhandelingsmandaat voor het voorzitterschap, dat optreedt met steun van de Commissie, is vandaag behandeld in het Coreper. Vermoedelijk zal de Raad in februari 2007 op basis hiervan een besluit nemen en onderhandelingsrichtsnoeren vastleggen.

De verwachting is dat de onderhandelingen over een nieuwe *Passenger Name Record*-overeenkomst buitengewoon moeilijk zullen zijn, want de Verenigde Staten tonen geen interesse voor een versterking van de gegevensbescherming. Integendeel, het lijkt er eerder op dat ze zullen eisen dat hun garanties inzake gegevensbescherming niet langer van toepassing zijn. Het is evenwel in het belang van de Europese Unie dat er een overeenkomst wordt gesloten. Dat is essentieel voor het te garanderen gegevensbeschermingsniveau. Zonder overeenkomst zouden de luchtvaartmaatschappijen onder grote druk komen te ontstaan om toch passagiersgegevens door te geven en aldus het risico te vermijden dat ze hun landingsrechten in de VS verliezen.

Het Duitse voorzitterschap zal zich met steun van de Commissie inzetten voor een regeling die rechtszekerheid biedt, gegevensbescherming als uitgangspunt heeft, zeer sterk rekening houdt met de belangen van passagiers en vliegtuigmaatschappijen en vasthoudt aan een hoge mate van veiligheid. In dat kader zal ook - en dit zeg ik met nadruk - rekening worden gehouden met de standpunten die het Europees Parlement tot uiting heeft gebracht in de relevante resoluties van september vorig jaar inzake gegevensbescherming, terrorismebestrijding en bescherming van de rechten van de mens.

Ik zal in verband met dit thema ook meteen een antwoord geven op de mondelinge vragen van mevrouw Berès en de heer Cavada over het thema SWIFT. De Raad dankt de afgevaardigden voor hun belangstelling voor dit SWIFT-dossier. De Raad heeft al verscheidene keren de gelegenheid gehad om vragen van afgevaardigden hierover te beantwoorden. Voor de antwoorden die in dit verband zijn gegeven, verwijs ik graag naar mijn standpunt.

In december 2006 heeft de Raad de afgevaardigden meegedeeld dat de vragen die zij hadden gesteld zorgvuldige moesten worden behandeld. Deze behandeling in de Raad laat echter nog op zich wachten en is nog niet afgesloten. Ik zal mijn best doen om hierna voor de Raad de verschillende vragen van de afgevaardigden te beantwoorden. Daarbij geldt dat alle aspecten waarop ik hier kan ingaan, nog altijd onderwerp van bespreking zijn in de Raad.

De Finse minister voor Europese Zaken heeft in een toespraak van juli 2006, als toenmalige fungerend voorzitter van de Raad, in een plenaire vergadering verklaard dat de Raad op dat moment niet in staat was om persberichten over uitwisseling van informatie tussen SWIFT en de Amerikaanse autoriteiten te bevestigen. De minister herinnerde eraan dat het een zaak was van de nationale autoriteiten om vast te stellen wat er daadwerkelijk is gebeurd. Verder verklaarde zij dat de Europese Unie nu en ook in de toekomst bereid zou zijn om tot actie over te gaan als zou blijken dat door de gebeurtenissen rechtsvoorschriften op Europees niveau noodzakelijk waren geworden.

Zoals gezegd wordt er in de Raad en de Commissie op dit moment nog gesproken over alle aspecten en vragen die bij dit dossier van belang zijn. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de resultaten van de werkgroep gegevensbescherming. Het voorzitterschap denkt erover na hoe het desbetreffende werk in de Raad moet worden georganiseerd, rekening houdend met de resultaten van de huidige onderzoeken. Ik kan u wel zeggen dat voor dit doel tot op heden geen nieuwe groep in het leven is geroepen.

Omdat de bespreking nog moet plaatsvinden, is de Raad op dit moment niet in staat om een antwoord te geven op de vraag of de gebeurtenissen gevolgen zullen hebben voor verordening nr. 1781 van 15 november 2006 inzake de doorgifte van gegevens over de opdrachtgever bij geldoverboekingen. De

Raad weet niet of de Commissie overweegt om een voorstel tot wijziging van deze verordening in te dienen. Met de verklaring van de Commissie zullen we dat zeker te weten komen.

Volgens de overeenkomst is het de taak van de Commissie om de uitvoering van de rechtsvoorschriften van de Gemeenschap in de EU-lidstaten te bewaken en passende maatregelen te nemen als een lidstaat niet heeft voldaan aan zijn verplichtingen volgens het EG-recht.

Ook het *Automated Targeting System* is aan de orde geweest. Dit systeem van de VS heeft betrekking op het vracht- en personenverkeer, zowel in het binnenland als van en naar de Verenigde Staten. Of de door SWIFT verzamelde gegevens in dit systeem worden ingevoerd, behoort tot de vragen die momenteel nog worden onderzocht.

Met haar verklaring dat er al een internationaal kader voor de bestrijding van het terrorisme beschikbaar is, sloot de Groep Gegevensbescherming zich aan bij de Financiële Actiegroep Witwassen van Geld (FATF (Financial Action Task Force)) en de aanbevelingen door deze groep. Volgens de Raad wordt in dit kader goed werk verricht, alleen richten de aanbevelingen van deze groep zich op banken en financiële instellingen.

In dit verband wil ik voor de Raad benadrukken dat SWIFT niet als financieel instituut in de zin van de FATF kan worden beschouwd. Het kader van de FATF kan daarom niet direct worden gebruikt, maar er kan ten aanzien van specifieke aspecten wel rekening mee worden gehouden. Tot zover de verklaring van de Raad voor het voorzitterschap.

Franco Frattini, *vice-voorzitter van de Commissie*. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik zal beginnen met de passagiersgegevens (PNR). Zoals u allen weet, zal de interim-overeenkomst die we afgelopen oktober met de Verenigde Staten hebben gesloten eind juli van dit jaar, dus over een paar maanden, aflopen. Daarom moet er onderhandeld worden over een solide en stabiel wettelijk kader waarbinnen PNR-gegevens met de Verenigde Staten kunnen worden uitgewisseld met volledige eerbiediging van de rechten op het gebied van gegevensbescherming en privacy.

Zoals het voorzitterschap van de Raad zojuist heeft gezegd, heeft de Commissie de Raad aanbevolen om het voorzitterschap toestemming te geven om, met ondersteuning van de Commissie, de onderhandelingen te openen op basis van een aantal richtsnoeren. Ik heb er vertrouwen in dat de aanbevelingen zeer binnenkort onder de loep zullen worden genomen. Ik persoonlijk hoop sterk dat we tegen half februari een onderhandelingsmandaat zullen hebben waarmee we deze bijzonder moeilijke onderhandelingen in kunnen gaan.

De Commissie beveelt de Raad aan om te streven naar volledige eerbiediging van de grondrechten en met name van het recht op privacy. Ik heb al vaker gezegd dat voor mij het recht op privacy niet voor onderhandelingen vatbaar is. Dat recht moet volledig en ten volle worden gerespecteerd. Rechtszekerheid is ook een belangrijk element voor luchtvaartmaatschappijen. Daar moet rekening mee worden gehouden, zoals dat vanaf het begin is gebeurd. Zoals ik al verschillende malen in dit Parlement heb benadrukt, heeft de Commissie toegezegd de nodige aandacht te zullen schenken aan privacy enerzijds en rechtszekerheid anderzijds, omdat dit essentiële beginselen zijn in dit dossier, zonder daarbij het belang van preventie en bestrijding van het terrorisme en de daaraan gerelateerde criminaliteit uit het oog te verliezen. De onderhandelingen over een nieuwe overeenkomst met de Verenigde Staten over PNR-gegevens zijn een belangrijke prioriteit voor de Commissie, en ook voor mij persoonlijk, en ik begrijp uit de woorden van het voorzitterschap van de Raad dat hij deze opvatting deelt. Ik ben zeer ingenomen met de nauwe samenwerking tussen de Commissie en het voorzitterschap van de Raad. Deze is cruciaal als we willen dat de onderhandelingen een succes worden en als we met één stem willen spreken. Ik van mijn kant zal, zoals gewoonlijk, het Parlement op de hoogte houden van de voortgang van dit werk. U weet dat ik dit - net als dit in het verleden altijd het geval is geweest - een politieke plicht vind, hoewel dit document - bijvoorbeeld de aanbevelingen voor de onderhandelingen - zal worden geclassificeerd als 'EU-restricted' zodra het is aangenomen.

De onderhandelingen vormen een grote uitdaging voor Europa. Er zal verbeeldingskracht nodig zijn; er zullen grote gemeenschappelijk inspanningen nodig zijn om een robuuste, solide oplossing te vinden, niet alleen van alle instellingen van de EU, maar ook van de Verenigde Staten.

Tot slot zou ik bijvoorbeeld graag zien dat dit Parlement en het Congres van de Verenigde Staten na afloop van de politieke fase van deze zeer moeilijke onderhandelingen een gezamenlijke verklaring

aflegden, wat misschien de eerste keer zou zijn. Die zou bijzonder nuttig zijn voor de verdere onderhandelingen, maar het is aan u om te beslissen.

U weet waarschijnlijk dat deze weliswaar informele maar belangrijke besprekingen inmiddels op gang zijn gekomen. Ik ben voorstander van een Europese oplossing voor dit vraagstuk, en die oplossing zou, naar mijn mening, duidelijke regels en precieze garanties moeten omvatten die door het Amerikaanse ministerie van Financiën gewaarborgd worden en in hun documenten worden opgenomen. Met andere woorden, de twee punten waar het, zoals altijd, om gaat zijn: rechtsbescherming van persoonsgegevens die worden overgedragen en rechtszekerheid voor alle betrokken partijen, waartoe - met uw permissie - ook de banken behoren. Zoals het voorzitterschap duidelijk heeft benadrukt, is SWIFT namelijk geen bank.

Het moge dus duidelijk zijn dat wanneer ik het heb over garanties van de Amerikaanse autoriteiten, ik van plan ben om toe te lichten onder welke omstandigheden, met welk doel en bij wie deze gegevens bekend mogen zijn en door wie ze gebruikt mogen worden. Ik wil er direct aan toevoegen dat deze gegevens uitsluitend voor onderzoek naar terrorisme gebruikt mogen worden, dat wil zeggen voor de bestrijding van de financiering van terrorisme. Op die manier vermijden we ook het indirecte risico op misbruik van deze gegevens, bijvoorbeeld voor doeleinden van economische spionage.

Ook is duidelijk dat er behoefte schijnt te bestaan aan een verdere beperking, namelijk aan de koppeling van het gebruik van deze gegevens aan onderzoek naar specifieke personen die verdacht worden van terroristische activiteiten. Met andere woorden, er zal geen sprake zijn van een algemene verstrekking van gegevens, los van de noodzaak verdachten op te sporen die voor nader onderzoek in aanmerking komen.

U bent op de hoogte van de brief die ik afgelopen november aan alle lidstaten heb gestuurd en waarin ik om informatie heb gevraagd over de voorwaarden waaronder banken via SWIFT persoonsgegevens gebruiken. Slechts zeven lidstaten hebben tot dusver gereageerd op mijn verzoek om verduidelijking. Dit is erg spijtig en ik zal natuurlijk in een aantal gevallen om een reden vragen. In het specifieke geval van Italië bijvoorbeeld is meer tijd gevraagd voor de beantwoording. In andere gevallen is een reactie simpelweg uitgebleven.

Uit de zeven reacties die ik heb ontvangen - en ik kan daaruit natuurlijk geen algemene conclusies trekken omdat te weinig lidstaten gereageerd hebben - komt naar voren dat banken normaliter persoonsgegevens alleen gebruiken om betaalopdrachten uit te voeren en dat zij in die gevallen niet op de hoogte waren van het feit dat die persoonsgegevens door SWIFT doorgestuurd werden naar het Amerikaanse ministerie van Financiën. Het algemene antwoord luidt daarom dat ze simpelweg niet wisten dat iemand - SWIFT - gegevens doorstuurde na ze ontvangen te hebben. Gebleken is echter wel - maar dat wist u al - dat in veel gevallen centrale banken nauwkeurig geïnformeerd waren door het Amerikaanse ministerie van Financiën over het doorsturen van gegevens door SWIFT Europa aan SWIFT Verenigde Staten en door SWIFT Verenigde Staten aan het Amerikaanse Ministerie van Financiën.

U weet dat er maatregelen worden getroffen en verder onderzoek wordt verricht door de nationale autoriteiten voor gegevensbescherming, met als doel licht op het vraagstuk te doen schijnen en erachter te komen of er afgezien van het nu alom bekende Belgische geval, ook andere specifieke gevallen zijn waarin de nationale autoriteiten voor gegevensbescherming een dossier, en daarmee een procedure, kunnen openen. Zodra ik hier meer informatie over heb, zal ik die natuurlijk zoals altijd aan u doorgeven.

Er is een specifiek punt met betrekking tot de vraag of het Automated Targeting System op SWIFT-gegevens toegepast kan worden. Uitgaande van de technische uitleg die ik heb gekregen, lijkt het onmogelijk of hoogst onwaarschijnlijk dat het systeem in kwestie gebruikt is om SWIFT-gegevens te verwerken. De reden daarvoor is heel eenvoudig: dit valt onder het ministerie van Binnenlandse Veiligheid, dat zich bezighoudt met grensbewaking en dus met de verplaatsing van mensen die via de Verenigde Staten reizen. Het verbaasde mij niet dat het Europees Parlement vroeg naar de toepassing van dit mechanisme op PNR-gegevens. SWIFT-gegevens vallen echter onder een compleet andere categorie omdat ze onder een ander ministerie vallen, namelijk het ministerie van Financiën.

De mondelinge vraag gaat ook over de vraag of de Commissie op de hoogte was van andere Amerikaanse autoriteiten die gegevens zouden opvragen van particuliere partijen binnen deze sector. Ik heb daar geen informatie over en ik kan daarom geen antwoord geven op die vraag. Het lijkt echter geen twijfel dat het feit dat de strijd tegen de financiering van terrorisme een essentieel instrument is om terrorisme te

bestrijden, niet mag betekenen dat met deze strijd een grondrecht wordt ondermijnd of beknot, zoals het recht van klanten op bescherming van hun persoonsgegevens. U weet dat een van de schendingen die door de Belgische autoriteiten en het Europees comité voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer aan het licht is gebracht, nu juist verband houdt met het gebrek aan voorafgaande informatie aan klanten, hetgeen overeenkomt met wat de banken zeggen, want ook zij waren niet geïnformeerd over deze transacties.

Tot slot zijn er, mijnheer de Voorzitter, dames en heren, mijns inziens twee redenen waarom we moeten toewerken naar een Europees instrument. Ten eerste mogen we onze transatlantische samenwerking in de strijd tegen het terrorisme niet beperken of vernietigen: dat zou een enorme misstap zijn, die de Europese Unie volgens mij moet zien te voorkomen. Ten tweede moeten we onze Amerikaanse vrienden ook duidelijk maken dat de volledige eerbiediging van de grondrechten en de bescherming van persoonsgegevens in eenieders belang is. Als we er aan de hand van een Europees instrument in slagen om hetzelfde te bereiken als we proberen te bereiken met de PNR - deze twee vraagstukken vertonen weliswaar grote verschillen maar het principe is hetzelfde - en als we een Europese oplossing vinden waardoor er geen verschillen meer zijn in de manier waarop de lidstaten van de EU deze zaak behandelen ten opzichte van de Verenigde Staten, denk ik dat wij het onderhandelingsvermogen van de Europese Unie kunnen versterken en tegelijkertijd kunnen aantonen dat ons doel niet is om de transatlantische band te verzwakken maar te versterken.

Pervenche Berès (PSE), auteur: - (FR) Mijnheer de Voorzitter, na de ervaringen met de PNR-zaak, moeten we in de SWIFT-zaak sneller voortgang kunnen boeken. Mijnheer Gloser, laat mij u op één punt corrigeren: volgens mij hebben wij nu voor het eerst in de plenaire vergadering een specifiek debat over SWIFT. Dat is ongetwijfeld een normale gang van zaken, maar ik hoop dat we een stap verder komen in dit debat.

De onderneming SWIFT opereert niet alleen in Europa en evenmin uitsluitend tussen Europa en de Verenigde Staten: ze opereert overal. Na 11 september is de aard van de betrekkingen tussen SWIFT en de Amerikaanse autoriteiten ingrijpend veranderd, en daarvan zien wij nu de gevolgen voor de gegevensbescherming binnen de Europese Unie, maar ook voor het evenwicht dat er moet zijn tussen gegevenbescherming, terrorismebestrijding, veiligheid van betalingssystemen en economische spionage.

De Commissie erkent dat er een probleem is. Zij begint met voorstellen te komen. Ook de Europese Centrale Bank erkent in de brief die zij kort geleden aan de heer Jean-Marie Cavada en mijzelf heeft gericht, dat er nieuwe stappen moeten worden gezet, zonder overigens erg diep op de voorstellen in te gaan. Zij bevestigt wat zij reeds heeft gezegd tijdens de hoorzitting die de Raad en de Commissie helaas niet belangrijk genoeg achtten om daarbij aanwezig te zijn. Tijdens die hoorzitting heeft de ECB aangegeven op dit terrein slechts een beperkte verantwoordelijkheid te hebben, en in haar brief herhaalt zij voor een deel dat standpunt.

Bij lezing van het memorandum dat SWIFT en het Amerikaanse ministerie van Financiën in april 2004 hebben gesloten, blijkt duidelijk dat men heel goed wist wat er allemaal speelde bij de gegevensbescherming. De wijze waarop SWIFT deze informatie aan het ministerie doorgaf, laat daarover geen twijfel bestaan. Je kunt niet zeggen dat een treinbestuurder geen verantwoordelijkheid draagt voor wat hij vervoert of dat het postbedrijf geen verantwoordelijkheid draagt voor de post die het vervoert. Zo kun je ook niet zeggen dat SWIFT geen enkele verantwoordelijkheid draagt voor de gegevens die het doorspeelt.

Sinds de hoorzitting die de Commissie economische en monetaire zaken en de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken vorig jaar oktober hebben georganiseerd, is het verslag van de werkzaamheden van de werkgroep artikel 29 het belangrijkste referentiepunt. Deze groep heeft op 22 december jongstleden haar zorgen helder onder woorden gebracht en daarmee de onze bevestigd, namelijk dat in de zaak SWIFT duidelijk onrechtmatig gegevens voor de Amerikaanse autoriteiten verborgen zijn gehouden en dat daardoor de richtlijn van 1995 niet is geëerbiedigd.

Wij bedanken de commissaris voor het feit dat hij de lidstaten heeft verzocht onmiddellijk de naleving van de richtlijn van 1995 te waarborgen. Hij heeft echter zelf al aangegeven dat zijn bemoeienis tot op heden weinig effect heeft gesorteerd. De ECB heeft uit deze affaire de les geleerd dat zij haar klanten om toestemming moet vragen. Het is altijd heel verstandig om dat te doen.

Dit vraagstuk berust op twee punten die we hier aan de orde moeten stellen. Het eerste punt is de aard van de transatlantische betrekkingen en de wijze waarop deze gegevens worden gebruikt. Bij de

Amerikanen speelt vrije en onvervalste concurrentie een zekere rol en bij de Europeanen zien we soms een bepaalde vorm van naïviteit, en dat hebben we in de Commissie economische en monetaire zaken ook gemerkt.

Wie gelooft er dat deze gegevens uitsluitend voor de strijd tegen het terrorisme worden gebruikt? Wij hopen het, maar we hebben geen enkel bewijs. En mijnheer de commissaris, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, volgens mij wil dit Parlement u in elk geval één boodschap meegeven wanneer u over deze kwestie met de Amerikanen gaat onderhandelen: stemt u niet in met een bestendiging van de huidige situatie wat betreft de overdracht van gegevens via SWIFT. Probeer u uw gesprekspartner ervan te overtuigen ons niveau van gegevensbescherming en onze opvatting daarover te respecteren en te aanvaarden. Alles wijst erop dat het een zware dobber zal worden, maar u kunt verzekerd zijn van de niet-aflatende steun van dit Parlement.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog kort even iets zeggen over het laatste punt, namelijk de rechtsvorm van SWIFT. SWIFT is een vennootschap naar Belgisch recht en dus worden we voortdurend naar de Belgische staat terugverwezen. SWIFT is echter een vennootschap naar Belgisch recht omdat wij ons in een juridisch vacuüm bevinden. Het is duidelijk dat SWIFT werkzaamheden verricht die binnen een Europese organisatiestructuur zouden moeten plaatsvinden, onder supervisie van een Europese toezichthouder. Mijnheer de commissaris, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, volgens mij zijn er nieuwe gegevens nodig om verder te komen. Dit Parlement is bereid deze kwestie opnieuw te bespreken, maar wij kunnen de huidige stand van zaken van de discussie niet accepteren.

Jean-Marie Cavada (ALDE), auteur. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, er bestaat in het Frans een uitdrukking die het surrealistische beeld aanduidt van een instelling die in verwarring is wanneer zij voor een onverwachte situatie komt te staan. We zeggen dan dat zij zich gedraagt "*comme une poule qui a trouvé un revolver*" [als een kip die een revolver heeft gevonden].

Ik wil u niet onderschatten, mijnheer Gloser, maar de woorden die u aan deze zaak hebt gewijd, zijn ronduit teleurstellend. Daarom vind ik dat ik u erop mag wijzen dat het uw taak is om de Europese soevereiniteit te verdedigen. Tot op heden is daar volgens mij nog maar weinig van terechtgekomen. U hebt het goed begrepen: wij zijn teleurgesteld en vooral ongerust.

Ik ga het eerst hebben over de PNR-data. Over enkele maanden loopt de interim-overeenkomst betreffende PNR-gegevens af, wat u ook al hebt aangegeven en waaraan de heer Frattini heeft gerefereerd. Wij weten niet precies hoe deze overeenkomst functioneert. Overigens is de vorige overeenkomst door het Hof van Justitie nietig verklaard, en wel op basis van een beoordeling van de wijze waarop gegevens in de Verenigde Staten worden beschermd. Voor de huidige overeenkomst heeft een dergelijke beoordeling niet plaatsgevonden, ook al is deze verplicht op grond van het protocol bij Verdrag 108 van de Raad van Europa, waaraan de lidstaten en dus de Europese instellingen direct of in elk geval indirect gebonden zijn. De overeenkomst heeft een twijfelachtige grondslag en is tot op heden nog niet correct uitgevoerd. Het pushstelsel voor de overdracht van gegevens had namelijk al in 2004 in werking moeten treden, en dat is nog steeds niet gebeurd, ondanks de aankondigingen die met name in september vorig jaar zijn gedaan.

Ik wil graag publiekelijk en in een geest van samenwerking enkele vragen stellen. Ten eerste vraag ik mij af of de Commissie niet meer druk op de luchtvaartmaatschappijen en de centra voor elektronische boeking die onder haar toezicht staan, had moeten uitoefenen om het pushstelsel te activeren. Ten tweede vraag ik mij af of we niet hadden moeten eisen dat vliegtuigpassagiers net zo goed zouden worden voorgelicht over het gebruik van hun persoonsgegevens om veiligheidsredenen als bijvoorbeeld over de vertraging van vliegtuigen en het annuleren van vluchten.

Wat deze zaak betreft verlangen wij op een aantal punten opheldering van de Commissie en vooral van de Amerikaanse autoriteiten. Ik zal er twee noemen. In de eerste plaats begrijpen wij niet dat het voor de bestrijding van het terrorisme en de georganiseerde misdaad nodig is alle 34 in het PNR opgenomen gegevens te gebruiken en waarom niet kan worden volstaan met de 19 gegevens die het Parlement en de instanties op het gebied van gegevensbescherming daarvoor toereikend achten.

Het tweede punt is: hoe valt te verklaren dat Europese burgers en reizigers jarenlang zonder hun medeweten als gevaarlijk kunnen worden aangemerkt, terwijl hun nooit iets is gevraagd?

Nu kom ik bij SWIFT. Deze zaak is nog lastiger dan de vorige en heeft betrekking op de toegang die de Amerikaanse autoriteiten hebben tot gegevens over geldoverdrachten. Mijn collega's hebben zojuist

een aantal punten aangekaart. Daarom zal ik uitsluitend de visie van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken verwoorden. De bescherming van de grondrechten van onze burgers en de geloofwaardigheid van ons partnerschap met de Verenigde Staten staan op het spel. We begrijpen gewoon niet dat in deze kwestie geen zekere wederkerigheid is betracht en dat er met ons, ook al zijn we vrienden, geen onderhandelingen zijn gevoerd. Zal men op een dag een andere partner ten oosten van onze grenzen, namelijk Rusland, op dezelfde manier behandelen? Nee, dit betekent niets anders dan dat de Europese soevereiniteit niet wordt gerespecteerd.

In overleg met de fracties heb ik daarom het initiatief genomen om de bevoegde commissies van het Amerikaanse Congres uit te nodigen en ik verlang van hen een antwoord.

(Spreker wordt door de Voorzitter verzocht af te ronden)

Ik begrijp heel goed dat we ons aan het tijdschema van het Parlement moeten houden en omdat ik erop vertrouw dat mijn collega's mijn verhaal afdoende zullen aanvullen, zal ik het hierbij laten. Het belangrijkste dat ik te berde had willen brengen, heb ik trouwens gezegd. Ik meende oprecht dat ik vijf minuten de tijd had.

De Voorzitter. - Het spijt me werkelijk heel erg, mijnheer Cavada, maar helaas is het voor de organisatie van onze parlementaire werkzaamheden van essentieel belang dat algemeen gesproken de spreektijden worden aangehouden, zodat we opschieten. Dit geldt vooral voor de korte vergaderperiodes, waar de spreektijden bijgevolg kort zijn.

Mihael Brejc, *namens de PPE-DE-Fractie.* - *(SL)* De Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten zet zich in voor een consequente naleving van het communautaire acquis en van alle documenten die het respect voor de waarden van de Europese beschaving waarborgen en de vrijheid en persoonlijke integriteit van het individu beschermen. We zijn tegenstanders van elk illegaal gedrag dat die vrijheid beperkt en het individu belemmert.

Tegelijkertijd zijn we ons ervan bewust dat het waarborgen van veiligheid en vrede ook bepaalde beperkingen vereist. Daarom pleiten we ervoor dat elke ingrijpen in de persoonlijke sfeer zo beperkt mogelijk blijft en enkel geschiedt indien dit legitiem is. Op basis van de beschikbare documenten bestaat een gegronde vermoeden dat de toegang tot gegevens van het SWIFT-systeem een illegale ingreep is in het privé-leven van de burgers. Staat u me daarom toe de volgende vragen te stellen.

Ten eerste zou ik graag een duidelijk antwoord willen op de vraag tot welke gegevens van het SWIFT-systeem de Amerikaanse autoriteiten toegang hebben en op welke gegevens ze daarvan uitgaande nog recht hebben.

Ten tweede: hebben de Amerikaanse instellingen toegang tot alle transacties van het SWIFT-filiaal in de Verenigde Staten, of kunnen ze via dat filiaal of via andere SWIFT-filialen ook gegevens over transacties buiten de VS verkrijgen?

Ten derde vraag ik de Commissie, de Raad en de Europese toezichthouder voor persoonsgegevens of de toegang tot de SWIFT-gegevens een schending is van de bepalingen inzake gegevensbescherming en bijgevolg een ontoelaatbare inbreuk op de privacy.

Ten vierde hebben we op de hoorzitting in oktober geen overtuigende en duidelijke antwoorden gekregen inzake de bevoegdheid van de instellingen aangaande SWIFT. Vandaar mijn vraag: wie is feitelijk bevoegd voor die aangelegenheid, en wat is de rechtsgrondslag?

Ten vijfde interesseert het me wat onze uitgangspunten zijn in de onderhandelingen met de Verenigde Staten over dat thema, en of we in dat kader ook te weten zullen komen hoe de Amerikaanse instellingen omgaan met de verkregen gegevens en wat de gevaren zijn voor het uitlekken en misbruik van gegevens.

Over PNR zal de heer Coelho het hebben. Bedankt.

Martine Roure, *namens de PSE-Fractie.* - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, de polemiek rondom de overdracht van persoons- en bankgegevens door SWIFT aan de Amerikaanse rechtshandhavinginstanties en het arrest inzake de overeenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten over de PNR-data laten zien dat het dringend nodig is een algemeen raamwerk te creëren voor de overdracht en bescherming van persoonsgegevens in het kader van de transatlantische betrekkingen.

Europa begrijpt de grotere behoefte aan veiligheid in de Verenigde Staten en wij willen graag onze samenwerking met de Amerikaanse partners versterken om het terrorisme effectief te bestrijden. Daarbij is het echter van eminent belang om in het kader van de transatlantische dialoog ook de bescherming van de grondrechten en de persoonlijke levenssfeer aan de orde te stellen. Wij zijn voor het sluiten van een nieuwe PNR-overeenkomst waarmee de grondrechten worden gerespecteerd en garanties worden geboden voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de Europese burgers. Daarom willen wij dat de Commissie ons een gedetailleerde beschrijving geeft van het beoogde onderhandelingsmandaat voor deze nieuwe overeenkomst. Het Europees Parlement dient volledig bij dit proces te worden betrokken.

Kunt u ons overigens uitgebreidere informatie verschaffen over de werkzaamheden van de werkgroep op hoog niveau inzake het delen en beschermen van gegevens? Tevens willen wij kennismaken met de prioriteitsvoorstellen die de Amerikaanse partners onlangs hebben gedaan.

Wat betreft SWIFT zijn de Belgische instanties op het gebied van gegevensbescherming en de werkgroep artikel 29 van oordeel dat deze onderneming gegevens overdraagt in strijd met de Belgische en Europese regels voor bescherming van persoonsgegevens. Er is nog geen enkele concrete oplossing overwogen om een eind aan deze overtreding te maken. Alle betrokkenen zijn het erover eens dat er dringend in Europees verband een oplossing gevonden moet worden, een oplossing waarbij de grondrechten worden geëerbiedigd en die, uiteraard, uitvoerbaar is voor het bedrijfsleven. De Europese instellingen moeten erop toezien dat het door SWIFT geoperationaliseerde betalingssysteem in de Europese Unie voldoet aan de communautaire wetgeving inzake bescherming van persoonsgegevens.

Daarom vragen wij de Raad en de Commissie welke maatregelen er genomen zijn om dit probleem te verhelpen. Zullen er onderhandelingen worden gevoerd over een internationale overeenkomst die lijkt op de PNR-overeenkomst? U hebt ons meegedeeld dat de Commissie een dialoog is aangegaan met het Amerikaanse ministerie van Financiën om tot een oplossing te komen. Kunt u ons vertellen welke oplossingen zijn onderzocht? Overigens had u, mijnheer Frattini, tijdens ons vorige debat over hetzelfde onderwerp aangekondigd dat er een vragenlijst zou worden toegestuurd aan de lidstaten om alle informatie over deze gegevensoverdracht boven water te krijgen. Hebt u werkelijk alle benodigde antwoorden ontvangen? En wat gaat u verder met de uitkomsten van deze vragenlijst doen?

Bovendien heeft het Parlement in 2006 via medebeslissing het verslag-Alvaro aangenomen over een verordening betreffende de persoonsgegevens die bij de overdracht van gelden moeten worden verstrekt en onder welke voorwaarden. De overdracht van bankgegevens aan een niet-lidstaat, die niet specifiek met dat land te maken hebben, valt uiteraard buiten de werkingssfeer van deze voorschriften en kan een schending betekenen van de grondbeginselen van de gegevensbescherming.

Aangezien de overdracht van gegevens door SWIFT niet alleen betrekking heeft op gegevens over transacties tussen Europa en de Verenigde Staten, maar ook op gegevens over transacties binnen de Europese Unie, is het eveneens vrij duidelijk dat het hier een vraagstuk betreft dat tot de eerste pijler van de EU behoort. Een overeenkomst in de zin van de artikelen 24 en 38 van het Verdrag betreffende de Europese Unie is geen geschikte oplossing. Wij kunnen geen overeenkomst accepteren die de huidige overtredingen per geval rechtmatig maakt. SWIFT is op geen enkele wijze wettelijk verplicht een site in de Verenigde Staten te gebruiken. Is het niet mogelijk een oplossing in een ander land te vinden en deze site als het gaat om de Europese gegevens naar een ander land te verplaatsen, wat de werkgroep artikel 29 overigens ook al heeft voorgesteld?

Uit de praktijken in verband met SWIFT, PNR, maar ook het Automated Targeting System (ATS) en wellicht morgen de telefoongegevens blijkt dat de uitwisseling van informatie sterk toeneemt en dat er dringend een gemeenschappelijk kader voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de Europese burgers moet worden opgesteld. Denkt u niet dat de Europese Unie een globale benadering van deze vraagstukken dient te hanteren om samen met de Amerikaanse partners de algemene beginselen voor de overdracht en bescherming van gegevens vast te stellen?

Sophia in 't Veld, namens de ALDE-Fractie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, het ontroert me altijd wanneer ik hoor hoezeer de Raad en de Commissie eraan hechten om het Parlement bij de besluitvorming te betrekken, want het is inderdaad waar dat op het gebied van het beleid inzake de bestrijding van het terrorisme de besluitvorming uitermate ondemocratisch is, omdat het Europees Parlement volledig wordt buitengesloten en de nationale parlementen slechts zeer gedeeltelijk bij de besluitvorming worden betrokken.

Ik wil u daarom een oplossing aan de hand doen: legt u niet alleen plechtige beloften af voor dit Parlement, maar raadpleegt u het Parlement daadwerkelijk en op vrijwillige basis over het mandaat voor de onderhandelingen over PNR-gegevens en SWIFT. Dat zou dat mandaat niet alleen democratische legitimiteit verschaffen maar het zou ook onze onderhandelingspositie versterken, want eerlijk gezegd denk ik - hoewel ik grote waardering heb voor de mensen die de onderhandelingen in de praktijk voeren - dat voor zaken van zo groot belang een politiek mandaat nodig is.

In de tweede plaats ben ik het volledig eens met de opmerkingen van mevrouw Roure over de noodzaak van mondiale regels met betrekking tot gegevensbescherming. Mensen die denken dat wij anti-Amerikaans zijn, slaan de plank mis. Ik heb zelf gezien hoezeer de Amerikanen aan hun eigen privacywetten gehecht zijn, die heel goed zijn, en hoe kritisch ze zijn wanneer de autoriteiten zich niet houden aan de privacyregels. Ik denk dat we hun kritische houding zelfs als voorbeeld moeten nemen.

Ik wil graag weten of de Commissie en de Raad kennis hebben van andere categorieën gegevens waar de Amerikaanse autoriteiten toegang toe hebben, niet alleen passagiers- en SWIFT-gegevens, maar bijvoorbeeld ook bestanden van telecommunicatiebedrijven en verzekeringsmaatschappijen of gegevens over sociale verzekeringen. Misschien zijn het niet de Amerikaanse autoriteiten die toegang hebben maar wel andere landen. Als u daar niet van op de hoogte bent, zou ik maar snel een onderzoek instellen.

Wat PNR-gegevens, SWIFT en het ATS betreft, zal ik hier niet alle verwachtingen herhalen die we van het onderhandelingsmandaat met betrekking tot de PNR-gegevens koesteren. Dat is allemaal al gezegd. Ik wil echter wel graag weten waarom de Commissie en de Raad geen enkele moeite hebben gedaan om aan te dringen op een tweede gezamenlijke evaluatie van de tenuitvoerlegging van de PNR-overeenkomst, alvorens akkoord te gaan met een nieuw onderhandelingsmandaat. Is het niet logisch om eerst te beoordelen hoe deze overeenkomst werkt en hoe effectief deze overeenkomst is, voordat we over de volgende beginnen te praten?

Ik wil ook graag weten hoe de stand van zaken is met betrekking tot de omschakeling van een pushsysteem naar een pullsysteem, die eerst was gepland voor december 2005 en toen voor december 2006. Het is nu januari 2007. Hoe is het hiermee gesteld?

Ik wil ook graag weten hoe de stand van zaken is met betrekking tot de informatievoorziening aan de passagiers. Ik heb onlangs zelf gereisd en ik kon hier geen enkele informatie over vinden.

En ik wil ook graag weten op welke basis de Europese Commissie eigenlijk de onderhandelingen over een overeenkomst over SWIFT gaat voeren.

En tot slot het ATS. U krijgt een brief van het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid waarin staat: "Maakt u zich geen zorgen, wij houden ons aan de PNR-overeenkomst zoals wij die zien". Ik ben geen advocaat, maar dat lijkt mij een rare formulering. Dat stelt me niet gerust en ik wil verder graag gerustgesteld worden over 'profiling' en 'data mining'. Gebeurt dat? Ik wil graag meer horen over de discrepantie tussen de opslagperioden en over de doelbegrenzing. Welke andere gegevens worden in dit systeem ingevoerd en welke uitzonderingen bestaan er als we het hebben over de privacywet?

Mario Borghesio, namens de UEN-Fractie. - (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in dit uitgebreide juridisch-politieke debat duikt ook het fundamentele vraagstuk van de Europese soevereiniteit op, zoals de voorzitter van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken terecht opmerkte. Bijgevolg is er iets dat nog niet ter sprake is gekomen maar niet vergeten mag worden, namelijk de verklaringen die door de hoogste Amerikaanse autoriteiten zijn afgelegd. Ik denk niet dat deze ter discussie staan, maar het is wel goed eraan te herinneren.

Het SWIFT-systeem, dat we nu tegen het licht van het Europees recht houden, heeft zeker de verdienste dat het enkele gruwelijke terroristische initiatieven in de kiem heeft weten te smoren. Het heeft de daders van de bomaanslagen in Londen in 2005 ontmaskerd of ertoe bijgedragen dat deze daders konden worden geïdentificeerd, en het heeft het in ieder geval mogelijk gemaakt dat sleutelfiguren werden gearresteerd, zoals de terrorist Hambali, die het brein achter de bomaanslag op Bali in oktober 2002 bleek te zijn. Natuurlijk moet ook gezegd worden dat de publiciteit rond deze gang van zaken er logischerwijs voor heeft gezorgd dat veel terroristen inmiddels van het gebruik van dergelijke instrumenten hebben afgezien.

Aan de andere kant kunnen we niet ontkennen dat toen het bedrijf SWIFT geconfronteerd werd met een contract dat zowel onder Europees als Amerikaans recht viel, het zich beperkte tot onderhandelingen

met het Amerikaanse ministerie van Financiën over mechanismen voor de bescherming van de vertrouwelijkheid van gegevens, zonder zich te bekommeren om verdere waarborgen.

Dat is inderdaad een probleem, net als de rol en de verantwoordelijkheid van de Europese Centrale Bank een probleem is. De ECB was van meet af aan op de hoogte van dit vraagstuk en heeft een hoofdrol met betrekking tot dit instrument gespeeld, over de transparantie waarvan ik niet verder wil uitweiden. In de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, heeft de ECB zich, via haar president, de heer Trichet, verscholen achter de vertrouwelijkheidsovereenkomst tussen de tien banken en eveneens beweerd dat ze SWIFT haar fiat niet heeft kunnen geven, omdat ze daartoe geen bevoegdheid heeft.

Wij vragen ons af wat de bevoegdheden van de ECB dan wel zijn, als ze in een situatie als deze geen bevoegdheid heeft. Dit is een zeer belangrijk punt en ik denk dat we de ECB en haar transparantie opnieuw onder de loep moeten nemen.

Kathelijne Maria Buitenweg, *namens de Verts/ALE-Fractie*. - Voorzitter, collega's, Sophie in 't Veld kan dan wel kreupel lopen, maar ik moet zeggen dat ze verbaal nog steeds heel goed in vorm is. Dus ik wilde eigenlijk voortborduren op wat zij zojuist gezegd heeft.

Voorzitter, ik blijf het gevoel hebben dat we wel erg achter de feiten aan lopen. Toen duidelijk werd dat de Verenigde Staten creditcard-gegevens en andere persoonlijke data van onze passagiers verzamelden, was het een schandaal, toen wilden wij als parlementariërs een regeling en de regeringen wilden eigenlijk meestal niks, behalve dan dat ze wilden dat als een wet overtreden werd, het in stilte gebeurde; uiteindelijk werden ze dan toch gedwongen tot een vorm van actie. Dan komt SWIFT, weer hetzelfde verhaal - de regering is een beetje aan het onderzoeken, dan komt er een vorm van actie, mag ik hopen - en de vraag is inderdaad: hebben we er nu het volle vertrouwen in dat dit het is? De Europese Commissie is daarin eigenlijk vrij helder en zegt: nou, ik ben er in ieder geval niet van op de hoogte, maar houd het daarmee wel voor mogelijk. Ik wil daar ook een antwoord van de Raad op. Houdt u het voor mogelijk en wat gaat u nu doen om dit zeker te weten? We zeggen steeds, we zijn partners van de Verenigde Staten en dat is ook zo. We zijn partners, we hebben samen veel werk te verzetten. Maar dat houdt dus ook in dat je het recht hebt om te weten wat je vrienden doen. Dus ik wil graag van de Raad vernemen hoe hij het nu gaat aanpakken, om precies te weten welke gegevens op allerlei gebieden van onze burgers verzameld worden.

De Raad zei net dat het lastig is een nieuw akkoord te sluiten, want de Verenigde Staten hangen niet zo erg aan die gegevensbescherming. Er is echter wél een grens aan de chantage die wij kunnen accepteren. Je kunt niet zeggen: koste wat kost moeten wij tot een akkoord komen, als op een gegeven moment de prijs die we moeten betalen te hoog is. Het zou nog wel eens grappig kunnen zijn om, gewoon als écht de bodem bereikt is, op een gegeven moment een grens te trekken - ja, de landingsrechten lopen dan gevaar - maar het zal ook heel wat verzet mobiliseren, ook in de Verenigde Staten, want het is gewoon waar dat de regering in de Verenigde Staten dit wel heel erg wil doorzetten, maar dat er onder parlementariërs veel steun is voor onze positie.

VOORZITTER: ALEJO VIDAL-QUADRAS ROCA

Ondervoorzitter

Sylvia-Yvonne Kaufmann, *namens de GUE/NGL-fractie*. - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de vice-voorzitter van de Commissie, ik moet eerlijk zeggen dat ik verbaasd ben over het feit dat u in uw betogen over de onderhandelingen voor een PNR-overeenkomst met geen woord hebt gerept over het *Automatic Targeting System* (ATS).

Ik vraag mij persoonlijk af hoe het mogelijk is dat een systeem als het ATS, dat oorspronkelijk voor vracht is ontworpen en ingezet, jarenlang met gebruik van PNR-gegevens op passagiers is toegepast, zonder dat dit bekend werd.

Op hetzelfde moment waarop wij met de Verenigde Staten onderhandelen over overeenkomsten tot bescherming van de grondrechten van onze burgers, wordt een dergelijk systeem toegepast, en wel geheel in het geheim! Van Amerikaanse zijde wordt nu verzekerd dat ATS in overeenstemming is met de huidige en ook met de vorige PNR-overeenkomst. Toch wil ik heel duidelijk zeggen dat verzekeringen als deze niet volstaan. Voor mij is niet duidelijk hoe het gedurende 40 jaar opslaan van gegevens in het ATS in overeenstemming zou kunnen zijn met de PNR-overeenkomst.

Daar komt bij dat het ATS klaarblijkelijk voor willekeurige doeleinden kan worden gebruikt. Hoe kan dit stroken met de verplichtingen van de PNR-overeenkomst, die het gebruik van PNR-gegevens alleen toestaat voor het bestrijden van terrorisme en andere zware misdrijven?

Op al die vragen hebben we tot nog toe geen overtuigende antwoorden gekregen, net zomin als op de vraag waarom het ATS eigenlijk geheim gehouden is. Hoe konden de VS tijdens de onderhandelingen over de PNR-overeenkomst zulke wezenlijke informatie achterhouden voor hun verdragspartner? Daarom is het terecht de vraag te stellen hoe men kan garanderen dat er geen andere systemen à la ATS zijn, waarvan wij het bestaan eenvoudigweg niet kennen.

Met het oog op de nieuwe PNR-overeenkomst wil ik met nadruk steun geven aan de woorden van collega Cavada. Belangrijk is dat het aantal door te geven passagiersgegevens duidelijk wordt teruggebracht. Wij moeten de garantie hebben dat er geen sprake zal zijn van onbeperkte doorgifte van gegevens door de *United States Bureau of Customs and Border Protection (US CPB)* aan elke willekeurige autoriteit die betrokken is bij de strijd tegen het terrorisme.

Bovendien moeten wij er als Europese Unie op aandringen dat onze Europese burgers dezelfde mogelijkheden op rechtsbescherming krijgen als de Amerikaanse burgers.

Philip Claeys, namens de ITS-Fractie. - Mijnheer de Voorzitter, ik zou me willen verzetten tegen de zwart/wit-termen waarin dit debat maar al te vaak wordt gevoerd. Het lijkt ook dikwijls alsof de Verenigde Staten een vijand zijn in plaats van een bondgenoot in de strijd tegen het terrorisme. Men beweert wel van niet, maar ongeveer elke maatregel die wordt genomen, wordt hier bestreden.

Het is natuurlijk wel zo dat de zaak SWIFT een aantal terecht vragen oproept en de collega's van meerdere fracties hebben die vragen hier al gesteld. Waar ligt bijvoorbeeld het evenwicht tussen de opsporing van terroristen en de eerbiediging van fundamentele rechten? Het is een vraag die trouwens ook in het Amerikaanse Congres wordt gesteld.

Uiteindelijk heeft de strijd tegen de terreur grotendeels te maken met risico-analyse, dus met kansberekening. Het verwerken van commerciële gegevens bovenop loutere persoonsgegevens kan daarbij een nuttige bijdrage leveren. Alleen komt het erop aan om waarborgen tegen misbruik te bieden. Er moet bijvoorbeeld parlementair toezicht worden voorzien op het functioneren van het systeem, maar ook op de algoritmes die worden gehanteerd en die trouwens hoogstvertrouwelijk moeten zijn. Er moeten sancties worden voorzien in geval van misbruik. De bekomen informatie mag enkel gebruikt worden in het kader van terreurbestrijding. Er moet een aanspreekpunt zijn voor klachten van het publiek, enz.

Het spreekt voor zich dat er nog heel wat overleg met de Verenigde Staten nodig is. Er is een duidelijk wettelijk kader nodig waarbij alle partners open moeten staan voor nieuwe ideeën en nieuwe technieken.

Carlos Coelho (PPE-DE). - *(PT)* Ik wil om te beginnen graag duidelijk maken dat ik de Verenigde Staten niet als een tegenstander beschouw, maar als een vriend en partner op fronten waar ook wij strijd leveren. De bestrijding van het terrorisme neemt daarbij een prominente plaats in. Het is echter ook belangrijk duidelijk te maken dat de Amerikaanse regering in haar optreden soms te ver is gegaan. Ik ben voorzitter van de Parlementaire commissie die een aantal van deze in een internationale context begane excessen onderzoekt.

Intussen is er echter een nieuwe meerderheid ontstaan in het Amerikaanse Congres, en die heeft de regering gedwongen om op nationaal niveau bij een aantal van de meest controversiële programma's gas terug te nemen. Ik hoop dat dit ook gevolgen zal hebben voor het buitenlands beleid. Volgens mij betekent deze ontwikkeling dat Amerika weer terugkeert naar de eerbiediging van de burgerlijke vrijheden waar het vroeger altijd zo aan gehecht was.

Vice-voorzitter Frattini heeft ons er hier aan herinnerd dat eisen op het gebied van veiligheid niet mogen leiden tot een ondermijning van de fundamentele vrijheden, inzonderheid de bescherming van gegevens. En voorzitter Cavada heeft er terecht op gewezen dat er teveel wordt gevraagd, zeker als je kijkt naar het aantal gegevens. Het Parlement wil graag weten om wat voor gegevens het gaat. Wie heeft toegang tot deze gegevens? Hoe kunnen we garanderen dat ze gebruikt worden voor het opgegeven doel en niet voor andere doeleinden? Wat zijn de regels voor het delen van gegevens? Hoe lang mogen ze worden bewaard? En dan is er nog de problematiek rond het pushsysteem. Daar is hier reeds op gewezen. Tot slot: hoe kunnen mensen beroep aantekenen tegen het oneigenlijke gebruik van hun persoonsgegevens?

Er is hier al op het volgende gewezen: als wij in Europa Amerikaanse burgers in het kader van de bescherming van persoonsgegevens op grond van het wederkerigheidsbeginsel dezelfde bescherming bieden als Europese burgers, dan mogen wij een zelfde behandeling verlangen. Dan mogen wij eisen dat Europese burgers in de Verenigde Staten dezelfde mate van bescherming genieten als de Amerikaanse burgers zelf.

Stavros Lambrinidis (PSE). - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, het debat over de PNR-overeenkomst en over SWIFT, maar ook over de geheime ontvoeringen en vluchten door de CIA, toont helaas aan dat er een kloof schuilt tussen de opvattingen van de Verenigde Staten en die van Europa. De regering van de VS vindt dat de strijd tegen het terrorisme alle middelen 'heilig'; Europa vindt van niet. De recente verkiezingen in de VS geven de Europese Unie echter de mogelijkheid om de onderhandelingen over een nieuwe PNR-overeenkomst te voeren vanuit een andere machtspositie en met veel meer bondgenoten onder de Amerikaanse bevolking en in het Congres. Ik hoop dat zij dat zal doen.

Om ervoor te zorgen dat een overeenkomst inzake de bescherming van de grondrechten haar doel bereikt is het volgende nodig:

Ten eerste moet de VS een uitdrukkelijke verplichting worden opgelegd om persoonsgegevens volledig en efficiënt te beschermen. In plaats daarvan hebben wij vandaag een onaanvaardbare praktijk die berust op een niet-bindend en tekortschietend protocol.

Ten tweede moet het aantal gegevens dat nu aan de VS wordt overgedragen, worden beperkt. Veel van deze gegevens hebben nauwelijks enige band met het legitieme doel van het opsporen van terreurverdachten.

Ten derde moet het gebruik van gegevens voor doelstellingen die niets hebben uit te staan met de bestrijding van het terrorisme, worden verboden.

Ten vierde moet uitdrukkelijk een beperkt aantal diensten in de VS worden genoemd die het recht hebben op toegang tot de gegevens.

Ten vijfde moet de VS eindelijk het recht worden ontzegd op rechtstreekse toegang tot de gegevens van de luchtvaartmaatschappijen. Met die grap moet het maar eens afgelopen zijn!

Ten zesde en tot slot moet worden voorzien in de mogelijkheid voor de Europese Commissie en het Europees Parlement om voortdurende, rechtstreekse en efficiënte controle te verrichten op de getrouwe toepassing van de verplichtingen door de VS en om ter plekke een eind te kunnen maken aan elk onderzoek dat de gebruiksdoelstellingen schendt. Dat laatste heeft een particuliere maatschappij - SWIFT - naar haar zeggen in de onderhandelingen met de Verenigde Staten ook geëist en gekregen! Het zou onvoorstelbaar zijn indien zevenentwintig Europese premiers niet hetzelfde in onderhandelingen kunnen bereiken. Als zij het niet doen, dan is het niet: 'ik kon niet', maar 'ik wilde niet', en dan zullen zij aan ons aller oordeel worden onderworpen.

Wolf Klinz (ALDE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de EU schrijft gegevensbescherming hoog in haar vaandel. Wij vonden het dan ook schokkend om uit - nota bene Amerikaanse - media te vernemen dat SWIFT, in weerwil van de in alle Europese lidstaten vastgelegde gegevensbescherming, gezwicht was voor de druk van de VS om gegevens van Europese burgers aan Washington te verstrekken. Dat gebeurde zonder kennisgeving aan, laat staan toestemming van het Europees Parlement, de nationale parlementen of de betrokkenen zelf.

We weten nog steeds niet wat er is bepaald in het 'memorandum of understanding' tussen SWIFT en de VS, dat aan de doorgifte van de gegevens ten grondslag ligt. We kunnen alleen maar hopen dat de gegevens enkel voor terrorismebestrijding zijn gebruikt en niet voor bijvoorbeeld economische spionage. Zekerheid daaromtrent hebben we echter niet. Iedereen begrijpt dat terrorisme vastberaden moet worden bestreden. Die strijd steunen wij, maar dan wel met eerbiediging van de grondrechten van de persoon. Terreurbestrijding mag geen inbreuk plegen op de elementaire rechten van de burger en de rechten inzake gegevensbescherming.

Dat gevoel leeft ook in de liberale fractie heel sterk. Vandaar dat wij ten aanzien van deze kwestie om een hoorzitting hadden gevraagd. Het heeft ons niet verbaasd dat de eveneens uitgenodigde betrokkenen van Amerikaanse zijde zonder opgaaf van redenen van deze hoorzitting zijn weggebleven.

Wij zijn ingenomen met het voortvarende en uitgebreide onderzoek van de Belgen, die duidelijk hebben betoogd dat hier sprake is geweest van een onrechtmatigheid, of - zoals commissaris Frattini zei - van een strafbaar feit. De verantwoordelijken bij SWIFT hebben een en ander trouwens van meet af geweten, of vermoed, of op zijn minst gevreesd, zoals wij via via van hen hebben vernomen.

Ik vind het nog altijd onbegrijpelijk dat de 'Corporate Governance' bij SWIFT zo heeft kunnen falen! De toezichthoudende organen waren op de hoogte, maar hebben niets gedaan om de burgers in te lichten of de regeringen van de kwestie op te hoogte te stellen. Met mondige burgers kun je zo toch niet omgaan? Het vertrouwen van de burgers in de rechtsgemeenschap van de EU heeft een flinke deuk opgelopen. De kwestie-SWIFT vergroot de Eurosceptis onder de bevolking, en het zal moeilijk zijn om het geschonden vertrouwen te herstellen.

Ik verzoek de Raad en de Commissie om het zorgvuldige onderzoek waarover de heer Gloser sprak, zo spoedig mogelijk af te ronden en met concrete voorstellen te komen over de manier waarop de legitieme rechten van de Europese burgers ook tegenover de Verenigde Staten kunnen worden beschermd. Toont u de burgers dat u zich assertief durft op te stellen tegenover de Verenigde Staten en dat u de Europese Unie als waardengemeenschap serieus neemt en dapper verdedigt, ook tegenover grote partners, en juist vooral ook omdat zij vrienden zijn en geen vijanden!

Ryszard Czarnecki (UEN). - *(PL)* Voorzitter, het is goed dat het Europees Parlement de ontwikkelingen op de voet volgt in verband met het routinematig doorgeven van persoonsgegevens van burgers van de Europese Unie aan de Verenigde Staten. Controle door het Europees Parlement is aanvaardbaar. Weigering om persoonsgegevens door te geven is niet aanvaardbaar. Het doorgeven van persoonsgegevens is klaarblijkelijk gerechtvaardigd met het oog op de dreiging van het terrorisme, vooral vanuit radicaal-islamitische hoek. Maar die dreiging mag ook niet worden benut als voorwendsel om ongecontroleerd en onbepakt de burgerrechten te beknotten. Laten we zelf geen extremisten worden. We moeten ons niet terugtrekken van het front in de oorlog tegen terreur onder het vaandel van de burgerrechten, maar anderzijds mogen we de mensen, die in naam van de strijd tegen het terrorisme proberen ons te controleren, niet de vrije teugel geven. Ik bedoel de controle op onze vluchten, onze financiën en onze privacy. Om te voorkomen dat de gerechtvaardigde strijd tegen het terrorisme in de wereld ontaardt in een dictatuur en een strijd tegen de burgerlijke vrijheden, moet die controle gebeuren onder strikt toezicht van het Europees Parlement.

Cem Özdemir (Verts/ALE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, voordat een overeenkomst wordt gesloten dient er een zorgvuldige evaluatie te worden gemaakt, waarbij vooral wordt gekeken naar het functioneren van zowel de huidige als de vorige overeenkomst. Daar moet eerst duidelijkheid over bestaan, alvorens we verder kunnen.

Bij een toekomstige overeenkomst moet worden uitgegaan van de pushmethode. De pullmethode is niet meer acceptabel omdat de invoering van de pushmethode zoals bekend reeds voorzien was in het kader van de vorige overeenkomst. Bij een doorgifte van passagiersgegevens, zoals die ons voor de geest staat, moet het beginsel van doelgebondenheid beter tot zijn recht komen.

Ook moet de toekomstige overeenkomst met inspraak van het Europees Parlement en eventueel ook de nationale parlementen volledig democratisch worden gelegitimeerd.

Voorts moet een jaarlijkse evaluatie deel uitmaken van welke overeenkomst dan ook, en de evaluatieverslagen moeten openbaar toegankelijk zijn. Het is volkomen duidelijk dat er binnen de derde pijler dringend behoefte is aan bescherming van de regels inzake persoonsgegevens, evenals aan algemene normen voor alle categorieën van persoonsgegevens.

Alexander Radwan (PPE-DE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kan me de uitspraken van kanselier Merkel in Straatsburg nog levendig voor de geest halen. Ze sprak terecht over Europese waarden en zei dat we de mensen duidelijk moeten maken en bijbrengen waar Europa goed voor is.

Minister Gloser, dit is zo'n geval waarin we de mensen moeten uitleggen dat de Europese Unie opkomt voor hun rechten. Het gaat niet om terrorismebestrijding. Daarover is iedereen het wel eens en daarover hoeven we niet te discussiëren. Maar waar staan we dan precies in het debat? De discussie begon over gegevens van vliegtuigpassagiers en nu zijn we bij SWIFT aanbeland. Gezien het huidige tempo van de discussies in de Raad valt te vrezen dat we de komende jaren mogelijk met meer SWIFT's te maken zullen krijgen, maar nog steeds geen stap verder gekomen zijn.

Inmiddels kampen we met een situatie waarin een Europese onderneming onder druk van de VS een 'memorandum of understanding' met de Amerikanen afsluit en de Europeanen niet weten wat daarin staat. SWIFT heeft nota bene niet eens een vestiging in de VS, alleen maar een databank. Dat is voor Amerikaanse regelgevers voldoende om SWIFT in België te vertellen wat het moet doen. Er is steeds meer Amerikaanse regulering van Europese situaties, die de Amerikanen naar hun hand zetten zonder dat wij Europeanen tot tegenmaatregelen en controle in staat zijn - dat loopt als een rode draad door alles heen.

Ik roep de Commissie daarom met klem op om in deze kwestie maatregelen te treffen en ik vraag de Raad om, in de wetenschap dat Duitsland niet alleen voorzitter is van de Europese Raad maar ook van de G7, niet alleen de zaak te onderzoeken maar ook duidelijkheid te verschaffen over het volgende: hoe kunnen wij gezamenlijk, op basis van onze gemeenschappelijke waarden en met behoud van gegevensbescherming en menselijke waardigheid, het terrorisme aanpakken?

Michael Cashman (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de PNR-gegevens is de realiteit natuurlijk dat de Amerikanen bij de onderhandelingen over de voorwaarden voor toegang tot de VS of tot hun luchtruim zelf bepalen hoe hoog de drempel wordt. Dat is de realiteit. Ze kunnen de drempel zo hoog maken als ze zelf willen. Wij hebben burgers die willen reizen en bedrijven die hun werk willen doen. Dat is de realiteit.

De realiteit met betrekking tot SWIFT is dat een van onze instellingen - die denk ik niet de enige is - een conflict heeft gehad over jurisdicties en het gebruiken en bewaren van gegevens in de VS en ook in de EU. SWIFT heeft in de Verenigde Staten van Amerika dagvaardingen ontvangen waaraan het wettelijk moest voldoen en daarover ging het conflict. SWIFT heeft naar mijn mening een uitstekend memorandum of understanding uit de onderhandelingen weten te halen en ten uitvoer gelegd.

We kunnen de politiek ingaan om mensen of landen aan de schandpaal te nagelen en om te klagen en te jammeren, of we kunnen proberen om problemen op te lossen. Ik ben de politiek ingegaan om problemen op te lossen. Daarom denk ik dat u volkomen gelijk heeft, commissaris Frattini. We hebben rechtszekerheid nodig voor de burgers van de EU en voor de EU-bedrijven die buiten de EU werkzaam zijn en die zowel in de EU als buiten de EU kantoren hebben waar ze gegevens bewaren. We hebben een gezamenlijke politieke uitspraak van het Congres en dit Parlement nodig om de transatlantische kloof te dichten en om de terroristische dreiging te bestrijden waar we allemaal mee te maken hebben, en in de eerste plaats moeten we natuurlijk onze fundamentele rechten en vrijheden beschermen.

Ik verwelkom daarom de gezamenlijke bijeenkomst van dit Parlement en een aantal leden van het Congres van de Verenigde Staten, zodat we tot een akkoord kunnen komen.

Tot slot wil ik zeggen dat dit alleen zal kunnen worden bereikt met vastberaden optreden door de Raad en niet alleen door de Commissie. Ik verwelkom de uitstekende suggestie van de vorige spreker om dit aan de orde te stellen op de bijeenkomst van de G7.

Laten we het probleem oplossen. Laten we er niet alleen over klagen.

Adina-Ioana Vălean (ALDE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de commissaris en de fungerend voorzitter bedanken voor hun aanwezigheid bij dit zeer belangrijke debat. We hebben gehoord dat het behoud van een goede samenwerking met de VS cruciaal is in onze strijd tegen het terrorisme. Dat ontken ik niet. Ik ben zelfs van mening dat de transatlantische betrekkingen moeten worden versterkt, omdat het terrorisme een mondiaal verschijnsel is. We moeten onze krachten bundelen om het terrorisme effectief te bestrijden door informatie uit te wisselen en onze instanties van wetshandhaving de nodige middelen te geven. Onze burgers hebben het recht om in een veilige omgeving te leven. Het geval SWIFT laat echter opnieuw zien wat er kan gebeuren als we geen waarborgen inbouwen in de uitwisseling van informatie. Er moet een goede balans worden gevonden tussen vrijheid en veiligheid, en in dit geval heeft veiligheid opnieuw de overhand gehad. Je kunt het terrorisme niet bestrijden door juist die rechten op te geven die het terrorisme probeert te vernietigen. Er mag niet aan onze hoge normen getornd worden onder druk van welk derde land dan ook, zelfs niet als het om onze meest naaste partners gaat.

Nog belangrijker is het dat veel van de nieuwe lidstaten een lange geschiedenis van dictatuur en streng staatstoezicht op de bevolking achter de rug hebben. Helaas bestaat in sommige van deze landen de perceptie dat de illegale praktijken van het verleden nog steeds voortduren. Daarom moet Europa de grondrechten blijven verdedigen, en daar valt ook het recht op privacy onder. Enerzijds hebben we een kaderbesluit over gegevensbescherming in de derde pijler nodig om hoge normen in de politieke en

justitiële samenwerking te kunnen waarborgen - waar we nu al veel te lang op wachten - en anderzijds moeten we ook waakzaam blijven en ervoor zorgen dat de bestaande wetten in onze eigen landen op een behoorlijke manier worden gehandhaafd. We moeten vervolging instellen tegen degenen die inbreuk maken op ons basisrecht op privacy. We moeten onze burgers geruststellen en zeggen dat we hoge normen willen handhaven in Europa.

Piia-Noora Kauppi (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, zoals mijn collega's al hebben gezegd, is dit niet een debat over de toestand van de transatlantische betrekkingen. Iedereen in dit Parlement moet weten dat de Verenigde Staten onze sterkste bondgenoot zijn in de strijd tegen het terrorisme. Dat verandert echter niets aan het feit dat het voor ons, als wij partners zijn, gemakkelijker is om voet bij stuk te houden en onze waarden te verdedigen.

Ik kan alleen maar herhalen wat mijn collega's uit de PPE-DE-Fractie hebben gezegd, en met name de heer Radwan: om de eerbiediging van het Europees rechtskader echt te waarborgen, moeten we door de Commissie en de Raad volledig op de hoogte worden gesteld van de informatie die aan de Amerikaanse autoriteiten wordt overgedragen en over de manier waarop deze informatie door de Amerikaanse autoriteiten wordt beschermd. We moeten de onderhandelingen van start laten gaan en een overeenkomst over uitwisseling van informatie sluiten die levensvatbaar is en waarmee de wetten van de EU worden gerespecteerd. Als dat niet lukt, moeten we onmiddellijk stoppen met het verstrekken van iedere informatie aan de Amerikaanse autoriteiten.

Zelfs na de reactie van de Europese Centrale Bank vind ik de rol en de verantwoordelijkheid van de ECB in deze zaak nog steeds erg raadselachtig. De ECB moet zich houden zelf aan de wetgeving van de EU inzake gegevensbescherming, maar ze lijkt geen enkele verantwoordelijkheid te nemen voor haar mogelijke aandeel in deze uitwisseling van informatie.

Ik begrijp heel goed dat er bij de Verenigde Staten een duidelijke behoefte bestaat om informatie op te sporen over internationale transacties die verband kunnen houden met de financiering van het terrorisme, maar deze details hebben ook betrekking op andere soorten financiering. Met name onze Europese bedrijven lopen risico als we geen voet bij stuk houden. De overdracht van informatie moet altijd in overeenstemming zijn met onze wetgeving en onze burgers en onze Europese bedrijven moeten daarbij beschermd worden.

Nationale financiële transacties bevatten zulke gevoelige informatie dat dit punt heel serieus moet worden genomen door de Commissie en door de Raad, dit Parlement en het Congres van de Verenigde Staten.

Ulrich Stockmann (PSE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, minister Gloser, in de nieuwe onderhandelingen met de VS over de doorgifte van gegevens over vliegtuigpassagiers moet het voorzitterschap van de Raad naar mijn mening rekening houden met het volgende.

Om te beginnen dient bij de verwezenlijking van een passend veiligheidsniveau sprake te zijn van een evenredige aanpak, en daar lijkt het bij de huidige overeenkomsten aan te schorten. Die aanpak brengt met zich mee - en dat is mijn tweede punt - dat de in Europa gebruikelijke normen voor gegevensbescherming daadwerkelijk worden geëerbiedigd, en dat betekent naar mijn mening dat de status quo doorbroken moet worden. Dat kan hoofdzakelijk worden bereikt door de hoeveelheid gedragsgerelateerde gegevens te verminderen. Wat de overgang op de pushmethode betreft, weet ik dat Austrian Airlines deze methode van meet af aan naar tevredenheid heeft gehanteerd. Deze gaat gepaard met een zorgvuldig afgebakend kader voor het gebruik van de gegevens, een maximale opslagduur en natuurlijk ook de mogelijkheid gerechtelijke stappen te ondernemen in geval van misbruik.

Minister, u zei terecht dat er zo spoedig mogelijk rechtszekerheid moet worden geschapen voor de Europese luchtvaartmaatschappijen. Als politicus die zich bezighoudt met vervoer kan ik daarin meegaan. De doorgifte van gegevens met het oog op terreurbestrijding heeft echter een internationale dimensie, en daarom moeten er internationale overeenkomsten worden gesloten met regels voor gegevensbescherming die internationaal bindend zijn. Dat moet de insteek van de onderhandelingen zijn.

Wat we steeds voor ogen moeten houden is het behoud van ons recht op vrijheid van mobiliteit, dat enkel realiseerbaar is in een open samenleving waarin de burgers zich vrij kunnen bewegen zonder bloot te staan aan algemene verdenking. Wij, als leden van het Parlement, kunnen niet dulden dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden en dat er verschillende niveaus van gegevensbescherming worden

gehanteerd voor de Amerikanen en de niet-Amerikanen. Ik vertrouw erop dat het Duitse voorzitterschap van de Raad bij de onderhandelingen vastberaden optreedt. Ik weet dat dat niet eenvoudig zal zijn.

Alexander Alvaro (ALDE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de commissaris, het moet u te denken geven dat vanuit alle fracties dezelfde geluiden komen. De boodschap is dat een transatlantisch partnerschap noodzakelijk is en dat wij bondgenoten zijn in de strijd tegen terreur. In dit soort zaken kunnen we het echter niet stellen zonder geloofwaardigheid, vertrouwen en transparantie, en ook wat dat betreft zit iedereen op dezelfde golflengte.

Laten we beginnen met geloofwaardigheid. Ik kan me nog heel goed herinneren dat de commissaris in zijn laatste bijdrage hier vol lof sprak over de bepalingen inzake gegevensbescherming van de overeenkomst. Gezien de eisen die wij stellen inzake rechtsbescherming van gegevens geloof ik niet dat deze lof geheel gerechtvaardigd is. Bij de doorgifte van gegevens van vliegtuigpassagiers zijn er geen verplichtingen betreffende de verstrekking van informatie en inlichtingen, of rechten van betrokkenen om deze te laten wijzigen. Waar blijft dan de geloofwaardigheid als u de besprekingen met de Verenigde Staten 'onderhandelingen' noemt? U staat met de rug tegen de muur, met het pistool op de borst. De Verenigde Staten dreigen dat er geen vliegtuigen meer mogen landen en de Europese Unie heeft in geen van haar instellingen de ruggengraat om te zeggen dat we ondanks alle begrip niet met ons laten sollen.

De geloofwaardigheid wordt verder ondermijnd door de voortdurende toezegging dat het Parlement bij alles wordt betrokken. Als u dit serieus meent, laat ons dan aanschuiven aan de tafel. Nodigt u ons uit en bewijst u dat u geen holle woorden spreekt.

Dan over transparantie. Wie van de Europese burgers weet nu eigenlijk dat, als hij in een vliegtuig stapt, er 34 gegevensrecords, waaronder over voedsel, zitplaats enzovoort, worden doorgegeven? Niemand weet dat. Ik heb onlangs nog in een programma met burgers hierover gediscussieerd. Niemand is daarvan op de hoogte als men het vliegtuig instapt.

Wij staan achter u, maar neemt u ons dan ook mee en laat u ons niet aan de zijlijn staan!

Frieda Brepoels (PPE-DE). - Voorzitter, collega's, het SWIFT-debat past heel duidelijk in de bredere discussie over het moeilijke evenwicht tussen de strijd tegen het terrorisme enerzijds en de bescherming van de fundamentele mensenrechten en de persoonlijke levenssfeer anderzijds. Maar niet alleen is er een duidelijke breuklijn tussen de Europese en de Amerikaanse aanpak, maar ook raakt men het niet eens over een gemeenschappelijke definitie voor terrorisme. De commissaris heeft hier aangegeven hoe hij voor de toekomst een Europees instrument wil uitbouwen dat hieraan voldoet, maar dat is natuurlijk niet voor morgen. We blijven natuurlijk met de situatie vanuit het verleden en het heden en daar heb ik toch wel wat vragen over. Tot op de dag van vandaag worden er gegevens doorgespeeld, alsof er niks aan de hand is, in het SWIFT-dossier. De conclusies van de rapporten zowel van de Belgische privacy-commissie als van het Europese Comité zijn heel duidelijk en eensluidend: er is wel degelijk sprake van een inbreuk op de Belgische en Europese regels inzake databescherming. Het Belgische gerecht heeft intussen beslist om SWIFT niet te vervolgen en de Belgische overheid ziet ook geen gaten in het voortzetten van die onwettige praktijken. Ik zou dan ook willen vragen welke reactie Europa hierop heeft. Zal de Commissie alsnog een inbreukprocedure tegen België starten? Zo ja, wanneer komt die beslissing er? Zo neen, wat zal de Commissie dan wel ondernemen om ervoor te zorgen dat de Europese privacy-regels hic et nunc gerespecteerd worden in alle lidstaten en dus ook in België?

Tenslotte, op de Raad van 15 december werd de SWIFT-zaak ook aangekaart door de Belgische regeringsleider die pleitte voor een Europese aanpak. Ik begrijp van het voorzitterschap dat het onderzoek nog bezig is, maar ik heb een heel duidelijke vraag: staan de Raad en daarmee dus ook alle lidstaten achter het idee om deze kwestie te regelen via een Europees instrument?

Sarah Ludford (ALDE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik twijfel niet aan de integriteit van commissaris Frattini en aan zijn inzet voor een goede gegevensbescherming. Maar ik denk dat de Commissie en de Raad in het geval van het misbruik van SWIFT-gegevens net zo weinig ruggengraat toont als ze in de afgelopen vier jaar heeft getoond ten aanzien van de PNR-gegevens. Dit zijn Europese gegevens, gegevens van Europese burgers die voor commerciële doeleinden beschikbaar worden gesteld in Europa en onder bescherming van de Europese wetgeving inzake gegevensbescherming staan. Ondanks de herhaalde en aanhoudende eisen van de leden van dit Parlement heeft de EU - in de niet erg sterke handen van de Commissie en de Raad - echter een grote mate van extraterritoriale jurisdictie van de VS

toegestaan. De EU moet in ieder mondiaal kader voor grootschalige uitwisseling van commerciële gegevens voor veiligheidsdoeleinden haar eigen wetten en beginselen met kracht naar voren brengen.

Commissaris, u zegt dat het 'onwaarschijnlijk' is dat SWIFT-gegevens zijn gebruikt in het Automated Targeting System, dat een systeem is waarin profielen worden aangemaakt en een risicofactor aan iedere persoon wordt toegewezen op basis van een aantal aannames - en zonder twijfel stereotypen - die worden afgeleid van hun gedrag en kenmerken. Maar waarom weet u niet zeker of er al dan niet SWIFT-gegevens zijn gebruikt in het ATS? Wat betreft de PNR-gegevens aanvaardt u de verzekering van het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid dat het gebruik van PNR-gegevens voor het aanmaken van profielen plaatsvindt met inachtneming van de garanties uit de PNR-overeenkomst. Maar bent u het eens met die opvatting van het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid? Ja of nee? Het ontbreken van duidelijke antwoorden ondermijnt het vertrouwen, en ik denk dat we recht hebben op die duidelijke antwoorden als het om de juridische beoordeling door de Commissie gaat.

Corien Wortmann-Kool (PPE-DE). - Voorzitter, commissaris Frattini, u was heel duidelijk in uw onderhandelingsinzet. Volledige naleving van de grondrechten, inclusief de privacy, daar is - zoals we dat met een goed Nederlands spreekwoord zeggen - geen woord Spaans bij en wij zullen u ook aan die onderhandelingsinzet houden. Voorzitter, het werkt dan ook niet om met 780 europarlementariërs op de stoel van de onderhandelaars te gaan zitten. Dat werkt niet. Maar, het betekent wel dat de Raad ambitieus moet zijn in de onderhandelingen. En ik hoor de Raad toch vooral de leeuwen en de beren schetsen die u op de weg kunt tegenkomen. Maar bent u het ook eens met die onderhandelingsinzet die commissaris Frattini heeft geschetst, want ook u zullen we daaraan houden.

Het gaat hier nu om SWIFT en SWIFT is geen bank, maar dat betekent niet dat dat een vrijbrief is om de privacyregels niet serieus te nemen en niet na te leven. Het is goed, commissaris Frattini, dat u onderzoek doet, maar u zult ook snel juridische maatregelen moeten nemen om het vacuüm op te lossen, want gegevensuitwisseling van SWIFT moet ook de toets van de Europese privacyregels kunnen doorstaan.

Terreurbestrijding moet ook financiële transacties kunnen onderzoeken in dat kader, want dat kan het spoor zijn naar terroristische organisaties. Mij valt op dat veel burgers veel meer begrip hebben voor de lastige dilemma's die we daarin tegen komen. Dat kunnen we niet op een achternamiddag oplossen. Ik ben bijvoorbeeld heel verbaasd over het feit dat de regels betreffende vloeistoffen in vliegtuigen niet tot veel meer commotie hebben geleid. Maar dit alles mogen we niet als een excuus gebruiken. Er moet stevig onderhandeld worden. Ook de suggestie van collega Radwan om dit ook breder in G7-verband op te pakken, wil ik graag ondersteunen.

Hubert Pirker (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Raad, mijnheer de voorzitter van de Commissie, voor iedereen hier staat buiten kijf dat er in de toekomst meer gedaan zal moeten worden aan terreurpreventie. De vraag is echter steeds weer welke middelen en strategieën daarbij gebruikt moeten worden. Zonder twijfel maken gegevensuitwisseling en internationale samenwerking evenzeer deel uit van de aanpak in dit verband als gegevensbescherming en rechtszekerheid. Ik steun, zoals allen hier, de transatlantische samenwerking op dit vlak.

We moeten zorgen voor een evenwicht tussen veiligheid en terreurbestrijding enerzijds en gegevensbescherming anderzijds. De onderhandelingen over een nieuwe overeenkomst moeten dus worden gekoppeld aan bepaalde basisvoorwaarden.

Ten eerste mag de bescherming van persoonsgegevens niet beneden het niveau terechtkomen dat reeds in de interim-overeenkomst is afgesproken. Ten tweede moeten gedane beloftes worden nagekomen en moet er rechtszekerheid komen voor luchtvaartmaatschappijen. Dat betekent dat de pushmethode moet worden ingevoerd, die ons in staat stelt te controleren welke gegevens op welk tijdstip aan wie worden geleverd. Daarnaast moet uiteraard worden vastgesteld voor welk doel de gegevens mogen worden gebruikt, en dat doel mag enkel bestaan uit preventie en bestrijding van terrorisme. Voorts moet er in de toekomst op dit gebied een plicht tot informatie van reizigers komen.

Dan nog een laatst doch niet onbelangrijk punt: tijdens de onderhandelingen over de nieuwe overeenkomst moet toegevoegde waarde worden gecreëerd. De instanties in de Verenigde Staten moeten in geval van terreurverdenking worden verplicht de bevoegde justitiële en politieke autoriteiten van de lidstaten en de bevoegde instanties van de Europese Unie, te weten Europol of Eurojust, op de hoogte te stellen. Als dit alles gewaarborgd is, beschikken wij over een nieuw instrument dat voorziet in meer veiligheid voor de burgers van de Europese Unie.

Günter Gloser, *fungerend voorzitter van de Raad*. - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, waarde collega's, om te beginnen dank ik u voor alle opmerkingen en suggesties en natuurlijk ook voor het kritische commentaar, of men dit nu prettig vindt of niet. Daaruit kan men in een debat afleiden of men zich al dan niet op de juiste weg bevindt en of iets moet worden rechtgezet wat in het verleden wellicht verkeerd is uitgepakt.

Niet alleen rechtsbescherming en rechtszekerheid, maar ook de vraag hoe wij bepaalde vormen van het internationale terrorisme moeten aanpakken worden unaniem als belangrijke punten beschouwd. Het een mag het ander in geen geval uitsluiten. Als het gaat om PNR en SWIFT hebben we echter te maken met verschillende situaties.

Ik heb in de verklaring van het voorzitterschap nog eens uitdrukkelijk de aandacht gevestigd op het samenspel en de samenwerking met de Commissie. Op basis daarvan willen we gezamenlijk tot een regeling komen die rechtszekerheid biedt. Daarbij komen veel zaken aan de orde - waar u daar vandaag al op hebt gewezen - zoals de vraag hoe uitgebreid de informatie is, welke toegang men heeft en welke controles door de wederpartij moeten worden verricht. Soortgelijke vragen doemen eveneens op in verband met SWIFT, waarbij ik graag wil ingaan op de opmerking van collega Radwan. Of het nu op de agenda staat van de G7 of G8, dan wel aan de orde komt in het kader van de betrekkingen tussen de Europese Unie en de VS is me om het even. Waar het om gaat is dat dit vraagstuk wordt aangepakt.

Het is niet erg doelmatig om ons over een keur van aspecten te buigen, want uiteindelijk gaat het enkel hierom: gegevensbescherming, rechtszekerheid en de inrichting van het transatlantisch partnerschap, waarbij wij de opvatting huldigen dat er in het partnerschap geen sprake mag zijn van eenrichtingverkeer. Het gaat erom dat we samenwerken en elkaar niet tegenwerken.

Wij hebben deze informatie nodig en bij ontmoetingen in het kader van de betrekkingen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten moet het mogelijk zijn om hier zonder omwegen over te spreken. Het is namelijk van belang dat wij het hoofd bieden aan het gevaar waar hier en daar in dit Parlement al op gewezen is. Ik kan alleen maar zeggen hoe goed het is dat dit vraagstuk openlijk aan de orde wordt gesteld. Wanneer worden we opnieuw geconfronteerd met een geval waarin gegevens mogelijk onveilig zijn gebruikt? Met die vraag zouden wij ons graag bezig willen houden. Zonder nu in technische details te treden, zeg ik dit heel bewust, waarbij ik denk aan SWIFT. Waar zijn de gegevens? Zijn ze hier en zouden we alles kunnen reguleren en beperkingen op kunnen leggen, zodanig dat de gegevens niet worden doorgegeven? Of zijn de gegevens al in Amerika, waar men, gezien de aard van de gegevensbescherming daar, er heel eenvoudig toegang toe kan verkrijgen? Dat laatste impliceert dat onze invloed tot nul gereduceerd is.

De vraag is welke invloed de Europese Unie heeft op gegevens die worden doorgegeven en elders als het ware zo kunnen worden opgeroepen. Het betreft hier een heel ingewikkelde procedure, zeker met betrekking tot SWIFT. Dit alles zou aanleiding moeten zijn tot een diepgaande bespreking van dit onderwerp, waarbij het van belang is dat wij in de Europese Unie instaan en opkomen voor bepaalde waarden en laten blijken hoe belangrijk het is dat het bestaande evenwicht in stand blijft. We hoeven het niet over alles eens te zijn als we het hebben over de strijd tegen het internationale terrorisme, maar alles moet wel zorgvuldig worden afgewogen.

Commissaris Frattini heeft daar geen misverstand over laten bestaan door niet alleen de veiligheid voor personen, maar ook rechtsbescherming en een heel hoog niveau van gegevensbescherming, zoals we die in de Europese Unie genieten, op de eerste plaats te stellen. Ik verzeker u dat al de door u genoemde facetten, ook die in verband met PNR en SWIFT, tevens aan de orde zullen komen bij de komende onderhandelingen.

Franco Frattini, *vice-voorzitter van de Commissie*. - (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik zal zoals altijd heel oprecht zijn in mijn antwoord aan het Parlement en ik zal ook de punten bespreken ten aanzien waarvan ik het niet met u eens ben.

Ten eerste weet de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken - en haar voorzitter, de heer Cavada, is hier aanwezig - maar al te goed dat ik nooit, onder geen enkele beding, informatie heb geweigerd of achtergehouden, ook geen vertrouwelijke informatie die ik aan de commissie en dus aan het Parlement had kunnen overdragen. Ik ben van plan om op dezelfde manier verder te gaan, zoals ik in mijn inleiding al zei. Daarom deel ik niet de mening - die in feite een intentieproces is - dat de Europese instellingen, en het Parlement in het bijzonder, het gevaar zouden lopen om uitgesloten te worden van dit politieke proces.

U weet dat ik voorstander ben van uw politieke betrokkenheid, ook daar waar de Verdragen dat niet toestaan. Ik heb het al duizend keer gezegd en ik zal het nogmaals zeggen: we zullen wel een manier vinden, en daarom juich ik het idee van de heer Cavada toe om tot een akkoord te komen met het Amerikaanse Congres, opdat wij de politieke fases van deze onderhandelingen kunnen volgen. Het is ook duidelijk dat - in tegenstelling tot hetgeen iemand hier zei - dit debat invloed heeft gehad op de transatlantische betrekkingen. Ik ben ervan overtuigd dat, als Europa een politieke rol wil vervullen op het wereldtoneel, het een algeheel evenwicht moet zien te vinden tussen het recht - dat ik persoonlijk eerder als een plicht beschouw - op vervolging van en onderzoek naar terroristen en de plicht tot bescherming van de grondrechten, zoals het recht op vertrouwelijkheid van persoonsgegevens.

Het is daarom - zoals de fungerend voorzitter van de Raad zojuist al zei - duidelijk dat als wij streven naar een allesomvattend evenwicht met de Verenigde Staten, we dat doen omdat we ervan overtuigd zijn dat de transatlantische betrekkingen van cruciaal belang zijn, en daarbij denk ik niet alleen aan Europa's verleden, maar met name ook aan zijn heden en toekomst.

Zoals velen onder u weten, heb ik reeds tijdens talloze gelegenheden gedetailleerde antwoorden gegeven, in het bijzonder in de Commissie burgerlijke vrijheden natuurlijk. Ik spreek met het Parlement wanneer het Parlement mij uitnodigt, en ik spreek met de commissies als zij me daarom vragen. Met het oog op het pushsysteem bijvoorbeeld, heb ik in december aangekondigd dat, wat PNR-gegevens betreft, met een dergelijk systeem geëxperimenteerd zou worden en daarmee voor het einde van de maand zou worden begonnen, en dat is ook gebeurd. Het experiment ging van start met het 'Customs and Border Protection System' van de Amerikaanse administratie en Amadeus. Er is een technisch punt met betrekking tot verzoeken om ad-hocgegevens, maar het is een technisch probleem, aangezien het pushexperiment reeds van start is gegaan, zoals ons beloofd was.

Met betrekking tot het aantal gegevens heb ik met belangstelling geluisterd naar hetgeen velen onder u hebben gezegd over de 34 gegevens die momenteel onderwerp zijn van de PNR-overeenkomst. Ik kan u in aller duidelijkheid zeggen dat ik, in het kader van mijn rol in de onderhandelingen, voornemens ben aan te dringen op een vermindering van het aantal gegevens, maar ik doe dat niet omdat ik de gedachte onderschrijf dat de VS er teveel zouden vragen. Als alle 34 gegevens nuttig waren voor de vervolging van terroristen, zou ik u onbevreesd durven zeggen dat die 34 gegevens noodzakelijk zijn. De werkelijk nuttige gegevens zijn waarschijnlijk de genoemde 19 gegevens, dat wil zeggen een veel kleiner aantal.

Geloof u mij: bij de verwerking van gegevens gaat het niet zozeer om het principe van het aantal gegevens, maar veeleer om het principe van het nut van de gegevens, en daar zal ik mij tijdens de onderhandelingen voor inzetten. Ik ben niet van plan om mij te scharen achter het idee dat, als we het aantal van 34 gegevens zouden verminderen tot 15, we hoe dan ook goed werk hebben afgeleverd. Het kan best zijn dat wij dan slecht werk hebben afgeleverd, namelijk als men met enkele van de uitgesloten gegevens een terroristische aanval had kunnen voorkomen. Over één ding bestaat er bij mij geen twijfel: ik ben er rotsvast van overtuigd dat het voornaamste doel is om het systeem doeltreffender te maken. Wie hebben er toegang tot de gegevens? Waarvoor? Om hoeveel gegevens gaat het en gedurende hoe lang? Over deze punten van de overeenkomst gaan we binnenkort onderhandelen en het Parlement zal, zoals ik al zei, geïnformeerd worden.

Dames en heren, velen van u zijn van mening dat passagiersinformatie de ontbrekende factor is binnen het PNR-systeem. Het is niet onvoorstelbaar dat, als er geen consensus wordt bereikt tussen beide partijen, er eind juli geen overeenkomst is. Ik denk nu hardop, maar ik zie dan een heel gemakkelijke oplossing. Dan krijgt elke passagier die een ticket koopt naar de Verenigde Staten een blaadje dat hij moet ondertekenen en waarop staat dat zijn gegevens op een bepaalde manier worden behandeld. Als dat zou gebeuren - en ik hoop van harte dat dat nooit het geval zal zijn - zouden we zeker hebben gezorgd voor informatie van passagiers maar dan zullen, zonder een overeenkomst op Europees niveau, de rechten van de passagiers beperkt blijven tot de particuliere sfeer, al naar gelang het contract voor het luchtvervoer. Dit moeten we onder elk beding zien te vermijden, en daarom moeten we alles in het werk stellen om een nieuwe Europese overeenkomst te bereiken. Het alternatief zou heel eenvoudig zijn. Dan zou men alleen maar een aantal beperkingen in het contract voor het luchtvervoer hoeven te accepteren, en ik denk dat de meerderheid die met goede bedoelingen naar de Verenigde Staten wil gaan, het zou ondertekenen. Hiermee geven we echter een Europese rol op die we al vervuld hebben en absoluut willen blijven vervullen. Daarom hebben we behoefte aan nieuwe onderhandelingen, onder meer om het aantal gegevens te verminderen, maar dan wel op een dusdanige manier dat de vermindering van het aantal gegevens de strijd tegen het terrorisme niet in gevaar brengt.

Met betrekking tot het ATS-systeem heb ik de Commissie burgerlijke vrijheden laten weten dat ik schriftelijke garanties van de Verenigde Staten heb ontvangen over de naleving van de PNR-overeenkomst. Tijdens een interventie in dit Parlement werd mij verweten dat ik de juistheid van deze bewering niet had gecontroleerd. Dames en heren, als ik de bevoegdheid zou hebben om vanuit Brussel het gedrag van de Verenigde Staten op Amerikaanse bodem te onderzoeken, zou ik een bevoegdheid bezitten die geen enkele autoriteit op Europees of nationaal niveau ooit heeft gehad of zal hebben. Alles is mogelijk, maar één ding kan ik niet: de juistheid van die brief toetsen, zoals mij werd gevraagd in die toespraak. Als ik een formeel antwoord ontvang waarin staat dat alle regels zijn nageleefd, ben ik, tot het tegendeel is bewezen, verplicht om te geloven dat dat de waarheid is. Dat is hoe bondgenoten met elkaar omgaan, mits u het bewijs van het tegendeel levert - waar ik eerlijk gezegd niet over beschik en ik ben hier geheel oprecht over - want anders moeten we een permanent onderzoek instellen naar elk klein detail uit de brieven van de Verenigde Staten.

Mevrouw Roure vroeg mij of we het Parlement de informatie kunnen geven over het onderhandelingsmandaat. Zoals u weet gaat het hierbij om geclassificeerde informatie, maar zoals ik al zei, zullen we niettemin, ook al is deze informatie geclassificeerd, een manier vinden om het Parlement op de hoogte te houden, met andere woorden wij zullen een manier vinden om u politiek te informeren zonder de bepalingen van het Verdrag te schenden op grond waarvan geclassificeerde ('EU restricted') informatie niet openbaar gemaakt mag worden. Ik stel de volgende politieke oplossing voor: als het Verdrag zo aangepast wordt dat er een mechanisme wordt gevonden waarmee de als geheim geclassificeerde stukken kunnen worden doorgegeven aan het Parlement, zal ik een dergelijk mechanisme onbevreesd toepassen. Het gaat er echter om dat wij de hinderpaal overwinnen die het ons onmogelijk maakt om het Parlement te informeren in geval van geclassificeerde stukken: ik houd u hierover op de hoogte.

Mijnheer de Voorzitter, veel mensen hebben opgeroepen tot een kaderovereenkomst, en ik denk dat dat de juiste weg is. Een kaderovereenkomst inzake gegevensoverdracht is precies hetgeen we samen met het voorzitterschap hebben opgepakt. Wij hebben een gemengde werkgroep opgezet die zich buigt over een aantal onderwerpen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, en deze werkgroep staat dus los van de SWIFT-kwestie en de PNR, waar parallelle wegen worden gevolgd. Wij denken dat het nu tijd is om een transatlantische overeenkomst te sluiten - een kaderovereenkomst - met de Verenigde Staten over de verwerking van persoonsgegevens. Wij zijn van plan om aan een dergelijke overeenkomst te werken, opdat de door te geven soorten van gegevens, de redenen van doorgifte en de tijdsduur kunnen worden vastgesteld.

Dames en heren, er is echter nog een punt dat tijdens dit debat niet aan de orde is gekomen, maar wat wel besproken dient te worden: hoe kunnen we de vertrouwelijkheid van de technische informatie, die deel uitmaakt van deze overeenkomst, bewaren? Aangezien het hierbij gaat om onderzoeksprocedures zouden we criminelen een dienst bewijzen als deze informatie bekend werd. Zulke informatie moet vertrouwelijk blijven. Er bestaat dus nog een ander probleem, want het is duidelijk dat we verdachte terroristen een machtig instrument in handen geven als we details prijsgeven over hoe ze gecontroleerd worden. Kunnen we hier een oplossing voor vinden? Ik ben daar rotsvast van overtuigd, maar dan moet wel de politieke bereidheid daartoe aan beide kanten aanwezig te zijn.

Ik wil graag afsluiten met een laatste overweging. Dit alles is geen rechtvaardiging voor de individuele schendingen van het Europees recht en voor de tekortkomingen van de wetgeving in de SWIFT-zaak. U herinnert zich misschien nog wel dat, toen nog niemand sprak over een Europese overeenkomst, ik reeds in de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken heb gesproken over de behoefte aan een dergelijke overeenkomst. Het is namelijk veel beter om een wetgevend gat te dichten met Europese regelgeving dan ieder afzonderlijk lidstaat de mogelijkheid te bieden om het naar eigen inzicht op te vullen. De SWIFT-zaak is emblematisch: van de zeventwintig lidstaten hebben er slechts zeven geantwoord. Dat is een teken dat het vraagstuk op Europees niveau aangepakt dient te worden.

Om al deze redenen kan ik u verzekeren dat 1) ik van mening ben dat een politieke overeenkomst essentieel is en dat een dergelijke overeenkomst zonder het Parlement een zeer zwakke legitimiteit zou bezitten, en 2) een dergelijke politieke overeenkomst gericht moet zijn op constructieve probleemoplossing, zonder dat met de vinger wordt gewezen naar de Verenigde Staten - alsof de VS het probleem zijn. Het probleem, dames en heren, zijn de terroristen, niet de Verenigde Staten.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten. De stemming vindt tijdens de volgende vergaderperiode plaats.

Omdat het tijd is voor het volgende agendapunt, wordt de vergadering niet onderbroken.

Ik wil de tolken graag bedanken voor hun tegemoetkomendheid en professionaliteit. Zonder hen zou dit Parlement niet kunnen functioneren.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL). - *(PT)* De Society for Worldwide Interbank Financial telecommunications (SWIFT) draagt passagiersnamen en persoonsgegevens over aan de veiligheids- en inlichtingendiensten van de Verenigde Staten. Dat is onaanvaardbaar en deze praktijk wordt daarom al maandenlang veroordeeld. De Commissie en het Duits voorzitterschap heeft op de vragen die hier in Parlement zijn gesteld echter geen antwoorden verstrekt die volledige opheldering van zaken zouden kunnen geven. En ze hebben niets gedaan om een einde te maken aan deze flagrante schending van de rechten, vrijheden en garanties van de burgers.

In de antwoorden van de Commissie en de fungerende voorzitter wordt met geen woord gerept over de praktische maatregelen die moeten worden genomen om een einde te maken aan deze illegale en onaanvaardbare praktijken. Daarin wordt ons niet verteld wat er gedaan moet worden om van de regering van de VS volledige opheldering te eisen.

Deze opstelling is welbeschouwd tekenend voor de passieve en ondergeschikte houding die de Raad aanneemt ten aanzien van de door de VS bedreven chantage en al de daarmee verband houdende eisen.

Tot slot moet ik ook wijzen op de pogingen van degenen die van dit soort situaties gebruik maken om bij het stemmen over onderwerpen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken in de Raad steeds vaker met een gekwalificeerde meerderheid te stemmen. Maatregelen die onder het mom van de "oorlog tegen het terrorisme" inbreuk maken op de grondrechten van de burgers dienen ondubbelzinnig te worden afgewezen.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL). - *(EL)* Met hun verklaringen hebben de Commissie en de Raad beide bevestigd dat zij aan eisen van de VS tegemoet zullen blijven komen. Zij zullen voor alle Europese burgers "dossiers" aanleggen met persoonsgegevens en die gegevens doorgeven aan de geheime veiligheidsdiensten van de VS.

Niet alleen hebben de vertegenwoordigers van het Duits voorzitterschap en de Commissie toegegeven dat er geen enkel verschil bestaat tussen de nieuwe overeenkomst met de VS inzake de overdracht van persoonsgegevens van naar de VS vliegende passagiers en de huidige, maar ze hebben zelfs op cynische wijze bekend van plan te zijn het SWIFT-schandaal te legaliseren door zogenaamd principes vast te stellen voor de overdracht aan de VS van gegevens inzake financiële transacties van Europese burgers, zodat deze overdracht "legaal" wordt.

Zij hebben ook onomwonden verklaard dat zij niet de grote fout zullen begaan om de relaties tussen de EU en de VS te verstoren. Wat de bescherming van de grondrechten, de persoonsgegevens en het privé-leven betreft zullen wij proberen de Amerikanen, 'onze vrienden', ervan te overtuigen deze te eerbiedigen. Dat zal dan waarschijnlijk net zo gaan als in Irak en Afghanistan!

Daaruit blijkt glashelder dat de beleidsvormen van de EU en de VS identiek zijn, hetzelfde reactionaire en ondemocratische karakter hebben en even gevaarlijk zijn voor de democratische rechten en de volksoverheden, omdat de "strijd tegen het terrorisme" wordt gebruikt als het noodzakelijke voorwendsel om de grondrechten te beknotten.

VOORZITTER: ADAM BIELAN

Ondervoorzitter

20. Spreektijd van één minuut (artikel 144 van het Reglement)

De Voorzitter. - Aan de orde zijn de opmerkingen van één minuut over kwesties van politiek belang.

Zsolt László Becsey (PPE-DE). - *(HU)* In mijn thuisregio, de zuidelijke provincies van de Hongaarse vlakten, is er grote opwinding ontstaan over de ontdekking door de politie van een enorme hoeveelheid gemeentelijk afval, vijfduizend ton tot nu toe, dat waarschijnlijk afkomstig is uit Duitsland. Het onderzoek loopt nog, met medewerking van de Duitsers. Maar feit is dat een dergelijke hoeveelheid vuilnis, en wie weet hoeveel meer nog, uit Duitsland verdwenen is. Zoiets kan niet ongemerkt voorbijgaan aan de

nauwgezette Duitse overheden. Hoewel dit soort dingen door de EU is verboden, grijpen ze steeds meer om zich heen als gevolg van het vrije verkeer van goederen, en ondermijnen ze in mijn regio in ernstige mate de waarde die aan het lidmaatschap van de EU wordt gehecht.

Daarnaast hebben enkele Duitse en Oostenrijkse bedrijven al meerdere schandalen veroorzaakt in Hongarije door via grote winkelketens voedsel op de markt te brengen waarvan de uiterste houdbaarheidsdatum was verstreken en op die manier gebruik te maken van de zuinige koopgewoonten van de mensen in de nieuwe lidstaten die de grootste moeite hebben om rond te komen.

Dit vraagt om ingrijpen, niet alleen door de Duitse en Oostenrijkse autoriteiten, maar ook door de Europese Unie, die niet alleen maar moet aandringen op een terughoudender bestuur in de lidstaten die in de wachtkamer van de euro zitten: voor consumentenbescherming zijn juist meer mensen nodig.

Józef Pinior (PSE). - *(PL)* Mijnheer de Voorzitter, Ryszard Kapuściński is overleden, een van de grootste hedendaagse schrijvers. Ryszard Kapuściński schreef in zijn vele verslagen uit alle continenten, in zijn hele oeuvre, de waarheid over de wereld in de tweede helft van de twintigste eeuw en het begin van onze eeuw. In zijn boeken deed hij verslag van de dekolonisatie in de jaren zestig, de val van dictaturen in de jaren tachtig en de positieve maar ook de duistere kanten van de globalisering in onze tijd.

Ryszard Kapuściński was een modelverslaggever en denker, een geëngageerde journalist die opkwam voor de armen en verdrukten, een intellectueel die niet verbonden was aan een of ander regime, en die altijd, in Latijns-Amerika, Afrika, Ethiopië, Iran en in Polen, aan de kant stond van de vrijheid en de democratie. Zijn aanwezigheid op de scheepswerf van Gdansk tijdens de algemene staking van 1980 was een betoon van solidariteit in de strijd van de Poolse arbeiders voor vakbondsrechten en democratie. De dood van Ryszard Kapuściński betekent een groot verlies voor de Poolse en de Europese cultuur.

Marco Pannella (ALDE). - *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, we hebben zojuist het bericht ontvangen dat wederom vrouwen, kinderen, werkzoekende mannen en ambtenaren zijn vermoord in Bagdad. Door wie? Door een groep goed georganiseerde criminelen waar niemand iets vanaf weet.

Een deel van de internationale gemeenschap beschouwt ze als opstandelingen, maar ze zijn criminelen, die zelfs door de autoriteiten beschermd worden. Paul Bremer, de eerste Irakese bewindvoerder, heeft ooit gezegd dat er eerst een moratorium op de doodstraf zal zijn en pas dan het Internationaal Strafhof erkend zal worden. Momenteel erkent Irak het Internationaal Strafhof echter niet en er is geen schijn van kans dat deze bende moordenaars volgens de wetgeving vervolgd zullen worden.

Ik wil niet dat het huidige Irak een land is dat deze situatie in stand houdt in plaats van het te bestrijden.

Věra Flasarová (GUE/NGL). - *(CS)* De militaire propaganda van de Verenigde Staten heeft het over het wereldterrorisme, de as van het kwaad, en over de noodzaak tot verdediging. Vroeger werd gezegd: "Wil je vrede, bereid je dan voor op oorlog", maar nu hebben we eerder te maken met: "Bereid je een oorlog voor, spreek dan over het veiligstellen van de vrede". Ik vrees dat het Tsjechische publiek teleurgesteld is door het feit dat de radarbases van de Verenigde Staten op Tsjechisch grondgebied bedoeld zijn om bescherming te bieden tegen door niemand gedefinieerde dreigingen. Ik ben van mening dat de militaire bases van de Verenigde Staten in de Tsjechische Republiek, of waar dan ook in Europa, niet de veiligheid dienen, maar juist een bedreiging vormen voor de veiligheid van de Tsjechische Republiek en de andere Europese landen, dat ze de spanningen zullen vergroten, de behoefte aan bewapening zullen vergroten en zullen leiden tot een ernstige verslechtering van de betrekkingen met Rusland, zowel op politiek vlak als op energiegebied. De huidige Tsjechische regering ziet ofwel die risico's niet, of heeft niet de moed om de Verenigde Staten tegen te spreken. De Tsjechische publieke opinie is zich het risico echter terdege bewust, en ik weet zeker dat eveneens een groot deel van de bevolking van de Europese Unie dit risico inziet, en dat het eveneens niet de behoefte voelt om zich te laten meesleuren in de oorlogszuchtige plannen van de Verenigde Staten.

Димитър Стоянов (ITS). - *(BG)* Искам да запозная Парламента с най-новото развитие по случая с българските медици в Либия. Вчера срещу българските медицински сестри е било повдигнато ново обвинение за клевета срещу техните мъчители. Тоест, казано по друг начин, сега циничният либийски режим обвинява българските сестри за това, че те са били изнасилвани и торможени в продължение на дни и седмици.

В същото време синът на либийския диктатор Кадафи, Сейф ал Ислам, необезпокояван обикаля из територията на Европейския съюз. В същото време страни като Германия, Франция и Италия търгуват за милиарди с този диктаторски режим. Време е да сложим край на двойните стандарти! Време е да бъдат наложени истински икономически санкции срещу Либия! Време е диктаторът Кадафи да бъде бойкотиран! Време е да няма програма, аз съм против, и не трябва да има програма „Петрол срещу човешки живот”. И този Парламент трябва да защити това!

Jim Allister (NI). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, het is goed om te zien dat doorgewinterde aanhangers van het terrorisme in Noord-Ierland nu de rechtsstaat erkennen waartegen ze zo lang hebben gevochten. Maar alleen een idioot zou mondelinge beloften accepteren van mensen die tot voor kort niet terugdeinsden voor moord zonder die beloften aan de onverbiddelijke toets der tijd te onderwerpen en zonder bewijzen dat die beloften daadwerkelijk worden nageleefd.

Sinn Féin heeft zich gecommitteerd aan steun aan de politie, maar slechts zeer voorwaardelijk en alleen als daar deelname aan de regering tegenover staat. Een dergelijke chantage is onacceptabel. Echte erkenning van de rechtsstaat is onvoorwaardelijk. Bovendien kun je niet voor de volle honderd procent democraat zijn en als partij kandidaat voor regeringsdeelname zijn, als je tegelijkertijd nog steeds onlosmakelijk verbonden bent met een illegale organisatie die trots is op zijn nog altijd bestaande 'Army Council'. Dus Sinn Féin staat slechts aan het begin van een lange reis waarop ze zichzelf moet omvormen van een hulpdienst van terroristen tot een partij die geschikt is om deel te nemen aan de regering. Moge de reis werkelijkheid worden en niet virtueel blijven.

Мартин Димитров (PPE-DE). - (BG) Уважаеми господин Председател, дами и господа, искам да обърна внимание на този Парламент и на всички Европейски институции за очертаващата се енергийна криза на Балканите.

В Албания има много сериозен режим на тока, Македония едва покрива своите енергийни нужди. България вече не е износител на ток за Балканите. След затварянето на 3-ти и 4-ти блок на АЕЦ „Козлодуй” България едва покрива вътрешното си потребление.

Необходим е нов подход на европейските институции към Балканите, нова стратегия. 3-ти и 4-ти блок, които бяха затворени в началото на тази година и спрени от действие, са напълно безопасни и това се показва от множество международни изследвания. Необходим е гъвкав подход. В противен случай, тези проблеми само ще се задълбочат и само меката зима до сега скрива техния истински мащаб.

Този Парламент само с няколко гласа не подкрепи гъвкавия подход по отношение на АЕЦ „Козлодуй”, но тези възможности още не са изчерпани и ние всички заедно трябва да ги използваме, ако не искаме проблемите на Балканите да стават все по-сериозни. Прогнозите показват, че през 2007 г. и 2008 г. ще има още по-голям недостиг на ток. Така че е важно Европейската комисия и другите европейски институции да вземат отношение.

Elizabeth Lynne (ALDE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de kwestie van het opruimen van mijnen aan de orde stellen. Ik maak me ernstige zorgen over de toekomstige financiering van deze activiteit, die voor de Europese Unie van het allergrootste belang is. Hoewel de stroomlijning van de begrotingslijn voor het opruimen van antipersoonsmijnen een aantal goede aspecten heeft, zal er na december van dit jaar mogelijk een einde komen aan de financiering van deze levensreddende acties door de EU, als de nationale bevoegde autoriteiten de financiering van humanitaire ontwapening - waaronder het opruimen van clusterbommen en landmijnen - niet opnemen in het strategiedocument van hun land. Dat zou ernstige gevolgen hebben voor een groot aantal verschillende ontwikkelingsprogramma's in bepaalde landen.

Ik roep het voorzitterschap op om druk uit te oefenen op de Commissie en heel goed te kijken naar de mogelijke consequenties, waaronder het verlies aan levens door niet opgeruimde landmijnen en clustermunities.

Bairbre de Brún (GUE/NGL). - (GA) A Uachtaráin, foilsíodh tuarascáil an Ombudsman do Phóilíneacht i dTuaisceart Éireann an tseachtain seo a chuaigh thart, tuarascáil a dheimhígh claonpháirtíocht idir an péasfhórsa ansin agus scuad an mharaithegh pharlaimíleataigh aontachtacha. Níl sa tTuarascáil seo ach barr an scéil. Iis léir nuair a amharctar ar shinsearachtaid iad siúd a raibh páirt acu ann le stríoclasistigh den pháasfhórsa agus a ndearnadh tagairt dóibh san fhiosrú seo, gur cleachtadh polaitiúil agus riaracháin í an chlaonpháirtíocht arbh ann di ag gach leibhéal den pháasfhórsa sin - an RUC - agus i Rialtas na

Breataine. Is í an mhórchéist anois ná cad é a dhéanfar leis an tTuarascáil agus cad é an gníomhú a ghlacfar. In ainneoin sin, ghlac Sinn Féin cinneadh stairiúil chun tacaíocht a thabhairt don tSeirbhís Phóilíneachta nua. Tá deis shuntasach ann anois le haghaidh tuilleadh dul chun cinn i bPróiseas na Síochána in Éirinn. D'iarrfainn ar pháirtí an DUP de chuid Ian Paisley, agus ar fheisire seo acu Jim Allister go háirithe, oibriú le Sinn Féin, oibriú liomsa chomh maith chun an dul chun cinn sin a chinntiú i bPróiseas na Síochána in Éirinn.

Jana Bobošíková (NI). - *(CS)* Mijnheer de Voorzitter, met deze bijdrage reageer ik op het optreden van de voorzitter van de Commissie constitutionele zaken van dit Parlement. De heer Leinen beschuldigde deze week de president van de Tsjechische Republiek, Václav Klaus, in verband met zijn mening over de Europese Grondwet, ervan dat het door de heer Klaus gevoerd beleid indruist tegen de belangen van zijn eigen land en tegen die van zijn burgers. Ik kan Jo Leinen verzekeren dat hij zich vergist. De afkeuring van de Europese Grondwet in de huidige vorm is van wezensbelang voor de Tsjechische Republiek, en president Klaus doet dus niets anders dan zijn presidentiële grondwettelijke belofte nakomen. Jo Leinen zou niet alleen eenzijdig de deugden van de Europese Grondwet moeten aanprijzen, maar even luid moeten verkondigen dat die Grondwet bijvoorbeeld onterechte en onbeperkte voordelen oplevert voor Duitsland, het land dat hijzelf vertegenwoordigt. Indien de heer Leinen niet spreekt over alle aspecten van de Europese Grondwet en niet ophoudt de mogelijke gevolgen voor sommige landen te verzwijgen, dan is hij degene die de belangen van de EU-burgers met de voeten treedt, en is hij degene, en niet de Tsjechische president, die een rem zet op het Europese integratieproces.

József Szájer (PPE-DE). - *(HU)* In Hongarije, een van de oude democratieën van Europa en nog maar enkele jaren lid van de Europese Unie, heeft de politie, met nauwelijks verholen steun van de regering, gedurende meerdere maanden in ernstige mate het grondrecht van vergadering van de burgers beperkt. Wij Hongaren zijn trots op het Hongaarse parlamentsgebouw en we hebben het grote plein waaraan het ligt naar de grootste held uit de Hongaarse onafhankelijkheidsoorlog genoemd: Lajos Kossuth. Dit plein heeft een beslissende rol gespeeld in de Hongaarse geschiedenis van de afgelopen honderd jaar. Dit is het plein dat het hoofd van de politie van Boedapest drie maanden geleden illegaal en in strijd met het recht van vergadering afsloot om de burgers ervan te weerhouden door te gaan met demonstreren. De Hongaarse grondwet en alle internationale verdragen inzake burgerlijke vrijheden verbieden de ongerechtvaardigde beperking van een grondrecht als het recht van vergadering. Toch is het in het hart van Europa, op het grote plein van Boedapest, op het Kossuth-plein, al drie maanden verboden om uiting te geven aan politieke opvattingen. Dat is onacceptabel. Dit is niet alleen een zaak voor Hongarije, maar eerder een scherpe aanval op de Europese democratische waarden, die wij allen delen. Tot slot, mijnheer de Voorzitter, wil ik uiting geven aan mijn blijdschap over het feit dat u het bent geweest, mijnheer Bielan, die mij het woord heeft gegeven.

Yannick Vaugrenard (PSE). - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de opkomst van extreem rechts in Europa is een punt van grote zorg en de oprichting van een extreemrechtse fractie binnen ons Parlement werpt een smet op onze eigen geschiedenis, en dat iets meer dan zestig jaar na de bevrijding uit de concentratiekampen. Europa is ontstaan vanuit de gedachte dat dergelijke misstappen uit het verleden nooit meer mogen plaatsvinden. Tegenwoordig zijn er echter enkele Parlementsleden die deze misstappen willen vergeten of, erger nog, ontkennen. Daardoor dreigt een klimaat te ontstaan waarbinnen een dergelijk drama uit de geschiedenis zich kan herhalen.

Dat is onaanvaardbaar en het politieke cordon sanitaire dat is opgetrokken om de democratie voor bederf te behoeden, is hoe nodig ook niet toereikend. Het onbehagen is in de kern niet alleen politiek en filosofisch, maar ook economisch en sociaal. Gebrek aan welbevinden leidt tot onbehagen, met als mogelijk gevolg angst voor de ander en zijn anders-zijn.

Laten we dus meer solidariteit betonen en aandacht schenken aan de mensen die in onze tijd uitgesloten en vergeten zijn, zodat degenen die het ongeluk en de ellende van anderen misbruiken, niet de Europese democratie bezoedelen waarvoor zo hard is gevochten.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). - *(PT)* Bij de fabriek van de multinational Yasaki Saltano in Ovar zijn weer 500 werknemers ontslagen. Slechts een paar dozijn werknemers is overgeplaatst naar andere fabrieken van dezelfde groep. Deze ontslagen treffen vooral jonge vrouwen, en dat in een regio waar geen andere banen voorhanden zijn. Bovendien volgen deze ontslagen op beloften voor het opzetten van nieuwe productie-eenheden, waar dus niets van terecht is gekomen.

Desalniettemin heeft de Commissie zojuist bevestigd dat de multinational Yasaki Saltano meer dan 2 miljoen euro Gemeenschapssteun heeft ontvangen voor zijn fabrieken in Portugal. Het dus van cruciaal belang dat er een einde wordt gemaakt aan het toekennen van steun aan multinationals die werknemers ontslaan en de productie vervolgens elders voortzetten. Dit is een schandaal en we mogen niet toestaan dat dit soort situaties zich blijven voordoen.

Laima Liucija Andrikienė (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, in het Europees Parlement wordt een debat gevoerd over het sluiten van overeenkomsten tussen de Europese Gemeenschap en de Russische Federatie over het wederzijds erkennen van kortlopende visa en het vereenvoudigen van de procedures voor het afgeven daarvan.

Met betrekking tot de overeenkomst over wederzijdse erkenning houden onze bedenkingen verband met het gebrek aan een regelgevend kader voor de tenuitvoerlegging van de overeenkomst, evenals met het feit dat de overeenkomst asielzoekers niet expliciet uitsluit van haar werkingssfeer. Met betrekking tot de overeenkomst inzake visumfacilitering zijn onze bedenkingen nog groter en deze moeten in aanmerking worden genomen.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil uw aandacht vragen voor het belang van deze punten. Hoewel het Parlement op grond van het EG-Verdrag in dit soort gevallen alleen maar geraadpleegd hoeft te worden, moet het er bij de Raad en de Commissie op blijven aandringen dat zij hun informatieplicht naleven, zodat Europese besluiten op een democratische basis kunnen worden genomen.

Danutė Budreikaitė (ALDE). - *(LT)* Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, vice-voorzitter Verheugen van de Europese Commissie heeft de gehele Europese Unie verbaasd door zijn eigen visie te geven op de bestuurshervorming van de EU. Kleine lidstaten zouden volgens hem geen commissaris moeten krijgen, omdat ze slechts verantwoordelijkheid zouden krijgen over onbeduidende werkterreinen van de Gemeenschap. Ze zouden hun vertegenwoordigers aan het werk kunnen zetten in de bureaus van de belangrijke landen van de Commissie. Tot zover de rol die de kleine landen in de Europese Commissie zouden mogen spelen. De grote landen nemen de belangrijke gebieden voor hun rekening en nemen daarop de juiste besluiten. Welke gebieden zijn onbelangrijk? Misschien zouden de commissarissen uit de grote landen zich ermee bezig kunnen houden en ze zo belangrijk kunnen maken? Waarom zou Duitsland niet het goede voorbeeld kunnen geven? Waarom zou dit land niet het voortouw kunnen nemen, bijvoorbeeld op het gebied van meertaligheid? Kunnen alleen commissarissen uit grote landen competent zijn?

Een van de belangrijkste grondbeginselen van de EU is non-discriminatie. Wat hier wordt voorgesteld is discriminatie van leden van de EU op grond van hun omvang. Kunnen de commissarissen in kwestie iets positiefs over de EU-hervorming te berde brengen? Uit hun gebrek aan consensus valt af te leiden dat velen van hen ongeschikt zijn om in internationaal verband, op EU-niveau, te opereren.

Milan Gal'á (PPE-DE). - *(SK)* De Europese Commissie heeft voor de periode 2008-2012 de quota van de CO₂-uitstoot voor Slowakije met 10,3 ton per jaar teruggeschoefd. Dit betekent dat de hoeveelheden die aan 183 bronnen zijn toegekend, met inbegrip van de reserve voor nieuwe bronnen, het niveau van 30,9 miljoen ton koolstofdioxide niet mogen overschrijden. Dat is voor Slowakije onaanvaardbaar.

Dankzij de vorige regering-Dzurinda heeft de Slowaakse economie een recordgroei van het BBP behaald. In maart 2006 gaf de index voor de industriële productie een cijfer van 15,3 procent aan in plaats van de geraamde 7,4 procent. De lage emissiequota zouden discriminerende hinderpalen opwerpen voor de groei. In de genoemde periode zal Slowakije worden geconfronteerd met grote veranderingen in de structuur van de energieopwekking vanwege de ontmanteling, krachtens het toetredingsverdrag, van onderdelen van de kerncentrale in Jaslovské Bohunice. Het is verbijsterend dat de Commissie niet akkoord kon gaan met het voorstel van Slowakije om de quota van de CO₂-uitstoot met ten minste 4,5 miljoen ton te verhogen. Het is veelzeggend dat Slowakije minder koolstofdioxide uitstoot dan wat dit land op grond van het Protocol van Kyoto is toegewezen.

Marco Cappato (ALDE). - *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, op 18 februari 2007 houdt Albanië lokale verkiezingen, nadat deze waren uitgesteld vanwege het risico op verkiezingsfraude bij de identificatie van de kiezers. Uit signalen uit Albanië, die afkomstig zijn van onze collega's uit de niet-gewelddadige radicale partij en de protestbeweging MJAFT, zou zelfs blijken dat deze risico's nog altijd aanwezig zijn en dat het praktisch vaststaat dat de normen die door de Raad van Europa en de OVSE zijn vastgesteld niet gehaald zullen worden.

Ik hoop dat dit Parlement een standpunt terzake zal kunnen innemen en dat het Bureau in ieder geval de bezorgdheid van het Parlement officieel zal uiten. Wij, als Europese Unie, moeten zeker nog veel meer doen om ervoor te zorgen dat er niet alleen officiële waarnemers zijn bij de verkiezingen maar er ook adequate en strikte controles zullen zijn tijdens de hele voorbereidende fase voor de verkiezingen en vervolgens tijdens het verkiezingsproces zelf. Wij beperken ons tot formele controle en daarmee moet het afgelopen zijn: ook de toekomst van ons Europa staat op het spel.

Marie Panayotopoulos-Cassiotou (PPE-DE). - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, ik wilde u eraan herinneren dat de strategie van de Europese Unie voor de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon tot 2010 meer concurrentievermogen, een grotere economische groei en natuurlijk ook een oplossing voor het probleem van de werkloosheid met name onder jongeren vereist.

Deze oplossing zal echter nooit komen als de onderwijsstelsels niet worden veranderd en met name als het stelsel van het hoger onderwijs niet wordt gemoderniseerd. Heel veel landen proberen dit te veranderen, en dit is echt nationaal beleid. Deze veranderingen veroorzaken echter ofwel grote onrust onder de jongeren ofwel ze laten de jongeren geheel koud. Beide gevallen zijn zorgwekkend voor Europa.

Natuurlijk hebben wij het probleem van de Grondwet. Alvorens echter de burgers van Europa en met name de jongeren in te lichten over het Grondwettelijk Verdrag zouden wij hen beter moeten informeren over de veranderingen die op til zijn, en daar hebben zowel de Europese Commissie als wij hier in het Parlement een verantwoordelijkheid voor.

Marios Matsakis (ALDE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, de Turks-Cyprioten die in het noordelijke gedeelte van Cyprus leven, ontworstelen zich geleidelijk aan de wurggreep van het Turkse bezettingsleger. Ongeveer 85 000 Turks-Cyprioten leven sinds de Turkse invasie in 1974 onder het juk van Turkije, dat met harde hand wordt opgelegd door de aanwezigheid van veertigduizend Turkse troepen.

Na de toetreding van Cyprus tot de EU in 2004 beginnen de Turks-Cyprioten zich zeker genoeg te voelen om openlijk de wens te uiten om onder de Turkse overheersing uit te komen. In verband hiermee hebben honderden Turks-Cypriotische universiteitsstudenten onlangs in het bezette Nicosia een demonstratie tegen het Turkse bezettingsleger gehouden. Enkele dagen daarna heeft een prominente Turks-Cypriotische politicus, Musatafa Akinci, het aangedurfd om een harde aanval te plegen op de bezetting van Cyprus door Turkse troepen.

De strijd van de Turks-Cyprioten tegen het Turkse bezettingsleger op het noordelijke deel van Cyprus is begonnen. Die strijd wint aan dynamiek en verdient onze volledige steun, als we ooit een verenigd en onafhankelijk Cyprus willen zien, waar de beginselen van rechtvaardigheid en democratie volledig worden gerespecteerd.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). - *(SK)* Het is deze maand dertig jaar geleden dat de mondiale pers de tekst publiceerde van Charta 77, een manifest dat in nauw verband stond met de protesten tegen de communistische dictatuur in het voormalige Tsjecho-Slowakije. Het was een uiting van verzet tegen de arrogantie van de macht en de wreedheid van het staatsveiligheidsapparaat, dat lak had aan de vrijheid van godsdienst, al zijn criticasters in de gevangenis opslot en jongeren verbood te studeren vanwege de opvattingen die zij of zelfs hun ouders huldigden.

Charta 77 werd geassocieerd met prominente personen, zoals Václav Havel, en zelfs dertig jaar later heeft het manifest nog niets aan belang of betekenis ingeboet. Het was een inspiratiebron voor de Witruissche oppositie die kwam met het initiatief Charta 97, dat werd ondertekend door tienduizenden Witruissen uit protest tegen het bewind van Loekasjenko. Noord-Koreaanse, Cubaanse en Burmese dissidenten proberen soortgelijke tactieken toe te passen. Staat u mij daarom toe een dankwoord uit te spreken namens hen die geleefd hebben onder een totalitair communistisch regime. Ondertekenaars van Charta 77, wij danken jullie voor jullie moed, die ertoe leidde dat de angst werd overwonnen en wij thans allen in de Europese Unie als vrije mensen kunnen leven en werken.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - *(PL)* Mijnheer de Voorzitter, elk Voorzitterschap probeert iets tastbaars na te laten. Europa wil zichzelf formeel organiseren, en kijkt naar de toekomst, en terecht. Maar Europa begaat een vergissing als het die toekomst *from scratch* probeert op te bouwen, en een nieuwe mens wil creëren. Dat heeft men namelijk in de Sovjetunie geprobeerd, en dat is uitgelopen op een fiasco. Europa moet rekening houden met zijn geschiedenis, met zowel de mooie als de zwarte bladzijden. Uit de historische waarheid moeten we die waarden behouden die zich bewezen hebben en cruciaal zijn geweest

bij het overwinnen van crises. Ik denk met name aan de wijdverbreide waarden van het christendom, die een kernelement vormen van het algemeen menselijk waardensysteem. Ik hoop dat dit Voorzitterschap die waarden een vooraanstaande plaats geeft in het werk van het Parlement en aldus een volledige en gezonde democratie garandeert. Een democratie zonder dieperliggende waarden is zwak en kan haar taak niet vervullen.

Avril Doyle (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, in het Groenboek van de Commissie over meeroken dat gisteren is gepresenteerd, wordt gesteld dat een volledig rookverbod de beste manier is om dit ernstige gevaar voor de gezondheid aan te pakken. Ik ben het daar mee eens.

Jaarlijks sterven er wereldwijd bijna vijf miljoen mensen aan de gevolgen van roken, maar de regeringen laten nog steeds na om antirookmaatregelen te nemen waarvan bekend en bewezen is dat ze werken. De tabaksindustrie heeft de pogingen om de gezondheid te beschermen tot nu toe met veel succes gedwarsboemd. Op hetzelfde moment worden op de website van de tabaksonderneming British American Tobacco de ernstige gevaren van meeroken gebagatelliseerd door de bewering dat als er al een risico bestaat, dat risico te klein is om te kunnen meten. Ieder jaar overlijden er in de EU 79 000 mensen als gevolg van meeroken. Uit de statistieken blijkt dat passief roken in de horeca gemiddeld één sterfgeval per werkdag veroorzaakt. Is dat te klein om te meten? Ik dacht van niet!

Bovendien is uit een recent onderzoek van de Harvard School of Public Health gebleken dat de tabaksindustrie de hoeveelheid nicotine in sigaretten tussen 1995 en 2000 met 11 procent heeft verhoogd. Uit dit onderzoek bleek verder dat de samenstelling van sigaretten was gewijzigd om het aantal trekjes per eenheid en daarmee de nicotine-inname van rokers te vergroten. Dit verontrustende bewijsmateriaal komt niet als een verassing. De tabaksindustrie heeft door de jaren heen consequent gelogen over de gevaren die aan hun producten kleven.

Alles minder dan een regelrecht verbod zou betekenen dat we de mensen die het kwetsbaarst zijn en het meest worden blootgesteld aan ernstige risico's, onvoldoende beschermen, en daarom heeft dit Parlement de plicht om de gezondheid van onze burgers te bevorderen en te beschermen.

Romana Jordan Cizelj (PPE-DE). - *(SL)* Op woensdag 17 januari vond in het Europees Parlement een persconferentie plaats waarop de regeringsleiders van Duitsland, Portugal en Slovenië een platform presenteerden voor de EU-3-voorzitterschappen van de komende achttien maanden. Door het grote en ook symbolische belang van deze gebeurtenis waren op de persconferentie naast de drie regeringsleiders ook de Voorzitter van het Europees Parlement en de voorzitter van de Europese Commissie aanwezig.

Gezien het belang van deze gebeurtenis was ik ontsteld over het feit dat de persconferentie plaatsvond in een volledig ongeschikte ruimte, veel te klein voor degenen die de regeringsleiders wilden beluisteren. De werkomstandigheden voor de journalisten waren onaanvaardbaar slecht.

We moeten ons twee vragen stellen: willen we een kwalitatieve en transparante berichtgeving over ons werk? En ten tweede: willen we dat ons werk zichtbaarder wordt voor de Europese burgers? Als dat het geval is, roep ik de verantwoordelijken op om in de toekomst persconferenties te organiseren in gepaste, vooral grotere ruimten, opdat iedereen zeker een plaatsje vindt. Uiteindelijk zijn het de journalisten die een aanzienlijke invloed uitoefenen op het openbare imago van de Europese Unie.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - *(PL)* Mijnheer de Voorzitter, de eerste helft van de ambtstermijn van ons Parlement is al voorbij. Dit is een mooi moment voor een evaluatie van het verleden en voor de vaststelling van de doelstellingen en programma's voor de toekomst. Het naderende 50-jarig bestaan van de Verdragen van Rome is een goede gelegenheid om te terug te blikken, niet op de laatste jaren, maar op de laatste decennia. Want de eerste doelstellingen van de Europese Gemeenschap waren weliswaar economisch van aard - de verwezenlijking van de gemeenschappelijke markt en de economische gemeenschap - maar de levenservaring en de wijsheid van de Europese leiders hebben de doelstellingen van ons grote Europese project uitgebreid tot nobele doelen als mensenrechten, democratie, vrijheid, solidariteit en wederzijdse steun.

De uitdagingen van vandaag hebben betrekking op veiligheid in brede zin. Op de eerste plaats komt de energiezekerheid en het bestrijden van klimaatsverandering. We kunnen deze problemen kennelijk oplossen door nieuwe technologie en innovatie. We mogen de sociale veiligheid echter niet vergeten, evenmin als de voedselveiligheid en de bestrijding van het terrorisme. Voor het verwezenlijken van al deze taken moeten de instellingen van de EU en de EU als geheel goed functioneren.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

21. Bevorderen van gezonde voeding en lichaamsbeweging: een Europese dimensie voor de preventie van overgewicht, obesitas en chronische ziekten (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0450/2006) van Frédérique Ries, namens de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid, over het bevorderen van gezonde voeding en lichaamsbeweging: een Europese dimensie voor de preventie van overgewicht, obesitas en chronische ziekten (2006/2231(INI)).

Frédérique Ries (ALDE), rapporteur. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik de hier aanwezige schaduwrapporteurs, de collega's Bushill-Matthews, McAvan, Evans, Sinnott en Belohorská bedanken. Sinds ik negen maand geleden tot rapporteur werd benoemd, is onze samenwerking bijzonder intensief en vruchtbaar geweest.

In het verslag noem ik enkele bijzonder opvallende cijfers: 38 procent van de vrouwen, 27 procent van de mannen en bijna 5 miljoen kinderen op het grondgebied van de Unie hebben last van obesitas en elk jaar komen er tussen de 300 000 en 400 000 jonge kinderen bij die aan deze ziekte lijden. Zo simpel en zo erg is het. In 2000 heeft de WHO obesitas als het belangrijkste gezondheidsprobleem van de westerse landen bestempeld. Hoe kan dat ook anders, wanneer gemiddeld 6 procent van de nationale gezondheidsbudgetten wordt besteed aan alle aandoeningen die door overgewicht worden veroorzaakt: diabetes type 2, problemen aan de luchtwegen, hartproblemen, enzovoorts? Wat ons daarbij nog het meest verontrust, is de huidige stijging van het aantal ziektegevallen.

Onze eerste constatering, en daar zijn we het allemaal over eens, is dat wij niet op tijd hebben gereageerd en wanneer ik "wij" zeg, denk ik uiteraard aan regeringen, gezondheids- en onderwijsraden en natuurlijk aan ons als ouders.

Onze tweede constatering ligt net zo voor de hand: het is niet gemakkelijk obesitas en alle gezondheidseffecten ervan doeltreffend te bestrijden. Daartoe is een alomvattende aanpak nodig waarbij rekening wordt gehouden met uiteenlopende factoren als erfelijkheid, levensstijl en het aanleren van een eetpatroon met evenwichtige en gevarieerde voeding. Hierbij geldt: hoe jonger je ermee begint, hoe beter het is. Gezin en werkomgeving spelen een wezenlijke rol. Er valt niet te ontkennen dat een onzekere werksituatie en armoede soms obesitas veroorzaken en in alle gevallen versnellen deze factoren het ziekteproces.

Onze derde constatering is dat we niet helemaal vanaf nul hoeven te beginnen. Momenteel zijn er zo'n zestig initiatieven ter preventie van obesitas en ter bevordering van lichaamsbeweging, die op Europees niveau een vervolg krijgen of verdienen, bijvoorbeeld Fleurbaix en Laventie en Food Dudes, om er slechts twee te noemen.

We hebben het herhaaldelijk uitgesproken: Europa moet niet alleen zijn zegje doen, maar kan ook een enorme bijdrage leveren. Als Europa voor een werkelijke meerwaarde wil zorgen, moet het voeding en lichaamsbeweging over de gehele linie in de andere communautaire beleidsvormen integreren, op gebieden die toevallig ook nog door de Europese Unie met een flink budget zijn bedeed: het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het zevende kaderprogramma voor onderzoek en de structuurfondsen. Ik ben overigens blij dat bij de hervorming van de GMO voor groenten en fruit, die vorige week door commissaris Fischer Boel werd gelanceerd, de bevordering van de consumptie van dit soort hoogwaardig voedsel een van de zeven prioriteiten of hoofddoelstellingen vormt.

Net als in het verslag wil ik hier met nadruk stellen dat volgens mij een stimulerend beleid zoals prijsverlaging, belastingvermindering of andere vormen van subsidie, te verkiezen is boven een systeem dat lijkt op een heffing op calorierijke producten van het type "fat tax", dat uiteindelijk vooral de armste Europese huishoudens zou benadelen.

Ik ben ingenomen met alle compromissen die wij met betrekking tot de belangrijkste punten in dit verslag hebben kunnen sluiten. Ik zal ze niet allemaal vermelden, maar enkele wil ik toch noemen. Het compromis in paragraaf 4, waarin alle lidstaten wordt geadviseerd in navolging van de WHO obesitas officieel als chronische ziekte te erkennen. Het is onze plicht daar sterk op aan te dringen, met steun van de patiëntenorganisaties. Het is bovendien absoluut de betrouwbaarste manier om te voorkomen dat een bepaalde bevolkingsgroep in onze maatschappij wordt gestigmatiseerd en om ervoor te zorgen

dat de gezondheidszorgstelsels een behoorlijk niveau van zorg bieden. Vervolgens het compromis over de paragrafen 16 en 17, waarin wordt gewezen op het belang van de school voor het aanleren van een gezonde levenswijze, in de schoolkantine of op het sportveld. Tot slot het compromis over paragraaf 30, waarin staat dat er dringend een vereenvoudigde en geharmoniseerde etikettering voor voedingsmiddelen dient te komen, en wel voor producten die rijk zijn aan zout, suiker en bepaalde vetten.

Ik sta ook achter de socialistische fractie en de groenen in hun strijd tegen voeding en dranken met te veel calorieën. Ja, we moeten ophouden met deze enigszins vermoeiende politieke correctheid die ertoe leidt dat er niets gebeurt. Wie gelooft en beweert er tegenwoordig nog dat er uit het oogpunt van voedingswaarde geen goede en slechte levensmiddelen bestaan? Daarom is het belangrijk dat de Europese Unie de consumptie van verzadigde vetzuren terugdringt - zie onze paragraaf 28 - waardoor de slechte variant van cholesterol wordt gevormd en een hele reeks hart- en vaatziekten ontstaan.

Overigens vind ik het jammer dat onze debatten te sterk gericht zijn op het verbod op televisiereclame voor voedingsmiddelen en dranken met een hoog zout-, suiker- en vetgehalte tijdens uitzendingen voor kinderen. Volgens mij hebben wij dit debat goeddeels afgerond bij de stemming over de herziening van de richtlijn televisie zonder grenzen in december 2006, nog maar pas geleden dus. Dat wordt zeer nauwkeurig verwoord in ons compromisamendement nr. 5. Ikzelf zou ook niet weten hoe ik aan een moeder een beleid moet uitleggen waarbij enerzijds televisiereclame voor bijvoorbeeld chocoladerepen wordt verboden, maar anderzijds wel ruimte wordt gegeven voor reclame op het internet of in de bioscoop. Vandaar dat wij paragraaf 24 in ons verslag hebben opgenomen.

Tot slot, mijnheer de Voorzitter, ben ik ervan overtuigd dat wij hier allemaal hetzelfde doel nastreven. Ten eerste willen we deze epidemie beteugelen en binnen vier of vijf jaar zichtbare resultaten boeken, vooral bij jongeren. Vervolgens moeten we trachten deze tendens uiterlijk 2015 te keren, via een ambitieus beleid op alle bevoegdheidsniveaus, het Europees niveau inbegrepen. Daarom verwachten wij veel van u, commissaris Kyprianou, evenals van het witboek dat u ons het komend voorjaar zult presenteren.

Markos Kyprianou, lid van de Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil het verslag van het Parlement over ons Groenboek graag verwelkomen en natuurlijk mevrouw Ries gelukwensen met haar uitstekende werk. Het kost me geen enkele moeite om te zeggen dat ik het eens ben met de aanpak die ze in haar verslag heeft gekozen en natuurlijk in het bijzonder met de nadruk die ze legt op de noodzaak om de volksgezondheid overal in Europa een centrale plaats in het beleid te geven.

Het is een uitdaging voor ons allemaal om dit te realiseren. Het gaat om een grote uitdaging omdat we het hebben over het veranderen van een manier van leven, en dat is niet altijd gemakkelijk. Dat vergt langetermijninspanningen en een voortdurende inzet, en we zullen hier dan ook op moeten blijven hameren. Het gaat om een complex probleem waarvoor complexe oplossingen nodig zijn. De Commissie heeft zich niet bezondigd aan het met de vinger wijzen naar schuldigen, omdat we in feite allemaal schuld hebben. We hebben het probleem langzaam groter zien worden, maar we waren geneigd om het te negeren. We hebben altijd gedacht dat dit een typisch Amerikaans probleem was en we negeerden het feit dat het ook een Europees probleem aan het worden was. Dus we zijn allemaal verantwoordelijk en daarom moeten we allemaal bijdragen aan de oplossing.

Deze kwestie staat zeer hoog op onze agenda, en ik kan hier nogmaals herhalen dat in de eenentwintigste eeuw obesitas wel eens de grootste bedreiging voor de gezondheid in de Europese Unie kan worden. Ik hoef hier niet de problemen en de gevolgen voor de gezondheid van obesitas te analyseren. Nog zorgwekkender is de toenemende prevalentie van obesitas onder kinderen. De cijfers zijn echt verontrustend: veertig miljoen kinderen lijden er nu aan en ieder jaar komen daar vierhonderdduizend kinderen bij. Dat is echt iets om ons zorgen over te maken.

De Commissie zal de komende maand een Witboek aannemen. Bij het opstellen van dit document - ik kan het met een gerust hart een strategie noemen - zullen we de ideeën en opvattingen die in dit verslag naar voren worden gebracht, serieus in aanmerking nemen.

Voor ons zal deze aanpak bestaan uit een combinatie van vrijwillige zelfregulering en ook - waarom niet? - een aantal regulerende maatregelen. Met betrekking tot de regulering zou ik kunnen volstaan met te wijzen op gezondheidsclaims of de beoordeling van de etikettering van voedingsmiddelen die binnenkort zal worden gepubliceerd, waarschijnlijk dit jaar nog. Maar u weet dat we natuurlijk ook nog het platform hebben, in het kader waarvan de belanghebbende partijen concrete verbintenissen zijn

aangegaan. Deze verbintenissen moeten verifieerbaar en onafhankelijk zijn en op een objectieve wijze bewaakt worden. We zullen binnenkort het tweede evaluatieverslag van het platform publiceren.

Het verslag stelt een groot aantal punten aan de orde en met veel daarvan zijn wij het eens, zoals de wijziging van de samenstelling van producten, het invoeren van prikkels voor zelfregulering en de uiterst gevoelige kwestie van op kinderen gerichte reclame. De waarheid is dat we ons tot nu toe grotendeels hebben geconcentreerd op de inname van voedsel, op voeding. Nu willen we meer nadruk gaan leggen op het aspect van de lichamelijke beweging, dat voor de Europese burgers eveneens een groot probleem aan het worden is. De lidstaten hebben hierbij een grote verantwoordelijkheid en ik wil in dit verband wijzen op de opmerking in het verslag over sport op school. Dat is een heel belangrijke factor. Het is pijnlijk voor mij om te moeten zeggen dat er in de Europese Unie op scholen niet genoeg wordt gedaan aan lichamelijke oefening voor kinderen en tieners. De grote uitdaging is om dat niet alleen weer terug te krijgen, maar ook leuk te maken. Dat is belangrijk. Ik kan heel kort iets zeggen over een ouder die zich er tegenover mij over beklaagde dat zijn zoon thuiskomt van school en dan basketball gaat spelen op de computer en dus niet het echte spel speelt op het schoolplein. Dat is de realiteit. Dus uw opmerking over videospelletjes is heel belangrijk. Maar we hebben ook een meer wetenschappelijke, meer geavanceerde, modernere aanpak nodig om het plezier in lichaamsbeweging terug te brengen, zodat schoolkinderen en tieners voor hun plezier aan sport gaan doen. Sport moet niet alleen voor atleten en wedstrijdssporters zijn, maar voor iedereen.

De hervorming van de gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector groenten en fruit is al genoemd. We willen de consumptie van fruit en groenten bevorderen. Dat is een heel belangrijk aspect, maar we zullen ook blijven werken aan het aspect van de betaalbaarheid, want helaas is gezond eten tegenwoordig veel duurder dan wat we inmiddels kennen onder de naam 'junk food'.

Ik wil hiermee afsluiten en de rapporteur nogmaals bedanken voor haar uitstekende werk. Ik verzeker u dat we de opvattingen van het Parlement in de komende paar maanden bij het ontwerpen van de strategie serieus in aanmerking zullen nemen.

Anna Hedh (PSE), rapporteur voor advies van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid. - (SV) Mijnheer de Voorzitter, ik ben heel blij dat we nu de aandacht vestigen op dit grote probleem, dat zoveel mensen treft, niet alleen in Europa, maar ook in grote delen van de rest van de wereld. Ik was in deze kwestie rapporteur voor advies van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid, en ik had graag gezien dat er vanuit een duidelijker perspectief van gendergelijkheid aan dit rapport was gewerkt. Ik vind het belangrijk dat het Parlement de Commissie opdraagt om haar genderstrategie verder te ontwikkelen op het punt van overgewicht en obesitas, dieet en beweging, vooral waar het gaat om het verzamelen van informatie en verspreiding van beste praktijken. We moeten ook een communicatiestrategie voor de hele Gemeenschap opzetten. We mogen niet vergeten dat vrouwen en mannen ongelijk zijn. De obesitas van vrouwen moet nauwkeuriger worden onderzocht, vooral gezien de discriminatie in de gezondheidszorg.

Philip Bushill-Matthews, namens de PPE-DE-Fractie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, obesitas is door de Wereldgezondheidsorganisatie bestempeld als de grootste bedreiging van de volksgezondheid in het Westen, nadat er in de afgelopen dertig jaar een radicale toename heeft plaatsgevonden. In veel EU-lidstaten lijdt de helft van de volwassen bevolking aan overgewicht en bijna een derde van alle volwassenen wordt beschouwd als zwaarlijvig. Er zijn ook al drie miljoen kinderen in Europa die in de categorie zwaarlijvig vallen, naast veertien miljoen kinderen die overgewicht hebben. En er is ook al geconstateerd dat kinderen ziekten ontwikkelen die normaal gesproken alleen met ouderdom worden geassocieerd, zoals type 2-diabetes.

Er is een groot probleem; dat probleem wordt alleen maar groter en we hebben er allemaal mee te maken. In mijn eigen land heeft onze nationale rekenkamer de economische gevolgen van obesitas berekend op ongeveer een half miljard pond per jaar aan directe gezondheidszorg, plus nog twee miljard pond aan algemenere kosten voor de economie. Als belastingbetalers betalen we allemaal mee aan het probleem, dus we hebben allemaal belang bij het vinden van een oplossing. Het is duidelijk dat er iets moet gebeuren, maar de vraag is wie daarover beslist.

Dit weloverwogen verslag van mevrouw Ries maakt duidelijk dat het niet de EU is die daarover beslist. Er kan op het niveau van de EU ondersteuning worden gegeven door beste praktijken te delen, nieuwe ideeën te verspreiden, enzovoorts, omdat afgesproken is dat bevordering van de volksgezondheid een bevoegdheid van de EU is. Gezondheidszorg is een bevoegdheid van de lidstaten. De

verantwoordelijkheid ligt echter niet alleen bij de regeringen van de lidstaten en de voedsel- en drank producenten, maar ook bij de ouders en bij de mensen zelf. We willen geen grote betuttelende staat of een groot betuttelend Europa dat bepaalt dat we alleen maar mogen doen wat goed voor ons wordt geacht. We willen mensen helpen om zelf beslissingen te nemen, en daarom hebben we ook verwezen naar de richtlijn televisie zonder grenzen, waarin de lidstaten worden opgeroepen om gedragscodes te ontwikkelen voor op kinderen gerichte reclame, in plaats van dwangmaatregelen op te leggen. Om mogelijke twijfels hieromtrent weg te nemen, vermeld ik dat ik het heb over de herzieningen van die richtlijn, die afgelopen december door het Parlement zijn aangenomen.

Tot slot mogen we niet vergeten dat de inname van calorieën maar de helft van het probleem vormt. Het doet mij veel genoegen dat de commissaris in zijn inleidende opmerkingen heeft verwezen naar de andere helft, namelijk het energieverbruik, ofwel dat mensen meer moeten bewegen. Het doet me ook veel genoegen dat hij heeft gezegd dat regeringen en anderen het beoefenen van sport moeten bevorderen en moeten stoppen met het verkopen van schoolsportvelden.

Iedereen heeft een verantwoordelijkheid bij het vinden van een oplossing voor dit probleem. Het wordt tijd dat iedereen dat inziet. Ik feliciteer de Commissie met haar document en ik bedank de rapporteur voor de zorg en de ideeën die zij in dit verslag heeft gestopt.

Linda McAvan, *namens de PSE-Fractie*. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen wil ik mevrouw Ries bedanken. Zij heeft een zeer goed verslag geproduceerd en op een zeer coöperatieve wijze gewerkt. Ik wil ook alle schaduwrapporteurs bedanken. We hebben allemaal samengewerkt en ik denk, commissaris, dat u een algemene consensus zult zien over het feit dat er iets moet gebeuren. We zijn de Commissie er dankbaar voor dat zij dit onderwerp bovenaan op haar agenda heeft gezet.

De EU kan niet alles. Dat heeft de heer Bushill-Matthews gezegd. De verantwoordelijkheid ligt op nationaal niveau, maar er zijn drie gebieden waarop de EU een verschil kan maken. Het eerste is al genoemd: voedsel etikettering. Wij van de PSE-Fractie willen een verplichte vermelding van de acht belangrijkste voedingsstoffen op de achterkant van de verpakking. We willen geen etikettering waarbij de sector zelf beslist welke voedingsstoffen op het etiket worden vermeld en welke niet. Veel detailhandelaars en voedingsbedrijven doen dit al, en ook zij willen gelijke marktvoorwaarden. Veel van deze bedrijven willen een verplichte vermelding op de achterkant van de verpakking en ik denk dat u hier goed naar moet kijken bij de herziening van uw regels, commissaris.

We willen duidelijke systemen voor 'food signposting'-op de voorkant van de verpakking, en we willen dat dit snel wordt ingevoerd. Als het gaat om reclame moeten we geen lippendienst bewijzen aan het aanpakken van op kinderen gerichte reclame. Daar moeten we ook echt iets aan doen. In het Verenigd Koninkrijk wordt er ook echt iets aan gedaan. Onze regelgever verbiedt nu het maken van reclame voor kindervoeding die veel vet, suikers en zout bevat, en ik denk dat we hier in heel Europa naar moeten streven.

Tot slot is een belangrijk gebied waarop u iets kunt doen, commissaris, de wijziging van de samenstelling van producten. Deze week hebben wij in het Verenigd Koninkrijk de nationale week van de bewustwording van zout. Veel voedselproducenten in het Verenigd Koninkrijk hebben met succes het zoutgehalte in hun voedingsproducten verlaagd. We willen op dit gebied meer actie zien, en we willen meer actie zien op het gebied van transvetten. Mevrouw Ries heeft deze genoemd. Transvetten zijn gevaarlijk. Ze hebben geen enkele voedingswaarde. In New York worden ze verboden. Denemarken heeft geprobeerd om actie te ondernemen. We willen dat u de acties tegen Denemarken stopt en op EU-niveau actie onderneemt om tegen transvetten iets te doen. Welke zin heeft het om dingen aan voedsel toe te voegen die geen waarde hebben?

Ik verwelkom de schriftelijke verklaring die ik, de heer Higgins, de heer Jørgensen en de heer Bowis deze week hebben gepubliceerd en waarin we de EU oproepen om in actie te komen tegen transvetten. Ik hoop dat u daar goed naar zult kijken, commissaris.

Mojca Drčar Murko, *namens de ALDE-Fractie*. - (SL) Collega's, als we mensen ertoe willen aanzetten om verandering te brengen in hun ongezonde voedingsgewoonten en levenswijze, moeten wij hen ervan overtuigen dat die verandering verstandig is - daar zijn wij het over het algemeen over eens. Ze moeten als het ware opnieuw opgevoed worden. De wijze waarop die informatie verstrekt wordt, is daarbij van wezenlijk belang.

Als we nadenken over een gepaste communicatiewijze, kunnen we inhaken op de ervaringen die in andere sectoren van bewustmaking zijn opgedaan. Zo had de publieke opinie bijvoorbeeld geruime tijd geen oor voor de samenwerking van de mensen in de strijd tegen klimaatverandering. Nu is dat anders. Er wordt voorlichting gegeven via de televisie en dat is reeds in goede aarde gevallen. Blijkbaar moet er langdurig en geduldig informatie verstrekt worden vooraleer de boodschap aankomt.

Als we jongeren ervan willen overtuigen om slechte voedingsgewoonten op te geven, mogen we de rol van de ouders niet onderschatten. Ook de ouders moeten wij namelijk opnieuw opvoeden. Als zij er eenmaal van overtuigd zijn dat gezond eten goed is voor hun kinderen, zijn ze in staat om in hun eigen omgeving iets te bereiken.

Uit mijn kiesdistrict heb ik het volgende voorbeeld opgevangen: geïnspireerd door onze activiteiten in het Europees Parlement en met goedkeuring van de school, zijn ouders begonnen de externe omstandigheden die de voedingsgewoonten van leerlingen beïnvloeden te veranderen. Ze hebben bijvoorbeeld automaten met ongezond voedsel uit de buurt van de school verwijderd, ze zijn begonnen het eten van seizoensfruit als tussendoortje aan te moedigen, en stelt u zich voor, ze hebben de kinderen ertoe aangezet om elke dag te voet naar school te gaan.

Andrzej Tomasz Zapalowski, *namens de UEN-Fractie*. - (PL) Voorzitter, het verslag van mevrouw Ries over een zo belangrijk probleem als overgewicht en vetzucht, met name onder de jeugd, is ongewoon belangrijk voor de toekomst van de Europese samenleving. We moeten speciaal belang hechten aan de gezondheid van de kinderen en de jeugd en aan de omgeving waar kinderen de meeste tijd doorbrengen, namelijk de school en thuis.

De kwaliteit van het eten in de schoolkantines laat in veel Europese landen te wensen over. Gezonde voeding wordt hier vooral in de weg gestaan door de alomtegenwoordige snoep en zoete dranken. Vaak eten kinderen thuis ook veel verwerkte producten. Dat heeft ook te maken met het feit dat gezonde voeding, dat wil zeggen biologische voeding, duur is. Dit geldt ook voor fruit. We moeten actie ondernemen om de biologische landbouw in de Europese Unie financieel meer te steunen, zeker de producenten van zacht fruit, en op die manier fruit en groenten goedkoper maken. De commissaris heeft hier al over gesproken.

Alleen een eenduidig gezondheidsbeleid, dat gepaard gaat met concrete maatregelen, kan resultaten opleveren. Een tot verklaringen beperkte benadering van het probleem leidt tot de illusie dat het op de een of andere manier wel goed komt. Maar het is een feit dat, als we niet snel over de brug komen met aangepaste mechanismen ter ondersteuning van de productie van biologische voeding, zodat iedereen zich deze producten kan permitteren, de kosten van de gezondheidszorg in de landen van de Europese Unie binnenkort snel zullen stijgen. We moeten in de relevante commissies actie ondernemen, zoals in de Commissie voor landbouw en plattelandontwikkeling, omdat zacht fruit niet voldoende steun en subsidies krijgt vanuit de Uniebegroting.

Hiltrud Breyer, *namens de Verts/ALE-Fractie*. - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, mevrouw de rapporteur, de commissaris koestert weliswaar hoge ambities als het gaat om de bescherming van passieve rokers, maar bij de aanpak van overgewicht komt de urgentie helaas niet zo sterk tot uiting.

Ik had liever meer bindende voorstellen in het Groenboek gezien, opdat duidelijk was geworden dat we een fase ingaan waarin we regels opleggen in plaats van de bedrijfstak te stimuleren tot zelfregulering, die uiteindelijk enkel uitmondt in vertragingstactieken, zoals de ervaring ons op allerlei andere gebieden heeft geleerd.

Volgens cijfers van de WHO zijn wereldwijd 1,5 miljard mensen te dik, terwijl 800 miljoen mensen in de wereld honger lijden. Hieruit blijkt dat het weliswaar om een mondiaal probleem gaat, maar ook om een specifiek probleem binnen de Europese Unie, waar elk vierde kind aan obesitas lijdt. Elk jaar komen er 300 000 gevallen van obesitas bij. Het is daarom de hoogste tijd om maatregelen te nemen.

Ondanks alle goede initiatieven en ideeën in dit verslag, die wij natuurlijk zeer toejuichen, hadden we op meer verplichtingen. We hadden graag gezien dat de Commissie de moed had getoond een verbod op transvetzuren in industrieel geproduceerde voedingsmiddelen uit te vaardigen. We weten dat transvetzuren schadelijk zijn. Ik ben verheugd dat er inmiddels lidstaten zijn die de moed hebben verzameld om deze te verbieden. Ik had graag gewild dat ook de Commissie zo moedig was geweest om een dergelijk verbod voor de Europese Unie voor te stellen. Ik hoop dat het daar alsnog van komt.

Voorts zou het goed zijn als het verboden zou worden kinderen aan te zetten tot het eten van junkfood door ze te lokken met speelgoed, zoals in fastfoodrestaurants gebeurt. Verder denk ik dat we nogmaals duidelijk moeten maken - en daarmee beëindig ik mijn betoog - dat we de reclame moeten aanpakken om te voorkomen dat het probleem van overgewicht en diabetes bij kinderen en jongeren uit de hand loopt.

Bairbre de Brún, *thar ceann Ghrúpa GUE/NGL*. - (GA) A Uachtaráin, mar iar-Aire Sláinte cuirim fáilte roimh an Tuarascáil seo. Aontaím léi go bhfuil gá daoine agus comhlachtaí a spreagadh chun an rud ceart a dhéanamh, ach creidim go láidir go bhfuil gá le cosc a úsáid fosta. Tá iltosca ann ar cúis le mortabháil iad agus baineann freagairt ar bith le roghanna i réimsí éagsúla beartais. Cé go bhfuil oideachas agus rogha tomhaltóirí tábhachtach, caithfidh muid cinntiú go nglacann údarais phoiblí, déantúsóirí bia, fógróirí agus na meáin lena gcuid freagrachtaí. Cuirim fáilte go háirithe roimh an leasú a iarrann ar dhéantúsóirí bia agus ar an tionscal margaiochta stop a chur le daoine cáiliúla, scannáin agus carachtair chartúin a bhfuil tóir ag páistí orthu a úsáid le bianna a bhfuil ardleibhéal saille, siúcra agus salainn iontu a chothú i measc páistí. Ba chóir do dhéantúsóirí lipéadú soiléir agus buan a thabhairt isteach ar bhealach nach mbeidh gá do thomhaltóirí a bheith ina saineolaithe cothaithe chun na roghanna cearta acu a dhéanamh.

Hélène Goudin, *namens de IND/DEM-Fractie*. - (SV) Mijnheer de Voorzitter, we debatteren nu over een verslag waarin een kwestie wordt behandeld die zowel de lidstaten van de EU als de rijke wereld in het algemeen aangaat, zij het dan op verschillende manieren. Het lijkt geen twijfel dat overgewicht en obesitas ernstige problemen zijn, die niet alleen gevolgen hebben voor de rechtstreeks betrokkenen, maar ook voor de maatschappij in het algemeen.

Het is echter de vraag of dit echt een probleem is dat op EU-niveau moet worden behandeld. Ik vind van niet. Waarom moet de EU zich erover uitspreken waar scholen in de lidstaten moeten worden gelokaliseerd? Denkt dit Parlement dat de mensen niet weten dat groente en fruit nuttige kost zijn, of dat lichaamsbeweging belangrijk is voor hun gezondheid? In paragraaf 46 van het verslag wordt uiting gegeven aan ongerustheid over de verminderde consumptie van groente en fruit in de EU ten gevolge van de hoge prijzen voor deze producten. Dat geeft op zichzelf stof tot nadenken, gezien de enorme subsidies die de landbouwers in de EU via het gemeenschappelijk landbouwbeleid krijgen. Is de volgende stap soms de eis dat de landbouwsteun wordt verhoogd? Obesitas en daaraan gerelateerde ziekten zijn een probleem dat elke staat moet aanpakken in het licht van de speciale omstandigheden van elk land. Laten we ons in plaats daarvan wijden aan de kwesties die geschikt zijn voor dit forum.

Jean-Claude Martinez, *namens de ITS-Fractie*. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, Europa telt bijna 100 miljoen dikke mensen, in tegenstelling tot Darfur, waar slechts magere mensen wonen. Natuurlijk, er zijn 800 miljoen kinderen in de wereld die de kans lopen om van honger te sterven, maar bij ons zijn er 14 miljoen zwaarlijvige kinderen en dat aantal wordt steeds groter.

De vraag is nu wat we moeten doen, niet om te voorkomen dat deze kinderen gaan lijken op de figuren die Fernando Botero schildert, maar om elk jaar 7 procent op onze gezondheidsuitgaven te besparen.

Allereerst hebben we diëten. Het Biafra-dieet is te gevaarlijk; het Kreta-dieet is wel een optie maar daarvoor hebben we fruit, groente en blank vlees nodig. Helaas worden door de herziening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid onze olijfbomen vernietigd en onze groente- en boomkwekers en pluimveehouders kapotgemaakt.

Daarnaast hebben we financiële regimes die erg doeltreffend zijn. De omvang van obesitas neemt namelijk af naarmate men in een hogere inkomensschaal terechtkomt. Aan de top zijn de rijken allemaal mager. We moeten er dus voor zorgen dat de armen rijker worden; dan zullen ze wel vermageren. Daartoe moeten we echter nog eens kritisch naar het bezuinigingspact van Maastricht kijken. Dat leidt er immers toe dat mensen uit de maatschappij gesloten en dus dikker worden.

Mijn enige hoop is dat het klimaat verder opwarmt. Dan zullen jonge Europeanen dwars door de zandduinen op hun kleine kamelen naar school gaan en zo voldoende lichaamsbeweging krijgen. Verder hoop ik dat niemand van die kinderen met hun ogen diep verzonken in hun oogkassen en hun maag opgezwollen van de honger het verslag van mevrouw Ries zal lezen. Je kunt namelijk van twee dingen braakneigingen krijgen: te veel eten of een schandalig verslag als dit lezen!

Renate Sommer (PPE-DE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen wil ik de rapporteur, mevrouw Ries, bedanken voor haar verslag, dat ik van begin af aan heel evenwichtig vond en dat ik in principe ook kan onderschrijven.

Ik geloof dat ik in de positie ben om een en ander te beoordelen, omdat ik mij meer dan drie jaar lang bezig heb gehouden met het probleem van toenemende obesitas onder Europeanen en met name kinderen, in de context van de roemruchte voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen. U herinnert het zich nog vast wel, mijnheer de commissaris.

Ik vind het heel belangrijk dat dit probleem holistisch wordt benaderd. Het is een probleem voor de samenleving als geheel. Dat de mensen dikker en dikker worden en vatbaarder worden voor ziekten komt niet door een bepaald voedingsmiddel of een aantrekkelijke reclame, maar door onze moderne levensstijl. Wij weten wat het eigenlijke probleem is: we bewegen te weinig!

Kan de wetgever dit probleem oplossen? Over het algemeen vind ik reclameverboden nog steeds een dubieuze oplossing. Ze wekken namelijk de indruk dat een bepaald product slecht is en verantwoordelijk is voor alle ellende. Onze burgers beschouwen dat als overheidsbetutteling, die ertoe leidt dat de kloof tussen de burgers en Europa groeit en de mensen zich tegen Europa gaan afzetten.

Hoe zit het eigenlijk met de eigen verantwoordelijkheid van de burgers? Zijn ze opeens onmondig geworden? Hoe zit het met de verantwoordelijkheid van ouders voor hun kinderen? Daar moeten we toch een beroep op kunnen doen. Het is natuurlijk wel zo dat wij de Europeanen door beter onderwijs, een begrijpelijke etikettering van levensmiddelen en voorlichting over een gezonde levensstijl in staat moeten stellen die eigen verantwoordelijkheid in te vullen. Uiteindelijk willen ouders dat hun kinderen een goede en gezonde toekomst voor zich hebben.

Voorts moeten we rekening houden met het Europese subsidiariteitsbeginsel. Wij kunnen en mogen enkel optreden als ideeënmakers tussen de lidstaten. Wij zijn bijvoorbeeld niet bevoegd om in te grijpen op het gebied van scholen, die georganiseerd zijn op basis van landelijke of, zoals in Duitsland, op regionale regels. Met wettelijke dwang slaan we in principe de verkeerde weg in. Druk heeft een averechts effect. We moeten de mensen overtuigen en bij de zaken betrekken. Alleen dan kunnen we succes boeken!

Anne Ferreira (PSE). - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, allereerst wil ik uiting geven aan mijn tevredenheid over het werk van onze collega. Ik kan mij vooral vinden in haar voorstellen betreffende preventie en opvoeding, zonder uiteraard de lichamelijke opvoeding te vergeten. In deze voorstellen wordt de nadruk gelegd op de belangrijke rol van schoolkantines die kinderen en jongeren een evenwichtige voeding in de vorm van gezonde producten moeten aanbieden.

Dergelijke maatregelen zijn binnen onze grenzen al genomen en hebben tot bevredigende resultaten geleid. Uit verscheidene onderzoeken blijkt dat het percentage jongeren met obesitas dankzij zulke preventie- en voedingsprogramma's is gestabiliseerd, terwijl dat percentage elders wereldwijd voortdurend toeneemt. De cijfers zijn zo-even reeds genoemd. Daarom vind ik dat we er echt bij de Commissie op moeten aandringen om dergelijke programma's overal te gaan uitvoeren.

Verder wil ik erop wijzen dat wij ons ook moeten buigen over de dieper liggende oorzaken van dit groeiende volksgezondheidsprobleem. Het verband tussen sociaal milieu en obesitas is veelvuldig aangetoond en de hoofdoorzaak wordt gevormd door de kosten van levensmiddelen. Vandaag stond er in een Franse krant een artikel met als kop "De rijken zijn mager".

Obesitas heeft vooral te maken met een te grote inname van suikers en vetten, ten koste van de consumptie van groente en fruit, en dat komt door de prijs van laatstgenoemde producten. Ik vraag me af hoe dit probleem moet worden opgelost, want het is bekend dat door de ontwikkelingen in het gemeenschappelijke landbouwbeleid de prijzen van suikers en zelfs van vetten op de Europese markt met maximaal 25 procent zullen dalen. De levensmiddelenindustrie zal deze producten dan nog meer gaan toepassen. Daarbij zullen de prijzen van groente en fruit blijven stijgen, zodat de allerarmsten deze voedingsmiddelen nog altijd niet kunnen kopen.

Daarom is het wenselijk dat het voedselbeleid van de Europese Unie in dienst wordt gesteld van het gezondheidsbeleid. Dit kan worden bereikt door de prijzen van levensmiddelen te bewaken en ervoor te zorgen dat zij voor iedereen toegankelijk zijn. De gevolgen van het sociaaleconomisch beleid mogen daarbij niet veronachtzaamd worden, want in het algemeen wordt de voedselkeuze bepaald door de koopkracht van huishoudens. In afwachting van de herziening van ons beleid dienen wij er nu reeds

echter via ons programma voor voedselhulp op toe te zien dat groente en fruit voor iedereen beschikbaar zijn.

Jan Tadeusz Masiel (UEN). - *(PL)* Mijnheer de Voorzitter, niet zo lang geleden dachten we nog dat het probleem van overgewicht en vetzucht zich vooral voordeed in de Verenigde Staten. Inmiddels treft deze nieuwe ziekte van de geïndustrialiseerde samenlevingen ook de Europese Unie en, zoals de rapporteur heeft opgemerkt, treft de ziekte vooral kinderen.

Ik ben het eens met de analyses en stellingen in het verslag. Ik wil echter nog specifiek de aandacht vragen voor het feit dat gezonde voeding afhankelijk is van de beschikbaarheid van gezonde levensmiddelen, en dat wordt in de Unie steeds moeilijker. Jammer genoeg zijn wij al jarenlang gijzelaars van de grote agri-food-concerns en eten we wat zij voor ons in de schappen leggen. Vervolgens vertellen zij de boeren hoe ze hun gewassen moeten verbouwen. Dat leidt tot de productie van levensmiddelen die steeds goedkoper worden en slechter van kwaliteit. De intensieve landbouw, waar de boeren toe gestimuleerd en indirect toe gedwongen worden, maakt niet alleen het milieu kapot, maar ook onze gezondheid.

We bespreken hier onder andere het probleem van overgewicht en obesitas, maar van wetenschappers krijgen we het alarmerende bericht dat de gemiddelde levensverwachting in Europa niet stijgt, maar daalt. Wat erger is, wij betalen allemaal mee aan de subsidiëring van de boeren en uiteindelijk hebben noch zij, noch wij waar voor ons geld. De problemen die we hier vandaag bespreken kunnen we gedeeltelijk oplossen door terug te keren naar de traditionele, biologische landbouw, die trouwens vrij is van genetisch gemodificeerde organismen.

Ursula Krupa (IND/DEM). - *(PL)* Mijnheer de Voorzitter, bij het voorkomen van overgewicht en alle chronische ziekten die samenhangen met vetzucht, moet prioriteit gegeven worden aan het verbeteren van de psychische gezondheid in de samenleving. Psychische stoornissen leiden tot vraatzucht en maken ontvankelijk voor andere verslavingen die voortvloeien uit een laag zelfbeeld en frustratie, vanwege de gehaaste levensstijl waarin men altijd economisch gewin en betere materiële omstandigheden najaagt.

Een even belangrijke factor die de epidemie van de vetzucht bevordert, is de onnatuurlijke, ongezonde, met conserveermiddelen doorspekte en kunstmatig bereide voeding, die overal en altijd toegankelijk is en het lichamelijk gevoel van honger en verzadiging verstoort, evenals het gebrek aan beweging door de huidige gemechaniseerde levensstijl. Het bewustzijn van deze en andere factoren moet echter versterkt worden met regelgeving, waar parlementsleden en besluitvormers verantwoordelijk voor zijn. Etiketten met de samenstelling en de voedingswaarden zijn echter geen oplossing, wanneer mensen ziek zijn en eten om hun angsten en depressies te overwinnen.

Pilar Ayuso (PPE-DE). - *(ES)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, in de eerste plaats wil ik de rapporteur, mevrouw Ries, en ook de schaduwrapporteurs gelukwensen met hun werk.

Het initiatief van de Commissie om een Groenboek op te stellen over gezonde voeding en lichaamsbeweging, in het kader van de preventie van obesitas, is werkelijk in goede aarde gevallen bij alle betrokken partijen. Hieruit blijkt dat het probleem vele facetten heeft en dat er maatregelen moeten worden genomen waarbij de samenleving als geheel betrokken wordt. Mevrouw Ries heeft dit allemaal heel goed verwoord in haar verslag.

In dit verband wil ik erop wijzen dat de Europese voedingsindustrie aan talrijke initiatieven deelneemt en speciale toezeggingen heeft gedaan op de diverse gebieden voor het bevorderen van een gezonde voeding en levenswijze, in het kader van het Europees actieplatform op het gebied van voeding, lichaamsbeweging en gezondheid, dat in 2005 gelanceerd is door de Europese Commissie.

Er worden steeds meer inspanningen ondernomen om de consument een groter en gevarieerder assortiment aan producten aan te bieden, waarmee wordt beantwoord aan zijn groeiende behoeften. Daarom moeten we de innovatie-inspanningen van de industrie blijven stimuleren, wat uiteindelijk ten goede zal komen aan de consument. Deze toezeggingen van de verantwoordelijke Europese industrie houden nauw verband met het bevorderen van gezonde voeding en levenswijzen, en bepaalde gevallen van zelfregulering en marketing zijn hiervan een voorbeeld. Ik kan u een concreet geval noemen: in Spanje heeft de industrie daaromtrent een overeenkomst gesloten met het ministerie van Volksgezondheid en Consumptie, en die overeenkomst werkt heel goed. Doel is onder meer de consument op te voeden en

voor te lichten over gezonde voedingsgewoontes en vooral lichaamsbeweging, wat buitengewoon belangrijke instrumenten zijn om obesitas onder controle te krijgen.

Ik wil er echter op wijzen dat er op zich geen goede of slechte voedingsmiddelen zijn; we kunnen en moeten van alles eten. Er bestaat gezonde voeding en minder gezonde voeding; alles hangt ervan af of de voeding gevarieerd is. We moeten erop aandringen dat minder gebruik wordt gemaakt van de auto, van afstandsbediening, computerspelletjes, enzovoorts, en we moeten vooral niet denken dat alles kan worden opgelost door middel van regels en verboden.

Dan nog een ding: mensen met overgewicht mogen niet gestigmatiseerd worden, want als we dat al te zeer doen, creëren we een ander probleem, namelijk anorexia, dat zo mogelijk nog erger is, vooral voor jongeren.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). - *(PL)* Voorzitter, iedereen weet dat gezond eten en voldoende beweging de beste remedie zijn tegen obesitas, overgewicht en chronische ziekten. Iedereen weet ook, dat meer dan de helft van de burgers in de Europese Unie kampt met het probleem van obesitas of overgewicht. Elk lid van dit Parlement kent deze feiten.

Als we daar vanuit gaan, moeten we onszelf een fundamentele vraag stellen. Hoe kan het dat zoveel goedgeïnformeerde mensen, die in dit Parlement zitten omdat ze verkozen zijn door hun medeburgers, de ontwikkeling van genetisch gemodificeerd voedsel steunen? Waarom buigen ze voor de druk van lobbyisten en andere belanghebbenden, die producten promoten en op de markt brengen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu? Hoe kan het dat al deze verlichte mensen aanvaarden dat de landbouw wordt geglobaliseerd en, erger nog, daar zelfs de voorwaarden voor creëren? Hierdoor worden familiebedrijven die gezond voedsel produceren uit de markt gedrukt, en door het aanmoedigen van landbouw op grote schaal worden ook de bodem en het milieu vervuild. Waarom zijn al deze mensen, die toch beter weten, bezig met projecten die zoveel andere mensen schaden?

Françoise Grossetête (PPE-DE). - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik mijn collega, mevrouw Ries, feliciteren. Zij heeft uitstekend werk verricht voor een enorm belangrijk onderwerp. Het is al gezegd: meer dan 27 procent van de mannen en 38 procent van de vrouwen in Europa heeft momenteel te kampen met overgewicht of obesitas. Deze mensen lijden psychisch onder de blik van anderen en lopen kans op soms ernstige gezondheidscomplicaties.

Bovendien - en ook dat is al gezegd - hebben meer dan 3 miljoen kinderen last van obesitas, ofwel een op de vier kinderen in Europa. Deze cijfers moeten ons in beweging brengen, temeer omdat het groeipercentage alarmerend is: bijna 400 000 nieuwe gevallen per jaar. De kindertijd is de levensfase waarin een groot deel van de eetgewoonten wordt gecreëerd. Het wordt dus tijd dat de Europese Unie de lidstaten ertoe aanzet de nodige maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat kinderen van jongs af aan gezonde voeding krijgen en regelmatig aan lichaamsbeweging doen.

Het is beslist noodzakelijk de consument en vooral het jonge publiek te informeren, als aanvulling op de maatregelen die door de lidstaten worden getroffen, zoals in het verslag wordt aanbevolen. Ik denk hierbij aan campagnes om de consument te informeren over en bewust te maken van het probleem van obesitas, en wel in de media, maar ook op scholen en met name in schoolkantines.

In het verslag wordt ook benadrukt hoe essentieel de rol van de werkers in de gezondheidszorg is. Zij dienen de risico's op te sporen van aan obesitas gelieerde chronische ziekten, zoals diabetes en hart- en vaatziekten, waarvan de gevolgen bijzonder ernstig zijn voor mensen met overgewicht. Dankzij zijn bevoorrechte relatie met de patiënt kan de gezondheidswerker ook voorlichting geven over de risico's die de patiënt loopt. Op die manier kan hij een bepalende invloed hebben.

Tot slot: een van de grootste problemen die hier zijn aangekaart, is het feit dat er te weinig groente en fruit wordt gegeten - het is reeds gezegd. Wij weten allemaal dat het essentieel is om groente en fruit te eten en zoals in het verslag staat vermeld, kunnen sommige mensen dat niet omdat de prijzen te hoog zijn. Laten we daarom praktische oplossingen bedenken om deze onacceptabele discriminatie op gezondheidsgebied uit te bannen. Het is van fundamenteel belang dat de Unie de concrete maatregelen van de lidstaten op gezondheids- en voedingsgebied zo zorgvuldig mogelijk ondersteunt, zodat het fenomeen obesitas dat zich in Europa steeds verder uitbreidt, vooral onder kinderen, sterk wordt teruggedrongen.

Leopold Józef Rutowicz (UEN). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, het verslag van mevrouw Ries snijdt een probleem aan dat niet alleen belangrijk is in Europa. De kwestie van gezonde voeding en voldoende beweging, het voorkomen van overgewicht, obesitas en chronische ziekten staat in veel landen al lang hoog op de agenda. Aan obesitas wordt veel geld verdiend door de bedrijven, die fantastische middeltjes verkopen die meer kwaad dan goed doen. In boeken over verschillende diëten staat dat juist voeding het beste geneesmiddel is, terwijl er in de maatschappij steeds meer „mollige” mensen bijkomen.

Kennelijk beschikt de consument over te weinig informatie over voeding en de uitwerking van voeding. Bewustmaking, het bevorderen van gezonde voeding via de massamedia, of informatie op de verpakking over de voedingswaarden van de verschillende ingrediënten, kan de burgers helpen. En aanvullend zou bij risicogroepen onderzocht moeten worden welke voedingsbestanddelen de neiging hebben zich op te hopen in het lichaam, en welke ingrediënten juist wel genuttigd moeten worden.

Markos Kyprianou, lid van de Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alle leden bedanken voor het zeer interessante debat. Het is goed om te merken dat we op dezelfde golflechte zitten.

Om te beginnen wil ik zeggen dat we het er natuurlijk allemaal mee eens zijn dat het uiteindelijk een individuele keuze van mensen blijft. We gaan het eten niet bij de consumenten op tafel zetten, en we kunnen ze niet dwingen om iets te eten of juist niet te eten. Tegelijkertijd hebben we echter de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de consumenten een geïnformeerde keuze kunnen maken, en dat betekent voorlichting. Dat klopt, maar het betekent ook dat we ervoor moeten zorgen dat die voorlichting over gezondheidsclaims accuraat, waarheidsgetrouw, correct en wetenschappelijk gefundeerd is. Ik heb nota genomen van het verzoek om voedsel etikettering. Daar zijn we al mee bezig.

We moeten ervoor zorgen dat de consumenten voldoende en begrijpelijke voorlichting krijgen, zodat ze hun eigen keuzes kunnen maken. Dat geldt voor alle burgers en voor de ouders die keuzes voor hun kinderen moeten maken. Zij hebben de verantwoordelijkheid om zo nu en dan ‘nee’ te zeggen. Dat is ook een belangrijk aspect, want we willen geen enkel voedsel verbieden. Dat moet duidelijk zijn. We willen geen enkel voedsel uitsluiten. Ik kan me geen kind voorstellen dat opgroeit zonder ooit een ijsje of een reep chocolade te krijgen, maar dat hoeven er geen tien per dag te zijn. Dat is een kwestie van matiging, en matiging is een uitdaging voor ons allemaal. Ik denk dat het compromis dat we hebben bereikt bij de richtlijn ‘televisie zonder grenzen’ een verstandig compromis is, maar zoals u weet, werken we ook aan zelfregulering binnen de sector, om ervoor te zorgen dat de sector zich in dit opzicht verantwoordelijk gedraagt.

We hebben altijd gezegd dat zelfregulering praktischer en veel sneller te verwezenlijken is, maar in de Commissie hebben we ook altijd gezegd dat als zelfregulering niet werkt, we niet zullen aarzelen om alsnog meer bindende maatregelen te nemen.

Het is jammer dat mevrouw Breyer er niet meer is, maar ik moet zeggen dat deze Commissie op veel punten zeer ambitieus en moedig is - ik noem tabak en alcohol, maar ook deze problemen. U zult zich nog de reactie uit verschillende hoeken herinneren toen ik hier twee jaar geleden namens de Commissie voor het eerst mee kwam. Nu houden we echter een debat. We debatteren nu over een Groenboek. Op basis van deze strategie zal bepaald worden wat de volgende activiteiten zullen worden.

Een andere samenstelling van de producten is een zeer belangrijk aspect. We zijn de kwestie van de transvetzuren aan het bestuderen. Ik kan u verzekeren dat ik de situatie op dit punt ken. Het is een uitdaging. We moeten ervoor zorgen dat, als die transvetzuren niet meer worden gebruikt, er niet iets voor in de plaats komt dat nog slechter is. Daarvoor moeten we nauw samenwerken met de Europese Autoriteit voor de voedselveiligheid.

Als het gaat om schade aan de gezondheid als gevolg van obesitas is de sociale dimensie en de ongelijkheid een factor die we nooit mogen vergeten, want helaas worden voornamelijk gezinnen met een lager inkomen hierdoor getroffen. Dat is een feit. Daarom hebben we een nog grotere verantwoordelijkheid om hier iets aan te doen.

Ter afsluiting wil ik u allen nogmaals bedanken voor dit zeer interessante debat. Ik zie uit naar het debat over onze strategie, zodra die gepresenteerd zal zijn, en over de manier waarop we praktische resultaten kunnen boeken ten behoeve van de Europese consumenten.

Tot slot wil ik de rapporteur nogmaals bedanken voor het uitstekende werk dat zij heeft verricht.

Frédérique Ries (ALDE), rapporteur. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, normaal gesproken reageer ik niet op uitlatingen van extreem rechts. Ik maak echter een uitzondering voor de toespraak van de heer Martinez. Volgens mij is het in Tartuffe dat Molière tegen ons zegt dat niet reageren op een bepaald moment gelijk is aan instemming betuigen. Ik voel mij hier verplicht namens de commissaris te reageren. De heer Martinez heeft namelijk de termen "braakneigingen" en "schandalig" met betrekking tot het Groenboek en het verslag gebruikt.

Ik zit nu al zeven jaar in dit Parlement, maar zulk taalgebruik heb ik nog nooit gehoord. Volgens mij is dit verslag niet bijzonder controversieel of polemisch van aard. Het is een verslag waarover een redelijke consensus bestaat, zoals blijkt uit de bijdragen van de afgevaardigden. Daarom verwerp ik met kracht de geuite beschuldigingen of liever gezegd: beledigingen. Het is overduidelijk dat de heer Martinez dit om zich heen grijpende ziekteverschijnsel uitsluitend beziet in termen van een Noord-Zuid-tegenstelling. Dat is een optiek die bij hem past. Vanaf het allereerste begin hebben wij onderstreept dat er wereldwijd niet alleen 1,5 miljard zwaarlijvige personen zijn, maar ook 800 miljoen mensen die sterven van de honger. Mevrouw Breyer, die hier nu niet meer aanwezig is, heeft dat nog eens duidelijk aangegeven. Ik wil er overigens op wijzen dat er ook in Micronesië, en wel op de Samoa-eilanden, mensen met obesitas zijn. Dit willekeurige voorbeeld geef ik om de heer Martinez met gelijke munt van repliek te dienen.

Ik wil afsluiten met de opmerking dat wij op het gebied van humanitaire hulp en solidariteit niets hoeven te leren van iemand zoals hij die zich in die uithoek van het politieke spectrum bevindt.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen om 11.30 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Ian Hudghton (Verts/ALE). - (EN) De rapporteur heeft geprobeerd een balans te vinden tussen de sterk uiteenlopende standpunten in de commissie, en ik erken dat dit geen gemakkelijk proces was, maar toch denk ik dat dit verslag kan en moet worden versterkt.

Ik zal mijn steun geven aan de amendementen die zijn ingediend door mijn fractie en die zijn gericht op het verbeteren van de samenstelling van industriële voedingsproducten, op het beperken van op kinderen gerichte reclame voor 'fast food', dat rijk aan suiker, vet of zout is, vooral tv-reclame, op het verbeteren van de voedingsnormen op scholen en het vergroten van de kennis over voedsel en voedselbereiding, en op het terugdringen van het aanbod van 'junk food' op scholen.

Ook steun ik de roep om een verbod op het gebruik van transvetzuren in industriële voedingsproducten, zoals onlangs is overeengekomen in New York. In de EU kunnen er meer prikkels worden gegeven om de voedingswaarde van voedingsproducten te verbeteren door in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het beleid voor plattelandontwikkeling de productie van kwaliteitsvoeding te stimuleren.

Magda Kósáné Kovács (PSE). - (HU) Het verslag over het bevorderen van een gezonde levensstijl richt de aandacht op een probleem dat ongeveer een derde van de Europese bevolking aangaat.

Beleid voor preventie en beheersing van overgewicht, zwaarlijvigheid en chronische ziekten moet het hele leven omvatten, van de wieg tot het graf.

De gevolgen van overgewicht zijn ernstiger voor oudere mensen en mensen met mobiliteitsbeperkingen, omdat het gebrek aan lichamelijke oefening tot een slechte gezondheid leidt.

Een goed voorbeeld hiervan is de wereldwijde verspreiding van diabetes, waarvan de behandeling verdere complicaties met zich meebrengt. Oudere patiënten krijgen vaak onvermijdelijk te maken met mobiliteitsbeperkingen tijdens het volgen van therapie, waardoor ze niet alleen de strijd moeten aangaan met hun aandoening, maar ook met een verdere verslechtering van hun leefomstandigheden.

We weten dat Europa, met zijn vergrijzende bevolking, de nadruk voornamelijk moet leggen op preventie. We moeten echter het recht van oudere mensen op een menswaardig leven waarborgen, en een essentieel onderdeel daarvan is het recht op een gezond leven.

Ik moet erop wijzen dat de preventiecapaciteit per lidstaat verschilt. De prijs van een gezond leven verschilt van lidstaat tot lidstaat. Bij het opstellen van preventie maatregelen en het identificeren van

achterstandsgroepen moet er goed worden gekeken naar oudere en gehandicapte mensen en moeten de preventie- en revalidatieprogramma's zo veel mogelijk worden aangepast aan de lokale behoeften. Dat kan alleen als alle EU-lidstaten hun krachten bundelen en hun beste praktijken met elkaar delen.

Gábor Harangozó (PSE). - *(EN)* In het kader van de recente spectaculaire toename van het aantal mensen in de Europese Unie dat aan obesitas en overgewicht lijdt, wil ik het Groenboek van de Commissie en het verslag van mevrouw Ries van harte verwelkomen. De snelheid waarmee het aantal gevallen van obesitas toeneemt, heeft inderdaad dramatische vormen bereikt in de Unie. Het probleem moet daarom serieus worden aangepakt met behulp van een EU-actieplan voor de bevordering van een gezonde levensstijl. We hebben niet alleen te maken met slechte consumptiegewoonten en een gebrek aan lichamelijke beweging, maar moeten ook goed kijken naar alle economische gevolgen.

Het is bewezen dat veel sterfgevallen en ziekten kunnen worden voorkomen door een goed dieet en dagelijkse lichaamsbeweging. Niet alleen worden er zo levens gered, maar wordt ook de financiële druk op de nationale begrotingen verlicht, omdat de sociaaleconomische gevolgen van aan overgewicht gerelateerde ziekten worden geschat op tussen de vier en zeven procent van de totale uitgaven voor gezondheidszorg van de lidstaten. De economische gevolgen van obesitas zijn nog niet volledig in kaart gebracht. Obesitas is een echte ziekte en een echte uitdaging voor de Unie, voor de gezondheid van haar burgers en voor de gewoonten van consumenten.

Jules Maaten (ALDE). - Ik ben verheugd dit groenboek op onze parlementaire agenda te zien. Obesiteit is een groeiend probleem. Er zijn meer en meer obese mensen die veel meer risico lopen op hart- en vaatziekten. Ik ben ervan overtuigd dat, op de gebieden waar Europa daadwerkelijk iets kan betekenen, zoals consumenteninformatie (nutrition labelling), we ook echt actie moeten ondernemen. Uiteindelijk ligt een grote verantwoordelijkheid bij de lidstaten zelf, die zich voor honderd procent moeten inspannen om hun bevolking gezonder te doen eten, maar vooral meer te doen bewegen. Want het is daar waar het grote probleem ligt.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - *(EN)* Ik wil mevrouw Ries bedanken voor haar werk aan dit verslag. Er zijn al veel belangrijke dingen gezegd over het kiezen van een gezond consumptiepatroon en een actievere levensstijl, dus ik zal me beperken tot enkele minder voor de hand liggende, maar niet minder belangrijke aspecten van obesitas.

De smaakversterker MSG, die tegenwoordig aan veel hartige snacks en verwerkt voedsel wordt toegevoegd, wordt steeds meer in verband gebracht met obesitas, vooral als hij wordt genuttigd door kinderen in de eerste jaren van hun ontwikkeling. Ook aspartaam, een kunstmatige zoetmaker die aan veel zoete voedingsproducten wordt toegevoegd, wordt in verband gebracht met eetstoornissen. Het is ironisch dat aspartaam, dat in veel producten voorkomt waarbij op het etiket 'diet' of 'light' staat, ervoor kan zorgen dat degenen die het innemen juist meer willen eten. Dit zijn allebei synthetische chemische stoffen die de smaakpapillen prikkelen. Deze smaakversterkers kunnen de smaakpapillen ook afstompen, waardoor voedingsproducten zonder additieven onaantrekkelijk worden.

Onlangs is in het Verenigd Koninkrijk tijdens een groot onderzoek gebleken dat slaapgebrek bij kinderen en tieners een primaire oorzaak van obesitas is, vanwege de effecten op de hormoonhuishouding en de stofwisseling, maar ook een secundaire oorzaak, omdat gevoelens van moeheid kinderen aanmoedigen om snacks te nuttigen en hen ontmoedigen om lichamelijk actief te zijn.

Péter Olajos (PPE-DE). - *(HU)* In het debat over het verslag-Ries hebben we lang en breed gesproken over het feit dat obesitas de op drie na belangrijkste doodsoorzaak in de Europese Unie is, en indirect doodsoorzaak nummer één is. Als chronische ziekte vormt het een zware morele en financiële last, niet alleen voor de persoon in kwestie, maar ook voor zijn of haar familie en voor de samenleving als geheel, en helaas zien we het aantal mensen dat aan obesitas lijdt voortdurend stijgen.

Bij de risicogroepen moeten we speciale aandacht schenken aan kinderen, omdat het aantal zwaarlijvige kinderen in de EU ieder jaar met 400 000 stijgt. Het is natuurlijk duidelijk dat er preventieve maatregelen kunnen worden genomen, maar wat bedoelen we eigenlijk met preventie?

- Het geven van voorlichting aan de samenleving, en in het bijzonder aan kinderen, over gezonde voedingspatronen
- Regelmatige lichamelijke beweging
- Het doorlichten van gerichte reclame, en

- Consumentenbescherming.

We denken maar zelden aan consumentenbescherming, maar dit is een essentieel instrument voor preventie. We moeten ervoor zorgen dat de etiketten op voedsel duidelijk aangeven welk percentage van de dagelijks benodigde voedingsstoffen we consumeren als we dat voedsel eten.

In het geval van voedsel dat een lage voedingswaarde heeft maar veel koolhydraten bevat, zoals chocolade, zoete drankjes, enzovoorts, moet duidelijk zichtbaar worden aangegeven - zoals dat bij tabaksproducten gebeurt - dat een te hoge consumptie van dat product de kans op het krijgen van diabetes en hart- en vaatziekten vergroot.

22. Verjaringstermijnen voor grensoverschrijdende geschillen met betrekking tot letsel en dodelijke ongevallen (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0405/2006) van Diana Wallis, namens de Commissie juridische zaken, met aanbevelingen aan de Commissie betreffende de verjaringstermijnen voor grensoverschrijdende geschillen met betrekking tot letsel en dodelijke ongevallen (2006/2014(INI)).

Diana Wallis (ALDE), rapporteur. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, laten wij ons aan het begin van dit debat eens voorstellen dat wij de mensen zijn die zich door ons laten vertegenwoordigen, dat wij op vakantie zijn in een ander Europees land, of dat wij jongeren zijn die in een ander land gaan studeren, of mensen die zakelijke bijeenkomsten hebben in een andere Europese hoofdstad, of ergens anders op een bouwterrein gaan werken. Dit zijn allemaal alledaagse scenario's die helaas de mogelijkheid van ongelukken in zich dragen, waarbij het gevaar bestaat dat men letsel oploopt of zelfs komt te overlijden in een ander land.

Ik wil u ook als voorbeeld enkele cijfers geven. In 2004 vonden er in Duitsland, dus in één van de zevenentwintig lidstaten, vijftigduizend verkeersongelukken plaats waarbij iemand letsel opliep en een burger van een ander Europees land betrokken was. In het Verenigd Koninkrijk heeft vorig jaar een enkel advocatenkantoor naar eigen zeggen zesduizend dossiers geopend over grensoverschrijdende ongelukken in Europa waarbij iemand letsel had opgelopen. Welnu, u zou kunnen zeggen: laat die advocaten hun werk maar doen. Die advocaten zijn echter met een probleem naar ons toe gekomen. Iedere gerechtelijke actie moet in gang worden gezet binnen een bepaalde tijd, de zogeheten verjaringstermijn. Alle goede advocaten houden in hun nationale rechtsstelsel de verjaringstermijnen heel goed in de gaten, want anders is de vordering dood, tenietgegaan, kansloos. Het is een van de nachtmerries van jonge advocaten om een verjaringstermijn te laten verlopen. Natuurlijk kennen ze allemaal hun eigen rechtsstelsel, maar kan van hen worden verwacht dat ze de fijne kneepjes van alle zevenentwintig rechtsstelsels kennen? En die fijne kneepjes bestaan, bijvoorbeeld met betrekking tot de verschillende definities van een civielrechtelijke en een strafrechtelijke vordering. Nog belangrijker is dat de lengte van de verjaringstermijn zelf binnen de Europese Unie enorm kan variëren, van één tot dertig jaar.

Het is al erg genoeg om het slachtoffer te worden van een ongeluk in een andere lidstaat, maar om vervolgens ook nog eens het slachtoffer te worden van een technisch probleem met betrekking tot verjaringstermijnen, waardoor er geen vordering kan worden ingediend, is dubbel zo erg. Dit is een reëel, praktisch en groeiend probleem dat een neveneffect is van het stimuleren van het vrije verkeer van personen. Ik hoop dat de weinige cijfers die ik heb kunnen noemen, en die vele malen moeten worden vermenigvuldigd om alle lidstaten van de Unie te omvatten, een idee geven van de omvang van het probleem.

Zoals ik zojuist heb gezegd, zijn zowel advocaten, verzekeraars als slachtoffers met dit probleem naar ons toegekomen met het verzoek om u, commissaris, de vraag te stellen of u een aantal mogelijkheden wilt bekijken. We weten dat dit probleem gevoelig ligt. Het gaat om de nationale gerechtelijke procedures, dus iedere bemoeienis door de Europese Unie moet strikt beperkt blijven tot alleen grensoverschrijdende gevallen.

Misschien kan voor deze gevallen een geharmoniseerde verjaringstermijn van - zeg - vier jaar worden overwogen, of misschien moeten we zorgen voor duidelijke internationale privaatrechtelijke regels. Hoe de oplossing er uiteindelijk ook gaat uitzien, zowel advocaten als eisers hebben zekerheid nodig als we willen dat waardevolle en voor personen uiterst belangrijke vorderingen niet het gevaar lopen

om te verjaren als gevolg van verschillen in de gerechtelijke procedures. Want als de zaken fout lopen, kan dat grote pijn bij individuele personen en gezinnen veroorzaken.

Dit is een praktisch probleem dat voortvloeit uit de deelneming van onze burgers aan het vrije verkeer van personen en aan alles wat de interne markt te bieden heeft. Wij van onze kant moeten bereid zijn om te reageren met een Europees civielrechtelijk systeem om, zoals ik zojuist al heb gezegd, te voorkomen dat het van kwaad erger wordt.

Ik hoop, commissaris, dat u zult kunnen reageren op dit initiatief, waarvoor in de weken voorafgaand aan dit debat door burgers en anderen intensief en op een positieve manier is gelobbyd bij de leden van dit Parlement.

Franco Frattini, *vice-voorzitter van de Commissie*. - (EN) Ik denk dat dit verslag een heel interessante poging is om een heel moeilijk onderwerp aan te pakken. Mevrouw Wallis verdient alle lof voor haar poging om een algemene Europese oplossing te vinden voor verschillen in de verjaringstermijnen wanneer deze, zoals zij zojuist heeft gezegd, verband houden met vorderingen tot schadeloosstelling voor persoonlijk letsel of dodelijke ongelukken. Dit is vooral belangrijk voor burgers die de pech hadden om betrokken te raken bij een verkeersongeluk in een ander land dan het land waarin ze wonen. Het kan echter ook van toepassing zijn op andere zaken, zoals medische vorderingen en productaansprakelijkheid.

Dat gezegd hebbende, stel ik vast dat de verjaringstermijn een complex onderwerp is, zoals de rapporteur ook heeft erkend. Het is nauw verbonden met de verjaring van de onrechtmatige daad, een onderwerp dat niet wordt behandeld in het verslag. Al het verdere werk op dit terrein moet ook betrekking hebben op de verjaring van de onrechtmatige daad, aangezien in de meerderheid van de Europese rechtssystemen het probleem van de tijdslimieten wordt oplost door de verjaring van de onrechtmatige daad te gebruiken in plaats van verjaringstermijnen voor het indienen van een vordering. In het stelsel van het Verenigd Koninkrijk worden beide gebruikt.

Ik ben ertoe bereid en sta ervoor open om deze vraag in de toekomst te onderzoeken, rekening houdend met de uiteenlopende wettelijke aard van de begrippen verjaringstermijn en verjaring, en met het feit dat de voorgestelde rechtsgrondslag harmonisatie van de interne wetgeving uitsluit, waar in feite in het verslag impliciet op wordt aangedrongen.

Ik moet er in alle openheid op wijzen dat we ook rekening moeten houden met de prioriteiten van ons werkprogramma, die verwezenlijkt moeten worden rekening houdend met het binnen de Europese Commissie beschikbare personeel.

Dat gezegd hebbende besef ik dat dit geheel nieuwe punt van de rapporteur open moet blijven voor verdere discussie.

VOORZITTER: MARIO MAURO

Ondervoorzitter

Piia-Noora Kauppi, *namens de PPE-DE-Fractie*. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, de rapporteur heeft uitstekend werk afgeleverd met dit verslag. Er staat veel prijzenswaardigs in dit initiatief. Dit is, zoals de rapporteur heeft gezegd, een praktische oplossing voor een praktisch probleem. In de eerste plaats betreft het een van de onvoltooide gebieden van de interne markt: hoe de mensen hun rechten meenemen wanneer ze hun vier vrijheden uitoefenen binnen de Europese Unie. Het Europees Parlement moet iedere anomalie aan de orde stellen en zijn rechten op grond van het Verdrag gebruiken om de Commissie tot actie te bewegen. In de tweede plaats betreft dit vraagstuk justitie en binnenlandse zaken. Mensen hebben zo veel mogelijk zekerheid over hun rechten en plichten nodig om in welke samenleving dan ook actief te zijn. Grensoverschrijdende activiteiten zullen altijd meer onzekerheid met zich meebrengen dan activiteiten die in eigen land worden ontplooid, maar we hebben als wetgevers van de EU een plicht om iets te doen aan deze problemen. Het zuivere feit dat de uiteenlopende nationale wetgevingen een snelle uniforme oplossing onmogelijk maken is geen excuus om niets te doen.

Het Europees Parlement doet wat het moet doen door vandaag het debat te openen. De Commissie moet volgen met een voorstel en de lidstaten moeten hun soevereine verantwoordelijkheid nemen en de nodige wijzigingen doorvoeren door, indien nodig, de passerelle-clausule uit het Verdrag van Nice in te zetten.

We moeten echter voorzichtig zijn met hoe we dit aanpakken. Hoewel mijn fractie het verslag van mevrouw Wallis met kracht steunt, kunnen we haar amendementen op het verslag niet steunen. Wij denken dat het voorbarig is om te streven naar sterk geharmoniseerde en specifieke definities van bijvoorbeeld de datum van kennisname, de opschorting van procedures en speciale rechten van minderjarigen. Wij denken niet dat dit op dit moment in overeenstemming is met het subsidiariteitsbeginsel en het proportionaliteitsbeginsel. Laten we eerst het onderzoek van de Commissie afwachten en zien welke grensoverschrijdende problemen er bestaan op het gebied van verjaringstermijnen in gevallen waarin sprake is van persoonlijk letsel, en dan pas over concrete definities gaan praten. Als uit het onderzoek bijvoorbeeld mocht blijken dat er niet zulke enorme verschillen bestaan tussen de verschillende wetgevingen van de lidstaten, zou invoering van het oorsprongslidbeginsel een oplossing kunnen zijn. Persoonlijk zou ik voorstander van een dergelijke aanpak zijn.

Manuel Medina Ortega, *namens de PSE-Fractie*. - (ES) Ik houd mijn betoog in het Spaans en dit is het eerste betoog in het Spaans, maar ik geloof dat de commissaris mijn taal heel goed verstaat.

In de Spaanse versie van het verslag staat: "*recomendaciones destinadas a la Comisión sobre la prescripción en conflictos transfronterizos*", wat wil zeggen dat er geen sprake is van een "*estatuto de limitaciones*" omdat, voor zover ik het Angelsaksische recht ken, de uitdrukking "*statute of limitation*" in het Spaans vertaald wordt met "*prescripción*".

Ik weet dat de Italianen scherpzinnige en bijzonder nauwgezette juristen zijn en waarschijnlijk zou het de moeite waard zijn om dieper op deze kwestie in te gaan, ofschoon ik het ermee eens ben dat de twee instellingen een verschillende oorsprong hebben.

In elk geval denk ik dat het Europees Parlement met het verslag van mevrouw Wallis de Commissie een bepaalde kant op wil krijgen. Wij vragen de Commissie niet, en dat wordt in het verslag evenmin gevraagd, om snel met een wetgevingsvoorstel te komen, maar sommige fasen, - zoals de in paragraaf 1 genoemde paragraaf, waarin sprake is van de noodzaak om een onderzoek in te stellen naar wat er gebeurt - zouden wel ten uitvoer moeten worden gelegd.

Zoals mevrouw Wallis zei, zijn er op dit ogenblik duizenden of misschien wel tienduizenden mensen die de nationale grenzen oversteken. Ik denk echter dat ook de heer Frattini in een ander opzicht gelijk had, toen hij zei dat we niet alleen moeten kijken naar grensoverschrijdende ongelukken of ongevallen maar naar alle gevallen waarin een mens als gevolg van een reeks situaties - een medische behandeling of verblijf bijvoorbeeld - schade ondervindt in een bepaald land en in een ander land te maken krijgt met het probleem van de verjaringstermijn.

Ik denk dat wij de mogelijkheden zo veel mogelijk moeten uitbreiden maar dat het nu - en misschien heeft mevrouw Kauppi hierin gelijk - waarschijnlijk nog niet het beste moment is om in detail te treden. De Commissie zou echter op zijn minst moeten beseffen dat wij, als afgevaardigden die gekozen zijn door de bevolking van de Europese Unie, van mening zijn dat de Commissie bepaalde initiatieven moet nemen voor deze kwestie.

Zoals de rapporteur voorstelt, zouden zulke initiatieven juist moeten beginnen met het vergaren van concrete kennis omtrent de situatie, zodat we ons een beeld kunnen vormen van de concrete werkelijkheid, en van de mogelijkheden tot wetgeving op dit gebied.

De Voorzitter. - Misschien is het nuttig om bij de stemming hierover in het Parlement mede te delen dat er de problemen zijn in verband met de verschillende taalversies.

Marek Aleksander Czarnecki, *namens de UEN-Fractie*. - (PL) Voorzitter, ik wil mevrouw Wallis bedanken voor haar initiatief met het oog op de harmonisatie van de regelgeving voor het ingaan van de looptijd en de verjaringstermijnen voor schadeclaims bij schade aan eigendom en persoonlijk letsel in grensoverschrijdende conflicten.

De opeenvolgende uitbreidingen van de Europese Unie, de stijgende maatschappelijke welvaart, maar ook het vrij verkeer van personen dragen bij tot een toename van het autoverkeer. Jammer genoeg stijgt daarmee ook het aantal personen dat ongelukken krijgt. Op dit moment zijn er in het nationaal civiel recht van de lidstaten verjaringstermijnen die ofwel heel kort zijn, bijvoorbeeld één jaar, ofwel heel lang, bijvoorbeeld 30 jaar. Dat is niet goed voor de bescherming van de slachtoffers, die zich vaak niet bewust zijn van de verschillen in de verjaringstermijnen van de verschillende landen en hun schadeclaim pas na het verstrijken van de termijn indienen bij een buitenlandse rechtbank. En wat gebeurt er dan?

De rechtbank wijst de claim af, en de slachtoffers, die schade hebben opgelopen aan hun eigendom of hun gezondheid, kunnen hun recht niet meer opeisen.

Harmonisatie door de invoering van duidelijke en transparante regels kan hier een oplossing zijn. Dan kunnen de benadeelde partijen of hun advocaten een schadeclaim indienen. Ik ken als advocaat de situatie van deze mensen heel goed, en daarom steun ik dit initiatief van harte.

Tadeusz Zwiefka (PPE-DE). - *(PL)* Voorzitter, ik wil in de eerste plaats mevrouw Wallis hartelijk danken voor al haar werk. Ik herinner me een speciale bijeenkomst, die op haar initiatief plaatsvond in de Commissie juridische zaken, om de materie goed te doorgronden. Het gaat hier om een kwestie die voor alle burgers van de Europese Unie van groot belang is.

Ik ben het niet met de commissaris eens dat de vertraging of het uitstel van dit wetgevend initiatief eenvoudig verklaard kan worden door het feit dat de Commissie formeel gesproken niet aan de nationale rechtsstelsels mag komen. Steeds als ik hier het woord neem en de kans krijg om te spreken, wijs ik erop dat het de fundamentele taak is van elk parlement, van elke wetgevende instelling om eenvoudige, leesbare wetten te maken, die de burgers ten goede komen en het leven van de burgers makkelijker maken.

Vandaag zijn er zevenentwintig verschillende rechtsstelsels met betrekking tot de verjaringstermijnen voor schadeclaims in grensoverschrijdende geschillen met betrekking tot allerhande ongevallen. Het is daarom de plicht van zowel het Europees Parlement als de Europese Commissie en de Raad om een manier te vinden om deze situatie te veranderen en wetten te maken die het leven gemakkelijker maken. Het is een slachtoffer of nabestaande namelijk moeilijk uit te leggen dat zijn zaak formeel al lang gesloten is, dat we alleen maar kunnen meeleven, maar dat claims die worden ingediend na het verstrijken van de verjaringstermijn, moeten worden verworpen.

En dan richt ik me nu tot de Europese Commissie. Ik roep de Commissie op alle mogelijke middelen en alle nodige bevoegdheden in te zetten om deze kwestie wettelijk te regelen. Ik ben er ten diepste van overtuigd, dat men in de lidstaten begrijpt dat deze kwestie die honderdduizenden mensen - en misschien wel miljoenen burgers van de Europese Unie - treft, snel en goed moet worden geregeld. Als we willen dat de burgers actief zijn in het vrij verkeer van personen, dan moeten we ook oplossingen aanreiken die dit gemakkelijker voor hen maken.

Andrzej Jan Szejna (PSE). - *(PL)* Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen wil ik mevrouw Wallis bedanken voor haar inzet voor deze ontwerp-resolutie van het Europees Parlement.

Er zijn nu in de Europese Unie te grote verschillen in de verjaringstermijnen in grensoverschrijdende geschillen met betrekking tot letselschade en dodelijke ongevallen. We kunnen dat alleen maar erkennen. Zoals de rapporteur terecht opmerkte, is dit een complex probleem, dat zowel verband houdt met de verjaring als met het begin van de looptijd van de verjaringstermijn. Verjaringstermijnen, de termijnen voor het indienen van bewijs betreffende het ongeval, de mogelijkheid om de verjaring op te schorten of stop te zetten, het bestuderen van het bewijs en het aantekenen van verzet in het geval van verjaring spelen ook een rol. De grote verschillen kunnen onaangenaam uitpakken voor de slachtoffers van ongevallen, en het hun erg moeilijk maken om via de rechtbank hun recht te halen. Rechtszekerheid voor alle burgers van de Europese Unie moet een prioriteit zijn en we moeten het de burger gemakkelijker maken om de vrijheden, die in de verdragen zijn voorzien, te benutten. Daarom wil ik de Commissie vragen om het Europees Parlement een wetsontwerp voor te leggen dat voortbouwt op de aanbevelingen die in deze ontwerp-resolutie worden gedaan.

Janusz Wojciechowski (UEN). - *(PL)* Mijnheer de Voorzitter, ik wil mevrouw Wallis gelukwensen met het uitstekende en noodzakelijke verslag. Dit komt tegemoet aan de behoeften van slachtoffers van allerhande ongelukken. Mevrouw Wallis heeft terecht gezegd, dat de Unie openstaat voor haar burgers, dat haar burgers kunnen reizen en verhuizen zonder beperkingen. Jammer genoeg stijgt daarmee echter ook het risico op ongelukken. De slachtoffers van zulke ongevallen lijden vaak dubbel, de eerste keer door het ongeluk en de tweede keer omdat ze de wet niet kennen van het land waar hun dat ongeluk overkomen is. Daardoor dient men een claim vaak pas in nadat de verjaringstermijn verstreken is, en is de claim niet meer ontvankelijk. Daarom moeten we het voorstel steunen om voor de hele Unie een minimum verjaringstermijn in te voeren voor grensoverschrijdende geschillen betreffende ongevallen. Het is een voorstel dat de slachtoffers beschermt en de kans vergroot dat ze hun recht kunnen halen, en ook daarom verdient het onze volmondige steun. Ik hoop dat de Commissie, in navolging van dit verslag, snel concrete voorstellen doet in het belang van de mensen die door het lot getroffen zijn.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen om 11.30 uur plaats.

Schriftelijke verklaring (artikel 142)

John Attard-Montalto (PSE). - *(EN)* De aanbeveling is er niet op gericht om nationale wetgeving te vervangen maar om rekening te houden met gevallen waarin bij de procedure partijen zijn betrokken die in verschillende landen van de Europese Unie verblijven of hun domicilie hebben, of partijen die verblijven of hun domicilie hebben in een staat die niet tot de Europese Unie behoort, of gevallen waarin de procedure de mogelijkheid biedt om te kiezen tussen de wetten van verschillende landen.

Het wordt steeds belangrijker om de beginselen die ten grondslag liggen aan verjaringstermijnen voor schadeclaims in een passende vorm wettelijk vast te leggen.

De algemene verjaringstermijn die wordt voorgesteld is vier jaar, behalve wanneer het recht waaronder de claim valt in een langere periode voorziet. Dit algemene beginsel kan problemen veroorzaken, aangezien in de nationale wetgeving een kortere periode kan gelden, in welk geval er een discriminerend scenario zou kunnen ontstaan wanneer de schadeclaim zich voordoet tussen ingezetenen of andere personen die in hetzelfde land verblijven, of wanneer de zaak betrekking heeft op partijen die in verschillende landen verblijven of hun domicilie hebben.

Hetzelfde kan gezegd worden van de opschorting en onderbreking van de verjaringstermijn en de berekening van de begindatum.

In het licht van bovenstaande is het beter om duidelijke regels te hebben voor grensoverschrijdende geschillen, regels die tevens anders zijn dan de nationale wetgevingen. Misschien kan men met de oplossing van het dilemma een begin maken door de nationale wetgeving aan te passen aan de voorgestelde aanbevelingen.

23. Discriminatie van vrouwen en meisjes in het onderwijs (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0416/2006) van Věra Flasarová, namens de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid, over de discriminatie van vrouwen en meisjes in het onderwijs (2006/2135(INI)).

Věra Flasarová (GUE/NGL), rapporteur. - *(CS)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren. Ik ben zeer erkentelijk voor het feit dat ik dit verslag over de discriminatie van jonge vrouwen en meisjes op het gebied van de toegang tot onderwijs heb mogen opstellen, en wil graag alle collega's van mijn commissie bedanken voor hun op- en aanmerkingen.

Onderwijs heeft altijd al een hoog maatschappelijk aanzien genoten. Om die reden ging de mensheid in het verleden met onderwijs om zoals met elke andere vorm van rijkdom, namelijk selectief. De arme en niet-geprivilegieerde lagen van de bevolking hadden slechts zeer mondjesmaat toegang tot onderwijs. Voor vreemdelingen, immigranten, aanhangers van een ander geloof en mensen van een ander ras lag dat allemaal nog eens vele malen moeilijker. Ook vrouwen werd, als gevolg van vooroordelen en de scherp begrensde maatschappelijke ruimte waarin zij zich meestal moesten bewegen, de toegang tot voornamelijk hoger onderwijs ontzegd.

Al die duizenden jaren in stand gehouden archaische stereotypen bieden nog altijd hardnekkig weerstand tegen de behoeften van de moderne maatschappij. In de hoofden en in het doen en laten van mensen zitten deze nog steeds vastgebakken, ook al zal waarschijnlijk niemand dat openlijk willen toegeven. Ik wil er hier niemand direct op aanspreken, maar er zitten nog allerlei stukjes middeleeuwen - als ik dat zo kort door de bocht mag noemen - in ons. Als dat niet zo zou zijn geweest, als het principe van gendergelijkheid een tweede natuur voor ons was geworden, dan hadden wij ons niet over dit vraagstuk hoeven buigen.

In mijn verslag ben ik ervan uitgegaan dat onderwijs een levenslang proces is. Toch zult u het zeker met mij eens zijn dat het onderwijs dat men in zijn jeugd geniet, bepalend is voor het uiteindelijk te bereiken onderwijsniveau, de persoonlijke groei en de professionele loopbaan. Dit onderwijs dient te worden gevrijwaard van alle vormen van discriminatie, en dan vooral van de meeste ernstige vorm ervan, namelijk economische beperkingen van allerlei aard, die de sociaal zwakkere delen van de

samenleving treffen. Als we dan niet in staat zijn de gevolgen van economische achterstelling, waardoor zowel jongens als meisjes worden getroffen, volledig te elimineren, dan dienen we deze op zijn minst zo veel mogelijk te verzachten, en dat in samenhang met de vormen van discriminatie die onder meer in dit verslag worden behandeld.

Uit allerlei ervaringsgegevens uit verschillende EU-landen blijkt dat aan het begin van het hele onderwijstraject er slechts een minimaal effect uitgaat van de genderachterstelling van meisjes. Dankzij de leerplicht gaat welhaast elk kind naar school en de elementen die de ontwikkeling van het kind afremmen, hebben op beide geslachten hetzelfde effect. Ik denk hierbij hoofdzakelijk aan handicaps, zoals medisch vastgestelde gebreken, of aan de gevolgen van verwaarlozing door ouders, of zelfs aan foutieve diagnoses waardoor kinderen buiten het reguliere onderwijssysteem komen te staan. Ik heb het hier over buitengewoon ernstige zaken. Toch zegt dit maar heel weinig over de discriminatie van vrouwen en meisjes in het onderwijsproces. We weten dat meisjes en jonge vrouwen even getalenteerd zijn als hun mannelijke tegenvoeters om hoger of universitair onderwijs te kunnen volgen en even gemotiveerd om dit tot een goed einde te brengen. Er zijn zo goed als evenveel mannelijke als vrouwelijke studenten. Bij bepaalde vormen van universitair onderwijs hebben de meisjes zelfs de overhand, hetgeen echter weer samenhangt met maatschappelijke stereotypen die stellen dat sommige beroepen typisch mannelijk en sommige typisch vrouwelijk zijn. Het gaat daarbij echter vaak om bepaalde patronen ter rechtvaardiging van andere vormen van discriminatie, zoals lagere lonen in zogeheten typische vrouwenberoepen. Men kan stellen dat de gendergerelateerde achterstelling van meisjes en jonge vrouwen pas goed vorm krijgt op het moment dat het dilemma optreedt tussen ofwel het stichten van een gezin en de zorg voor kinderen, ofwel het doorgaan met de studie en het ontwikkelen van de professionele aspecten van het leven. Terwijl na de afronding van hun studie jonge mannen zich verder kunnen bekwaamen - en dat vaak ook rechtstreeks van hen wordt verwacht - zit een jonge vrouw met het genoemde dilemma.

Het is tegenwoordig voor beide geslachten dan ook steeds gebruikelijker om het stichten van een gezin en het krijgen van kinderen uit te stellen. Dat hangt voornamelijk samen met de levensstijl, maar tevens is dat het gevolg van het feit dat gezin en carrière erg moeilijk te combineren vallen als de kinderen nog klein zijn. In het bedrijfsleven is er een enorme loopbaangerelateerde concurrentiedruk en er wordt honderd procent inzet verwacht. Daarom beginnen vrouwen het op dat punt getalsmatig af te leggen tegen mannen. Dit is het moment waarop het aantal vrouwen ten opzichte van het aantal mannen steeds kleiner wordt als het gaat om het behalen van hogere academische graden aan universiteiten en onderzoeksinstituten. Ook zijn er veel minder vrouwen in leidinggevende posities. Dit is dus de manier hoe genderdiscriminatie op het gebied van de toegang tot onderwijs tot uitdrukking komt. Maar in zekere zin zijn ook de vrouwen die wél een hoger onderwijsniveau en een hogere maatschappelijke positie hebben weten te bereiken, hiervan het slachtoffer. Want zelfs als ze alle horden hebben genomen, zijn ze nog niet "binnen". De samenleving schrijft professioneel succes nog altijd veelal automatisch toe aan mannen, en vrouwen die zich in deze kleine verboden ruimte bevinden, worden gezien als indringers.

Ondanks alle problemen waarmee succesvolle vrouwen op de werkvloer, maar ook thuis, te maken hebben, zie ik de toekomst met optimisme. Ik denk dat deze negatieve situatie naar verloop van tijd vanzelf verdwijnen zal. Indien we echter geen effectieve manieren vinden om met name jonge vrouwen te helpen om onderwijs en verdere professionele groei te combineren met het moederschap en het gezin, dan blijft de discriminatie van vrouwen bij de toegang tot onderwijs als probleem bestaan, inclusief de negatieve gevolgen ervan.

Ján Figel, lid van de Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil in de eerste plaats mevrouw Flasarová en de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid feliciteren met dit uitstekende verslag. Het betreft hier een omvattend en evenwichtig overzicht van de problemen waar vrouwen en meisjes in het onderwijs en later in hun beroepsleven tegenaan lopen.

De bestrijding van iedere vorm van discriminatie is weliswaar een kernbeginsel van de Europese Unie, maar in de strijd tegen discriminatie op grond van geslacht is men een stap verder gegaan. Alle afdelingen van de Commissie moeten bij het opstellen van voorstellen rekening houden met gendergelijkheid.

Op het gebied van onderwijs hebben zich positieve ontwikkelingen voorgedaan, zoals in uw verslag ook wordt opgemerkt. Meisjes worden in de Europese Unie niet gediscrimineerd als het gaat om de toegang tot onderwijs, en meisjes halen vaak beter cijfers dan jongens. Desondanks bestaan er ernstige problemen in bepaalde bevolkingsgroepen. In het verslag wordt gewezen op kwetsbare groepen, waar

ongelijkheid tussen mannen en vrouwen gepaard gaat met andere factoren die het vrouwen en meisjes onmogelijk maken om volledig te profiteren van onderwijs.

Onze eerste prioriteit is de behoeften van deze groepen aandachtig te bekijken en daarvoor effectieve oplossingen te vinden. Ons werk zal zijn gericht op efficiëntie en billijkheid in de onderwijs- en opleidingsstelsels, omdat discriminatie op grond van geslacht onderdeel is van een breder sociaal en cultureel probleem en verrijkende maatregelen vergt.

In 2007 zullen we twee belangrijke mededelingen produceren. De eerste gaat over voorschools onderwijs. Voorschoolse onderwijsprogramma's leiden tot resultaten op de korte termijn, maar bevorderen ook het vermogen om levenslang te leren en ontwikkelen de waarden die haaks staan op discriminatie.

De tweede mededeling die dit jaar gepubliceerd zal worden betreft onderwijs en immigratie. Immigratie draagt bij aan de groei en het concurrentievermogen van Europa. Uit het PISA-onderzoek blijkt dat immigrantenkinderen vaker slechtere schoolresultaten halen. In sommige culturen hebben meisjes specifieke handicaps.

In het nieuwe programma voor levenslang leren vormen gelijke kansen een transversale prioriteit. De eerste oproep tot het indienen van voorstellen is onlangs gepubliceerd. In het voortgangsverslag over de volle tien jaar van het programma Onderwijs en opleiding 2010 zal opnieuw worden gekeken naar de benchmark voor scheikunde, wiskunde en technologie en naar het evenwicht tussen jongens en meisjes in deze studierichtingen. Tot mijn genoegen kan ik melden dat de eerste doelstelling is verwezenlijkt - dit is in feite de enige van de vijf benchmarks waarbij we goede vooruitgang boeken in de zeventwintig lidstaten.

Mijn diensten en die van mijn collega van wetenschap en onderzoek, de heer Potočnik, werken al enige tijd samen om discriminatie op grond van geslacht in de wetenschap en in technische beroepen te bestrijden. Hier kunnen andere sectoren van profiteren en daar zullen we op voortbouwen.

Op het gebied van de informatiemaatschappij zien wij de digitale kloof groeien. Zoals in uw verslag wordt opgemerkt, kunnen vrouwen profiteren van nieuwe technologieën. Mijn collega, mevrouw Reding, heeft de leiding over een initiatief inzake e-learning, waarbij genderkwesties in aanmerking worden genomen, en het Europees Sociaal Fonds heeft een sterke traditie als het gaat om de bestrijding van discriminatie. Met de verordeningen voor de periode 2007-2013 kunnen activiteiten worden gefinancierd voor alle aspecten die in uw verslag worden genoemd. Er liggen grote kansen voor onderwijs en opleiding bij de inzet van de structuurfondsen.

Ik wil u nogmaals bedanken voor uw verslag.

Edit Bauer, *namens de PPE-DE-Fractie*. - (HU) Een van de cruciale kwesties met betrekking tot human resources is onderwijs. Discriminatie heeft op alle terreinen een averechtse uitwerking op de ontwikkeling van de samenleving. Dit geldt in het bijzonder voor onderwijs. Ik wil twee aspecten hiervan benadrukken.

In het verslag - dat ik vooral waardeer vanwege de evenwichtigheid - wordt gesproken over de meest gebruikelijke vormen van discriminatie. Er wordt echter niet in gezegd dat armoede bij kinderen en het vroegtijdig schoolverlaten dat daaraan gerelateerd is, voor een situatie zorgen waarin levenslang leren onmogelijk wordt, omdat de fundamenteën daarvoor ontbreken en in een latere fase nergens op voortgebouwd kan worden. Inderdaad is het percentage vroegtijdige schoolverlaters in de EU-lidstaten volgens de statistieken onder jongens het hoogst, maar we moeten wel beseffen dat de oorzaak daarvan voornamelijk armoede is. Armoede treft vrouwen harder dan mannen, zeer zeker als het om alleenstaande ouders gaat, die een steeds grotere meerderheid vormen. In gebroken gezinnen is het risico van armoede eveneens groter.

Het andere probleem dat uit het verslag naar voren komt betreft de situatie van mensen die meervoudig gediscrimineerd worden, met name vrouwen uit minderheidsgroepen. Het lijkt geen enkele twijfel dat discriminatie van nationale en etnische minderheden, de Roma, mensen met een handicap, evenals mensen die aan leerstoornissen als dyslexie, dyspraxie of dyscalculie lijden, in de meeste lidstaten een dagelijks probleem is. Door de antidiscriminatie-richtlijnen van de Europese Unie zijn regeringen verplicht maatregelen te nemen om gelijkheid te bevorderen, maar in verschillende lidstaten stuit dit soort initiatieven af op een enge interpretatie van een grondwettelijk verbod op discriminatie. Zo hebben we gezien hoe in een lidstaat het constitutioneel hof het artikel van de antidiscriminatiewet dat tijdelijke positieve maatregelen ter bevordering van gelijke kansen mogelijk maakte, ongrondwettelijk heeft verklaard.

Het is mijn overtuiging dat het zonder dergelijke tijdelijke maatregelen onmogelijk is om gelijke kansen te creëren.

Teresa Riera Madurell, *namens de PSE-Fractie*. - (ES) Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik mevrouw Flasarová gelukwensen met het goede werk dat zij verricht heeft voor zo'n belangrijke kwestie als gelijke toegang tot onderwijs. Dit is een essentiële vereiste voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt en op de meeste gebieden van ons openbare en privé-leven.

Van alle belemmeringen die nog bestaan en die in het verslag genoemd worden, zou ik er met name drie willen noemen.

In de eerste plaats de digitale genderkloof. De Commissie dient samen met de lidstaten en in het kader van de Lissabon-strategie de vereiste maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat vrouwen toegang krijgen tot de informatietechnologieën en daarvan op gelijke voorwaarden kunnen profiteren. Als Europa een kenniseconomie wil zijn, spelen de informatie- en communicatietechnologieën namelijk een essentiële rol in onze werkgelegenheids- en concurrentiestrategie, en wij vrouwen behoren daaraan deel te nemen op dezelfde voorwaarden als mannen. In dit verband zij erop gewezen dat vrouwen slecht vertegenwoordigd zijn op onderwijs-, wetenschappelijk en technologisch gebied.

In de tweede plaats wil ik net als de vorige spreekster ingaan op het vroegtijdig schoolverlaten, dat bij meisjes hoger ligt dan bij jongens, en daarom wordt de lidstaten aanbevolen om maatregelen te treffen die meisjes aanmoedigen net zo lang op school te blijven als de jongens en hun opleiding af te maken. Verder moeten er maatregelen worden genomen om de belemmeringen uit de weg te ruimen waar vrouwen op stuiten als ze naar het hoger onderwijs willen en om levenslang te kunnen blijven leren.

In de derde plaats zou ik, overeenkomstig de Verklaring over de kenmerken van sport, die in december 2000 is aangenomen op de Raad van Nice, willen benadrukken dat er meer rekening moet worden gehouden met de sociale, educatieve en culturele functies van sport, en dat er daarom een einde moet worden gemaakt aan de discriminatie waaronder vrouwen ook op sportgebied gebukt gaan. Zoals we bij andere gelegenheden hebben gedaan, moeten we ook hier situaties aan de kaak stellen als die van de prijzen op Wimbledon, die duidelijk discriminerend zijn voor vrouwen.

Eva-Britt Svensson, *namens de GUE/NGL-Fractie*. - (SV) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de rapporteur, mevrouw Flasarová, hartelijk danken voor haar zeer belangrijke verslag over discriminatie van vrouwen en meisjes in het onderwijs. In de lidstaten van de EU zijn er geen discriminerende juridische beperkingen meer voor de toegang van meisjes en vrouwen tot het onderwijs, maar zoals in zoveel andere gevallen waar gendergelijkheid in het spel is, zijn er in de praktijk structuren die niet beantwoorden aan de zuiver formele regels. Daardoor is het aandeel van meisjes en vrouwen ondanks hun formele rechten ondervertegenwoordigd in het hoger onderwijs of onder degenen met een academische carrière. Het zijn dus structuren en oude, ingesleten seksstereotiepe patronen die het kader vormen voor de opleiding van vrouwen en meisjes. De rapporteur concentreert zich daarom terecht op de noodzaak van een strategie, die vroeg moet beginnen en inhoudt dat leraren en ander schoolpersoneel opgeleid moeten worden in gendergelijkheid. Een groter bewustzijn, meer kennis en meer scholing zijn de weg naar een rechtvaardige samenleving voor allen, ongeacht geslacht, klasse en etniciteit.

Urszula Krupa, *namens de IND/DEM-Fractie*. - (PL) Voorzitter, ik heb slechts een minuut om me uit te spreken over discriminatie van meisjes en vrouwen in het onderwijs, en daarom wil ik de Poolse invalshoek belichten. Met name sinds de economische omwenteling door de toetreding van Polen tot de Europese Unie zijn economische overwegingen de grootste factor bij discriminatie in het onderwijs in Polen.

De samenleving is minder hecht, de lonen zijn laag, de industrie is verdwenen, de werkloosheid is duizelingwekkend en na het behalen van een diploma is er nauwelijks kans op een baan. Hierdoor verlaten grote aantallen jonge mensen ons land om in het buitenland werk te zoeken - een vernederende situatie. De situatie wordt nog verergerd doordat het aantal studieplaatsen in het hoger staatsonderwijs vermindert. Die studieplaatsen zijn er wel aan privé-hogescholen, maar die kan niet iedereen betalen. In deze context wordt elke inspanning om eventuele kleine voorvallen van ongelijkheid in de toegang tot onderwijs van meisjes te onderzoeken, een futiliteit. Men zoekt problemen waar er geen zijn. Wij zijn misschien juist bevoorrecht, want als katholieken hebben de Polen bijzonder veel respect voor vrouwen, hetgeen voortvloeit uit de Mariaverering.

Marie Panayotopoulos-Cassiotou (PPE-DE). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, onderwijs is een grondrecht dat niet beperkt mag worden om welke culturele, sociale, materiële of andere reden dan ook. Het vormt een eerste vereiste voor de latere ontplooiing van het individu, vooral voor zijn integratie in het economische en sociale leven. Landen hebben als taak alle ongelijkheden weg te nemen en zodanige voorwaarden te scheppen dat alle burgers, mannen en vrouwen, toegang tot onderwijs hebben en zonder enige discriminatie een beroep en carrière kunnen kiezen.

Hoewel het te betreuren valt dat de opzet van het verslag enigszins verwarrend is, bevat het verslag van mevrouw Flasarová talrijke suggesties om de gelijkheid van vrouwen en mannen in het onderwijs krachtiger te bevorderen. Ik wil de rapporteur complimenteren en ik hoop dat de voorstellen van het Europees Parlement om hardnekkige stereotypen uit te bannen, nog meer gewicht zullen krijgen door de aanneming van het verslag in het Europees Jaar van gelijke kansen voor iedereen.

Ondanks dat gelijkheid van mannen en vrouwen nu een grondbeginsel van onze samenleving is geworden, zijn de seksistische stereotypen en vooroordelen jegens vrouwen nog niet verdwenen. Zij leiden tot vormen van segregatie en discriminatie, die al in een zeer vroeg stadium invloed hebben op de studiekeuze en op het aantal jaren dat vrouwen onderwijs volgen. Ontegengesteld vormen seksistische stereotypen nog steeds een obstakel voor de toegang tot het onderwijs en de studiekeuze. Daarnaast zijn er echter ook andere vaste patronen die zorgen voor een verstoord evenwicht waardoor de vooruitgang van vrouwen wordt afgeremd, met name de overheersende aanwezigheid van vrouwen in sommige opleidingen. Ik denk dan vooral aan het beroep van verpleegkundige en leerkracht.

De school speelt een zeer belangrijke rol in de totstandbrenging en bevordering van gelijke rechten voor meisjes en jongens, ongeacht hun herkomst. Het is nodig de leerlingen, maar ook de docenten bewust te maken van het belang van gelijkheid op alle terreinen. De rapporteur vermeldt terecht de belangrijke rol van de media in de vorming van de publieke opinie en de houding ten opzichte van de beroepsopleidingen en carrières van jonge vrouwen.

Tot slot wil ik opmerken dat het voor hun bijdrage aan de kennismaatschappij van fundamenteel belang is dat vrouwen hun leven lang toegang hebben tot onderwijs en het is net zo belangrijk dat minder conventionele kwalificaties die zij in de verschillende fasen van hun leven hebben behaald, erkend worden.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). - (RO) Doresc să o felicit pe dna Vlasarova pentru raportul realizat. Pentru a deveni cea mai dinamică și competitivă economie bazată pe cunoaștere, este imperativ ca în Uniunea Europeană educația și accesul la cunoaștere să fie prioritare. În Uniunea Europeană familiile cu venituri mici locuiesc în zone mai sărace, adesea situate departe de locul de muncă sau de instituții educative, fapt ce adâncește polarizarea socială și inegalitățile dintre persoane. Statele membre trebuie să se mobilizeze pentru combaterea abandonului școlar și ridicarea nivelului de formare al tinerilor.

Pentru ca tot mai multe femei să aibă o activitate profesională, este necesar accesul la învățarea continuă și existența serviciilor și infrastructurilor care să permită concilierea vieții profesionale cu viața de familie, în special pentru familiile mono-parentale.

În România, noul stat membru al Uniunii Europene, 55% din absolvenții de învățământ superior sunt femei și 48% din salariați, iar 38% din companii sunt conduse de femei. În privința romilor, în România există clase de copii de origine rromă, care învață în limba rromani de la grădiniță și până la învățământul profesional. De asemenea, există condiții create pentru educația copiilor cu nevoi speciale încă de la ciclul preșcolar.

Anul 2007 este anul egalității de șanse, iar educația reprezintă elementul esențial pentru viitorul Uniunii Europene. Fondurile structurale ar trebui să sprijine învățarea continuă și utilizarea noilor tehnologii pentru a combate excluderea socială. Încă odată felicitări raportorului. Mulțumesc.

Anna Záborská (PPE-DE). - (SK) Vaak worden we geconfronteerd met een standpunt waarin moederschap en gezin als een natuurgegeven worden beschouwd en zelfs als een onoverkomelijk obstakel voor vrouwen als het gaat om het volgen van hoger onderwijs, het behalen van een academische graad of levenslang leren. Maar *zijn* ze ook echt een obstakel? Ja! Dit obstakel komt echter voort uit onze manier van leven en het *is* mogelijk dit obstakel te overwinnen.

Ik ben arts en moeder tegelijk. Ik weet dat medicijnen studeren een levenslange opgave is. Verder weet ik hoeveel tijd en energie vrouwen aan hun gezin en kinderen besteden, maar ik weet ook dat vrouwen

uitstekende artsen kunnen zijn. Ik wil dat elke jonge vrouw in alle vrijheid kan kiezen voor medicijnen studeren, als zij vindt dat het haar roeping is andere mensen te genezen. Ik wil dat zij haar besluit kan nemen in de volle wetenschap dat zij in de toekomst naast een goede arts een goede echtgenoot en moeder kan zijn. Het verslag over de discriminatie van vrouwen en meisjes in het onderwijs gaat eveneens over dit soort aspecten. Er wordt gewezen op het feit dat de waarden van gezin en moederschap niet per se hoeven te botsen met die van het onderwijs. Het moederschap is een natuurlijke roeping en de wens van iedere vrouw. Als we er niet in slagen de rol van de vrouw als moeder en beroepsbeoefenaarster in het dagelijks leven te harmoniseren, zal de Europese belofte van gelijke kansen een lege huls blijven.

Ik wil mijn dank en waardering uitspreken voor mijn collega, mevrouw Flasarová. Niet alleen ik maar ook mijn collega's van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid hebben grote waardering voor haar werk aan dit verslag. We hebben haar in de Commissie rechten van de vrouw unaniem onze steun gegeven en ik roep eenieder in deze plenaire vergadering op met dit verslag in te stemmen.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, toegang tot onderwijs is een fundamenteel mensenrecht en een recht dat jammer genoeg vaak dode letter blijft. De kansen voor mannen en vrouwen in het hoger onderwijs zijn gelijk, en er komen geleidelijk zelfs meer vrouwen dan mannen met een universitair diploma, maar in de hogere echelons van een academische carrière zijn vrouwen dun gezaaid. Van alle gepromoveerden is 43 procent vrouw en van alle universitaire professoren is slechts 15 procent vrouw.

Het is voor vrouwen moeilijker om de carrière ladder te beklimmen, omdat voor hen de toegang tot levenslang leren beperkt is, en vaak ook omdat ze thuis veel verplichtingen hebben. De lidstaten moeten een soepel beleid voeren in het volwassenenonderwijs en programma's aanpassen aan de behoeften van vrouwen met zwangerschapsverlof. Het is ook nodig nieuwe technologieën in het onderwijs te benutten om tegemoet te komen aan de behoeften van vrouwen. Ik denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheid om te studeren via een internetverbinding.

Het is ook belangrijk het beleid inzake gelijke kansen in het onderwijs te evalueren op basis van statistische gegevens over het onderscheid tussen mannen en vrouwen. Zo kunnen we het hardnekkige probleem van de ongelijkheid bij het behalen van diploma's, zeker in het hoger en het volwassenenonderwijs, oplossen. De Europese Commissie en de lidstaten moeten ook de alomtegenwoordige stereotypen bestrijden waarmee vrouwen gediscrimineerd worden op het werk. Vrouwen moeten vooral gemakkelijker het managersniveau kunnen bereiken in economie, politiek en wetenschap. Tenslotte wil ik de rapporteur, mevrouw Flasarová, bedanken voor een zeer goed opgesteld verslag.

Zita Pleštinová (PPE-DE). - (SK) Misschien komt het wel door de massamedia, maar er worden genderstereotypen gebruikt waarin de rol van de man en die van de vrouw in de samenleving bij voorbaat zijn verankerd. Journalisten vragen in interviews maar zelden aan succesvolle mannen: "Hoe slaagt u erin uw carrière met uw gezin te combineren?", maar die vraag wordt des te vaker aan succesvolle vrouwen gesteld. Men vindt het doodnormaal dat in de meeste gevallen vrouwen hun carrière opgeven voor het gezin. In sommige gevallen is de zorg voor kinderen een factor die de interesse van vrouwen in de voortzetting van hun studie doet verflauwen. Veel vrouwen stoppen met studeren als ze moeder worden en geven vervolgens het idee op om verdere onderwijsprogramma's te volgen.

Terwijl de verhouding tussen vrouwen en mannen op universitair onderwijsniveau 59 procent tegenover 41 procent is, bestaat slechts 43 procent van de afgestudeerden en nauwelijks 15 procent van de promovendi uit vrouwen. Dat is een verbazingwekkend gegeven. In het licht van die situatie ben ik ingenomen met het verslag van mevrouw Flasarová. Daarin wordt een gedetailleerde analyse gegeven van de opleidingsniveaus die vrouwen bereiken en hun kansen op een baan op de arbeidsmarkt. Voorts richt het verslag zich op specifieke vormen van discriminatie van jonge vrouwen en meisjes op onderwijsgebied. Onderwijs is een fundamenteel recht en vormt een sleutelinstrument voor sociale insluiting. Onderwijs biedt een kans om uit armoede te ontsnappen, met name voor vrouwen uit kwetsbare sociale groepen.

Ik vind het dan ook belangrijk dat de door de EU gefinancierde onderwijsprogramma's worden uitgevoerd en dat er gebruik van wordt gemaakt, aangezien ze een middel zijn om meer bewustzijn met betrekking tot gendervraagstukken en gelijke toegang tot onderwijs op alle niveaus te verwezenlijken. Tot slot roep ik de lidstaten op de toegang van vrouwen tot onderwijs te vergemakkelijken door flexibele

onderwijsprogramma's aan te bieden, bijvoorbeeld computerondersteunde correspondentiecurssussen, en zo een betere integratie van vrouwen in de samenleving te waarborgen.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag om 11.30 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Livia Járóka (PPE-DE). - *(EN)* De toegang van Roma-kinderen tot gelijk onderwijs is in heel Europa uitermate beperkt. Velen van hen gaan eenvoudigweg helemaal niet naar school. De kinderen die wel naar school gaan, worden stelselmatig ondergebracht in aparte onderwijscentra of 'speciale klassen' voor minder validen, waar het onderwijs van lagere kwaliteit is en de fysieke omstandigheden sterk te wensen overlaten. Ontoereikende onderwijsprogramma's en testmethoden leiden ertoe dat in sommige landen meer dan 60 procent van de Roma-kinderen naar bijzondere scholen gaat of deelneemt aan *remedial learning*-programma's, wegens ontoereikend onderwijs en testmethoden.

Commissaris Figel' heeft meermaals onderstreept dat onderwijs veruit de beste strategie voor integratie is. Ik ben van oordeel dat de Europese Unie niet alleen de grondslag moet leggen voor het aanwakkeren van het debat over deze kwestie, maar tevens moet waarborgen dat dit debat uitmondt in een Europese strategie voor de rechten van de Roma. Zaak is te voorkomen dat de Roma gemarginaliseerd worden. Dat moet ons doel zijn. Het instrument - het onderwijs - is reeds toegankelijk, maar wordt niet op efficiënte wijze gebruikt.

Segregatie is een instrument voor desintegratie en kost de Europese belastingbetaler een bom geld. Met name in het licht van de demografische veranderingen zouden de Roma erkend kunnen worden als een bron van economisch potentieel, als de regeringen tenminste bereid waren om de nodige stappen te ondernemen voor de ontwikkeling van dit potentieel via onderwijs en toegang tot de arbeidsmarkt.

Zita Gurmai (PSE). - *(HU)* De kern van de op solidariteit gefundeerde, Europese samenleving is de toegang tot rechten, middelen en diensten, waaronder verschillende vormen van onderwijs, zonder enige discriminatie. Toegang van alle segmenten van de samenleving tot onderwijs en opleidingen en uitbanning van op geslacht gebaseerde stereotypen zijn voorwaarden voor economische groei en een groter concurrentievermogen. Ze zijn echter ook nodig om de sociale integratie te bevorderen en de Europese doelstellingen op het gebied van demografie en concurrentievermogen te verwezenlijken.

Onderwijs helpt de mensen zich te ontplooiën. Daardoor kunnen ze zich beter aanpassen aan de steeds weer nieuwe uitdagingen van de op kennis gebaseerde arbeidsmarkt en een goede positie op die arbeidsmarkt behouden. Daardoor ontlopen ze het gevaar van marginalisering en doen ze nuttige kennis op om de voortdurend veranderende eisen van de markt het hoofd te bieden. Vrouwen willen dezelfde dingen als mannen, maar door allerlei vastgeroeste stereotypen is het voor vrouwen op bijna alle gebieden moeilijker om carrière te maken, zelfs in het onderwijs.

Een laag opleidingsniveau, werkloosheid, of anders beperkte keuzemogelijkheden als gevolg van verschillende factoren, kunnen ertoe leiden dat grote groepen mensen gemarginaliseerd worden, vooral vrouwen. Daarom speelt de toegang tot een verscheidenheid aan onderwijsvormen en kansen een belangrijke rol in de bestrijding van maatschappelijke marginalisering, in de strijd voor integratie van vrouwen in de actieve bevolking en in de bestrijding van de gevaren van vervreemding.

Aangezien investeringen in onderwijs en opleidingen zich pas na lange tijd uitbetalen, moeten regeringen, zowel op lokaal als op nationaal niveau, langetermijnplannen maken bij het bepalen van de prioriteiten voor de uitgaven. Dit is de moeite waard, want het staat in dienst van een op solidariteit en welvaart opgebouwd Europa.

24. Betrekkingen tussen de EU en de eilanden in de Stille Oceaan - strategie voor versterkt partnerschap (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0325/2006) van Nirj Deva, namens de Commissie ontwikkelingssamenwerking, over de betrekkingen tussen de EU en de eilanden in de Stille Oceaan - strategie voor een versterkt partnerschap (2006/2204(INI)).

Nirj Deva (PPE-DE), rapporteur. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, wat een eer om een zo goed als leeg Parlement toe te mogen spreken!

Cookeilanden, Fiji, Kiribati, Marshall-eilanden, Federale Staten van Micronesia, Nauru, Papoea-Nieuw-Guinea, Samoa, Salomonseilanden, Oost-Timor, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Exotische planten, fantastische oorden, zo afgelegen, zo ver weg, zo romantisch en nog veel meer, maar al deze eilanden verkeren wel in moeilijkheden. Ze maken deel uit van het gebied van de Stille Oceaan. Historisch gezien heeft Europa, vanwege zijn koloniale verleden, de grootste invloed in de regio uitgeoefend. Het einde van de Tweede Wereldoorlog heeft het einde van het Europese kolonialisme bespoedigd, maar de betrekkingen zijn blijven bestaan. De Overeenkomsten van Lomé en Cotonou verbinden het gebied van de Stille Oceaan met ons en met ons dagelijks leven via de ACS.

Wij mogen niet vergeten dat de eilanden in de Stille Oceaan weliswaar dunbevolkt zijn, maar toch bijna 30 procent van het aardoppervlak bestrijken. De ligging te midden van de oceaan is enerzijds bevorderlijk voor de eilanden, omdat zij de visserij en het toerisme in de hand werkt, maar anderzijds zorgt de zogeheten 'tirannie van de afstand' voor een enorm isolement. Er zij evenwel op gewezen dat de technologische vooruitgang en de ontwikkeling van de luchtvaart en de infrastructuur hebben bijgedragen tot een verbetering van de plaatselijke economie.

De eilanden in de Stille Oceaan zouden overigens moeten inzien - en het verheugt mij dat de Commissie hier in vol ornaat aanwezig is - dat ook de Engelstalige digitale economie, met name via uitbesteding, een mogelijkheid biedt om vooruit te komen, namelijk door het verlenen van diensten met betrekking tot het bedrijfsproces en het kennisproces aan de Verenigde Staten en Australië.

In de regio bestaat een enorm economisch contrast. Het jaarlijkse BBP per hoofd van de bevolking varieert maar liefst van 500 euro tot 8000 euro. Dit verschil is vergelijkbaar met dat tussen Somalië en Bulgarije. De beoogde strategie moet derhalve voldoende flexibel zijn om te waarborgen dat de ontwikkelingshulp wordt afgestemd op de nationale en regionale prioriteiten en aldus het maximale effect wordt gesorteerd, zowel in de meer als in de minder ontwikkelde landen.

Voor vele eilandbewoners zijn landbouwproducten de voornaamste producten van export naar de internationale markt. Zij leveren onder meer suiker, kopra, bananen, kokosnoten en palmolie. Zij hebben evenwel te kampen met problemen zoals de opwarming van de aarde, die hen voor een enorme uitdaging stelt. Wij hebben hun een ander interessant probleem bezorgd: economische partnerschapsovereenkomsten - EPO's. Ook die uitdaging moeten zij aangaan. Zij zeggen mij dat hun inkomsten dalen ten gevolge van hun interne douane-unie. Wat moeten zij doen? Helpen en steunen wij hen? Ontwikkelen wij infrastructuur die hen in de gelegenheid stelt dit probleem op te lossen? Dat zijn vragen die enige reflectie verdienen.

Een van de grootste uitdagingen waarvoor de regio staat, is het duurzaam beheer van de visbestanden. In de Stille Oceaan zit vooral veel tonijn. De eilanden nemen een *derde* van de tonijnvangst van de gehele wereld voor hun rekening. De waarde hiervan wordt geschat op twee miljard euro. Beschermen wij hun vangsten? Zorgen wij ervoor dat de opbrengst ervan bij de eilandbewoners terecht komt? Ik ken het antwoord op deze vragen niet. Misschien kan de Commissie deze kwestie eens onderzoeken. Ik weet niet precies wat er met de vangst gebeurt. Als de eilandbewoners twee miljard euro voor hun vangsten ontvingen, zouden ze niet zo arm mogen zijn als ze nu zijn.

In mijn verslag wordt onderstreept dat men bij elke actie ter bevordering van het toerisme in de regio ervoor moet zorgen dat een groot deel van de toeristische diensten in lokale handen komt. Ik moet erop wijzen dat doorgaans alleen de rijkere landen elk jaar veel toeristen aantrekken, met name omdat zij over een beter ontwikkelde infrastructuur en frequentere luchtverbindingen beschikken. Daarom moet ook in de toekomst de armere landen ontwikkelingshulp worden verleend om infrastructuur te kunnen financieren en een duurzaam toerisme te kunnen bevorderen. Waarom hebben wij in dit verband in de Stille Oceaan overigens geen regionale hub gecreëerd? We zouden dat alsnog kunnen doen, naar het voorbeeld van Dubai. Wat had Dubai per slot van rekening te bieden? Twintig jaar geleden was daar alleen maar zand! Nu is het een knooppunt van regionaal luchtverkeer. Sheik Maktoum en die intelligente Arabieren hebben iets groots uit de grond gestampt. Waarom proberen wij niet iets soortgelijks tot stand te brengen voor de eilandbewoners van de Stille Oceaan?

In mijn verslag beveel ik de meer ontwikkelde eilandstaten in de Stille Oceaan aan om lokale verwerking verder te ontwikkelen en aldus de werkgelegenheid te bevorderen. Bovendien zouden zij moeten

onderzoeken of de Europese Investeringsbank bereid is 'zachte' leningen te verstrekken aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde de export te stimuleren.

Op vele eilanden is de politieke situatie instabiel, zoals is gebleken uit de militaire staatsgrepen op Fiji. Ik heb mijn buik vol van militaire coups. De twee gemeenschappen van Fiji moeten beseffen dat zij een gemeenschappelijke toekomst hebben, en wij moeten hen daarbij helpen. Als zij niet stoppen, moeten wij onze hulp staken. Dat is een dreigement, maar wij hebben bij deze kwestie een soort *quid pro quo* nodig.

Het is van vitaal belang dat goed bestuur in de gehele regio van de Stille Oceaan wordt bevorderd. Om de millenniumdoelstellingen te kunnen verwezenlijken moet er bovendien een zekere mate van wederkerigheid bestaan. Papoea-Nieuw-Guinea en de Salomonseilanden worden bijvoorbeeld sterk getroffen door aids. Als voornaamste donor in de regio heeft de Europese Unie de gelegenheid om een strategie ten uitvoer te leggen die de inwoners van de eilandstaten in de Stille Oceaan kan helpen bij het verwezenlijken van de millenniumdoelstellingen en het ontwikkelingen van heel hun potentieel. Ons verslag is slechts een begin.

Ján Figel, *lid van de Commissie*. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik juich het verslag over de betrekkingen tussen de Europese Unie en de eilanden in de Stille Oceaan toe en feliciteer de rapporteur, de heer Deva, met het bereikte resultaat.

Het initiatief van mijn collega, commissaris Michel, om voor de eerste maal in de geschiedenis van de Europese Unie een strategie voor de ACS-landen in de Stille Oceaan te ontwikkelen berust op het toenemende belang van deze landen en op het feit dat zij voor enorme uitdagingen staan. Wij hebben baat bij een nauwer contact met de eilanden in de Stille Oceaan, aangezien de regio op wereldvlak een relevante rol speelt en wij op beslissende wijze kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van het gebied. Dat komt duidelijk tot uiting in het verslag van het Parlement, waarin bakens voor de toekomst worden uitgezet.

De meeste van deze landen zijn verafgelegen, relatief arm, klein en hebben nog niet zo lang geleden hun onafhankelijkheid verkregen. Zij kenmerken zich doorgaans door een hoge bevolkingsgroei en hebben moeite om een evenwicht te vinden tussen enerzijds traditie en anderzijds de druk van het moderne leven. De globalisering opent kansen, maar houdt tegelijkertijd ook risico's in voor het culturele erfgoed van de eilanden.

In vele landen uit het gebied van de Stille Oceaan komt de democratie maar moeizaam tot groei. Om vooruitgang te kunnen boeken is er bestuur van goede kwaliteit nodig. Daarom is het des te belangrijker dat de rapporteur de nadruk legt op democratie, blootstelling aan de buitenwereld en internationale contacten.

De eilanden beschikken over een aanzienlijke hoeveelheid natuurlijke rijkdommen zoals olie, gas, vis en tropische houtsoorten en een enorme biodiversiteit. Het gebied van de Stille Oceaan is zo belangrijk dat het beschouwd moet worden als een mondiaal publiek goed. Dit opent tal van mogelijkheden en toekomstperspectieven voor de insulaire ACS-staten op het wereldtoneel. Vele eilanden worden echter bedreigd door de klimaatverandering, soms zelfs in hun geheel.

De overzeese landen en gebieden slaan een brug tussen Europa en de Stille Oceaan en tussen onze beider culturen. Wij stellen voor om hulp te verlenen op terreinen waar de betrokken landen tekortschieten en Europa in verhouding een voorsprong heeft. Wij hebben het 'blauwgroene' thema gedefinieerd als de hoeksteen van ons optreden voor een duurzaam beheer van de natuurlijke rijkdommen van de regio. Bovendien hebben wij ons ertoe verbonden om de politieke betrekkingen te versterken, meer concrete ontwikkelingsacties ten uitvoer te leggen en efficiëntere hulp te verlenen.

Wij voorspelden in onze mededeling dat de landen in de Stille Oceaan in de toekomst meer problemen zouden ondervinden als bepaalde tendensen niet tijdig gekeerd werden. Het voorbije jaar alleen al hadden de Salomonseilanden, Oost-Timor, Tonga en Fiji te kampen met enorme veiligheidsproblemen en politieke crises. De moeilijkheden zijn zo groot en ernstig dat vele ACS-landen in de Stille Oceaan ze niet in hun eentje aankunnen. Daarom verlenen wij onze medewerking aan onze vrienden uit Australië en Nieuw-Zeeland. Zoals de heer Deva hier terecht heeft gesignaleerd, is stabiliteit een noodzakelijke voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van het toerisme in het gebied van de Stille Oceaan.

Het Parlement heeft uiteraard nota genomen van de conclusies van de Raad met betrekking tot de strategie voor de eilanden in de Stille Oceaan. Daarin wordt bevestigd dat de Europese Unie haar

partnerschap met de regio zal versterken. Sommige lidstaten volgen de ontwikkelingen in het gebied van de Stille Oceaan op de voet. Op dit vlak is voor de Europese Unie een belangrijke rol weggelegd. Dat blijkt duidelijk uit het verslag van het Parlement. Wij rekenen op uw steun en solidariteit ten behoeve van deze werkelijk buitengewone landen.

Rosa Miguélez Ramos, *namens de PSE-Fractie*. - (ES) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wij debatteren vanavond over het verslag van de heer Deva over de betrekkingen van de Europese Unie met de eilanden van de Stille Oceaan - strategie voor een versterkt partnerschap.

Ik was rapporteur voor het advies dat de Commissie visserij over deze kwestie heeft opgesteld en goedgekeurd. Ik wens de heer Deva geluk met zijn werk en ik ben blij dat tenminste een deel van de voorstellen van de Commissie visserij zullen worden overgenomen in de tekst van de resolutie.

De Stille Oceaan behoort tot de rijkste visgronden ter wereld en de Europese tonijnvloot vist al geruime tijd in deze wateren dankzij de bilaterale overeenkomsten die wij met de landen in deze regio gesloten hebben.

Volgens wetenschappelijke studies verkeren de natuurlijke rijkdommen in de regio in een uiterst bevredigende staat, en de financiële steun van de Europese Unie vormt een belangrijke bron van inkomsten voor de betrokken landen.

Het is dan ook zaak dat we onze betrekkingen met deze landen verbeteren. Beide partijen hebben daar belang bij. Wij kunnen helpen bij het bevorderen van maatregelen voor een duurzaam beheer van de visbestanden, en voor de tonijnvissers uit de EU zou het bijzonder gunstig zijn als er meer vooruitgang werd geboekt met het opzetten van een netwerk van tonijnvisserijovereenkomsten, naar voorbeeld van het netwerk dat al bestaat voor de wateren van de Indische Oceaan, zoals de Commissie visserij in haar advies bepleit heeft.

Als we het partnerschap met deze regio van de wereld versterken, mogen we de visserij natuurlijk niet over het hoofd zien.

Marios Matsakis, *namens de ALDE-Fractie*. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik dank de rapporteur voor het harde werk. De benaming 'strategie voor een versterkt partnerschap met de eilanden in de Stille Oceaan' klinkt - als je die voor het eerst hoort - goed en is onschuldig genoeg om geen achterdocht of ongenoegen te wekken. Het is per slot van rekening de bedoeling om de betrekkingen, met name op handelsgebied, te verbeteren ten bate van zowel de Europese burgers als de bewoners van de eilanden in de Stille Oceaan.

Ofschoon dit voor het merendeel van de betrokken eilanden inderdaad zo is, wordt verdoezeld dat vele andere eilanden eenvoudigweg geen onafhankelijke landen zijn, maar als kolonies van de eenentwintigste eeuw moeten worden aangemerkt. Het toeval wil dat twee van de koloniserende landen tot de Europese Unie behoren, namelijk Frankrijk en Groot-Brittannië.

Laat ik een voorbeeld geven. Nieuw-Caledonië bestrijkt zo'n 18 500 km². De 250 000 inwoners staan geregistreerd als een '*sui generis* gemeenschap'. Nieuw-Caledonië is geen land maar een overzeese provincie van Frankrijk. De Pitcairneilanden zijn - weliswaar op een veel kleinere schaal - een overzees gebied van Groot-Brittannië dat bestuurd wordt door een gouverneur die wordt aangesteld door de koningin van Engeland.

Beste collega's, ofschoon het vanuit ethisch oogpunt ronduit verachtelijk en schandelijk is dat Frankrijk en Groot-Brittannië nog steeds kolonies hebben, lijken wij tevreden te zijn met het feit dat de betrekkingen met de bedoelde kolonies worden versterkt en doen wij alsof er geen vuiltje aan de lucht is. In dit verslag wordt althans met geen woord gerept van kolonisatie en het bijbehorende gebrek aan democratie.

Laat ik bij wijze van besluit enkele vragen formuleren. Sommige eilanden maken in wezen deel uit van voornoemde lidstaten van de Europese Unie. Moeten wij, gelet hierop, concluderen dat Frankrijk en Groot-Brittannië in het kader van deze strategie voor een versterkt partnerschap betrekkingen met zichzelf aangaan? Wellicht kan de commissaris enige klaarheid scheppen in deze opwindende maar vreemde kwestie.

Józef Pinior (PSE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik collega Deva bedanken voor dit uiterst belangrijke verslag over een strategie voor een versterkt partnerschap tussen de Europese Unie en de eilanden in de Stille Oceaan. Het Europees Parlement steunt de mening van de Europese

Commissie dat een intensievere politieke dialoog met het Forum van de eilanden in de Stille Oceaan nodig is. De leiders van deze eilanden hebben een nieuwe overeenkomst gesloten waarmee dit Forum een intergouvernementele organisatie wordt van internationaal recht.

Tegelijkertijd willen wij onderstrepen dat men bij de intensivering van de dialoog op regionaal niveau ook rekening moet houden met de behoeften van de armste landen in deze regio. De winning van natuurlijke hulpbronnen moet ten gunste komen van alle inwoners van de landen in de Stille Oceaan, en moet zeker bijdragen aan het terugdringen van de armoede. Het Europees Parlement vraagt aandacht voor het belang van het toerisme in de regio, rekening houdend met het feit, dat het landschapsschoon een van de grootste troeven van de eilanden in de Stille Oceaan is. Steun voor het toerisme moet gelijk opgaan met een grotere participatie van de inwoners van de eilanden in de toeristische sector, om ervoor te zorgen dat de sector zich duurzaam ontwikkelt en de lokale economie er optimaal van profiteert. Ik wil er daarom op wijzen dat in het verslag de nadruk wordt gelegd op steun in het kader van het tiende Europees Ontwikkelingsfonds voor onderwijs en technisch onderwijs in de landen van de regio.

Het Europees Parlement deelt de mening van de Commissie dat politieke instabiliteit en conflicten een destructieve uitwerking kunnen hebben op de economische ontwikkeling van de regio, met name door verlies van inkomsten uit het toerisme en schade aan de economische infrastructuur. We wijzen op de toestand in Oost-Timor, waar in mei en juni 2006 veel geweld plaatsvond. We hopen dat de Commissie in nauwe samenwerking met de internationale gemeenschap de leiders van Oost-Timor zal bijstaan bij het oplossen van de problemen die aan de basis liggen van de crisis. Daarbij moet men oog hebben voor de behoefte aan politieke stabiliteit, vermindering van de armoede, maatschappelijke ontwikkeling en samenwerking tussen de verschillende groepen in de samenleving.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag om 11.30 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Margie Sudre (PPE-DE). - *(FR)* Deze week wordt het Europees Parlement geraadpleegd over de eerste formele strategie in de dertig jaar dat de Europese Unie en de landen van de Stille Oceaan betrekkingen met elkaar onderhouden. Het doel van deze strategie is de politieke dialoog te versterken, de samenwerking te verbeteren en de ontwikkelingshulp, waarvan een kwart door de Europese Unie wordt verleend, efficiënter te maken.

Voor bepaalde essentiële sectoren wordt het accent gelegd op duurzame ontwikkeling vanuit ecologisch maar ook vanuit economisch oogpunt. Het gaat daarbij vooral om toerisme, vervoer, mijnbouw, landbouw en visserij.

In de Commissie visserij is op mijn verzoek een amendement goedgekeurd waarin de Europese Unie wordt verzocht regionale samenwerkingsprojecten op het vlak van evaluatie, toezicht en beheer van de visbestanden te ondersteunen, die worden uitgevoerd samen met derde landen in het gebied en met de overzeese landen en gebieden die met de Europese Unie zijn geassocieerd: Frans-Polynesië, Nieuw-Caledonië, Wallis en Futuna en Pitcairn.

Ik ben blij dat de Europese Unie bereid is zich constructiever met de landen van de Stille Oceaan bezig te houden. Zij legt daarbij de nadruk op economische ontwikkeling, politieke stabiliteit en een adequaat beheer van de aanwezige hulpbronnen in de onmiddellijke omgeving van onze overzeese landen en gebieden. Laten we hopen dat de beschikbare financiële middelen toereikend zijn om onze ambities waar te maken!

Bogdan Golik (PSE). - *(PL)* Ik wil mijn steun uitspreken voor de aanbevelingen in het verslag van de heer Deva inzake de betrekkingen van de EU met de eilanden in de Stille Oceaan - strategie voor een versterkt partnerschap. Ik hoop, dat dit belangrijke document een nieuw tijdperk inluidt in de betrekkingen tussen de EU en de eilanden in de Stille Oceaan.

De Europese landen zijn al meer dan dertig jaar betrokken bij de ontwikkeling van de regio in de Stille Oceaan. Zij zijn belangrijke donoren, en daarom is een langetermijnstrategie uiterst belangrijk. Dit is tenslotte het laatste gebied ter wereld waarvoor de Unie geen alomvattende strategie heeft uitgezet.

Dit document biedt een uitgelezen kans om nieuwe economische en politieke banden aan te knopen met de regio. Dit zijn eilanden die een ongewoon belangrijke rol spelen bij de stabilisering van het klimaat

en beschikken over een bijzondere rijkdom aan natuurlijke hulpbronnen, mineralen en vis. Het gaat om een partnerschap met een regio die op kop loopt in de tonijnvangst en die een derde van de tonijnvangst in de wereld binnenhaalt.

Mijn steun voor het genoemde document houdt ook verband met het bevorderen van democratie en stabiliteit en ziektepreventie in de regio in de Stille Oceaan. De EU, die historische banden heeft met de eilanden, moet deze eilanden steunen bij het bereiken van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen.

Als we de strategie voor een versterkt partnerschap goedkeuren, kunnen we hogere economische en maatschappelijke doelen vaststellen, en kan de EU zich bij het verwezenlijken van die doelstellingen op een andere manier inzetten dan alleen als ondersteuner van voormalige kolonies.

25. Partnerschapsovereenkomst inzake visserij EG/Gabon (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0477/2006) van Stavros Arnautakis, namens de Commissie visserij, over het voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de sluiting van een partnerschapsovereenkomst inzake visserij tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Gabon (COM(2006)0454 - C6-0303/2006 - 2006/0156(CNS)).

Ján Figel, lid van de Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, de Gemeenschap en de Republiek Gabon hebben op 28 oktober 2005, na afronding van de onderhandelingen, een partnerschapsovereenkomst inzake visserij ondertekend voor een periode van zes jaar. Het nieuwe protocol is, volgens een besluit van de Raad, sinds december 2005 provisoir van toepassing. Zodra het definitief in werking treedt, vervalt de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Gabon inzake de visserij voor de kust van Gabon, die van kracht is sinds december 1998 en wordt zij vervangen door de nieuwe overeenkomst.

De financiële bijdrage is vastgesteld op 860 000 euro per jaar. 60 procent hiervan zal bestemd zijn voor de jaarlijkse financiële ondersteuning van de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van een sectoraal visserijbeleid in Gabon, teneinde een verantwoorde en duurzame visserij tot stand te brengen.

Het nieuwe protocol verleent visserijrechten voor 24 vaartuigen voor de tonijnvisserij met de zegen en 16 vaartuigen voor de visserij met de drijvende beug. De jaarlijkse referentiehoeveelheid bedraagt 11 000 ton.

De overeenkomst maakt deel uit van een belangrijk netwerk van EU-overeenkomsten betreffende de tonijnvisserij in de Atlantische Oceaan voor de kust van West-Afrika.

De Commissie is van oordeel dat de overeenkomst aan zowel de Gemeenschap als de Republiek Gabon een passend wetgevend en politiek kader verschaft voor het uitoefenen van toezicht en controle op de activiteiten van de vloot van de Europese Unie in de Gabonese visserijzone. Bovendien stelt zij de Gemeenschap in de gelegenheid om de ontwikkeling van de visserijsector in Gabon te steunen, ten bate van beide partijen.

Stavros Arnautakis (PSE), rapporteur. - (EL) Mijnheer de Voorzitter, de Europese Unie en de Republiek Gabon hebben onderhandeld en op 18 oktober 2005 een meerjarige partnerschapsovereenkomst inzake visserij ondertekend, waarmee de betrekkingen tussen de Europese landen en de Republiek Gabon op het gebied van de visserij worden geregeld. De partnerschapsovereenkomst gaat gepaard met een protocol en heeft een looptijd van zes jaar. De technische en economische voorwaarden voor de visserijactiviteiten zijn evenwel reeds op 3 december 2005 ingegaan.

Het hoofddoel van de partnerschapsovereenkomst - die verder gaat dan het strikt commerciële kader van de vorige bilaterale overeenkomst - is de ontwikkeling van een duurzaam visserijbeleid waarmee wordt voorzien in een verantwoorde exploitatie van de visserijbestanden, de ontwikkeling van de kustbevolking en de totstandbrenging van kleine lokale invriezings- en verwerkingsbedrijven via een meer algemene economische en wetenschappelijke samenwerking. Een belangrijke innovatieve stap is de satellietbewaking van vissersschepen met het oog op de bestrijding van illegale, niet-aangegeven en niet-gereguleerde visvangst.

Zoals de voor visvangst bevoegde commissaris, de heer Borg, al zei wordt met deze nieuwe overeenkomst een nieuw hoofdstuk geopend in de samenwerking tussen de Europese Unie en de Republiek Gabon, aangezien de Republiek Gabon haar inspanningen ten behoeve van een duurzame visserij in haar wateren

zal intensiveren. Wij moeten tevens onderstrepen dat dergelijke overeenkomsten bijzonder belangrijk zijn, omdat daarmee de economische ontwikkeling en samenwerking met derde landen kan worden bevorderd.

Deze visserijovereenkomst met Gabon is een van de ontwikkelingsinstrumenten die de Europese Unie gebruikt ter versterking van het solidariteitsgevoel en de bereidheid tot een nog grotere samenwerking met de derde ontwikkelingslanden. Daarom is het voor mij noodzakelijk dat het Europees Parlement, als de rechtstreeks door de burgers gekozen instelling, tijdig wordt geïnformeerd en niet pas een jaar later, enkel en alleen om de genomen besluiten te bekrachtigen.

Carmen Fraga Estévez, namens de PPE-DE-Fractie. - (ES) Mijnheer de Voorzitter, ik wil opnieuw protest aantekenen tegen het feit dat de visserij altijd stiekem laat op de avond behandeld wordt. Nu is dat weer het geval.

Ik wil de heer Arnaoutakis bedanken voor zijn uitstekende verslag. Gezien het late uur zal ik heel beknopt zijn en drie aspecten belichten die mij van belang lijken voor Gabon en voor de visserijovereenkomsten in het algemeen.

In de eerste plaats moet ik wederom vaststellen dat de Commissie deze kwestie met vertraging aan het Europees Parlement heeft voorgelegd, en erop wijzen dat de betaling door de Europese Unie van de eerste tranche van de financiële compensatie aan Gabon een vertraging van ten minste een half jaar zal oplopen. Dit is onaanvaardbaar, en de Europese Unie mag deze vertragingen niet aanmoedigen, zeer zeker niet als het gaat om derde landen met zulke zwakke economieën. Ik denk dat we het eens zijn geworden met commissaris Borg, en ik hoop dat dergelijke vertragingen zich in de toekomst niet zullen herhalen.

In de tweede plaats zou ik ook de financiële aspecten van de visserijovereenkomsten in het algemeen willen benadrukken, waarvan dit speciale geval wel een heel berucht voorbeeld is. Velen onder u - en helaas zijn dat niet de mensen die het meeste kritiek op de visserijovereenkomsten hebben - beklagen zich erover dat de visserijsector niet meewerkt en dat hij vrijwel niets bijdraagt aan de financiering van deze overeenkomsten. In dit geval kan men constateren dat het in de overeenkomst met Gabon juist de visserijsector is die 20 procent meer gaat betalen dan wat de Europese Unie betaalt ten laste van de communautaire begroting. Dit zou degenen gerust moeten stellen die zeggen dat de visserijsector niet bijdraagt aan het financieren van de overeenkomsten.

Ten slotte, mijnheer de Voorzitter, zou ik de Commissie ook een verzoek willen doen, een verzoek dat wij, van de Commissie visserij, in verband met deze overeenkomsten al vaker hebben gedaan, namelijk dat de afgevaardigden van dit Parlement, ten behoeve van meer transparantie, eventueel als waarnemers worden toegelaten tot de gemengde commissies die toezien op de uitvoering van de visserijovereenkomsten. We hebben dit al bereikt voor de regionale visserijorganisaties en het zou een goede zaak zijn als we in de toekomst zouden kunnen deelnemen in de gemengde commissies. We hebben onlangs hetzelfde gevraagd aan het fungerend voorzitterschap van de Raad, en ik hoop dat commissaris Figel dit verzoek overbrengt aan de Europese Commissie, zodat de drie instellingen er gezamenlijk in slagen om de deelname van de afgevaardigden te vergroten. Ik denk dat wij er, al was het alleen al vanwege het late uur waarop wij nog aan het werk zijn, voor in aanmerking komen om als waarnemers deel uit te maken van die commissies.

De Voorzitter. - Mevrouw Fraga Estévez, ik ben het met u eens en zal uw bezorgdheid over de ongelijke behandeling van de te bespreken onderwerpen doorgeven aan het Bureau. Een roulatiesysteem zou wellicht eerlijker zijn.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag om 11.30 uur plaats.

26. Mainstreaming van duurzaamheid in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid (debat)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0474/2006) van Danutë Budreikaitė, namens de Commissie ontwikkelingssamenwerking, over mainstreaming van duurzaamheid in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid (2006/2246(INI)).

Danutė Budreikaitė (ALDE), rapporteur. - (LT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik wil alle afgevaardigden bedanken die op dit late uur de moeite hebben genomen om in deze plenaire vergadering te debatteren over het belangrijke onderwerp 'mainstreaming van duurzaamheid in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid'. Volgens de belangrijkste EU-documenten - het EG-Verdrag en de EU-strategie inzake duurzame ontwikkeling - is de grondgedachte van duurzame ontwikkeling dat de huidige generatie in staat moet worden gesteld om in haar behoeften te voorzien zonder dat de mogelijkheid van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien in gevaar komt. Duurzame ontwikkeling is een overkoepelend beginsel van Europees recht en dient als zodanig op alle beleidsplannen van de EU van toepassing te zijn, met inbegrip van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid.

Bestrijding van de armoede in de wereld, terugbetaling van enkele oude schulden aan de ontwikkelingslanden en hulpverlening aan deze landen opdat zij zich aan de status van minst ontwikkelde landen kunnen ontworstelen en eerst de status van ontwikkelingslanden en ten slotte het peil van ontwikkelde landen kunnen bereiken: zie hier de belangrijkste doelstellingen van onze gemeenschap. De ontwikkelde landen kennen de prijs van vooruitgang en van het moderne leven. Ik denk aan de gevolgen van menselijke activiteiten voor het milieu - de ontwikkeling van diverse economische sectoren en met name de industrie. Ze veroorzaken enorme kosten die door de hele wereld gedragen moeten worden, ook al hebben of gebruiken niet alle landen de technologie die bijdraagt aan het broeikas-effect, de CO₂-uitstoot of andere verontreiniging. We betalen allemaal mee en we willen allemaal dat de vervuiling afneemt. We nemen passende maatregelen voor onze economieën, maar we willen ook dat de ontwikkelingslanden schone hernieuwbare energie en schone technologie gaan gebruiken. Dat is echter makkelijker gezegd dan gedaan. In dit verslag wordt de aandacht gevestigd op de problemen in verband met duurzame ontwikkeling en aangegeven in welke richtingen mogelijke oplossingen voor ontwikkelingslanden, maar ook voor de EU zelf, gezocht kunnen worden. De drie fundamentele componenten van duurzame ontwikkeling zijn stabiele economische groei, milieubescherming en sociale rechtvaardigheid en cohesie.

Een en ander houdt in dat sociale, milieu- en economische thema's van elkaar afhankelijk zijn en elkaar versterken. Het stadium van de beleidsvorming zou reeds de sporen moeten dragen van hun onderlinge verband. Economische vraagstukken zijn gekoppeld aan bestuur, mensenrechten, democratie, regionale integratie en andere economische en existentiële aspecten. Om de problemen op te lossen is financiële steun nodig van de EU en andere landen, evenals een versterking van de institutionele capaciteit van de ontwikkelingslanden, corruptiebestrijding, nieuwe methoden voor het bedrijfsleven en de markten om duurzame ontwikkeling te bereiken, buitenlandse directe investeringen, enzovoort.

Het milieu wordt aangetast door de illegale kap van bossen, die corruptie en de mogelijkheid van gewapende conflicten in de hand werkt. Andere problemen zijn het gebrek aan toegang tot schoon drinkwater en slechte hygiënische omstandigheden, verontreiniging, met name het broeikas-effect, en het gebruik en de uitputting van natuurlijke hulpbronnen, die eveneens tot conflictsituaties kunnen leiden. Ook vanuit een sociaal perspectief spelen milieuvraagstukken een belangrijke rol. Het gaat hierbij om zaken als de toegang tot schoon drinkwater en hygiëne, toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, en de bestrijding van armoede. Het is duidelijk dat het bevorderen van de economische groei en de uitroeiing van de armoede, in combinatie met milieubescherming de grootste uitdagingen vormen voor het communautair ontwikkelingssamenwerkingsbeleid en bij de tenuitvoerlegging van de drie fundamentele componenten van duurzame ontwikkeling.

Voorts moet de EU in haar beleid andere economische grootmachten als de Verenigde Staten, China en India oproepen de verantwoordelijkheid te nemen voor duurzame ontwikkeling in heel de wereld. Bij het bevorderen van de economische groei is het essentieel dat duurzame ontwikkeling in alle sectoren in praktijk wordt gebracht, dat er wordt geïnvesteerd in schone technologieën, dat alternatieve energietechnologieën worden verspreid en, het allerbelangrijkste, dat er gedragscodes voor het bedrijfsleven worden toegepast. Als we praten over het milieu is het belangrijk om te benadrukken dat internationale ondernemingen die in ontwikkelingslanden opereren, het milieu moeten ontzien. Er moet begonnen worden met de uitvoering van een gedragscode die voorziet in maatschappelijk verantwoord ondernemen voor Europese bedrijven.

Het is zaak om de achteruitgang van de milieubescherming in ontwikkelingslanden een halt toe te roepen. De EU dient derhalve te komen tot een intensievere samenwerking met kleine en middelgrote ondernemingen om hen ervan te overtuigen hoe belangrijk het is dat het milieu wordt ontzien. Jegens de komende generaties zijn wij allen verplicht de biodiversiteit te beschermen, de toestand van het milieu te monitoren en passende maatregelen te nemen om het milieu te beschermen. Vanuit sociaal

perspectief dienen wij te trachten de millenniumdoelstellingen te verwezenlijken, te komen tot een duurzamer consumptiemodel, ziekten te bestrijden en meer officiële ontwikkelingshulp uit te trekken voor milieuvraagstukken.

Daarnaast is de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, NGO's en vrouwen, alsmede een versterking van de sociale dialoog essentieel bij het vinden van oplossingen voor de problemen op het gebied van duurzame ontwikkeling. Naast de genoemde drie componenten van duurzame ontwikkeling wil ik de aandacht vestigen op de versterking van de institutionele capaciteit als nevenprioriteit voor alle sectoren. Bij alle steun voor institutionele, bestuurlijke en juridische hervormingen, de ontwikkeling van infrastructuurnetwerken en het beheer van de openbare financiën zou rekening moeten worden gehouden met de milieu-, economische en sociale gevolgen van de maatregelen.

Bij de actieprogramma's voor duurzaamheid op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking gaat het om de lange termijn. De EU kan echter nu reeds actie ondernemen om duurzaamheid te realiseren. Zo kan zij de kwestie van de exportsubsidies voor landbouwproducten oplossen, de invoer bevorderen van duurzaam vervaardigde producten, met inachtneming van de internationale verdragen proberen de braindrain uit ontwikkelingslanden te beperken door een samenhangend gemeenschappelijk immigratiebeleid te voeren, investeringen bevorderen in ontwikkelingslanden en zich houden aan de doelstelling om 0,7 procent van het BNI aan ontwikkelingshulp te besteden.

Ján Figel, lid van de Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik zal proberen me te houden aan de spreektijd die mij is toegekend zodat wij voor middernacht klaar zijn!

Uiteraard juichen wij dit verslag toe, met name omdat het sterk gericht is op de mainstreaming van het concept duurzaamheid in het ontwikkelingsbeleid. Het verheugt mij te kunnen vaststellen dat dit verslag in overeenstemming is met onze eigen analyse. De Commissie stelt alles in het werk om de mainstreaming van het duurzaamheidsbeginsel in de Europese ontwikkelingssamenwerking te bevorderen. De overkoepelende doelstelling van deze samenwerking is het uitbannen van armoede in een context van duurzame ontwikkeling. Wij streven met onze activiteiten naar de verwezenlijking van de meeste aanbevelingen die in het verslag zijn opgenomen, waarmee ik de rapporteur, mevrouw Budreikaitė, van harte feliciteer. Laat ik hier een paar voorbeelden noemen.

Ten eerste wordt ecologische mainstreaming in het ontwikkelingsbeleid op tal van wijze bevorderd, bijvoorbeeld door het opleiden van personeel, het opzetten van een helpdesk voor milieukwesties, de stelselmatige opstelling van nationale en regionale milieuprofielen en, waar nodig, van strategische milieubeoordelingen en milieueffectrapportages.

Ten tweede ontvangen de ontwikkelingslanden meer steun voor aanpassing aan de klimaatverandering. Op dit vlak stellen wij alles in het werk om de alliantie met de ontwikkelingslanden te versterken, zodat zij zich beter kunnen aanpassen aan de klimaatverandering en minder nadeel van dit verschijnsel ondervinden. Aangezien de klimaatverandering met name in de ontwikkelingslanden extreme weersomstandigheden tot gevolg heeft, werken wij tevens aan een nieuwe strategie voor het beperken van de risico's die verbonden zijn aan natuurrampen.

Ten derde pleiten wij aan de hand van specifieke projecten voor het gebruik van schone en hernieuwbare energiebronnen. Ook de globale energie-efficiëntie en het fonds voor hernieuwbare energie zijn nieuwe initiatieven die gunstig onthaald zijn door de internationale gemeenschap.

Ten vierde doen wij ons uiterste best om de invoer van illegaal hout te voorkomen door met de betrokken landen op vrijwillige basis partnerschapsovereenkomsten inzake wetshandhaving, governance en handel te sluiten. Onlangs hebben wij hierover onderhandelingen geopend met Maleisië, Ghana en Indonesië.

Ten slotte zullen wij ook voorzien in financiële middelen die moeten bijdragen aan de capaciteitsopbouw binnen ontwikkelingslanden, teneinde illegale dumping van giftig afval te voorkomen en voorraden van vaste bestrijdingsmiddelen op te ruimen.

Het lijkt geen twijfel dat er nog heel wat inspanningen moeten worden geleverd om deze en andere in het verslag worden genoemde doelstellingen te bereiken. De steun van het Europees Parlement aan het instrument voor ontwikkelingssamenwerking en de klimaatstrategie inzake milieu en natuurlijke rijkdommen is in dit verband van essentieel belang. Daarom dank ik u voor uw inzet en uw steun.

Horst Posdorf, *namens de PPE-DE-fractie*. - (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kan niet anders doen dan de rapporteur, mevrouw Budreikaitė, hartelijk bedanken voor haar goede werk. Haar verslag is zeer evenwichtig en biedt geen enkele aanleiding tot conflict.

Het verslag bevat de kern van wat de Commissie ontwikkelingssamenwerking naar voren wenst te brengen. Daarbij gaat het om, ten eerste, de uitdagingen als gevolg van de klimaatverandering, ten tweede, de bescherming van de biodiversiteit, ten derde, schuldverlichting voor de minst ontwikkelde landen, ten vierde, de versterking van kleine en middelgrote ondernemingen voor het bevorderen van een betere sociale, ecologische en economische samenwerking in de landen van het Zuiden en, ten vijfde, meer buitenlandse directe investeringen en een sterkere diversificatie van de export.

In dit verslag wordt de Commissie opgeroepen haar ontwikkelingsprogramma's te baseren op transparantie en verantwoording, aangezien corruptie in ontwikkelingslanden een nadelig effect heeft op duurzaamheid. Het Parlement spreekt zich daarom uit voor het oprichten van onafhankelijke anti-corruptiewaakhonden en pleit het voor de beschikbaarstelling van voldoende financiële middelen voor dergelijke projecten.

Karin Scheele, *namens de PSE-Fractie*. - (DE) Mijnheer de Voorzitter, ook ik bied de rapporteur mijn gelukwensen aan. Lange tijd heerste de opvatting dat milieubescherming en duurzame ontwikkeling luxegoederen waren die pas besproken en gerealiseerd konden worden als de ontwikkeling van de maatschappij een zeker niveau had bereikt.

Duurzame ontwikkeling is inmiddels een van de millenniumdoelstellingen. Per slot van rekening lijden arme mensen veel directer onder de gevolgen van slechte milieuomstandigheden. Hun leefomstandigheden zijn sterk afhankelijk van de toegang tot natuurlijke hulpbronnen. Zo is 90 procent van de mensen die in absolute armoede leven, zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van bossen. Daarnaast worden de ontwikkelingslanden harder getroffen door de gevolgen van de klimaatverandering dan de geïndustrialiseerde landen, die juist voor het grootste deel van die klimaatverandering verantwoordelijk zijn. Het voorstel van de Commissie om de CO₂-uitstoot voor nieuwe voertuigen vanaf 2012 in heel Europa te verminderen, moet dan ook worden toegejuicht.

In het onderhavige verslag doen wij opnieuw een oproep aan de Verenigde Staten, maar ook India en China, om samen met de EU de verantwoordelijkheid te nemen voor duurzame ontwikkeling overal ter wereld.

Het scheppen van infrastructuur kan een belangrijk onderdeel vormen van duurzame ontwikkeling. Het is echter van belang tevens oog te hebben voor maatschappelijke en milieuaspecten. Wij roepen de Commissie daarom op ervoor te zorgen dat er milieueffectrapportages uitgevoerd en openbaar gemaakt worden voor elk project dat Europese financiële steun krijgt.

Telkens weer verschijnen er schokkende berichten over onmenselijke arbeidsomstandigheden in ontwikkelingslanden. Er moet beslist verbetering komen in het functioneren van de gedragscode voor Europese ondernemingen die in ontwikkelingslanden actief zijn. Verder is het noodzakelijk te zorgen voor een doorbraak wat de belangrijkste arbeidsnormen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) betreft.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag om 11.30 uur plaats.

27. Agenda van de volgende vergadering: zie notulen

28. Sluiting van de vergadering

(De vergadering wordt om 24.00 uur gesloten)